

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 22/2788-10
Saksbehandler: Per Magne Mikaelson
Dato: 02.03.2022

**Svar på covid-19-oppdrag nr. 610 tilleggsoppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)
- videre arbeid med pakker med nasjonale smittevernstiltak for ulike tiltaksnivå**

Vedlagt finnes svar på dette oppdraget.

Oppsummering

Helsedirektoratet har i dette oppdraget i samråd med Folkehelseinstituttet oppdatert tabellen med pakker av smittevernstiltak på bakgrunn av sektorvise tilbakemeldinger, ny kunnskap og erfaringer opparbeidet i løpet av pandemien.

- Helsedirektoratet og FHI mener at den oppdaterte tiltakstabellen med pakker av smittevernstiltak kan være et hensiktsmessig rammeverk til bruk i den fremtidige strategien.
- Tiltakspakkene knyttes ikke lenger til spesifikke forhåndsdefinerte tiltaksnivåer, ettersom det alltid må gjennomføres en grundig vurdering av den aktuelle situasjon før slike tiltak kan innføres.
- Helsedirektoratet og FHI understreker at forholdsmessigheten av det enkelte tiltaket må vurderes konkret i lys av situasjonen på det tidspunktet det vurderes innført.
- Den oppdaterte tiltakstabellen baserer seg i hovedsak på de samme tiltakskategoriene som i tidligere oppdragssvar med kun mindre justeringer.
- FHI oppsummerer at tabellen over tiltakspakker nå består av:
 - Et nivå med normal hverdag
 - Et lavt tiltaksnivå med mulighet for å vurdere bruk av elementene kjent fra TISK; testing, isolering, smittesporing og karantene, men uten andre tiltak.
 - Tre nivåer med økende grad av kontaktreduserende tiltak.
- Barn, unge og studenter må prioriteres, og grunnleggende rettigheter må hensyntas ved vurdering av tiltak.
- De oppdaterte tiltakspakkene er samlet sett noe lempeligere, sammenliknet med de fra tidligere oppdragsbesvarelser.

Svaret på oppdraget er utarbeidet på grunnlag av sektorvise innspill oversendt fra HOD og faglige underlag fra FHI. Helsedirektoratet fikk tilsendt utkast på helhetlig besvarelse fra FHI fredag 25. februar. Hovedretningen på besvarelsen ble drøftet i møte med HOD mandag 28. februar, og det ble mottatt endelig svar fra FHI 1.3.22.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Heidi Marie Nilsen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd Utbrudd

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 610 tillegg – Videre arbeid med pakker med nasjonale smitteverntiltak for ulike tiltaksnivå

Oppsummering

Helsedirektoratet har i dette oppdraget i samråd med Folkehelseinstituttet oppdatert tabellen med pakker av smitteverntiltak på bakgrunn av sektorvise tilbakemeldinger, ny kunnskap og erfaringer opparbeidet i løpet av pandemien.

- Helsedirektoratet og FHI mener at den oppdaterte tiltakstabellen med pakker av smitteverntiltak kan være et hensiktsmessig rammeverk til bruk i den fremtidige strategien.
- Tiltakspakkene knyttes ikke lenger til spesifikke forhåndsdefinerte tiltaksnivåer, ettersom det alltid må gjennomføres en grundig vurdering av den aktuelle situasjon før slike tiltak kan innføres.
- Helsedirektoratet og FHI understreker at forholdsmessigheten av det enkelte tiltaket må vurderes konkret i lys av situasjonen på det tidspunktet det vurderes innført.
- Den oppdaterte tiltakstabellen baserer seg i hovedsak på de samme tiltakskategoriene som i tidligere oppdragssvar med kun mindre justeringer.
- FHI oppsummerer at tabellen over tiltakspakker nå består av:
 - Et nivå med normal hverdag
 - Et lavt tiltaksnivå med mulighet for å vurdere bruk av elementene kjent fra TISK; testing, isolering, smittesporing og karantene, men uten andre tiltak.
 - Tre nivåer med økende grad av kontaktreduserende tiltak.
- Barn, unge og studenter må prioriteres, og grunnleggende rettigheter må hensyntas ved vurdering av tiltak.
- De oppdaterte tiltakspakkene er samlet sett noe lempeligere, sammenliknet med de fra tidligere oppdragsbesvarelser.

Svaret på oppdraget er utarbeidet på grunnlag av sektorvise innspill oversendt fra HOD og faglige underlag fra FHI. Helsedirektoratet fikk tilsendt utkast på helhetlig besvarelse fra FHI fredag 25. februar. Hovedretningen på besvarelsen ble drøftet i møte med HOD mandag 28. februar, og det ble mottatt endelig svar fra FHI 1.3.22.

Innhold

Oppsummering	1
Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet	3
Andre relevante oppdrag	3
Bakgrunn	4
Sammenheng mellom oppdrag 610 og tilleggsoppdraget til 610.....	4
Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet	4
Hovedpunktene i tilbakemeldingene fra sektorene	5
Oppdatert tabell med aktuelle tiltakspakker etter innspill fra sektorene	6
Helsedirektoratets vurdering	11
Vurdering av overordnede innspill fra sektorene	11
Hjemmelsgrunnlag og rettslige vurderinger av smitteverntiltak.....	11
Påbud/plikt eller råd/anbefalinger	12
Sammenheng i tiltakene	13
Vurdering av innspillene fra FHI.....	13
Vurdering av tiltakskategoriene.....	14
Tiltak som begrenser sammenkomster og sosial kontakt	14
Munnbind.....	15
Kollektivtransport	16
Tiltak rettet mot bedrifter, virksomheter, og arbeidsplasser	16
Skole, barnehager og SFO og definisjon av barn og unge.....	17
Idretts- og fritidsaktiviteter.....	18
Høyere utdanning	18
TISK.....	19
Helsetjenesten	20
Andre vurderinger.....	20
Risikogrupper	20
Vaksinasjon	20
Helsedirektoratets konklusjon/anbefaling	20

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet viser til regjeringens beslutning 1. februar om å arbeide videre med skisser til pakker med smitteverntiltak for ulike tiltaksnivå. Disse er basert på svar på oppdrag 601 fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet.

Regjeringen legger til grunn at tiltakspakkene skal være et overordnet rammeverk som skal ligge klare ved mulige smitteutbrudd og nye virusvarianter. Formålet med tiltakspakkene er å bidra til bedre forankring, forutsigbarhet og avveining mellom samfunnsmessig nytte, kostnader og effekt av smitteverntiltak. Beslutninger om valg av tiltaksnivå og tiltakspakke skal baseres på en helhetlig vurdering og faglig oppdatert grunnlag fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet. Tiltaksbyrde- og effekt må vurderes på bakgrunn av den gjeldende situasjonsforståelsen og tiltakspakkene vil evt. måtte tilpasses den aktuelle situasjonen nært opp til tidspunktet for iverksettelse. Tiltak som iverksettes skal være basert på en «klar medisinsk faglig begrunnelse», «nødvendig av hensyn til smittevernet» og fremstå «tjenlig etter en helhetsvurdering», jf. smittevernloven § 1-5.

Tiltakspakkene skal først og fremst være i beredskap og et redskap for fremtidige beslutninger om tiltaksnivå og endringer i tiltak, både ved behov for innstramminger og lettelser. Tiltakspakkene skal derfor ses i sammenheng med regjeringens arbeid med en langsiktig strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19. I den forbindelse har regjeringen besluttet å innhente innspill fra sektorene som blir berørt av tiltakene. Fagdepartementene bistår i dette arbeidet, jf. vedlagte bestilling av 3. februar 2022.

Oppdrag

Det vises til oppdrag 610 om strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19-pandemien. Helse- og omsorgsdepartementet ber om at omtalen over legges til grunn i det videre arbeidet med oppdraget. De sektorvise innspillene vil bli oversendt etatene i løpet av uke 7. HOD ber om en oppdatert tabell med pakker av smitteverntiltak, med bakgrunn i de sektorvise tilbakemeldingene og eventuelt nye vurderinger fra etatene. I leveransen må det synliggjøres hvilke endringer som er gjort og hvilke vurderinger som ligger til grunn for disse.

Vi ber om at etatene en uke før endelig frist orienterer om forventet revisjon av tiltakspakkene. Departementet kommer tilbake til tidspunkt.

I svar på oppdrag 601 er det skissert fem mulige situasjonsbeskrivelser som grunnlag for tiltaksnivå. Dette sammen med anbefalte indikatorer/faktorer som grunnlag for innretning og beslutning om det nasjonale tiltaksnivået, skal legges til grunn i det videre arbeidet med strategi og beredskapsplan. Departementet er oppmerksom på at det vil kunne bli behov for justeringer som følge av ny kunnskap mv.

Kontaktpersoner i HOD: Sandra Gjernes Lárudóttir og Tone Brox Eilertsen.

Kontaktperson i Helsedirektoratet

Per Magne Mikaelson, Per.Magne.Mikaelson@helsedir.no

Andre relevante oppdrag

530 – samleoppdrag om innreiserestriksjoner, reiseråd, innreisekarantene, karantenehotell, bruk av koronasertifikat og testing ved innreise

590 – helhetlig vurdering av situasjonen og vurdering av behov for justering i nasjonale smitteverntiltak

601 – om tabell med oversikt over pakker med smitteverntiltak

610 – om strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19-pandemien

609 og 626 – vurdering av situasjon og tiltaksnivå

620 – overvåking av covid-19 (på lang sikt)

630 - om tiltakspakker for innreiseområdet

634 – innhenting av innspill fra statsforvalterne til arbeidet med pakker av smitteverntiltak

637 – Anbefalinger om testing

Bakgrunn

Erfaring med pandemien viser at det er summen av smitteverntiltak som gir best effekt, og regjeringen besluttet 1. februar 2022 at det skulle arbeides videre med pakker med smitteverntiltak for ulike tiltaksnivå.

De nasjonale tiltakspakkene fra oppdrag 601 var basert på oppdrag 590 og situasjonen på det tidspunktet. Pakkene var tiltenkt å kunne brukes til opp- og nedskalering avhengig av nasjonal smittesituasjon og risikovurdering. Tiltakene var rettet inn mot de områdene som vi, i løpet av pandemien, har erfart gir best smittevernmessig effekt å regulere; private hjem og sosiale tiltak, butikker og kjøpesentra, serveringssteder, arrangement, skoler og barnehager, høyere utdanning, arbeidsliv, idrett og fritidsaktiviteter.

I tillegg ble relevante styringsindikatorer for bruk av pakkene drøftet i oppdrag 601, og det ble utarbeidet tiltakspakker beregnet på fem ulike tiltaksnivå:

- o En normal hverdag med økt beredskap
- o Lavt tiltaksnivå:
- o Moderat tiltaksnivå
- o Høyt tiltaksnivå
- o Svært høyt tiltaksnivå

Innretningen på de ulike tiltaksnivåene var skissert med utgangspunkt i ulike situasjonsbeskrivelser hvor både det epidemiologiske situasjonsbildet og kapasiteten i helsetjenestene ble lagt til grunn. FHI viser til at vi ved levering av oppdrag 601 befant oss i en situasjon hvor eventuelle lempinger i det nasjonale tiltaksnivået ble vurdert opp mot tilgjengelig kunnskap og usikkerhet knyttet til omfang og konsekvenser av omikron-varianten, noe som også preget innretningen på de skisserte situasjonsbeskrivelsene og tiltaksnivåene.

Tiltakene har både tilsiktede og utilsiktede virkninger på ulike sektorer og grupper i samfunnet, både på kort og lang sikt. Tiltaksbyrden treffer også enkelte sektorer og aktører mer enn andre. Det er i det videre strategiarbeidet med pandemien, samt fremtidige pandemier, viktig at pakkene oppfattes som hensiktsmessige for kommunene, berørte sektorer og for befolkningen.

Sammenheng mellom oppdrag 610 og tilleggsoppdraget til 610

Som det fremgår av oppdragsteksten fra HOD skal tiltakspakkene ses i sammenheng med regjeringens arbeid med en langsiktig strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19. Tiltakspakkenes rolle i denne sammenheng ivaretas i oppdrag 610.

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

FHI oppsummerer sin besvarelse slik:

- Vi har i den reviderte tabellen valgt å fristille tiltaksnivåene fra overordnede situasjon- og formålsbeskrivelser. I hovedoppdrag 610 blir det skissert mulige scenarioer for pandemiens videre utvikling og prosess for å vurdere tiltak.
- Etter gjennomgang av innspill og egne vurderinger har vi omformet tabellen til å bestå av:
 - o Et nivå med normal hverdag

- Et lavt tiltaksnivå med mulighet for å vurdere bruk av elementene kjent fra TISK; testing, isolering, smittesporing og karantene, men uten andre tiltak.
- Tre nivåer med økende grad av kontaktreduserende tiltak.
- De skisserte pakkene bidrar til forutsigbarhet ved å beskrivelse relevante tiltak, men FHI understreker at det alltid vil være et krav til konkret vurdering. Det bør i tillegg ligge til grunn at tiltak er fundamentert i et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag eller at de iverksettes på en slik måte at man får sikker kunnskap om effekten.
- Barn og unge, inkludert studenter, er prioritert etter regjeringens strategi. Det er lagt opp til hevet innslagsnivå og økt mulighet for lokal vurdering av trafikklysmoell i skole og barnehage. Det er også tydeliggjort anbefaling om mer fysisk tilstedeværelse ved høyere utdanning.
- Smittevernaglig forsvarglig drift overtar for mange restriksjoner i tiltakstabellen. Dette overfører mer av ansvaret til aktørene.
- Inndeling av TISK etter tiltaksnivå bortfaller og det er i stedet gitt beskrivelser av de alternativene man har innenfor testing, isolering, smittesporing og karantene til fremtidig bruk. Anbefalinger om beredskap for TISK er omtalt i hoveddelen av 610.

Besvarelsen er vedlagt i sin helhet.

Hovedpunktene i tilbakemeldingene fra sektorene

I det videre arbeidet med tiltakspakkene har HOD bedt om sektorvise innspill. HOD ber i dette oppdraget om en oppdatert tabell med pakker av smitteverntiltak, med bakgrunn i de sektorvise tilbakemeldingene og eventuelt nye vurderinger fra etatene. Tilbakemeldingene fra sektorene er i sin helhet vedlagt dette oppdraget. Helsedirektoratet har også innhentet innspill fra kommunene og fylkeskommunene via statsforvalterne. Disse er sammenstilt og oppsummert i oppdrag 634.

Flere av tilbakemeldingene gikk igjen på tvers av sektorer og fra statsforvalterne, disse er oppsummert nedenfor:

- De fleste sektorene stiller seg positive til at det utvikles tiltakspakker og mener at pakkene kan bidra til å gi økt forutsigbarhet. Flere peker derimot på at det ikke er tydelig hva som "utløser" de ulike tiltakspakkene. I tillegg til at man ønsker forutsigbarhet, er det flere som kommenterer viktigheten av at pakkene også skal gi en viss fleksibilitet.
- Det er viktig at tiltakene som settes i verk er forholdsmessige og godt begrunnet ettersom flere tiltak får følger for sektorenes ansvarsområder. Flere peker på at man opplever at dette ikke alltid har vært tilfelle hittil i pandemihåndteringen, og at det er behov for mer kunnskap om den faktiske smitteverneffekten og tiltaksbyrden ved flere tiltak.
- Det er viktig at det er en tydelig sammenheng og "indre logikk" i tiltakene i pakkene. Dette bør forbedres.
- Ivaretagelse av (utsatte) barn og unge må prioriteres ved smitteverntiltak.
- Flere mener at det generelt er ønskelig og mer nyttig med iverksettelse av lokale eller regionale tiltak, fremfor nasjonale, fordi lokale eller regionale tiltak kan redusere tiltaksbyrden.
- Erfaringen som sektorene og befolkningen har opparbeidet seg hittil i pandemien trekkes frem som en fordel. Rask tilpasning og gode smittevernrutiner vurderes å redusere behov for strenge smitteverntiltak. Det foreslås fra flere at smittevernaglig forsvarglig drift sammen med bransjeveiledere kan erstatte en del av smitteverntiltakene. Flere mente at tiltakene ofte var strengere og mer kompliserte enn man vurderer at de behøver å være, særlig på det laveste nivået.
- Mange spiller inn viktigheten av unntakene som utløses av definisjonen 'kritiske samfunnsfunksjoner', og peker på at definisjonen bør videreføres. Noen ønsker også at det gjøres en ny vurdering av hva som innebefattes av definisjonen på bakgrunn av erfaringene fra pandemien. Noen ønsker også at unntakene knyttet til 'kritiske samfunns funksjoner' synliggjøres i tiltakspakkene.
- Regelverket for pandemihåndteringen fremstår komplisert.

Noen av de mer detaljerte innspillene vurderes nedenfor.

Oppdatert tabell med aktuelle tiltakspakker etter innspill fra sektorene

Nedenfor er den oppdaterte tabellen over tiltakspakker satt inn. Se tabell med endringslogg i vedlegg 1 i underlaget fra FHI.

Tabell 1: Tabellen skisserer de aktuelle tiltakspakkene som er revidert etter innspill fra de ulike sektorene.					
Tiltaksnivå	Normal hverdag	Lavt	Moderat	Høyt	Svært høyt
Kategori					
Overordnet smittevern		Drift skal følge generelle smittevernanbefalinger *	Forskriftsfestet krav om smittevernfaglig forsvarlig drift Generell anbefaling om 1 meters avstand i samfunnet i tillegg til generelle smittevernanbefalinger*		
Vaksinasjon	Følge aktuelle anbefalinger i vaksinasjonsstrategi.				
Private hjem og sosial kontakt	Ingen begrensninger	Ingen begrensninger	Ingen begrensninger	Antallsbegrensning på 10-20 gjester hjemme utenom egen husstand. Barnehagebarn og barneskoleelever (egen kohort) unntatt. Reduser antall nærkontakter, men ikke isoler deg. Treff andre utendørs når det er mulig.	Som på høyt nivå, eller ytterligere antallsbegrensning (e.g. inntil 5 gjester), eventuelt 10 totalt per uke.
Munnbind	Ingen anbefaling	Ingen anbefaling	Bruk av munnbind ved kollektivtransport der man ikke kan holde 1 meter avstand Munnbind kan anbefales andre steder innendørs i det offentlige rom der man ikke kan holde 1 meter avstand	Som moderat nivå, i tillegg bruk av munnbind innendørs i det offentlige rom, butikker og kjøpesentre på serveringssteder og lignende der man ikke kan holde 1 meter avstand, med unntak av barnehager og barneskoler.	Som høyt nivå
Kollektivtransport	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Unngå bruk av kollektivtrafikk ved trengsel.	Unngå bruk av kollektivtransport dersom det ikke er strengt nødvendig.
Butikker, kjøpesentre, varemesser og midlertidige markeder	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Som lavt nivå, men unngå å handle på travle tider og oppfordring til bruk av klikk og hent.	Stenge eller begrense bruk av ikke-nødvendige butikker og kjøpesentre.

Restauranter, kafeer og uteliv	Normal drift	Normal drift	Bordservering ved skjenking av alkohol Serveringsstedet skal sørge for at alle kan holde 1 meter avstand til andre enn husstandsmedlemmer og tilsvarende nære	Som moderat nivå, men vurdere skjenkestopp etter et gitt tidspunkt.	Stenge servering for gjester, men beholde mulighet for take-away.
Arrangementer	Normal drift	Normal drift	Privat sammenkomst på offentlig sted Arrangør må tilrettelegge for smittevernaglig forsvarlig gjennomføring. Anbefale bruk av munnbind dersom det er områder hvor avstand er vanskelig. Offentlig arrangement Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning. <u>Alternativ ved behov for høyere tiltaksnivå:</u> Bruk av inntil 50% kapasitet innendørs og 75 % utendørs. Ingen antallsbegrensninger ved arrangementer tilknyttet organiserte kultur-, idretts og fritidsaktiviteter for barn og unge under 20 år eller deltakere ved utendørs mosjonsløp.	Privat sammenkomst på offentlig sted <u>Innendørs:</u> inntil 50 personer <u>Utendørs:</u> som på moderat nivå Offentlig arrangement <u>Innendørs:</u> Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning. <u>Alternativ ved behov for høyere tiltaksnivå:</u> Inntil 50-200 personer uten faste tilviste plasser og 50% kapasitet ved faste tilviste sitteplasser. Dersom man ønsker ytterligere reduksjon i risiko ved store arrangement kan man vurdere maksimumsantall på 1500 personer. <u>Utendørs:</u> Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning. <u>Alternativ ved behov for høyere tiltaksnivå:</u> inntil 200-600 personer uten faste tilviste plasser og 50 % kapasitet ved faste tilviste plasser. Dersom man ønsker mindre risiko	Stenge for arrangementer, med unntak av strengt nødvendige private og offentlige arrangementer både innendørs og utendørs med betydelige antallsbegrensninger

				kan man vurdere maksimumsantall på 3000 personer. Forutsetter smittevernaglig forsvarlig drift. Ingen antallsbegrensninger ved utendørs arrangementer tilknyttet organiserte kultur-, idretts og fritidsaktiviteter for barn og unge under 20 år eller for deltakere ved utendørs individuell konkurranseidrett for voksne	
Skole (grunnskoler, VGS og voksenopplæring), barnehager og SFO	Normal drift	Normal drift	Lokal vurdering av behov for å innføre trafikklysmoellen. Fortrinnsvis på grønt eventuelt gult nivå.	Anbefaling til kommunene om at skoler og barnehager driftes på grønt etter trafikklysmoellen. Lokal vurdering av tiltak i trafikklysmoellen opp til gult eller unntaksvis rødt.	Anbefaling til kommunene om at skoler og barnehager driftes på gult nivå etter trafikklysmoellen. Lokal vurdering av tiltak i trafikklysmoellen ned til grønt, eller opp til rødt.
Arbeidsliv	Normal drift	Normal drift	Fleksibilitet i bruk av hjemmekontor, men anbefaling om delvis bruk. For å ytterligere senke risiko kan man vurdere inntil 50 % tilstedeværelse. Der hvor det ikke er mulig med hjemmekontor må arbeidsgiver iverksette forsterkede smitteverntiltak i henhold til relevant veileder. For øvrige smitteverntiltak direkte knyttet til arbeidsplassen følger arbeidslivet tiltakene	Som moderat nivå, men inntil 50 % tilstedeværelse. Arbeidsgivere bør sørge for at ansatte kan jobbe hjemmefra dersom dette er ønskelig for den enkelte, praktisk mulig og ikke til hinder for viktig og nødvendig virksomhet på arbeidsplassen, blant annet virksomhet for å ivareta barn og sårbare grupper. Det kan gjøres individuelle vurderinger. Hjemmekontor og munnbind gjelder ikke for tjenester der dette er til hinder for	Som høyt nivå, men 100% hjemmekontor der det er mulig og ikke til hinder for utførelse av arbeidet.

			beskrevet i relevante bransjeveiledere.	at ansatte kan utføre nødvendige og lovpålagte oppgaver i møte med sårbare grupper og barn og unge.	
Idretts- og fritidsaktiviteter (inkludert fritidsklubber)	Normal drift	Normal drift	Barn og unge under 20 år: Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt både innendørs og utendørs. Voksne over 20 år: <u>Innendørs:</u> Ingen antallsbegrensning, alternativt gruppestørrelse på omtrent 20 personer. Aktiviteten kan gjennomføres med kontakt der det er nødvendig. Ved høyintensiv trening bør det tilrettelegges for 2 meters avstand. <u>Utendørs:</u> Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt, med kontakt der det er nødvendig. Toppidrett kan gjennomføres som normalt Større arrangementer som cuper osv. kan vurderes utsatt/avlyst avhengig av den aktuelle smittesituasjonen.	Barn og unge under 20 år: Som på moderat nivå. Voksne over 20 år: <u>Innendørs:</u> Gruppestørrelse inne anbefales til omtrent 20 personer <u>Utendørs:</u> Kan trene eller ha andre organiserte fritidsaktiviteter, men det er anbefalt å være omtrent 20 personer. Toppidrett kan gjennomføres som normalt. Fritidsaktiviteter bør gjennomføres utendørs så langt det er mulig. Anbefalt å utsette/avlyse gjennomføring av arrangementer både ute og innendørs, som kamper og turneringer, og andre organiserte fritidsaktiviteter på tvers av ulike grupper for både barn og voksne. Unntaket er utendørs arrangementer for barn og unge i idretter som ikke krever nærkontakt, gitt at dette er mulig innenfor arrangement-regelverket. Grupper med inntil 100 personer kan skiftes ut i løpet av arrangementet	Barn og unge under 20 år: Begrense organiserte idretts- og fritidsaktiviteter <u>innendørs/utendørs</u> gjennom f.eks. antallsbegrensninger (inntil 10-20 deltakere eller klasse/kohort) og eventuelt avstandsanbefaling for barn og unge over barneskolealder. Voksne over 20 år: Anbefale å avlyse gjennomføring av organiserte idretts- og fritidsaktiviteter <u>innendørs/utendørs</u>. Toppidrett: Aktuelt å begrense toppidrett avhengig av situasjonen.

Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Normal drift, men redusert gruppestørrelse som ved organisert fritidsaktivitet.	Begrense virksomheter til kun å tilby individuelle tjenester som rehabilitering og behandling.
Høyere utdanning (Universitet, høyskole, fagskole)	Normal drift	Normal drift	Tilstrebe full fysisk undervisning. Avstandsanbefalinger kan fravikes der det er nødvendig for gjennomføringen av undervisningen, eller der man sitter ned i større undervisningssaler. Dette gjelder også på lesesaler og på bibliotek.	Tilrettelegge for digital undervisning. Tilbud om delvis fysisk tilstedeværende undervisning, for eksempel rundt halvparten fysisk tilstedeværelse. Lokal risikovurdering bør gjøres for beslutning av omfang av digital vs fysisk undervisning. Prioritere fysisk undervisning for studenter og stipendiater som er avhengige av å gjennomføre forsøk i laboratorier eller ferdighetstrening. Avstandsanbefalinger kan fravikes der det er nødvendig for gjennomføringen av undervisningen. Legge til rette for eksamen og obligatoriske kurs, enten digitalt eller fysisk der det er praktisk mulig med godt smittevern. Biblioteker, lesesaler og lignende bør holdes åpent med generelle smitteverntiltak.	Tilrettelegge for digital undervisning. Alle studenter bør få tilbud om noe fysisk tilstedeværende undervisning, for eksempel mindre enn halvparten fysisk tilstedeværelse. Lokal risikovurdering bør gjøres for beslutning av omfang av digital vs fysisk undervisning. Prioritere fysisk undervisning for studenter og stipendiater som er avhengige av å gjennomføre forsøk i laboratorier eller ferdighetstrening. Legge til rette for eksamen og obligatoriske kurs, fortrinnsvis digitalt, eventuelt fysisk der det er praktisk mulig med godt smittevern. Biblioteker, lesesaler og lignende bør holdes åpent med generelle smitteverntiltak.
Biblioteker, museer, fornøyelsesparker, lekeland, spillehaller og lignende virksomheter	Normal drift	Normal drift	Normal drift. <u>Alternativt:</u> kan holde åpent med 50% kapasitet. Utendørs kan man vurdere en høyere prosentandel	Som moderat nivå.	Stengning av virksomhetene.
Frisører, hudpleie	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Sterkt redusert tilbud.

					Opprettholde nødvendig behandling.
TISK	Testing: På klinisk indikasjon, vurderes av lege. Isolasjon: Råd om å holde seg hjemme når man er syk. Smittesporing: Ingen. Karantene: Ingen. Egne råd gjelder for helse- og omsorgstjenesten	Elementene i det vi kjenner som TISK-systemet bør tilpasses smittesituasjonen, alvorlighetsgrad av sykdom og kapasitet for gjennomføring, i tillegg må tiltakenes byrde på enkeltindivider og samfunnet inngå i en helhetsvurdering. Elementene bør vurderes uavhengig av hverandre og ikke automatisk som en samlet TISK-pakke. Testing: Testing for smittevernformål er et viktig tiltak som kan begrense smittespredning. Testingen kan innrettes og justeres på forskjellige måter. Utstrakt bruk av testing kan redusere bruk av eksempelvis karantene. Testing kan også utføres for overvåkingsformål. Isolasjon: Anbefaling om å holde seg hjemme bør brukes foran isolasjonsplikt. Lengde (antall døgn) avhenger av virusvariantens smittsomme fase og må vurderes i aktuelle situasjon. Smittesporing: Dersom nødvendig kan smittesporing skje gjennom at befolkningen kontakter sine nærkontakter. Bruk av digitale hjelpemidler, med enten smittesporings- eller varslingsystem kan vurderes. Kommunal smittesporing kan være aktuelt i en alvorlig situasjon der formålet er å finne og følge opp alle smittetilfeller og i spesielle situasjoner som for eksempel smitte i institusjoner. Karantene: Testing av nærkontakter bør benyttes foran karantene, da det har en høy smittebegrensende effekt samtidig som det er langt mindre kostbart og inngripende. I en alvorlig situasjon kan det allikevel bli aktuelt med karantene, i første rekke for husstandsmedlemmer, men det bør være svært høy terskel for å iverksette det. Lengde (antall døgn) avhenger av virusvariantens smittsomme fase og eksponering, og må vurderes i aktuelle situasjon.			
Helsetjenesten	Følge generelle råd beskrevet under de ulike helsetjenester bl.a. basale smittevernrutiner**	Forsterkede smitteverntiltak**			

* I henhold til anbefalinger/krav om smittevern for tiltaksnivået, se rad 2 av tabellen. Med "generelle smitteverntiltak" mener vi å holde seg hjemme når man er syk, god hånd- og hostehygiene og godt renhold og god ventilasjon.

** Jamfør Råd til helsetjenester i koronaveilederen

Helsedirektoratets vurdering

Vurdering av overordnede innspill fra sektorene

Hjemmelsgrunnlag og rettslige vurderinger av smitteverntiltak

Smitteverntiltak må ha hjemmelsgrunnlag i lov eller forskrift, dersom tiltakene ikke er kun anbefalinger. De tiltakene som omtales her er smitteverntiltak som må ha hjemmel i smittevernloven. Smittevernlovens formål er å verne befolkningen mot smittsomme sykdommer ved å "forbygge dem" og "motvirke at de overføres til befolkningen" jf. § 1 første ledd. Smittevernloven hjemler tiltak for å forebygge en mulig fremtidig situasjon, og bygger på et føre var-prinsipp. I noen situasjoner kan innføring av tiltak være nødvendige for å forhindre at smitte sprer seg, eller for å forebygge en fremtidig smittesituasjon som man på beslutningstidspunktet anser sannsynlig hvis tiltakene ikke innføres.

Kommunene har også anledning til å fastsette egne eller strengere regler lokalt, men kan ikke lempe på eventuelle nasjonale forskriftsbestemmelser. Smittevernloven § 4-1 første ledd gir hjemmel til å kunne iverksette tiltak når det er nødvendig for å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom eller for å motvirke at den blir overført.

Alle tiltak etter smittevernloven må oppfylle vilkårene i § 1-5, som gjerne omtales som kravet til forholdsmessighet. Lovens § 1-5 fastslår at ethvert smitteverntiltak må ha en *klar medisinsk faglig begrunnelse*, være *nødvendig av hensyn til smittevernet og tjenlig etter en helhetsvurdering*. Jo mer inngripende tiltaket er, dess tydeligere må hjemmelsgrunnlag være, og dess strengere krav stilles til forholdsmessighetsvurderingen etter § 1-5.

Formålet med en forholdsmessighetsvurdering er å sikre at tiltaket kan anses rimelig etter en helhetsvurdering, og unngå uforholdsmessige tiltak. Slike vurderinger kan være vanskelige, spesielt dersom den medisinskfaglige kunnskapen knyttet til en smittsom sykdom er usikker. En usikker situasjon vil derfor medføre at det er vanskelig å gjøre en presis vurdering av om tiltak er egnet, nødvendig og tjenlig etter en helhetsvurdering. Føre-var prinsippet som kan utledes av smittevernlovens formålsbestemmelse tilsier at det i en konkret situasjon kan være i tråd med loven å for eksempel innføre inngripende nasjonale tiltak, selv om disse på tidspunktet for vedtaket ikke nødvendigvis er like treffende i alle deler av landet. Dersom det vedtas inngripende tiltak basert på usikker fagkunnskap, vil det derfor være avgjørende at tiltakene justeres etter hvert som det kommer ny kunnskap.

Dersom nytten av tiltaket er liten eller tvilsom, mens skadevirkningene er store, bør ikke tiltaket iverksettes. Eksempelvis dersom lokale tiltak har liten smitteverneffekt, men har negative konsekvenser for eksempel for privatpersoner, næringslivet og offentlig tjenesteyting, bør andre tiltak vurderes. Tiltak som iverksettes for å avdempe negative konsekvenser av et smitteverntiltak kan bidra til at smitteverntiltakene samlet sett likevel fremstår som tjenlige etter en helhetsvurdering. For eksempel ved at enkelte grupper som i utgangspunktet ville omfattes av tiltaket, gis unntak. Det bør dermed vurderes unntak for å ivareta kritiske og viktige samfunnsfunksjoner, hensynet til liv og helse, hensynet til sårbare grupper (for eksempel barn, personer med funksjonsnedsettelse, eldre og bostedsløse) og befolkningens nødvendige behov. Hvilke unntak som er nødvendige, avhenger også av tiltakets varighet.

Enkelte av tiltakene som kan være aktuelle etter smittevernloven, medfører begrensninger i menneskerettighetene. I slike tilfeller må forholdet til Grunnloven, EMK og eventuelle andre konvensjoner som Norge har forpliktet seg til, vurderes. Inngrep i menneskerettighetene må ha tilstrekkelig hjemmel i lov, ivareta et legitimt formål og være forholdsmessig. Det legges til grunn at hensynet til å verne befolkningen mot covid-19 ved å forebygge eller motvirke at viruset blir overført mellom personer, er begrunnet i folkehelsen, og er et legitimt formål.

Forholdsmessighetskravet innebærer at inngrepet må være egnet og nødvendig for å oppnå det legitime formålet, og stå i forhold til (balanseres) mot det som skal oppnås. Kravene etter smittevernloven § 1-5 overlapper i stor grad med disse vurderingene, men det må likevel gjøres en konkret vurdering av den enkelte berørte rettighet.

Justis- og beredskapsdepartementet fremholder at når det gjelder vurderingene av hjemmelsgrunnlaget i smittevernloven, er det en utfordring at de rettslige vurderingene fra Helsedirektoratet ikke er tilstrekkelig grundige. Justisdepartementet mener at dersom tiltak raskt skal kunne gjeninnføres ved en utvikling i smittesituasjonen, er det viktig at tiltakspakkene og eventuelle utkast til forskriftstekst beskriver de rettslige utgangspunktene etter smittevernloven, hvilke tiltak som kan iverksettes i hvilke situasjoner og på hvilket nivå (lokalt/nasjonalt), hvilke tiltak som griper inn i ulike grunnleggende rettigheter, og hvilke unntak som bør oppstilles. I tillegg bør de motstridende hensyn som må avveies for å vurdere lovligheten av tiltaket, beskrives. Helsedirektoratet har i svar på oppdraget nedenfor forsøkt å ta hensyn til dette innspillet. Det rettslige grunnlaget er beskrevet under hver tiltakskategori med en tilhørende, kort beskrivelse av avveininger og rettighetsvurderinger som må gjøres før tiltaket eventuelt iverksettes. I motsetning til i svar på oppdrag 601 er det ikke her gitt konkrete forslag til forskriftstekster under de ulike tiltakspakkene. Grunnen til det er at hvordan de konkrete forskriftsbestemmelsene skal utformes uansett forutsetter en konkret vurdering på det tidspunktet de innføres.

Justis- og beredskapsdepartementet etterlyser en tydeligere konkretisering av hva som skal være terskelen for å innføre de ulike tiltaksnivåene. Når det gjelder dette innspillet, vises det til at den oppdaterte tiltakspakken (tillegg til 610) er fristilt fra de ulike scenarioene beskrevet i svar på oppdrag 610, se FHI sin begrunnelse for dette, som Helsedirektoratet støtter.

Påbud/plikt eller råd/anbefalinger

Smittevernloven §§ 4-1 andre ledd og 7-10 åpner for at Helsedirektoratet, i samråd med FHI, kan fatte vedtak (herunder forskriftsbestemmelser) og gi råd og anbefalinger til befolkningen. Skal tiltak fastsettes som en plikt med tilhørende sanksjonsmuligheter forutsetter dette et tydelig hjemmelsgrunnlag i smittevernloven. Etter

smittevernloven § 8-1 annet ledd kan forsettlig eller grov overtredelse av forskriftsbestemmelser knyttet til covid-19 straffes med bøter og fengsel inntil 6 måneder dersom dette følger av forskriften. Det kan også fastsettes et lavere straffennivå.

I innspillsrunden har det kommet frem at det ønskes en tydeligere presisering av hvem som har ansvar for kontroll av tiltakene. Når det gjelder krav som rettes mot kommersielle virksomheter påpeker POD at det med fordel kan foreligge en beskrivelse av forventet kontrollvirksomhet og hvem som har primæransvar for ivaretagelse (arbeidstilsyn, kommune, skjenkekontroll, mv.).

I høringsrunden er økt fleksibilitet i tiltakene et ønske fra flere, blant annet fordi befolkningen og profesjonelle aktører/arrangører har fått økt "smittevernkompetanse" etter to år med pandemi. Flere av tiltakene i oppdatert tabell er nå foreslått innført som anbefalinger og råd fremfor i forskrift. En av forskjellene på at smitteverntiltak gis som anbefalinger i stedet for plikter eller begrensninger i forskrift er at overtredelse ikke kan sanksjoneres. Etterlevelse av anbefalinger og råd blir dermed i større grad et sosialt ansvar fremfor et pålegg fra myndighetene og kontrollressurser kan benyttes til andre formål. Videre åpner anbefalinger for økt fleksibilitet for arrangør/virksomhet og for den enkelte.

Finansdepartementet skriver at det ikke bør vedtas anbefalinger som ikke er gjennomførbare av juridiske grunner, for eksempel at arbeidsgiver tilrettelegger for risikogrupper - personvern hindrer dette ettersom det ikke foreligger lovhjemmel om at arbeidsgiver skal få oversikt over dette. Innspillet vil være et argument for å benytte anbefalinger/råd i større grad enn forskriftsfastsatte plikter dersom det ikke foreligger tilstrekkelig hjemmel til å gjennomføre tiltak. En anbefaling, for eksempel i situasjonen Finansdepartementet bruker som eksempel, legger i større grad opp til fleksibilitet knyttet til etterlevelse.

I innspillsrunden peker flere på behovet for konsistent ordbruk, for eksempel i størst mulig grad formulere tiltak som råd, anbefalinger og påbud/forbud. Når ordene "påbud," "plikt," eller "forskriftsfastsatt" brukes i omtalen av tiltakene i tabellen nedenfor, betyr det i denne sammenheng at tiltaket skal kunne straffesanksjoneres med mindre det eksplisitt står noe annet. Med ordene "råd" eller "anbefalinger" menes primært tiltak som ikke skal fastsettes i forskrift og ikke skal kunne straffesanksjoneres.

Sammenheng i tiltakene

Flere har vist til at det er viktig at tiltakene, innenfor de ulike tiltaksnivåene og de ulike kategoriene, fremstår mest mulig konsistente og med en god «indre logikk». Det er pekt på at når man ser kategoriene samlet, fremstår tiltakene for enkelte kategorier langt mer inngripende enn andre. DSB påpeker at det for eksempel er vanskelig å se logikken mellom tiltakspakkene for «kollektivtransport», «butikker osv.» og «restauranter osv.», der sistnevnte har langt strengere tiltak enn de to førstnevnte. Næringene påpeker det samme, og at det eksempelvis bør være mulig å samle like mange på restaurant uten avstandskrav som i eget hjem på samme tiltaksnivå. Dette er et forståelig innspill. Hovedgrunnen til dette skillet er imidlertid at forskriftsfestede antallsbegrensninger i private hjem er et svært inngripende tiltak, mens det skal noe mindre til å regulere maksimalt antall tilstedeværende på offentlig sted eller i leide eller lånte lokaler. Kulturdepartementet viser til manglende sammenheng når ikke-nødvendige butikker kan holde åpne mens biblioteker og museet har måttet holde stengt. Dette innspillet er tatt hensyn til i den oppdaterte tabellen.

Vurdering av innspillene fra FHI

Som beskrevet i oppsummeringspunktene fra FHI ovenfor, har de valgt å anbefale at tiltaksnivåene fristilles fra overordnede situasjons- og formålsbeskrivelser. De skriver:

"Der vi i oppdrag 601 la situasjonsbeskrivelser til grunn for tiltakenes innretning og eventuell iverksettelse, har vi i den reviderte tabellen nå valgt å fristille tiltaksnivåene fra overordnede situasjon- og formålsbeskrivelser. I oppdrag 610 blir det skissert mulige scenarioer for pandemiens videre utvikling.

Avhengig av virusets fremtidige endringer vil situasjonene hvor det kan være aktuelt å iverksette de skisserte pakken kunne endre seg, noe som blir ytterligere belyst i oppdrag 610 om strategi."

Helsedirektoratet vurderer at tiltakspakkene må betraktes som verktøy i en verktøykasse som kan benyttes i en slå ned- eller bremsstrategi. Tiltakene kan ikke knyttes direkte til scenariene, da dette er vurderinger som må gjøres der og da og knyttes opp til en forholdsmessighetsvurdering. Det rettslige utgangspunktet er at beslutninger om valg av tiltak skal baseres på en helhetlig og konkret vurdering av den aktuelle situasjonen. Dette innebærer at tiltak vanskelig kan være forhåndsdefinerte, og at de vil måtte justeres og tilpasses situasjonen nært opp til tidspunktet for iverksettelse.

Den oppdaterte tabellen ivaretar innspillene som er kommet fra sektorene i stor grad, som blant annet at det lave tiltaksnivået ble oppfattet å være for strengt, at det bør være en bedre "indre logikk" innad i hver tiltakspakke, og at tiltakenes innretning og språk- og begrepsbruk bør forenkles.

FHI viser også til at det arbeides med erfaringsoppsummeringer rundt tiltakene som har vært gjennomført i landet etter mars 2020. Dette vil i hovedsak være kvalitative sammenstillinger, kombinert med kunnskapsoppsummering om tiltakseffekter som er kommet frem gjennom vitenskapelige studier, både fra Norge og andre land.

Vurdering av tiltakskategoriene

I denne delen forklares kort det rettslige grunnlaget i smittevernloven for innføring av de ulike tiltakene i tabellen. Det skal, som nevnt over, også alltid foretas en vurdering av om vilkårene i smittevernloven § 1-5 er oppfylt ved iverksettelse av tiltak. Tiltakspakkene er altså ment som et rammeverk, men hvert tiltak må vurderes konkret og i lys av den bestemte situasjonen før det eventuelt innføres. Etter beskrivelsen av tiltakets rettslige grunnlag nevnes kort innspillene fra sektorene, før Helsedirektoratets oppdaterte vurderinger av tabellen/tiltaksnivå – i samråd med FHI sitt underlag – presenteres. Tiltakspakkene som presenteres nedenfor er samlet sett noe lempeligere enn de presentert i svar på oppdrag 601.

Tiltak som begrenser sammenkomster og sosial kontakt

Etter smittevernloven § 4-1 første ledd, bokstav a kan kommunestyret, når det er nødvendig for å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom eller for å motvirke at den blir overført, vedta forbud mot møter og sammenkomster eller påbud om andre begrensninger i den sosiale omgangen overalt der mennesker er samlet. Bestemmelsen hjemler blant tiltak knyttet til arrangementer og besøk i private hjem.

Ved et *alvorlig utbrudd* av en allmennfarlig smittsom sykdom og når det er *avgjørende å få satt tiltak i verk raskt for å motvirke overføring av sykdommen*, kan Helsedirektoratet treffe slikt vedtak for hele landet eller deler av landet jf. annet ledd.

Private hjem og sosial kontakt

Tiltak som tar sikte på å begrense sosial kontakt i private hjem er svært inngripende, og berører retten til privatliv fastsatt i Grunnloven § 102 første ledd og EMK artikkel 8, og retten til bevegelsesfrihet etter EMK P4, artikkel 2.1 og Grunnloven § 106 første ledd. Disse rettighetene må avveies mot formålet om å begrense mobilitet i befolkningen for å hindre smittespredning.

Utgangspunktet er at det skal svært mye til før slike tiltak i private hjem iverksettes. Selv om slike tiltak etter sin art isolert sett er mindre inngripende enn isolasjonsplikten, vil disse være mindre målrettet fordi de retter seg mot personer som ikke er bekreftet smittet eller har som har vært eksponert for smitte. Både FHI og Helsedirektoratet er enige om at tiltak som gjelder antall besøkende i private hjem ikke bør benyttes før på høyt eller svært høyt tiltaksnivå, som beskrevet i svar på oppdrag 601. POD opprettholder sitt utgangspunkt for påbud i private hjem, der de legger til grunn at politiet ikke vil ha en aktiv oppfølging av f.eks. antallsbegrensninger. Dette innspillet, samt inngrepets art, taler for at begrensninger i sosial kontakt primært bør gjelde som anbefalinger og ikke fastsettes i forskrift med en tilhørende mulighet for straffesanksjoner.

Arrangementer

Tiltak knyttet til arrangementer påvirker retten til privatliv dersom tiltaket omfatter private sammenkomster og kan påvirke retten til blant annet å ta del i kulturliv, fri religionsutøvelse, demonstrasjonsfrihet og bevegelsesfrihet, i tillegg til arrangørenes næringsfrihet, avhengig av hvilken annen type arrangement det er snakk om. Videre påvirker tiltak som 1-meters kravet og antallsbegrensninger billettsalg, og dermed arrangørenes økonomi.

I innspillsrunden stilles det spørsmål ved den medisinskfaglige begrunnelsen og forholdsmessigheten ved antallsbegrensninger. Smittevernlovens formålsbestemmelse åpner for en føre var-tilnærming, og kravet til medisinskfaglig begrunnelse må tolkes i lys av denne. Det innebærer at kravet ikke skal tolkes for strengt, det er for eksempel ikke krav til vitenskapelig bevist effekt. Tiltaket må likevel være egnet til å ha en ønsket effekt. Videre må smitteverntiltaket sees i forhold til både grad av smittetrussel og hvor inngripende tiltaket er. Den medisinskfaglige begrunnelsen for å redusere antall tilstedeværende på arrangementer er både å redusere mobilitet i samfunnet, og å redusere antallet kontakter.

Kulturdepartementet anbefaler alternativ regulering i tråd med tiltakene for "andre virksomheter" tidligere regulert i 14a (kravet til smittevern faglig forsvarlig drift). Det påpekes at arrangør i større grad må gis tillitt og fleksibilitet til selv å foreta smittevern faglige forsvarlige vurderinger, i lys av blant annet arrangementstype, størrelse på lokaler og så videre, med tanke på antall tilstedeværende. Dette innspillet er tatt hensyn til i oppdatert tabell.

Kulturdepartementet mener at arrangementsdefinisjonen bør endres slik at det skilles mellom arrangører som er arbeidsgivere og driver profesjonelt, og andre arrangementer. Samtidig ønsker frivillige aktører samme tillit som profesjonelle aktører. Innspillene ivaretas delvis ved at antallsbegrensningene i oppdatert tabell tar høyde for arrangementslokalets størrelse og utforming. I tillegg er det foreslått å gi mer fleksibilitet til arrangører både på moderat og høyt nivå i oppdatert tabell. Helsedirektoratet er enige med FHI i at bruk av prosentvis utnyttelse av kapasiteten og antallsbegrensninger bør benyttes på høyere tiltaksnivå, det vil si henholdsvis moderat og høyt tiltaksnivå og at det bør oppstilles et tydelig skille mellom innendørs og utendørs arrangementer.

Videre uttrykker sektoren et ønske om å videreføre unntak fra reglene for arrangementer for øvelser (se tidligere § 13).

Helsedirektoratet er enige med FHI i at bruk av prosentvis utnyttelse av kapasiteten og antallsbegrensninger kan forskyves til høyre til henholdsvis moderat og høyt tiltaksnivå og at det er et tydelig skille mellom innendørs og utendørs arrangementer.

Munnbind

I smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav b er det hjemmel for kommunestyret til å stenge virksomheter som samler flere mennesker. Tiltak om stenging er vesentlig strengere enn hva munnbind er, og det er derfor lagt til grunn at det også er hjemmel til å fastsette påbud om munnbind etter en "fra det mer til det mindre"-tolkning av denne bestemmelsen. Ved et *alvorlig utbrudd* av en allmennfarlig smittsom sykdom og når det er *avgjørende å få satt tiltak i verk raskt for å motvirke overføring av sykdommen*, kan Helsedirektoratet treffe slikt vedtak for hele landet eller deler av landet jf. annet ledd.

Flere aktører har spilt inn at munnbind bør være påbudt ved 'høyt' og 'svært høyt' tiltaksnivå. Hvorvidt det skal være en forskriftsfestet plikt til bruk av munnbind, må ses i lys av hvilke andre smitteverntiltak som gjelder i samfunnet og smittesituasjonen. Munnbind kan anses som et mindre inngripende tiltak eksempelvis for kulturnæringen og næringslivet enn krav til smittevern faglig forsvarlig drift som tidligere har omfattet krav til å holde en meter avstand.

Munnbind er relativt lite belastende og kan være hensiktsmessig i noen situasjoner. Ifølge kunnskapsoppsummeringen fra FHI er det sannsynlig at munnbind har en effekt, men at den er begrenset. FHI har vurdert at avstand er mer effektivt enn å bruke munnbind, og at munnbind er aktuelt i situasjoner med trengsel der det er vanskelig å opprettholde avstand. Når det er nødvendig å bremse og redusere smittespredningen i befolkningen, som ved de høyeste tiltaksnivåene, støtter Helsedirektoratet FHI sin vurdering av at munnbind alene

ikke gir tilstrekkelig effekt, men kan brukes som et tillegg for å forsterke effekten av andre mer inngripende smitteverntiltak. Munnbind blir også ansett av flere sektorer som lite belastende for aktivitet og drift.

Kollektivtransport

Etter smittevernloven § 4-1 første ledd, bokstav c kan kommunestyret, når det er nødvendig for å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom eller for å motvirke at den blir overført, vedta begrensninger i kommunikasjoner. Ved et *alvorlig utbrudd* av en allmennfarlig smittsom sykdom og når det er *avgjørende å få satt tiltak i verk raskt for å motvirke overføring av sykdommen*, kan Helsedirektoratet treffe slikt vedtak for hele landet eller deler av landet jf. annet ledd.

Det er ikke foreslått forskriftsfestede tiltak rettet mot transportsektoren på noe nivå, men bruk av munnbind for brukere der det ikke kan holdes en meter avstand (fra moderat nivå). Innspill knyttet til pakkenes "indre logikk" peker blant annet på at tiltak knyttet til transportsektoren kun gjelder som anbefalinger til brukere, samtidig som det har vært krav til 1-meter avstand og bordservering på serveringssteder og på arrangementer. Det er kommet innspill om at kollektivtransport ikke bør trekkes frem som eneste eksempel når det kommer til munnbindbruk, men at det i stedet blir en generell anbefaling, for å hindre at kollektivtransport får svekket tillit grunnet assosiasjon til smitteverntiltak som kan gi en varig reduksjon i kollektivreiser. Dette er forståelig. Samtidig må det påpekes at det – i motsetning til for flere andre tilbud og virksomheter – ikke er foreslått å forskriftsfeste krav til kollektivtransport. For flere andre virksomheter (butikker, serveringssteder, arrangementer med mer) er det foreslått innført påbud om smittevernaglig forsvarlig drift, som omfatter et krav til en meters avstand. Når dette ikke er foreslått forskriftsfestet for kollektivtransporten, er det naturlig at det samtidig knyttes et klart påbud om bruk av munnbind der det ikke er mulig å holde en meters avstand.

Ved svært høyt tiltaksnivå er det i tiltakspakken anbefalt å unngå bruk av kollektivtransport dersom det ikke er strengt nødvendig. Samferdselsdepartementet kommer med innspill om at en slik anbefaling ikke bør omfatte taxi. Dette er hensyntatt i oppdatert tabell over tiltak, der taxi er tatt ut.

Helsedirektoratet er enige i FHIs justeringer av tiltakstabellen.

Tiltak rettet mot bedrifter, virksomheter, og arbeidsplasser

Etter smittevernloven § 4-1 første ledd, bokstav b, kan kommunestyret, når det er nødvendig for å forebygge en allmenfarlig smittsom sykdom eller for å motvirke at den blir overført, vedta stenging av eller begrensninger i aktiviteter i virksomheter som samler flere mennesker, f.eks. barnehager, skoler, butikker, hoteller eller andre bedrifter og arbeidsplasser. Andre virksomheter som også vil være omfattet, er f.eks. restauranter, campingplasser, kino, teater, sirkus osv. (ot.prp.nr. 91 (1991-1992), s. 144). Etter bestemmelsens bokstav e kan det på samme vilkår vedtas blant annet pålegg til private om rengjøring og desinfeksjon av gjenstander eller lokaler. Ved et alvorlig utbrudd av en allmenfarlig smittsom sykdom og når det er avgjørende å få satt tiltak i verk raskt for å motvirke overføring av sykdommen, kan Helsedirektoratet treffe slikt vedtak for hele landet eller deler av landet jf. annet ledd.

Butikker, kjøpesentre, varemesser og midlertidige markeder

Tiltak rettet mot denne gruppen virksomheter påvirker særlig økonomi og næringsfrihet, samt befolkningens tilgang til varer.

Næringen har i innspillsrunden uttrykt et ønske om et skille mellom nødvendige og ikke-nødvendige butikker i tiltakspakkene. Dette skillet er anbefalt innført på svært strengt tiltaksnivå. Før dette nivået er det ikke anbefalt å innføre tiltak mot disse virksomhetene, ut over anbefalinger til befolkningen, samt et krav om smittevernaglig forsvarlig drift. Kravet til smittevernaglig forsvarlig drift innebærer at virksomheten må sørge for at besøkende kan holde en meters avstand og følger rutiner for rengjøring og hygiene. Disse overordnede kravene må uansett gjelde for både nødvendige og ikke-nødvendige butikker. Tabellen er ikke justert siden 601 her.

Et annet innspill er å se på regelverk for fleksibilitet for utvidede åpningstider for butikker. Butikker kan utvide sine åpningstider dersom dette er nødvendig for å tilrettelegge for smittevernaglig forsvarlig drift. Dersom det er nødvendig med eventuelle endringer i regelverk som begrenser fleksibiliteten i utvidelse av åpningstider for butikker må dette skje etter initiativ fra andre etater enn helsemyndighetene.

Restauranter, kafeer og uteliv

Smitteverntiltak rettet mot restauranter, kafeer og uteliv har som formål å redusere risiko for smitte gjennom regler om smittevernaglig forsvarlig drift (en meter/rengjøringsrutiner) og bordservering av alkohol, eventuelt skjenkestopp etter et gitt tidspunkt, og eventuelt pålegg om stengning. Slike tiltak vil bety at bransjen må redusere sitt tilbud. Skjenkestopp og pålegg om stenging har særlig stor betydning for bransjens økonomi, næringsfrihet og arbeidsplasser. Begrensninger for serveringssteder påvirker dessuten sosialt liv og kulturlivet. Disse hensynene må avveies mot hensynet til behovet for kontaktreduserende og mobilitetsreduserende tiltak for å begrense smitte.

I den justerte tabellen er det tatt hensyn til innspill fra næringen. I tabellen har anbefalingen om nasjonalt skjenkestopp etter et gitt tidspunkt blitt tatt ut fra moderat nivå. På høyt nivå er det lagt opp til at nasjonalt skjenkestopp etter et gitt tidspunkt kan vurderes, mens på svært høyt tiltaksnivå er foreslått stenging av serveringssteder. Helsedirektoratet er enige med FHI at det kan opprettholdes normal drift på restauranter, kafeer og uteliv når tiltaksnivået vurderes som lavt og at bordservering kan forskyves til moderat nivå.

Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller

Det er hensiktsmessig at anbefaling om 2 meters avstand ved høyintensiv trening tas bort ved lavt og moderat tiltaksnivå. Treningssentre, svømmehaller og bowlinghaller vil da i større grad være på med nivå med rådene for idrett og frivillighet, for eksempel innendørs idrett.

Biblioteker, museer, fornøylesparker, lekeland, spillehaller og liknende

Tiltaksnivået for biblioteker, museer, fornøylesparker, lekeland, spillehaller og lignende virksomheter er redusert i FHIs oppdaterte tiltakstabell. Normaldrift opprettholdes over flere tiltaksnivåer. Helsedirektoratet er enige med FHI i disse justeringene.

Frisører, hudpleie og lignende

Helsedirektoratet og FHI mener at en reduksjon i disse tjenestene først vil være aktuelt på et svært høyt tiltaksnivå.

Skole, barnehager og SFO og definisjon av barn og unge

Gjennom pandemien har skoler og barnehager hatt egne smittevernveiledere. Disse inneholder én generell del med de grunnleggende smitteverntiltakene og én del med kontaktreduserende tiltak. De kontaktreduserende tiltakene er grunnlaget for trafikklysmodellen (grønt, gult og rødt nivå). På gult og rødt nivå inneholder modellen tiltak som betyr at skoler og barnehager ikke kan gi fullverdige tilbud i samsvar med opplæringsloven eller barnehageloven. Det må da treffes vedtak eller forskrift om å innføre et slikt nivå, med hjemmel i smittevernloven § 4-1, første ledd bokstav b jf. smittevernloven § 1-5. Her må hensynet til barnets beste vurderes opp mot behovet for å begrense tilbudet for å hindre smittespredning.

For tiltak som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Det følger av barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven § 104. Barns rett til utdanning er en fundamental rettighet, nedfelt i Grunnlovens § 109 første ledd, EMKs tilleggsprotokoll 1 artikkel 2 og Barnekonvensjonens artikkel 28. Barn har også rett til å bli hørt i spørsmål som angår dem, og det skal legges vekt på meningen deres, jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen artikkel 12. Dersom smitteverntiltaket berører barn, krever konvensjonen at det vurderes hva som vil være det beste for barnet eller gruppen barn. Hensynet til barnets beste skal ha stor vekt, men barnekonvensjonen stiller ikke krav om at hensynet til barns beste skal være det avgjørende hensynet i alle tilfeller. Det betyr at andre hensyn kan veie tyngre. I noen tilfeller vil også hensynet til barns beste trekke i ulike retninger. Selv om barnets beste vil være å opprettholde ett fullverdig barnehage eller skoletilbud, kan det for eksempel vektlegges at dette på sikt kan medføre at samfunnet må holde stengt i en lengre periode, hvilket samlet sett kan være mer negativt for barnets beste.

FHI har oppdatert tabellen etter innspill fra sektorene, og lagt opp til hevet innslagsnivå og økt mulighet for lokal vurdering av trafikklysmoell i skole og barnehage. Helsedirektoratet støtter dette og mener det er viktig at barn og unges grunnleggende rettigheter blir skjermet.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har samlet innspill på tiltakspakkene fra ulike barne- og ungdomsorganisasjoner. Det blir her foreslått å heve aldersinndelingen foreslått i tabellen fra 20 til 26 år. Fra et smittevernaglig ståsted er det lite risiko for alvorlig covid-19-sykdom i de yngre aldersgruppene. Det er imidlertid vanskelig å definere det faktiske aldersnivået der denne risikoen øker nok til å forsvare en høyere tiltaksbelastning for gruppen. Jo flere som innlemmes i prioriteringen for unntak av vanlige anbefalinger, dess flere kan føre smitte videre i samfunnet

Arbeidsliv: hjemmekontor

Et sentralt kontakt- og mobilitetsreducerende tiltak for å begrense smitte med SARS-CoV-2 har vært anbefaling eller pålegg om bruk av hjemmekontor. Etatene har i tidligere oppdrag vurdert at dette tiltaket har en betydelig smitteverngevinst og er et nokså lite inngripende tiltak i perioder med høyt smittetrykk. I tillegg til den smittevernaglige gevinsten knyttet kan tiltaket bidra til å holde sykefraværet på arbeidsplassen lavt.

Tilbakemeldingene fra sektorene er at tiltaket med hjemmekontor oppleves å ha flere negative sider. Finansdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet viser til at tiltaket må anses som så vidt inngripende at det ikke bør være aktuelt å benytte før man er på et moderat smittenivå. KS trekker også frem at det er viktig at det etableres mer fleksible løsninger vedrørende bruk av hjemmekontor, spesielt på lavt og moderat nivå. Nærings- og fiskeridepartementet viser til at pandemien har vart i snart to år, og det er mange som har følt seg isolert over lengre tid og savner sosial kontakt. Mange, særlig nyutdannede og yngre voksne i arbeidslivet, har heller ikke nødvendigvis bosituasjoner som er tilrettelagt for hjemmekontor over lang tid. Barne- og familiedepartementet skriver at det også kan være hensiktsmessig å gi anbefalinger om å dele medarbeidere i kohorter for å minske risiko for at store deler av arbeidsstokken smittes samtidig. De trekker også frem at det er positivt at det eksplisitt fremgår at pålegg om hjemmekontor og munnbind ikke gjelder for tjenester der dette er til hinder for at ansatte kan utføre nødvendige og lovpålagte oppgaver i møte med sårbare grupper, herunder barn og unge.

På bakgrunn av de innspill som har kommet foreslår Helsedirektoratet og FHI at hjemmekontor først aktualiseres på moderat nivå. FHI vurderer at det på svært høyt tiltaksnivå bør kunne åpnes for tilstedeværelse der hvor hjemmekontor er til *hinder* for arbeidet, uten at det vil medføre en betydelig svekkelse av smitteverneffekten. Samtidig fremholdes at dette kan gi noe økt mobilitet i samfunnet og det kan redusere den samlede smitteverneffekten av tiltaksnivået.

Idretts- og fritidsaktiviteter

I oppdatert tiltakstabell på høyt tiltaksnivå for voksne over 20 år anbefaler FHI at aktiviteter innendørs kan gjennomføres med en gruppestørrelse på 20 personer, og utendørs aktiviteter anbefales en gruppestørrelse på omtrent 20 personer. Det er mindre smitterisiko utendørs enn innendørs. Helsedirektoratet mener at derfor at gruppestørrelsene ved utendørs trening, og arrangementer, gjennomgående bør være større enn innendørs. Utover dette er Helsedirektoratet enige med FHIs justeringer av tiltakstabellen.

Vi registrerer at det stilles spørsmål hvorfor toppidretten skal opprettholdes på de ulike tiltaksnivåene. Opprettholdelse av toppidretten er begrunnet i at det er en næring og at utøvere lever under strenge smittevernregler og at smitteutbruddene i denne gruppen i stor grad begrenses innad i gruppen. Det vil kunne være en politisk vurdering å gjøre eventuelle begrensinger her.

Høyere utdanning

Tiltak rettet mot høyere utdanning (universiteter og høyskoler) berører retten til utdanning, beskyttet blant annet av EMKs tilleggsprotokoll 1, artikkel 2. Så lenge tiltakene sikrer at studentens studietilbud opprettholdes på et visst nivå, gjennom delvis eller full digital undervisning for en periode, undervisning i mindre grupper og liknende, vil ikke

nødvendigvis slike tiltak være *inngrep* i retten til utdanning. Tiltak som er nevnt påvirker imidlertid studentens sosiale liv, og kan ha negative konsekvenser for psykisk helse og studieprogresjon.

FHI har tydeliggjort anbefaling om mer fysisk tilstedeværelse ved høyere utdanning også på moderat tiltaksnivå. Studentenes helse og trivselsundersøkelse (SHoT) fra 2021 viste en økning i forekomst av psykiske lidelser og selvmordstanker blant studenter fra 2018. Helsedirektoratet mener at det er viktig at det prioriteres for økt fysisk tilstedeværelse slik FHI foreslår.

TISK

De ulike elementene i TISK-strategien har også ulikt rettslig grunnlag. Personer som har grunn til å anta at de er smittet med en allmennfarlig smittsom sykdom er pliktig til å oppsøke lege for å gjennomgå nødvendig undersøkelse, jf. smittevernloven § 5-1. Smittevernloven § 3-1 gir også departementet anledning til å fastsette plikt for befolkningen til å gjennomgå blodprøvetaking eller tilsvarende undersøkelser som er medisinsk faglig begrunnet og kan gjøres uten fare. Sistnevnte hjemmel har ikke blitt benyttet i forbindelse med TISK-tiltakene. Ansvar for testing er lagt til kommunen, jf. smittevernloven § 7-1.

Regler om isolering, smittekarantene og eventuell testing til erstatning for disse tiltakene har vært regulert i covid-19-forskriften med hjemmel i smittevernloven § 4-3a. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette forskrifter om isolering og andre begrensninger i bevegelsesfriheten for smittede, antatt smittede og deres nærkontakter. Lovhjemmelen har blitt endret slik at det nå er en forutsetning for å fastsette regler om isolering og smittekarantene at covid-19 regnes som en allmennfarlig smittsom sykdom. Formålet med disse tiltakene er å hindre videre spredning av smitte fra personer som er bekreftet smittet eller har vært eksponert for smitte. Smittekarantene og isolering er inngripende tiltak for den enkelte. Tiltakene berører retten til bevegelsesfrihet som følger av grunnloven § 106 og EMK tilleggsprotokoll nr. 4 artikkel 2, og retten til privatliv som følger av grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Disse rettighetene må veies opp mot formålet om å begrense videre smitte i samfunnet. Samtidig må de grunnleggende kravene til smitteverntiltak i smittevernloven § 1-5 være oppfylt.

Ved å innføre inngripende tiltak som smittekarantene og isolasjon vil det være nødvendig å vurdere om det kan oppstilles unntak, som for eksempel for barn eller personer som ivaretar kritiske samfunnsfunksjoner. Flere av sektorene har spilt inn at listen over kritiske samfunnsfunksjoner bør oppdateres. Det må også vurderes om andre tiltak kan erstatte karantene, som for eksempel vaksine eller testing. Smittevernloven § 4-3a gir hjemmel til å fastsette nærmere krav i forbindelse med eller til erstatning for isolering eller smittekarantene.

Råd om å holde seg hjemme ved sykdom har smittebegrensende effekt. Test kan i mange tilfelles erstatte karantene og isolasjonsplikt. Tiltakene isolasjon og karantene bør imidlertid kunne tas i bruk igjen dersom det kommer nye virusvarianter som medfører stor sykdomsbyrde i samfunnet.

Smitteoppsporing har vært en sentral del av TISK-strategien. Smittevernloven § 3-6 gir den behandlende lege en plikt til å foreta smitteoppsporing dersom det er gjennomførbart og hensynet til smittevernet krever det. Legen kan overlate dette arbeidet til kommunelegen, og i pandemien er arbeidet med smitteoppsporing ansett som en del av kommunens og kommunelegens oppgaver og ansvar etter smittevernloven §§ 7-1 og 7-2.

Politidirektoratet har i innspillsrunden foreslått at plikter relatert til TISK forutsettes håndtert som tidligere. Dette innebærer oppfølging og kontroll fra helsemyndighetene, med involvering av politiet gjennom anmeldelser. Helsedirektoratet støtter innspillet.

Tiltakene i TISK har eksistert gjennom hele pandemien og har vært opp- og nedjustert i de ulike fasene. Målet med TISK har vært å identifisere smittsomme personer, slik at disse ikke smitter andre. TISK-tiltakene har dermed bidratt til lavere reproduksjonstall gjennom pandemien. FHI skriver i sin vurdering at flere av sektorene, blant andre flere av departementene, etterlyser forholdsmessighetsvurderinger rundt TISK, og at det stilles krav til konkrete juridiske vurderinger slik at tiltakene oppfyller kravene i smittevernloven. Helsedirektoratet viser til at slike vurderinger er aktuelle for tiltakene isolering og smittekarantene. Vi viser til redegjørelsen ovenfor når det gjelder utgangspunktene

i smittevernloven for vurdering av nødvendighet og forholdsmessighet av tiltakene, i tillegg til vilkårene i smittevernloven § 4-3a må være oppfylt ved iverksettelse. Tilbakemelding fra Olje- og energidepartementet er at smittestrykket i petroleumsvirksomheten offshore har vært lavt, og TISK har vist seg å være et særdeles effektivt tiltak for å hindre smitte fra å nå selskapenes operasjoner. Kunnskapsdepartementet skriver at de fleste organisasjonene støtter at bruk av jevnlig testing i områder med stort smittepress kan være et viktig og effektivt risikoreduserende tiltak i skoler og barnehager.

FHI anbefaler at bruken av tiltakene i TISK revurderes, ettersom vi nå har mer kunnskap om smittevern og tiltaksbyrde samtidig som store deler av befolkningen er vaksinert eller har utviklet naturlig immunitet ved å ha gjennomgått sykdom. FHI foreslår at TISK-tiltakene benyttes målrettet og hver for seg og ikke som en samlet pakke. Hdir støtter dette da TISK-tiltakene bør vurderes opp mot hva som er formålstjenlig og hensiktsmessig i en gitt situasjon. Ferdige pakker av tiltak kan lett føre til at tiltaksbyrden ikke står i forhold til smitteverneffekten. Videre kan en "pakke" av tiltak få store individuelle og samfunnsøkonomiske konsekvenser.

Helsedirektoratet støtter FHI i at tiltakene i TISK bør være strengest innrettet i en "slå ned"-strategi hvor det er vurdert å være en stor risiko for alvorlig sykdom og død i befolkningen. TISK-tiltakene kan også ha en smittebegrensende effekt i situasjoner der det å "flåte ut" smittekurven er ønskelig. I slike situasjoner må imidlertid smitteverneffekten vurderes mot byrden av tiltakene på enkeltindivider og samfunnet.

Testing må ha en smittereduserende effekt eller overvåkning som formål. Hvilken testmetode som benyttes må vurderes i den enkelte situasjon. Ved introduksjon av en ny virusvariant vil behovet for PCR-analyser med høy sensitivitet og med mulighet for sekvensering være viktig. Dette vil gi oss kunnskap og bidra til å holde kontroll med pandemiens utvikling. Selvtester vil på sin side lette og avlaste kommunene og spesialisthelsetjenestens oppgaver og vil ha betydning når den smittede bør identifiseres og holde seg hjemme for å unngå å smitte andre. En positiv test bør etterfølges av råd om å bli hjemme, alternativt pålegges isolasjonsplikt, i et visst antall dager for å ha en smittebegrensende effekt. Hvilken testmetode som bør benyttes må vurderes i de ulike situasjonene. Det anbefales derfor at kommuner og spesialisthelsetjeneste har beredskap til begge testmetodene (for mer om anbefalt beredskapsnivå se oppdrag 610).

Helsetjenesten

FHI skriver at for innretningen på tiltak i helsetjenesten henvises det til rådene i koronaveilederen. Helsedirektoratet er enig i dette.

Andre vurderinger

Risikogrupper

FHI skriver i sin besvarelse at ettersom rådene til risikogrupper vil være statiske på tvers av kategoriene og det er laget et eget dokument om [råd til risikogrupper](#), er det her valgt å ta raden ut av tabellen. Helsedirektoratet er enige i denne vurderingen.

Vaksinasjon

FHI viser til sin besvarelse på oppdrag 65 om dette. Det gjøres derfor ingen nærmere vurdering av dette tiltaket i denne besvarelsen.

Helsedirektoratets konklusjon/anbefaling

- Helsedirektoratet og FHI mener at den oppdaterte tiltakstabellen med pakker av smitteverntiltak kan være et hensiktsmessig rammeverk til bruk i den fremtidige strategien.

- Helsedirektoratet og FHI er enige om at tiltakspakkene ikke lenger knyttes til spesifikke forhåndsdefinerte tiltaksnivåer, ettersom det alltid må gjennomføres en grundig vurdering av den aktuelle situasjon før slike tiltak kan innføres.
- Helsedirektoratet og FHI understreker at forholdsmessigheten av det enkelte tiltaket må vurderes konkret i lys av situasjonen på det tidspunktet det vurderes innført.

Oppdrag fra HOD nr. 610 – tillegg – Videre arbeid med pakker med nasjonale smitteverntiltak for ulike tiltaksnivå

2. Mars 2022

Oppdragstekst

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet viser til regjeringens beslutning 1. februar om å arbeide videre med skisser til pakker med smitteverntiltak for ulike tiltaksnivå. Disse er basert på svar på oppdrag 601 fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet.

Regjeringen legger til grunn at tiltakspakkene skal være et overordnet rammeverk som skal ligge klare ved mulige smitteutbrudd og nye virusvarianter. Formålet med tiltakspakkene er å bidra til bedre forankring, forutsigbarhet og avveining mellom samfunnsmessig nytte, kostnader og effekt av smitteverntiltak. Beslutninger om valg av tiltaksnivå og tiltakspakke skal baseres på en helhetlig vurdering og faglig oppdatert grunnlag fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet. Tiltaksbyrde- og effekt må vurderes på bakgrunn av den gjeldende situasjonsforståelsen og tiltakspakkene vil evt. måtte tilpasses den aktuelle situasjonen nært opp til tidspunktet for iverksettelse. Tiltak som iverksettes skal være basert på en «klar medisinskfaglig begrunnelse», «nødvendig av hensyn til smittevernet» og fremstå «tjenlig etter en helhetsvurdering», jf. smittevernloven § 1-5.

Tiltakspakkene skal først og fremst være i beredskap og et redskap for fremtidige beslutninger om tiltaksnivå og endringer i tiltak, både ved behov for innstramminger og lettelser. Tiltakspakkene skal derfor ses i sammenheng med regjeringens arbeid med en langsiktig strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19. I den forbindelse har regjeringen besluttet å innhente innspill fra sektorene som blir berørt av tiltakene. Fagdepartementene bistår i dette arbeidet, jf. vedlagte bestilling av 3. februar 2022.

Oppdrag

Det vises til oppdrag 610 om strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19-pandemien. Helse- og omsorgsdepartementet ber om at omtalen over legges til grunn i det videre arbeidet med oppdraget. De sektorvise innspillene vil bli oversendt etatene i løpet av uke 7. HOD ber om en oppdatert tabell med pakker av smitteverntiltak, med bakgrunn i de sektorvise tilbakemeldingene og eventuelt nye vurderinger fra etatene. I leveransen må det synliggjøres hvilke endringer som er gjort og hvilke vurderinger som ligger til grunn for disse.

Vi ber om at etatene en uke før endelig frist orienterer om forventet revisjon av tiltakspakkene. Departementet kommer tilbake til tidspunkt.

I svar på oppdrag 601 er det skissert fem mulige situasjonsbeskrivelser som grunnlag for tiltaksnivå. Dette sammen med anbefalte indikatorer/faktorer som grunnlag for innretning og beslutning om det nasjonale tiltaksnivået, skal legges til grunn i det videre arbeidet med strategi og beredskapsplan. Departementet er oppmerksom på at det vil kunne bli behov for justeringer som følge av ny kunnskap mv.

Kontaktpersoner i HOD: Sandra Gjernes Lárudóttir og Tone Brox Eilertsen.

Innholdsfortegnelse

Oppdragstekst	1
Innholdsfortegnelse	2
Oppsummering.....	3
Tabell 1:	4
Vurdering.....	12
Bakgrunn	12
Revidert tabell	13
Vaksinasjon.....	13
Private hjem og sosial kontakt	14
Munnbind	14
Kollektivtransport.....	14
Butikker, kjøpesentre, varemesser og midlertidige markeder	14
Restauranter, kafeer og uteliv.....	14
Arrangementer	15
Skole, barnehager og SFO.....	16
Arbeidsliv	16
Idrett – og fritidsaktiviteter	17
Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller	17
Høyere utdanning.....	17
Biblioteker, museer, fornøyelsesparker, lekeland, spillehaller, og lignende	18
Frisører, hudpleie, og lignende.....	18
Definisjon av barn og unge.....	18
Lokale/regionale tiltak.....	19
Risikogrupper	19
Helsetjenesten.....	19
Testing, isolasjon, smittesporing og karantene.....	19
Tabell 2	21
Vurderinger av andre innspill	24
Merknad	24
Vedlegg 1: Tiltakstabell med endringslogg.....	25
Vedlegg 2: Ulike testmetoder, testkapasitet og -tilbud	36
Ulike testmetoder.....	36

Oppsummering

- Vi har i den reviderte tabellen valgt å fristille tiltaksnivåene fra overordnede situasjon- og formålsbeskrivelser. I hovedoppdrag 610 blir det skissert mulige scenarioer for pandemien videre utvikling og prosess for å vurdere tiltak.
- Etter gjennomgang av innspill og egne vurderinger har vi omformet tabellen til å bestå av:
 - Et nivå med normal hverdag
 - Et lavt tiltaksnivå med mulighet for å vurdere bruk av elementene kjent fra TISK; testing, isolering, smittesporing og karantene, men uten andre tiltak.
 - Tre nivåer med økende grad av kontaktreduserende tiltak.
- De skisserte pakkene bidrar til forutsigbarhet ved å beskrivelse relevante tiltak, men FHI understreker at det alltid vil være et krav til konkret vurdering. Det bør i tillegg ligge til grunn at tiltak er fundamentert i et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag eller at de iverksettes på en slik måte at man får sikker kunnskap om effekten.
- Barn og unge, inkludert studenter, er prioritert etter regjeringens strategi. Det er lagt opp til hevet innslagsnivå og økt mulighet for lokal vurdering av trafikklysmoell i skole og barnehage. Det er også tydeliggjort anbefaling om mer fysisk tilstedeværelse ved høyere utdanning.
- Smittevernaglig forsvarlig drift overtar for mange restriksjoner i tiltakstabellen. Dette overfører mer av ansvaret til aktørene.
- Inndeling av TISK etter tiltaksnivå bortfaller og det er i stedet gitt beskrivelser av de alternativene man har innenfor testing, isolering, smittesporing og karantene til fremtidig bruk. Anbefalinger om beredskap for TISK er omtalt i hoveddelen av 610.

Tabell 1: Tabellen skisserer de aktuelle tiltakspakkene som er revidert etter innspill fra de ulike sektorene.

Tabell med endringslogg ligger som Vedlegg 1.

Tiltaksnivå	Normal hverdag	Lavt	Moderat	Høyt	Svært høyt
Kategori					
Overordnet smittevern		Drift skal følge generelle smittevernanbefalinger*	Forskriftsfestet krav om smittevernfaglig forsvarlig drift Generell anbefaling om 1 meters avstand i samfunnet i tillegg til generelle smittevernanbefalinger*		
Vaksinasjon	Følge aktuelle anbefalinger i vaksinasjonsstrategi.				
Private hjem og sosial kontakt	Ingen begrensninger	Ingen begrensninger	Ingen begrensninger	Antallsbegrensning på 10-20 gjester hjemme utenom egen husstand. Barnehagebarn og barneskoleelever (egen kohort) unntatt. Reduser antall nærkontakter, men ikke isoler deg. Treff andre utendørs når det er mulig.	Som på høyt nivå, eller ytterligere antallsbegrensning (e.g. inntil 5 gjester), eventuelt 10 totalt per uke.
Munnbind	Ingen anbefaling	Ingen anbefaling	Bruk av munnbind ved kollektivtransport der man ikke kan holde 1 meter avstand Munnbind kan anbefales andre steder innendørs i det offentlige	Som moderat nivå, i tillegg bruk av munnbind innendørs i det offentlige rom, butikker og kjøpesentre på serveringssteder og lignende der man ikke kan holde 1 meter avstand, med unntak av barnehager og barneskoler.	Som høyt nivå

			rom der man ikke kan holde 1 meter avstand		
Kollektivtransport	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Unngå bruk av kollektivtrafikk ved trengsel.	Unngå bruk av kollektivtransport dersom det ikke er strengt nødvendig.
Butikker, kjøpesentre, varemesser og midlertidige markeder	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Som lavt nivå, men unngå å handle på travle tider og oppfordring til bruk av klikk og hent.	Stenge eller begrense bruk av ikke-nødvendige butikker og kjøpesentre.
Restauranter, kafeer og uteliv	Normal drift	Normal drift	Bordservering ved skjenking av alkohol Serveringsstedet skal sørge for at alle kan holde 1 meter avstand til andre enn husstandsmedlemmer og tilsvarende nære	Som moderat nivå, men vurdere skjenkestopp etter et gitt tidspunkt.	Stenge servering for gjester, men beholde mulighet for take-away.
Arrangementer	Normal drift	Normal drift	Privat sammenkomst på offentlig sted Arrangør må tilrettelegge for smittevern faglig forsvarlig gjennomføring. Anbefale bruk av munnbind dersom det er områder hvor avstand er vanskelig. Offentlig arrangement	Privat sammenkomst på offentlig sted <u>Innendørs</u> : inntil 50 personer <u>Utendørs</u> : som på moderat nivå Offentlig arrangement <u>Innendørs</u> : Krav om smittevern faglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning.	Stenge for arrangementer, med unntak av strengt nødvendige private og offentlige arrangementer både innendørs og utendørs med betydelige antallsbegrensninger

			Krav om smittevernaglig forsvallig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning. <u>Alternativ ved behov for høyere tiltaksnivå:</u> Bruk av inntil 50% kapasitet innendørs og 75 % utendørs. Ingen antallsbegrensninger ved arrangementer tilknyttet organiserte kultur-, idretts og fritidsaktiviteter for barn og unge under 20 år eller deltakere ved utendørs mosjonsløp.	<u>Alternativ ved behov for høyere tiltaksnivå:</u> Inntil 50-200 personer uten faste tilviste plasser og 50% kapasitet ved faste tilviste sitteplasser. Dersom man ønsker ytterligere reduksjon i risiko ved store arrangement kan man vurdere maksimumsantall på 1500 personer. <u>Utendørs:</u> Krav om smittevernaglig forsvallig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning. <u>Alternativ ved behov for høyere tiltaksnivå:</u> inntil 200-600 personer uten faste tilviste plasser og 50 % kapasitet ved faste tilviste plasser. Dersom man ønsker mindre risiko kan man vurdere maksimumsantall på 3000 personer. Forutsetter smittevernaglig forsvallig drift. Ingen antallsbegrensninger ved utendørs arrangementer tilknyttet organiserte kultur-, idretts og fritidsaktiviteter for barn og unge under 20 år eller for deltakere ved utendørs individuell konkurranseidrett for voksne	
--	--	--	--	--	--

Skole (grunnskoler, VGS og voksenopplæring), barnehager og SFO	Normal drift	Normal drift	Lokal vurdering av behov for å innføre trafikklysmodellen. Fortrinnsvis på grønt eventuelt gult nivå.	Anbefaling til kommunene om at skoler og barnehager driftes på grønt etter trafikklysmodellen. Lokal vurdering av tiltak i trafikklysmodellen opp til gult eller unntaksvis rødt.	Anbefaling til kommunene om at skoler og barnehager driftes på gult nivå etter trafikklysmodellen. Lokal vurdering av tiltak i trafikklysmodellen ned til grønt, eller opp til rødt.
Arbeidsliv	Normal drift	Normal drift	Fleksibilitet i bruk av hjemmekontor, men anbefaling om delvis bruk. For å ytterligere senke risiko kan man vurdere inntil 50 % tilstedeværelse. Der hvor det ikke er mulig med hjemmekontor må arbeidsgiver iverksette forsterkede smitteverntiltak i henhold til relevant veileder. For øvrige smitteverntiltak direkte knyttet til arbeidsplassen følger arbeidslivet tiltakene beskrevet i relevante bransjeveiledere.	Som moderat nivå, men inntil 50 % tilstedeværelse. Arbeidsgivere bør sørge for at ansatte kan jobbe hjemmefra dersom dette er ønskelig for den enkelte, praktisk mulig og ikke til hinder for viktig og nødvendig virksomhet på arbeidsplassen, blant annet virksomhet for å ivareta barn og sårbare grupper. Det kan gjøres individuelle vurderinger. Hjemmekontor og munnbind gjelder ikke for tjenester der dette er til hinder for at ansatte kan utføre nødvendige og lovpålagte oppgaver i møte med sårbare grupper og barn og unge.	Som høyt nivå, men 100% hjemmekontor der det er mulig og ikke til hinder for utførelse av arbeidet.

Idretts- og fritidsaktiviteter (inkludert fritidsklubber)	Normal drift	Normal drift	Barn og unge under 20 år: Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt både innendørs og utendørs. Voksne over 20 år: <u>Innendørs:</u> Ingen antallsbegrensning, alternativt gruppestørrelse på omtrent 20 personer. Aktiviteten kan gjennomføres med kontakt der det er nødvendig. Ved høyintensiv trening bør det tilrettelegges for 2 meters avstand. <u>Utendørs:</u> Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt, med kontakt der det er nødvendig. Toppidrett kan gjennomføres som normalt Større arrangementer som cuper osv. kan vurderes utsatt/avlyst avhengig av den aktuelle smittesituasjonen.	Barn og unge under 20 år: Som på moderat nivå. Voksne over 20 år: <u>Innendørs:</u> Gruppestørrelse inne anbefales til omtrent 20 personer <u>Utendørs:</u> Kan trene eller ha andre organiserte fritidsaktiviteter, men det er anbefalt å være omtrent 20 personer. Toppidrett kan gjennomføres som normalt. Fritidsaktiviteter bør gjennomføres utendørs så langt det er mulig. Anbefalt å utsette/avlyse gjennomføring av arrangementer både ute og innendørs, som kamper og turneringer, og andre organiserte fritidsaktiviteter på tvers av ulike grupper for både barn og voksne. Unntaket er utendørs arrangementer for barn og unge i idretter som ikke krever nærkontakt, gitt at dette er mulig innenfor arrangement-regelverket. Grupper med inntil 100 personer kan skiftes ut i løpet av arrangementet	Barn og unge under 20 år: Begrense organiserte idretts- og fritidsaktiviteter <u>innendørs/utendørs</u> gjennom f.eks. antallsbegrensninger (inntil 10-20 deltakere eller klasse/kohort) og eventuelt avstands anbefaling for barn og unge over barneskolealder. Voksne over 20 år: Anbefale å avlyse gjennomføring av organiserte idretts- og fritidsaktiviteter <u>innendørs/utendørs</u>. Toppidrett: Aktuelt å begrense toppidrett avhengig av situasjonen.
---	--------------	--------------	--	---	--

Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Normal drift, men redusert gruppestørrelse som ved organisert fritidsaktivitet.	Begrense virksomheter til kun å tilby individuelle tjenester som rehabilitering og behandling.
Høyere utdanning (Universitet, høyskole, fagskole)	Normal drift	Normal drift	Tilstrebe full fysisk undervisning. Avstands anbefalingen kan fravikes der det er nødvendig for gjennomføringen av undervisningen, eller der man sitter ned i større undervisningssaler. Dette gjelder også på lesesaler og på bibliotek.	Tilrettelegge for digital undervisning. Tilbud om delvis fysisk tilstedeværende undervisning, for eksempel rundt halvparten fysisk tilstedeværelse. Lokal risikovurdering bør gjøres for beslutning av omfang av digital vs fysisk undervisning. Prioritere fysisk undervisning for studenter og stipendiater som er avhengige av å gjennomføre forsøk i laboratorier eller ferdighetstrening. Avstands anbefalingen kan fravikes der det er nødvendig for gjennomføringen av undervisningen. Legge til rette for eksamen og obligatoriske kurs, enten digitalt eller fysisk der det er praktisk mulig med godt smittevern. Biblioteker, lesesaler og lignende bør holdes åpent med generelle smitteverntiltak.	Tilrettelegge for digital undervisning. Alle studenter bør få tilbud om noe fysisk tilstedeværende undervisning, for eksempel mindre enn halvparten fysisk tilstedeværelse. Lokal risikovurdering bør gjøres for beslutning av omfang av digital vs fysisk undervisning. Prioritere fysisk undervisning for studenter og stipendiater som er avhengige av å gjennomføre forsøk i laboratorier eller ferdighetstrening. Legge til rette for eksamen og obligatoriske kurs, fortrinnsvis digitalt, eventuelt fysisk der det

					er praktisk mulig med godt smittevern. Biblioteker, lesesaler og lignende bør holdes åpent med generelle smitteverntiltak.
Biblioteker, museer, fornøyelsesparker, lekeland, spillehaller og lignende virksomheter	Normal drift	Normal drift	Normal drift. <u>Alternativt:</u> kan holde åpent med 50% kapasitet. Utendørs kan man vurdere en høyere prosentandel	Som moderat nivå.	Stengning av virksomhetene.
Frisører, hudpleie	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Sterkt redusert tilbud. Opprettholde nødvendig behandling.
TISK	Testing: På klinisk indikasjon, vurderes av lege. Isolasjon: Råd om å holde seg hjemme når man er syk. Smittesporing: Ingen. Karantene: Ingen.	Elementene i det vi kjenner som TISK-systemet bør tilpasses smittesituasjonen, alvorlighetsgrad av sykdom og kapasitet for gjennomføring, i tillegg må tiltakenes byrde på enkeltindivider og samfunnet inngå i en helhetsvurdering. Elementene bør vurderes uavhengig av hverandre og ikke automatisk som en samlet TISK-pakke. Testing: Testing for smittevernformål er et viktig tiltak som kan begrense smittespredning. Testingen kan innrettes og justeres på forskjellige måter. Utstrakt bruk av testing kan redusere bruk av eksempelvis karantene. Testing kan også utføres for overvåkingsformål. Isolasjon: Anbefaling om å holde seg hjemme bør brukes foran isolasjonsplikt. Lengde (antall døgn) avhenger av virusvariantens smittsomme fase og må vurderes i aktuelle situasjon.			

	Egne råd gjelder for helse- og omsorgstjenesten.	Smittesporing: Dersom nødvendig kan smittesporing skje gjennom at befolkningen kontakter sine nærkontakter. Bruk av digitale hjelpemidler, med enten smittesporings- eller varslingssystem kan vurderes. Kommunal smittesporing kan være aktuelt i en alvorlig situasjon der formålet er å finne og følge opp alle smittetilfeller og i spesielle situasjoner som for eksempel smitte i institusjoner. Karantene: Testing av nærkontakter bør benyttes foran karantene, da det har en høy smittebegrensende effekt samtidig som det er langt mindre kostbart og inngripende. I en alvorlig situasjon kan det allikevel bli aktuelt med karantene, i første rekke for husstandsmedlemmer, men det bør være svært høy terskel for å iverksette det. Lengde (antall døgn) avhenger av virusvariantens smittsomme fase og eksponering, og må vurderes i aktuelle situasjon.
Helsetjenesten	Følge generelle råd beskrevet under de ulike helsetjenester bl.a. basale smittevernrutiner**	Forsterkede smitteverntiltak**

* I henhold til anbefalinger/krav om smittevern for tiltaksnivået, se rad 2 av tabellen. Med "generelle smitteverntiltak" mener vi å holde seg hjemme når man er syk, god hånd- og hostehygiene og godt renhold og god ventilasjon.

** Jamfør Råd til helsetjenester i koronaveilederen

Vurdering

Bakgrunn

Med henvisning til oppdrag 601 ber Helse- og omsorgsdepartementet om en oppdatert tabell med pakker av smitteverntiltak, med bakgrunn i sektorvise tilbakemeldinger og eventuelt nye vurderinger fra etatene. De nasjonale tiltakspakkene skissert i oppdrag 601 var basert på oppdrag 590 og situasjonen på det tidspunktet. Pakkene var tiltenkt å kunne brukes til opp- og nedskalering avhengig av nasjonal smittesituasjon og risikovurdering. I tillegg ble relevante styringsindikatorer for bruk av pakkene drøftet i oppdrag 601.

Innretningen på de ulike tiltaksnivåene som ble utarbeidet i oppdrag 601 var skissert med utgangspunkt i fem ulike situasjonsbeskrivelser. Ved levering av oppdrag 601 befant vi oss i en situasjon hvor eventuelle lempinger i det nasjonale tiltaksnivået ble vurdert opp mot tilgjengelig kunnskap og usikkerhet knyttet til omfang og konsekvenser av omikron-varianten, noe som også preget innretningen på de skisserte situasjonsbeskrivelsene og tiltaksnivåene.

Der vi i oppdrag 601 la situasjonsbeskrivelser til grunn for tiltakenes innretning og eventuell iverksettelse, har vi i den reviderte tabellen nå valgt å fristille tiltaksnivåene fra overordnede situasjon- og formålsbeskrivelser. I oppdrag 610 blir det skissert mulige scenarioer for pandemiens videre utvikling. Avhengig av virusets fremtidige endringer vil situasjonene hvor det kan være aktuelt å iverksette de skisserte pakkene kunne endre seg, noe som blir ytterligere belyst i oppdrag 610 om strategi.

Gjennom pandemiperioden har det blitt utarbeidet og iverksatt en rekke råd og tiltak som til tider har medført betydelige samfunnsmessige konsekvenser utover de tiltenkte smittevernformålene. I oppdrag 610 poengteres behovet for en kunnskapsbasert tilnærming til utarbeidelse og iverksettelse av tiltak, noe som også understøttes blant flere av de sektorvise tilbakemeldingene. Flere innspill påpeker at tiltakene som er skissert i oppdrag 601 mangler god dokumentasjon på både smitteverneffekt og tiltaksbyrde. Når det foreligger ny kunnskap om smitteverneffekt og tiltaksbyrde er det nødvendig med fortløpende revideringer av både enkelttiltak og de helhetlige nivåinnretningene som her foreslås. FHI arbeider med erfaringsoppsummeringer rundt tiltakene som har vært gjennomført i landet etter mars 2020. Dette vil i hovedsak være kvalitative sammenstillinger, kombinert med kunnskapsoppsummering om tiltakseffekter som er kommet frem gjennom vitenskapelige studier, både fra Norge og andre land.

Det er avgjørende å legge til rette for kontrollerte studier av smitteverntiltak. For en del tiltak har vi fått noe kunnskap gjennom overvåkningsdata, observasjonsstudier og direkte kommunikasjon med kommunene. Kontrollerte studier ville kunne gitt oss et sikrere kunnskapsgrunnlag på et tidligere tidspunkt. Da ville vurderingen av forholdsmessighet også blitt bedre. Det har ikke vært praktisk mulig å gjennomføre slike studier under pandemien, selv om vi har gjort flere forsøk. Lovverket må tilrettelegges slik at det blir enklere å gjennomføre kontrollerte studier av smitteverntiltak. Det må også skapes forståelse i befolkningen for hvorfor slike kontrollerte studier er nødvendige.

Hvis det på nytt blir aktuelt med inngripende smitteverntiltak, ved introduksjon av nye virusvarianter eller en ny pandemi, bør det være en forutsetning at tiltak har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag eller at de iverksettes på en slik måte at man får mer og bedre kunnskap om effekten. Det må derfor være utarbeidet klare planer for hvordan slike studier kan gjennomføres i fremtiden, hvilke

tiltak/tiltaksplaner som bør evalueres, og ideelt sett med ferdige studieprotokoller som kan iverksettes raskt, mens smittespredningen er høy.

Ved iverksettelse må tiltakene som nå skisseres fortsatt tilfredsstillende lovens krav til nødvendighet og forholdsmessighet, og med det vurderes og tilpasses den til enhver tid gjeldende situasjonsforståelsen. Dette støttes også i flere av de sektorvise tilbakemeldingene, videreformidlet fra blant annet statsforvalter og Justis- og beredskapsdepartementet. Behovet for å benytte de ulike tiltakene vil avhenge av årsaken til alvorlighetsgrad og derav behov for å sette inn tiltak i samfunnet. De skisserte pakkene bidrar til forutsigbarhet ved å beskrive relevante tiltak, men FHI understreker at det alltid vil være et krav til konkret vurdering før tiltak innføres.

Revidert tabell

Som beskrevet tidligere anså FHI at tabellen allerede krevde en viss revisjon uavhengig av innspill. Flere av innspillene, på tvers av ulike departementer, har i tillegg pekt i retning av at *lavt tiltaksnivå* i tabellen utgjør et *for* strengt nivå. Dette kombinert med at det kan være vanskelig å se logikken mellom tiltak på tvers av kategoriene, noe som blant annet innspill videreformidlet fra Justis- og beredskapsdepartementet påpeker. I tillegg blir det i flere innspill poengtert at det i forbindelse med fortolkning og kommunikasjon er gunstig å *forenkle* innretningen på tiltakene, samt overordnet språk-, definisjons- og begrepsbruk i tabellen. Vi har lagt vekt på å vurdere innretningen på pakkene, slik at nivåene på tiltakene i størst mulig grad harmoniseres i forhold til hverandre på tvers av kategorier.

Overordnet vil det laveste nivået tilsvare en tilnærmet normal hverdag med vekt på testing ved klinisk indikasjon, mens det høyeste tiltaksnivået vil være preget av en alvorlig situasjon med svært høy smittespredning med alvorlig sykdomsforløp og dermed et behov for svært inngripende tiltak. Det kan vurderes om “normal hverdag” er riktig begrep å bruke for det første nivået i tabellen, da pakkene når er fristilt fra situasjon – og formålsbeskrivelser og kun beskriver innretningen på tiltaksnivåene. Ved å fjerne alle tiltak på *lavt nivå*, med unntak av tiltak innen TISK og helsetjenesten, aktualiseres mer omfattende (og mindre målrettede) befolkingsrettede tiltak *samtidig* og først på *moderat nivå*. Dette møter målsetningen om å heve terskelen for inngripende tiltak, men bevarer muligheten til å opprettholde beredskap ved lavt nivå gjennom å tilrettelegge for vaksinasjon og økt bruk av TISK, som beskrevet i oppdrag 610.

Videre er innspillene varierte og tjener tidvis et større formål enn kun innspill på selve tiltakstabellen, men i dette oppdraget har vi i hovedsak vurdert konkrete innspill til tiltakstabellen.

Folkehelseinstituttet forutsetter at Helse- og omsorgsdepartementet tar de øvrige innspillene til etterretning på andre arenaer, blant annet i forbindelse med unntak for barn, unge, sårbare grupper og samfunnskritiske funksjoner.

Den reviderte tabellen i vedlegg 1 viser endringer fra eksisterende tabell, først vist frem i oppdrag 601. Endringer vises i rødt og ved gjennomstreking.

Vaksinasjon

Ettersom vaksinasjon er et gjennomgående tiltak som er anbefalt på alle nivåer i tiltakstabellen er det tatt inn som en egen rad i tabellen. Se oppdrag 65 for videre vurderinger av vaksinasjonsstrategi.

Private hjem og sosial kontakt

Tiltakene som blir beskrevet i kategorien *private hjem og sosial kontakt* er i liten grad direkte omtalt i tilbakemeldingene fra de ulike departementene. FHI vurderer det likevel som hensiktsmessig å flytte tiltak som regulerer aktivitet tilknyttet private hjem og sosial kontakt til høyt og svært høyt tiltaksnivå. Som poengtert i oppdrag 601, er tiltak som regulerer aktivitet tilknyttet private hjem og sosial kontakt svært inngripende i folks grunnleggende frihet og privatliv. Samtidig er det vist i flere gjennomganger at det er i private settinger at folk smittes. På et høyt tiltaksnivå er det derfor aktuelt med et slikt inngripende tiltak.

Munnbind

Det fremgår av innspillene at munnbind i mindre grad belaster aktivitet og drift tilknyttet de ulike bransjene og aktørene. Flere aktører foreslår munnbind som et tiltak som kan innføres for å hindre nedstengning eller restriksjoner. FHI har oppsummert og vurdert kunnskapen om munnbind som smitteverntiltak. Det er sannsynlig at munnbind har en effekt, og at medisinske munnbind har større effekt enn tøy-munnbind, men effekten er begrenset. Vi har vurdert at avstand er mer effektivt enn å bruke munnbind, og at munnbind er aktuelt i situasjoner med trengsel der det er vanskelig å opprettholde avstand. Når det er nødvendig å bremse og redusere smittespredningen i befolkningen, som ved de høyeste tiltaksnivåene, vurderer vi at munnbind alene ikke gir tilstrekkelig effekt, men kan brukes som et tillegg for å forsterke effekten av andre mer inngripende smitteverntiltak.

Kollektivtransport

Innspill videreformidlet fra Samferdselsdepartementet påpeker at tiltak tilknyttet kollektivtransport i større grad bør samkjøres med tiltak rettet mot andre arenaer hvor mennesker treffes (f.eks. butikker og kjøpesentre). Ved å flytte tiltak for å unngå bruk av kollektivtrafikk ved trengsel til høyt nivå, harmoniseres dette med tiltaket for å unngå butikkhandel på travle tider og mer utstrakt bruk av hjemmekontor. På moderat nivå anses smittevernet å være tilstrekkelig ivarettatt av den generelle anbefalingen om 1 meter avstand, og bruk av munnbind der det ikke er mulig å opprettholde denne avstanden.

Samferdselsdepartementet har også kommet med innspill om at taxi-næringen bør skilles ut av kollektivtransport, noe FHI støtter. Ved bruk av moderat til svært høyt tiltaksnivå vil det være anbefaling om 1 meter avstand og munnbind der hvor det ikke er mulig å holde avstand, og dette vil være et adekvat utkast uten behov for ytterligere presisering i tabell.

Butikker, kjøpesentre, varemesser og midlertidige markeder

En kommune har kommet med innspill om at tiltak fra høyt nivå bør komme på moderat nivå. Ut ifra pakkene som helhet og en antatt lav risikoendring, består tabellen her som i oppdrag 601.

Restauranter, kafeer og uteliv

Overordnet fungerer det godt med bruk av smittevernfaglig forsvarlig drift for restauranter og kafeer. Flere tar til orde for at det lave tiltaksnivået er for strengt. Ved å først innføre bordservering på moderat nivå samsvarer det med de andre tiltakene i pakken. Det er også innspill på differensiering av restauranter som stenger til et visst tidspunkt, sammenlignet med lokasjoner som har åpent lenger når det gjelder skjenkestopp. Smittevernfaglige vurderinger rundt skjenkestopp er beskrevet mer inngående i oppdrag 601 og 590. Det påpekes også at krav om 1 meter avstand for personer i samme følge bør avvikles, ettersom det sjelden opprettholdes i praksis. I tabellen er det lagt opp til krav om tilrettelegging for å kunne holde avstand fra bransjenes side, mens det på

individnivå er en anbefaling om å holde avstand. Folks mulighet til å bestemme selv om de vil følge anbefalinger innad i et følge må være det samme om de er på restaurant eller i privat hjem, men det er viktig at det tilrettelegges for at folk kan holde en meter avstand på offentlige steder.

Organisasjonen "Barn av rusmisbrukere" har uttrykt bekymring rundt skjenkestopp ettersom det kan bidra til at foresattes alkoholinntak flyttes til privat hjem, noe som kan bidra til at barn i større grad blir eksponert for alkoholbruk. Ved å fremheve en mulig negativ bi-effekt, supplerer innspillet tidligere vurderinger av smittevernsutfordringer forbundet med at alkoholinntak flyttes til private hjem i forbindelse med skjenkestopp (oppdrag 590 og 601).

Arrangementer

I oppdrag 601, vedlegg 1, har FHI gjort smittevernfaglige vurderinger av flere kategorier, inkludert arrangementer. Innspill fra departementene er fordelt på flere områder. Fra kulturbransjen poengteres en slags trappetrinnstankegang når det kommer til restriksjoner. De fleste anser det å drive smittevernfaglig forsvarlig etter tidligere paragraf 14b som det beste alternativet til innretning, ettersom aktørene selv har god trening i å håndtere mange mennesker. Flere aktører mener dette bør gjelde på alle tiltaksnivåer. Dersom det ikke er aktuelt å anbefale innlemmelse i tidligere forskriftsfestelse 14b anser bransjen at prosentvis bruk av lokaler er bedre enn antallsbegrensning. Det finnes mange store lokaler med mulighet for svært mange mennesker, også med godt smittevern.

Som utgangspunkt har antallsbegrensningene vært innsatt i perioder med mye smitte, hvor risikoen for en massesmittehendelse blir større jo større arrangementet er. Selv om man driver smittevernfaglig forsvarlig, vil ansamling av flere tusen mennesker på et sted alltid innebære en smitterisiko, spesielt når det ikke brukes faste sitteplasser. Det var i oppdrag 601 beskrevet tiltak med antallsbegrensninger også på lavt nivå. Dette er endret til å først begynne på moderat tiltaksnivå, hvor smittepresset er antatt å være høyere.

I en situasjon med behov for høyt eller svært høyt tiltaksnivå vil det kunne være behov for at færre personer har mulighet til å treffes på samme sted. I en slik situasjon er det vanskelig å kun gi krav om smittevernfaglig forsvarlig drift. Dette er grunnen til at man har foreslått bruk av 50% kapasitet, ev. med et maksantall, på høyt nivå og vurdering av forbud på svært høyt nivå. Det er vanskelig å få gode data på antall smittetilfeller tilknyttet arrangementer, ettersom smittested ikke registreres i MSIS i alle tilfeller og det ofte er uklart hvor folk er smittet. Det er ønskelig med mer kunnskap om effekten av restriksjoner for arrangementer, men det har dessverre vært vanskelig å få til god forskning på dette. Antallsbegrensning vil kunne redusere risikoen for at mange blir smittet samtidig, men det vil være avhengig av smittesituasjonen og type arrangement og det er vanskelig å skreddersy én regulering for alle ulike typer arrangementer. Vi legger nå opp til at arrangøren selv kan gjøre risikovurderinger på de laveste risikonivåene og da selv bestemme antallet innenfor smittevernfaglig forsvarlig drift.

Vi har gjennom pandemien fått erfaring med hvordan de samlede pakkene med smitteverntiltak fungerer, men har ikke kunnskap nok om effekt av enkelttiltak. For eksempel vil vanligvis ikke et enkelt arrangement bidra til stor smitterisiko dersom det gjennomføres på en smittevernfaglig forsvarlig måte. Derimot vil den totale effekten av mange slike arrangementer, mobiliteten i samfunnet og antall møteplasser, i tillegg til andre lettelsener i samfunnet, måtte vurderes. Det er også viktig å vurdere de ulike tiltakenes smitteverneffekt opp mot tiltaksbyrden, og hvilke negative konsekvenser tiltakene kan ha. Tiltakenes negative effekter for barn og unge er spesielt viktige å vurdere, dette ligger også i regjeringens strategi. Det er derfor lagt opp til et høyere innslagspunkt for

tiltak rettet mot barn og unge enn tiltak rettet mot voksne når det kommer til arrangementer m.m. For å bidra til noe fleksibilitet innenfor en tiltakspakke er det laget et spenn i forslaget.

Skole, barnehager og SFO

I statsforvalterne sine innspill er det generelle bildet at kommunene og fylkene er positivt innstilt til tiltakspakker, da dette gir forutsigbarhet. De understreker like fullt at det er behov for mer lokal og regional fleksibilitet. Dette blir også understreket i Kunnskapsdepartementet (KD) sin oppsummering, hvor de peker på at tiltak i større grad bør settes inn lokalt enn nasjonalt. Rogaland og Oslo/Viken har gitt tilbakemelding om at tiltak på lavt og moderat smittenivå kan unngås i skoler og barnehager. Disse innspillene er imøtekommet i tabellen både ved en generell oppmykning, og ved at tiltakene er gitt som veiledende anbefalinger med mulighet for lokal nedjustering av tiltaksnivå i trafikklysmodellen. FHI har observert at enkelte kommuner med lite erfaring med utbruddshåndtering noen ganger har innført uforholdsmessig strenge tiltak. Agder peker også på at enkelte små kommuner kan ha mindre erfaring med å håndtere større utbrudd. Anbefalingene i tabellen skal kunne forebygge innføring av for strenge tiltak. Vi har derfor valgt å beholde tiltak rettet mot skoler, barnehager og SFO i tiltakstabellen, selv om Utdanningsdirektoratet (støttet av KD) har foreslått å ta denne kategorien ut. I tillegg til føringene i tabellen får man også da sett helheten i alle tiltaksnivå samlet.

Trafikklysmodellen ligger som et verktøy ved høyt og svært høyt tiltaksnivå, og som beredskap for eventuell innføring på moderat tiltaksnivå. Dette står ikke i motsetning til forslag fra sektor om lokalt utarbeidede beredskapsplaner, som også FHI støtter. Et annet moment som blir møtt gjennom en mindre rigid nasjonal føring er at kommune i større grad kan bruke de nødvendige dagene for å iverksette endringer og unngå stenging ved slike skift (påpekt av KD). Endring av tiltak kan på den måten planlegges over noen dager, uten å gå til drastiske verk som skolestenging ved endring at tiltaksnivå.

Sektor har gitt tilbakemelding om at de er positive til testing framfor andre tiltak, men at dette må utføres på en måte som ikke er inngripende i skolehverdagen (KD). Det er imidlertid nå foreslått omfattende endringer rundt testanbefalinger, se TISK. Råd om jevnlig testing er derfor tatt ut av tabellen, men kan revurderes sammen med TISK-innretningene.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet peker på at de som deltar i voksenopplæring skiller seg ut som gruppe og foreslår at denne gruppen skilles ut fra skolegruppen. FHI vurderer at denne gruppen likevel blir godt ivaretatt ved å ta utgangspunkt i smittevernveilederne for videregående skoler, eventuelt med lokale tilpasninger. AID peker også på at det er viktig å ivareta sårbare og utsatte barn ved skoler og hjelpetjenester. Bufdir peker videre på viktigheten av å sikre tilbud for skolehelsetjenesten på alle tiltaksnivåer. FHI støtter denne vurderingen og vil informere om dette aktivt i rådgivingen.

Arbeidsliv

Bruk av hjemmekontor har blitt kommentert i flere av innspillene. Det fremgår der, blant annet via Arbeids- og inkluderingsdepartementet, at bruk av hjemmekontor fremstår strengt på lavt nivå. For å bedre harmonisere tiltak på tvers av de ulike kategoriene foreslår FHI at hjemmekontor først aktualiseres på moderat nivå. Innspill formidlet via Justis- og beredskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet peker i retning av at flat iverksettelse av hjemmekontor kan belaste samfunnskritiske funksjoner hvor det ikke er absolutt nødvendig med fysisk tilstedeværelse, men likevel svært ugunstig med hjemmekontor. FHI vurderer at det på svært høyt tiltaksnivå bør kunne åpnes for tilstedeværelse der hvor hjemmekontor er til *hinder* for arbeidet, uten at det skal medfører

en betydelig svekkelse av smitteverneffekten. Dette kan likevel føre til noe økt mobilitet i samfunnet, som vil kan redusere den samlede smitteverneffekten av tiltaksnivået.

Selv om hjemmekontor oppfattes som et lite inngripende tiltak, vil det kunne oppleves mer belastende om det består over en lang tidsperiode.

Idrett – og fritidsaktiviteter

Kategorien er delt opp i alternative tiltak for barn og voksne. For voksne er de generelle innspillene at det er for strenge tiltak med antallsbegrensning allerede på moderat nivå. Ettersom det er ulike former for aktivitet med ulik smitterisiko, er det lagt opp et spenn fra ingen antallsbegrensning til en gruppestørrelse på 20 personer. Hvis situasjonen krever et strengere alternativ på for eksempel arrangementer for å senke antallet smittearenaer, vil det antagelig være hensiktsmessig å ha noe antallsbegrensning for voksne også i denne kategorien. Smittevern faglig vil dette være viktigst for aktiviteter med tett kontakt eller intensiv aktivitet.

I regjeringens strategi og beredskapsplan for håndtering av covid-19-pandemien av 30. november 2021 er det et mål at hensynet til barn og unge skal prioriteres først ved vurderingen av smitteverntiltak. Tiltak for de prioriterte gruppene har bestått i lang tid, slik at den totale belastningen likevel har blitt stor og belastningen kan vanskelig kompenseres for. FHI har mottatt konkrete innspill på at barn og unge bør prioriteres ytterligere ved justeringer av tiltak. Et forslag på dette kommer fra Statsforvalterne i Nordland og Oslo/Viken som foreslår å øke antallsbegrensningen på barn og unge under 20 år under moderat nivå. I tabellen har vi foreslått å gå bort fra antallsbegrensning på moderat og høyt tiltaksnivå og antallsbegrensning først på svært høyt tiltaksnivå. Det er vanskelig å estimere smitteverneffekten av en slik endring, da vi har lite evidensbasert kunnskap å vise til. På den andre siden er dette en gruppe som i liten grad har blitt alvorlig syke og hospitalisert av covid-19. I tabellen er det på høyt nivå påpekt at større arrangementer som samler mange unge, og voksne i støtteapparat, bør utsettes for å hindre utbredt mobilitet i samfunnet.

Buudir etterlyser tydeliggjøring rundt tiltak og kategori for fritidsklubber. Fritidsklubber er inkludert i kategorien idretts- og fritidsaktiviteter (inkludert i tabellkategori), og aktiviteter for barn og unge kan foregå som normalt for barn og unge under 20 år til og med høyt tiltaksnivå. På svært høyt tiltaksnivå vil gjeldende antallsbegrensninger gjelde.

Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller

Treningssentre, svømmehaller og bowlinghaller blir unntaksvis kommentert i innspillene. NFD påpeker at utendørs aktivitet med avstand innebærer liten smitterisiko, på samtlige tiltaksnivåer. På svært høyt tiltaksnivå vil situasjonen være så prekær at det ikke er hensiktsmessig å tilby normal utendørs drift, fordi det gir økt mobilitet og smitterisiko blant utøvere av aktiviteten.

På svært høyt tiltaksnivå blir det påpekt, via Buudir, at å ved fjerne “Stenge eller begrense ...” i formuleringen og bare beholde “... kun tilby individuelle tjenester ...” reduseres risikoen for at enkelte virksomheter velger å stenge all aktivitet, selv om det er mulig å opprettholde individuelle tilbud. Det blir poengtert at å tilrettelegge for at individuelle tilbud om jevnlig trening, fysioterapi og rehabilitering opprettholdes er viktig for personer med funksjonsnedsettelse eller kroniske sykdom.

Høyere utdanning

Statsforvalter i Oslo/Viken gir tilbakemelding om at tiltakene for universitet og fagskoler virker strenge og at det er fare for at studenter mister undervisningstilbudet. KD pekte på behov for å

kunne møte til undervisning oftere. Argumentasjonen for dette var den «uforholdsmessige byrden digital undervisning har på det psykososiale miljøet». Videre peker de på institusjonenes evne til å utøve godt smittevern gjennom pandemien.

Dokumentasjonen for smitteverneffekten av flere av tiltakene iverksatt på studiesteder er mangelfull. I studentenes helse og trivselsundersøkelse fra 2021 oppgav 7 av 10 studenter at de vurderte digital undervisning som dårligere eller mye dårligere enn tradisjonell undervisning. 8 av 10 savnet også kontakt med medstudenter og 57% savnet kontakt med faglærer.

FHI tar tilbakemeldingene fra sektor og fylkene til etterretning. Stipendiater er inkludert i tabellen, med samme retter som for andre studenter. På lavt tiltaksnivå er det nå forslått normal drift. På moderat tiltaksnivå er bibliotek og lesesal omfattet av unntak fra avstands anbefalinga. Forskere er ikke inkludert med samme retter som studenter og stipendiater da disse blir regnet som arbeidstakere. KD foreslår også endringer i tiltakspakkene for å kunne legge til rette for mer fysisk oppmøte på campus, også ved høyt og svært høyt tiltaksnivå. Vi støtter forslaget ved å foreslå for eksempel rundt halvparten fysisk tilstedeværelse ved studiested på høyt tiltaksnivå og noe mindre enn dette ved svært høyt tiltaksnivå. Tabellen legger opp til at det utføres en lokal risikovurdering for beslutning av omfang av digital vs. fysisk undervisning.

Biblioteker, museer, fornøylesparker, lekeland, spillehaller, og lignende

Innspill via NFD påpeker at det er mulig å i større grad differensiere mellom aktiviteter tilknyttet de relevante virksomhetene. Utendørs/innendørs aktiviteter tilknyttet biblioteker, museer, fornøylesparker, lekeland, spillehaller og lignende, som i utgangspunktet inviterer til nærkontakt eller har likhetstrekk med handel i butikk kan etter FHI sitt syn reguleres gjennom iverksettelse av smittevern faglig forsvarlig drift som alternativ til en gitt prosentvis antallsbegrensing. Arrangementer kan følge tiltakene som er skissert under kategorien *arrangementer*.

På bakgrunn av innspill fra både NFD og KUD, i tillegg til FHI sine egne vurderinger av innretning på tabellen, mener vi at stenging av *biblioteker, museer, fornøylesparker, lekeland, spillehaller, og lignende* først er et aktuelt tiltak på svært høyt tiltaksnivå.

Flere aktører kommenterer at det er utydelig hva som inngår i “og lignende” og ønsker spesifisering av dette uttrykket. Det vil alltid være noen virksomheter som faller utenfor og det er vanskelig å spesifisere ytterligere. Uavhengig av hva slags virksomhet man har er det i denne versjonen av tabellen et viktig hovedpoeng at man skal kunne treffe med riktige tiltak selv om man plasserer seg i en annen kategori enn lignende bedrift i et annet område. Det vil være opp til andre etater å definere virksomheter dersom dette for eksempel blir forskriftsfestet.

Frisører, hudpleie, og lignende

Som i forrige kategori er det her også kommet innspill på at teksten “og lignende” er for uspesifikt. Definisjonen med en-til-en-virksomheter er derfor tatt inn. Det er for øvrig få innspill på en-til-en-virksomheter. Denne kategorien består slik den er beskrevet i oppdrag 601.

Definisjon av barn og unge

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har samlet innspill på tiltakspakkene fra ulike barne- og ungdomsorganisasjoner. Det blir her foreslått å heve aldersinndelingen foreslått i tabellen fra 20 til 26 år. Aktørene i frivillighetsfeltet har spilt inn til Kultur- og likestillingsdepartementet at ungdom

og unge voksne bør tas hensyn til i større grad. De foreslår å heve øvre aldersgrense for kategorien som omtales som «barn og unge» til 30 år.

Studentenes helse og trivselsundersøkelse (SHoT) fra 2021 viste en økning i forekomst av psykiske lidelser og selvmordstanker blant studenter fra 2018. En av fem svarte at de hadde skadet seg med vilje og like mange hadde tenkt seriøst på å ta sitt eget liv uten å handle på dette.

Fra et smittevernaglig ståsted er det lite risiko for alvorlig covid-19-sykdom i de yngre aldersgruppene. Det er imidlertid vanskelig å definere det faktiske aldersnivået der denne risikoen øker nok til å forsvare en høyere tiltaksbelastning for gruppen. Jo flere som innlemmes i prioriteringen for unntak av vanlige anbefalinger, dess flere kan føre smitte videre i samfunnet. Videre vet man ikke hvor en fremtidig smittebølge treffer hardest. Om det er som nå, hvor den yngre delen av befolkningen sjeldnere utvikler alvorlig sykdom, er det vanskelig å komme med smittevernaglige argumenter som er store nok til å stå imot undersøkelsene fra SHoT.

Lokale/regionale tiltak

Tiltakspakkene som er skissert kan være grunnlag for nasjonale anbefalinger og regulering. De kan også være utgangspunkt for nasjonale tiltak som gis lokal virkning, tilsvarende tidligere bruk av kap. 5A-C i covid-19-forskriften. Tiltakspakkene kan også være grunnlag for lokale tiltak og kommunal regulering. Lokale tiltak og kommunal regulering gir større rom for å tilpasse tiltak og tiltakspakker etter lokale forhold og behov som er mer spesifikk og spisset, avhengig av situasjonen og utfordringene i den aktuelle kommunen. Å velge en total pakke vil i slike tilfeller ofte være mindre hensiktsmessig.

Fra Nærings- og fiskeridepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet er det påpekt at de ønsker at mange av beslutningene rundt arrangement og servering gjøres kommunalt. Det er derimot innspill fra kommuner om at tiltakspakkene bør være så enkle som mulig, slik at det ikke overføres arbeid på kommunene for å hjelpe aktørene i vurderingen. Smittevernaglig er det grunn til å tro at en eventuell ny bølge med behov for tiltak vil forflytte seg raskt gjennom landet og at det er mindre behov for regionale vurderinger. Ved å innlemme flere kategorier i bruk av smittevernaglig forsvarlig drift vil også behovet for avklaringer forhåpentligvis reduseres.

Risikogrupper

Ettersom rådene til risikogrupper vil være statiske på tvers av kategoriene og vi har laget et eget dokument om [råd til risikogrupper](#), er det her valgt å ta raden ut av tabell.

Helsetjenesten

For innretningen på tiltak i helsetjenesten henviser vi til rådene i koronaveilederen

Testing, isolasjon, smittesporing og karantene

Testing, isolasjon, smittesporing og karantene (TISK) har vært en hjørnestein i håndteringen av den norske epidemien. Formålet har vært å forkorte den effektive smittsomme perioden til de smittede slik at de smitter færre og dermed bidrar til lavere effektivt reproduksjonstall. TISK ble tatt i bruk som et samlet system i mars 2020, i en tidlig fase av pandemien med et nytt virus med mye usikkerhet og i en befolkning uten immunitet. Beslutninger måtte den gang tas basert på et begrenset kunnskapsgrunnlag og uten tidligere erfaring med en slik håndtering. Situasjonen i dag er en annen, og er langt på vei stabilisert med hjelp av vaksiner, gjennomgått infeksjon og tilgjengelige medikamenter. Gitt endringen i situasjonen, og basert på erfaringer og kunnskap om

smitteverneffekt og tiltaksbyrde, er det nødvendig å revurdere bruken av TISK som en pakke og heller se på mulighetene for mer målrettet bruk av tiltakene hver for seg, dersom det igjen blir behov for å ta dem i bruk. Tiltakene må ses i sammenheng med kontakthypptigheten i befolkningen.

Om endringer i tabellen

FHI har valgt å gjøre endringer i tiltakstabellen vedrørende TISK til en mer generell, deskriptiv tekst. En slik fremstilling gir fleksibilitet til å vurdere hva som er hensiktsmessig og formålstjenlig i situasjoner der tiltakene vurderes tatt i bruk. Det er forståelig at det kan gi et inntrykk av lite forutsigbarhet. FHI mener derimot at vurdering av situasjonen og forholdsmessigheten vil være avgjørende for om tiltak kan eller bør benyttes. Tiltakene i TISK er fram til nå justert underveis, til dels hyppig, med mål om tilpasning til situasjonen etter en kost-nytte-vurdering (når tidsperspektivet har gjort det mulig). En forhåndsbestemt innretning av TISK kan vise seg uheldig og vil raskt etter implementering kunne fremtvinge endringer. Det er ikke ønskelig. *Vi mener det ikke er hensiktsmessig å fastlåse tiltakene til et gitt tiltaksnivå, da vurderingene av innretningen er komplekse og konsekvensene kan slå svært ulikt ut i forskjellige situasjoner. TISK-innretningen bør vurderes grundig i et helhetsspektiv før eventuell implementering.*

Flere av sektorene, blant andre flere av departementene, etterlyser i sine tilbakemeldinger på den opprinnelige tiltakstabellen fra oppdrag 601 forholdsmessighetsvurderinger rundt TISK, og det stilles krav til konkrete juridiske vurderinger slik at tiltakene oppfyller kravene i smittevernloven. Videre etterlyses konkretisering av innslagspunkt. Tiltakene i TISK kan potensielt få store konsekvenser for drift, og mange av tilbakemeldingene viser at det kan oppstå behov for mange unntak, slik erfaringer så langt også viser. Dette gjelder især fra karantenebestemmelsene, men også fra isolasjonsbestemmelsene hvis de er forskriftsfestet, for å forhindre driftsreduksjon og potensielt lamme kritiske og andre viktige tjenester. Samtidig kommenterer flere, blant andre KS, at TISK må forenkles og at hyppige forskriftsendringer er utfordrende. Norsk olje og gass har detaljerte tilbakemeldinger på TISK-innretningen som tydelig viser et behov for muligheten til lokale vurderinger og tilpasninger i enkelte sektorer som kan være avgjørende for opprettholdelse av viktige funksjoner. Dette er også kjent for andre smittsomme sykdommer og i mange tilfeller vil virksomhetene lage gode, tilpassede systemer uten behov for detaljerte råd fra myndighetene.

Om bruk av testing, isolasjon, smittesporing og karantene fremover

TISK i sin "klassiske form" som en samlet pakke bør sannsynligvis kun benyttes i en situasjon med svært høy alvorlighetsgrad eller i en situasjon med et nytt og ukjent virus med endringer som kan tilsi en alvorlig utvikling. Tiltakene i innretningen bør vurderes grundig hver for seg i den videre håndteringen av SARS-CoV-2, og det kan vurderes om bruk av begrepet TISK er hensiktsmessig fremover, da den allmenne forståelsen av TISK oppleves å være at tiltakene brukes som en samlet pakke.

Det står i hovedoppdraget 610 at "I den normale situasjonen tar man sikte på å forebygge sykdom. Det er sykdommen covid-19 som er problemet, ikke SARS-CoV-2-smitte". Dette er et grunnleggende viktig utgangspunkt med tanke på bruk av tiltakene i TISK, der tiltak ovenfor alle smittede kan få store samfunnsøkonomiske konsekvenser. Bruk av tiltakene må tilfredsstille lovens krav til forholdsmessighet, og med det vurderes og tilpasses den til enhver tids gjeldende situasjonsforståelse, som beskrevet innledningsvis og i tilbakemeldingene fra flere sektorer og departementer.

Tiltakene i TISK bør være strengest innrettet i en situasjon der det er stor risiko for alvorlig sykdom og død i befolkningen, der strategien for epidemihåndteringen legger føringer for at smittetilfellene bør

begrenses raskt og effektivt ("slå ned"-strategi). Dette kan være i situasjoner der viruset har lav spredningsevne, men er svært alvorlig (lite sannsynlig for nye varianter av SARS-CoV-2, jmf. scenarier for pandemien beskrevet i hovedoppdrag 610). Tiltakene vil da kun ramme noen få personer i befolkningen. En "slå-ned"-strategi kan også vurderes i en situasjon med høy alvorlighet av sykdommen der viruset sprer seg raskt og lovverket gir mulighet for å innføre strenge kontaktreduserende tiltak og ev. tiltak etter et føre-var-prinsipp etter en helhetsvurdering. Tiltakene vil da ramme svært mange og få store konsekvenser for store deler av samfunnet.

Tiltakene kan enkeltvis eller samlet ha en smittebegrensende effekt i situasjoner der det er ønskelig å flate ut smittekurven, men i slike situasjoner er det særskilt viktig med grundige vurderinger av smitteverneffekt sett opp mot byrden av tiltakene på enkeltindivider og samfunnet. Erfaringene med å innsette TISK-tiltak som en samlet pakke for håndtering av omikronvarianten i en befolkning med høy vaksinasjonsgrad og god grunnbeskyttelse mot alvorlig sykdom, er at tiltaksbyrden ved karantene og isolasjon overstiger den smittereduserende gevinsten sett i et kost-nytte-perspektiv, kommunal smittesporing kolliderer og har redusert effekt i kommuner med svært høye smittetall der befolkningen har mange nærkontakter, i tillegg blir testtriggen (slik den var utformet) svært utfordret. Dette er beskrevet blant annet i FHIs svar på oppdrag 601, oppdrag 618 del B og belyses i Holden-IV delleveranse 1, "Samfunnsøkonomiske vurderinger av smitteverntiltak".

Behovet og mulighetene for bruken av tiltakene vil være forskjellig i ulike situasjoner. På samme måte vil konsekvensene av tiltakene være forskjellig i ulike situasjoner. Dersom tiltakene skal tas i bruk bør potensialet for smittebegrensning vurderes innenfor hver kategori, og den innretningen man velger bør ha minst mulig tiltaksbyrde samtidig som smitteverneffekten beholdes. Nedenfor har vi laget en tabell for å synliggjøre noe av mulighetsrommet innenfor hver av de fire kategoriene.

Tabell 2: Mulighetsrom innenfor Testing, Isolering, Smittesporing og Karantene

TESTING	ISOLERING / RÅD OM Å BLI HJEMME
---------	---------------------------------

Klinisk testing (har ikke smittevernformål) - Testing etter vurdering hos lege (kan være behov for tilgjengeliggjøring av selvtester for de som ønsker det i en overgangsperiode) Symptombasert testing for smittevernformål* - Testing for å begrense smitte inn i helse- og omsorgstjenesten og ev. andre kritiske funksjoner/begrense smitte til risikogrupper - Testing av personer med symptomer. Testing av asymptomatiske for smittevernformål* - Testing av husstandsmedlemmer til en smittet person. - Testing av alle nærkontakter. - Jevnlig testing/screening/massetesting Testing for overvåkingsformål *testmetode må grundig vurderes, men selvtester, profesjonelt tatt antigen-hurtigtester og PCR kan benyttes. Testtilbudet avhenger av hvilken testmetode som benyttes Rekvirent av prøver er forpliktet til å ha systemer som gir den som er prøvetatt informasjon om testresultatet. Ved testing i kommunen for smittevernformål må slike systemer sikres.	- Råd om å holde seg hjemme når man er syk. - Råd om å holde seg hjemme et gitt antall dager når man er syk/har symptomer (uavhengig av om man har testet seg eller ikke) - Råd om å holde seg hjemme et gitt antall dager etter positiv (selv)test. - Forskriftsfestet plikt til isolasjon ved positiv (selv)test.
SMITTESPORING	KARANTENE/KONTAKTOPPFØLGING
- Ingen anbefaling om å gi beskjed til nærkontakter. - Anbefaling til syke personer om å gi beskjed til øvrige nærkontakter - Benytte digitale selvregistreringsløsninger der nærkontakter legges inn dersom mulig - Bruk av Smittestopp-appen med forbedret funksjonalitet - Kommunal manuell smittesporing i spesielle situasjoner. - Kommunal manuell smittesporing overfor alle nærkontakter. -	- Ingen karantene eller test for nærkontakter. - Råd om test* dersom man har en smittet i samme husstand. - Råd om test* dersom man har vært i nær kontakt med en smittet person. - Plikt til test* dersom man bor i samme husstand som en smittet, for å unntas karantene. - Plikt til test* dersom man har vært i nær kontakt med en smittet person, for å unntas karantene. - Karantene dersom man er i samme husstand uten mulighet for å teste seg ut. - Karantene dersom man har vært nærkontakt uten mulighet for å teste seg ut. *Antall tester vurderes ut fra situasjon

Testing alene kan ha ulike formål. FHI har understreket flere ganger tidligere at all testing bør ha et tydelig definert formål, dette gjelder klinisk testing, smitteverntesting og testing for overvåkingsformål. Forholdsmessigheten av smitteverntesting og overvåkingsformål bør til enhver tid vurderes. Testing kun for å avdekke smitte uten at det medfører en videre konsekvens med mål om smittereduserende effekt eller klart overvåkingsformål bør ikke iverksettes. Vi er enige med Holden-ekspertgruppen i at "Det må vurderes hvor mye testing som er nødvendig og hvorvidt den testing som gjennomføres, er en god anvendelse av testkapasiteten". Hvilken testmetode som eventuelt benyttes til ulike formål bør nøye vurderes, og erfaringer med systemet for testing gjennom pandemien må evalueres. Ulike testmetoder og testkapasitet er omtalt i vedlegg 2. Beredskap for testing er beskrevet i hovedoppgdraget 610.

For smittebegrensende effekt må en positiv test etterfølges av råd om å bli hjemme ved sykdom eller anbefaling om et visst antall dager hjemme, alternativt isolasjonsplikt.

Rekvirent av prøver er forpliktet til å ha systemer som gir den som er prøvetatt informasjon om testresultatet. Ved testing i kommunen for smittevernformål må slike systemer sikres. Tidligere i pandemien har denne oppgaven mange steder vært tillagt de kommunale smittesporingsteamene, da kommunelegen har stått som rekvirent av prøver tatt på teststasjon, og informasjon til indeks har vært første ledd i smittesporingssamtalene.

Isolasjon/råd om å bli hjemme ved sykdom

Valg av innretning må ses i sammenheng med teststrategi for smittevernformål. Råd om å bli hjemme ved sykdom eller ved lette symptomer kan alene ha smittebegrensende effekt, og er aktuelt som et generelt råd for befolkningen med tanke på ulike agens uten bruk av testing. Men rådet kan også alene være et tiltak for begrensning av covid-19 pandemien, der det kan legges til råd om antall dager man bør bli hjemme.

Smittesporing/beskjed til nærkontakter

Kommunen bør belastes i minst mulig grad med tanke på smittesporing med mindre situasjonen er svært alvorlig, og manuell smittesporing og oppfølging av alle tilfeller er nødvendig. Kommunal smittesporing kan også være aktuelt i enkelte spesielle situasjoner, eks. oppfølging av utbrudd på sykehjem eller andre sårbare settinger. Dette er kommunen kjent med fra håndtering av andre smittsomme sykdommer og gjennom årene med covid-19-pandemi.

Det bør videreutvikles og tilgjengeliggjøres digitale verktøy for smittesporing/beskjed til nærkontakter som effektivt kan bidra til smittebegrensning dersom dette blir nødvendig. I denne forbindelse vil det være viktig med funksjonalitet for god og enkel informasjon som kan medfølge et varsel. Digitale løsninger kan øke kapasitet og tempo i smittesporingen. Imidlertid bør det også finnes systemer for de som ikke kan eller har mulighet for å benytte digitale løsninger, dette må kommunene planlegge for.

I oppdrag 638 er videre bruk av Smittestopp-appen vurdert og beskrevet. Beredskap for smittesporing i kommunen er omtalt i hoveddelen av oppdrag 610.

Smittesporing eller beskjed til nærkontakter bør få en konsekvens i form av kontaktoppfølgning med formål om å begrense smitte. Smittesporing og karantene/kkontaktoppfølgning er altså tett knyttet sammen for å få effekt, på lik linje med testing og isolasjon. Både sporing og oppfølging av nærkontakter vil sannsynligvis kun være nødvendig ved høy alvorlighetsgrad av sykdommen. Ved høye smittetall og mange nærkontakter må effekten vurderes opp mot eventuell effekt av jevnlig

testing. Dersom tiltakene i det hele tatt er nødvendig må det ses i sammenheng med kontaktreduserende tiltak som fører til færre nærkontakter.

Karantene/Kontaktoppfølgning

Som beskrevet i tabell 2 over er mulighetsrommet for kontaktoppfølgning stort, men innretningen kan også ha svært stor tiltaksbyrde som tidligere beskrevet, for eksempel når det er krav om karantene uten mulighet for å teste seg istedenfor. Test kan i mange tilfeller erstatte krav eller råd om å holde seg hjemme dersom man har vært i nær kontakt med en smittet person, og bør være førstevalg dersom tiltaket vurderes nødvendig.

Vurderinger av andre innspill

For vurdering av innreisetiltak henvises det til FHIs svar på oppdrag 630.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.

Vedlegg 1: Tiltakstabell med endringslogg

Vedlegget beskriver endringene i tiltakstabellen med spor endringer. Gjennomstreket tekst er fjernet fra kategorien, mens rødt er ny tekst for den aktuelle ruten.

Tiltaksnivå	Normal hverdag	Lavt	Moderat	Høyt	Svært høyt
Kategori					
Overordnet smittevern		Drift skal følge generelle smittevern anbefalinger*	Forskriftsfestet krav om smittevern faglig forsvarlig drift if 514, 14a og eventuelt 14b. Generell anbefaling om 1 meters avstand i samfunnet i tillegg til generelle smittevern anbefalinger*		
Private hjem og sosial kontakt	Ingen begrensninger	Ingen begrensninger	Ingen begrensninger Antallsbegrensning på 10-20 gjester hjemme utenom egen husstand. Barnehagebarn og barneskoleelever (egen kohort) unntatt fra antallsbegrensningen. Reduser antall nærkontakter, men ikke isoler deg. Treff andre utendørs når det er mulig.	Antallsbegrensning på 10-20 gjester hjemme utenom egen husstand. Barnehagebarn og barneskoleelever (egen kohort) unntatt. Reduser antall nærkontakter, men ikke isoler deg. Treff andre utendørs når det er mulig. Som moderat nivå, men antallsbegrensning på 5-10 gjester hjemme utenom egen husstand.	Som på høyt nivå, men på bud eller ytterligere antallsbegrensning (e.g. maks 5 gjester), eventuelt 10 totalt per uke.
Munnbind	Ingen anbefaling	Ingen anbefaling Munnbind bør brukes i kollektivtransport der man ikke kan holde 1 meter avstand	Bruk av munnbind ved kollektivtransport der man ikke kan holde 1 meter avstand Munnbind kan anbefales andre steder innendørs i det offentlige rom der man ikke kan holde 1 meter avstand	Som moderat nivå, i tillegg bruk av munnbind innendørs i det offentlige rom, butikker og kjøpesentre på serveringssteder og lignende der man ikke kan holde 1 meter avstand, med unntak av barnehager og barneskoler. Som moderat nivå	Som moderat høyt nivå

		Munnbind kan anbefales andre steder innendørs i det offentlige rom der man ikke kan holde 1 meter avstand.	Som lavt nivå, i tillegg munnbind innendørs i det offentlige rom, butikker og kjøpesentre på serveringssteder og lignende der man ikke kan holde 1 meter avstand, med unntak av barnehager og barneskoler.		
Kollektivtransport/taxi	Normal drift	Normal drift	Normal drift Unngå bruk av kollektivtrafikk ved trengsel.	Unngå bruk av kollektivtrafikk ved trengsel. Som moderat nivå.	Unngå bruk av kollektivtransport dersom det ikke er strengt nødvendig.
Butikker, kjøpesentre, varemesser og midlertidige markeder	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Som lavt nivå, men unngå å handle på travle tider og oppfordring til bruk av klikk og hent.	Stenge eller begrense bruk av ikke-nødvendige butikker og kjøpesentre.
Restauranter, kafeer og uteliv	Normal drift	Normal drift Krav om bordservering. Serveringsstedet skal sørge for at alle kan holde 1m avstand til andre enn husstandsmedlemmer og tilsvarende nære*	Bordservering ved skjenking av alkohol Serveringsstedet skal sørge for at alle kan holde 1m avstand til andre enn husstandsmedlemmer og tilsvarende nære. Registrering av gjester bør vurderes, avhengig av gjeldende system for smittesporing	Som moderat nivå, men vurdere skjenkestopp til etter et gitt tidspunkt.	Stenge servering for gjester, men beholde mulighet for take-away.

			Som lavt nivå, men i tillegg anbefaling om nasjonal skjenkestopp inne og ute etter et gitt tidspunkt.		
Arrangementer	Normal drift	Normal drift Privat sammenkomst på offentlig sted. Innendørs: maks 100 personer Utendørs: maks 200-600 personer. Anbefale bruk av munnbind dersom det er områder hvor avstand er vanskelig. Offentlig arrangement Bruk av inntil 50% kapasitet både innen og utendørs. Kan vurdere 75% kapasitet utendørs. * Ingen antallsbegrensninger ved utendørs arrangementer tilknyttet organiserte kultur-, idretts og fritidsaktiviteter for barn og unge under 20 år eller	Privat sammenkomst på offentlig sted Arrangør må tilrettelegge for smittevernaglig forsvarlig gjennomføring*. Anbefale bruk av munnbind dersom det er områder hvor avstand er vanskelig. Offentlig arrangement Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning. <u>Alternativ ved behov for høyere tiltaksnivå:</u> Bruk av inntil 50% kapasitet innendørs og 75 % utendørs. Ingen antallsbegrensninger ved arrangementer tilknyttet organiserte kultur-, idretts og fritidsaktiviteter for barn og unge under 20 år eller deltakere ved utendørs mosjonsløp.	Privat sammenkomst på offentlig sted Innendørs: inntil 50 personer <u>Utendørs:</u> som på moderat nivå Offentlig arrangement Innendørs: Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning. <u>Alternativ ved behov for høyere tiltaksnivå:</u> Inntil 50-200 personer uten faste tilviste plasser og 50% kapasitet ved faste tilviste sitteplasser. Dersom man ønsker ytterligere reduksjon i risiko ved store arrangement kan man vurdere maksimumsantall på 1500 personer. Utendørs: Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning. <u>Alternativ ved behov for høyere tiltaksnivå:</u> 200-600 personer uten faste tilviste plasser	Stenge for arrangementer, med unntak av strengt nødvendige private og offentlige arrangementer både innendørs og utendørs med betydelige antallsbegrensninger (e.g. maks 5-20 deltakere)

		deltakere ved utendørs mosjonsløp. <u>Alternativ:</u> Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning.	Privat sammenkomst på offentlig sted Innendørs: inntil 20-50 personer <u>Utendørs:</u> maks 50 personer. Minnestunder etter begravelser og bisettelser kan ha inntil 50 personer innendørs og utendørs. Selve begravelsen regnes som et offentlig arrangement Offentlig arrangement Innendørs: Inntil 50-200 personer uten faste tilviste plasser og 50% kapasitet ved faste tilviste sitteplasser. Dersom man ønsker ytterligere reduksjon i risiko ved store arrangement kan man vurdere maksimumsantall på 1500 personer. <u>Alternativ:</u> Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning. <u>Utendørs:</u> 200-600 personer uten faste tilviste plasser og 50 % kapasitet ved faste tilviste plasser. Dersom man ønsker mindre risiko kan man vurdere maksimumsantall på 3000 personer. Forutsetter smittevernaglig forsvarlig drift. Ingen antallsbegrensninger ved utendørs arrangementer tilknyttet organiserte kultur-, idretts og fritidsaktiviteter for barn og unge	og 50 % kapasitet ved faste tilviste plasser. Dersom man ønsker mindre risiko kan man vurdere maksimumsantall på 3000 personer. Forutsetter smittevernaglig forsvarlig drift. Ingen antallsbegrensninger ved utendørs arrangementer tilknyttet organiserte kultur-, idretts og fritidsaktiviteter for barn og unge under 20 år eller for deltakere ved utendørs individuell konkurranseidrett for voksne Privat sammenkomst på offentlig sted Som moderat nivå, men maks 20 personer innendørs. Offentlig arrangement Innendørs: inntil 20-50 personer uten faste tilviste sitteplasser og maks 25% kapasitet (eller 50-200) personer ved faste tilviste sitteplasser. <u>Utendørs</u> inntil 100-200 personer uten faste tilviste plasser og inntil 25% kapasitet (eller 600) med faste tilviste plasser.	
--	--	---	--	---	--

			under 20 år eller deltakere ved utendørs mosjonsløp. Alternativ: Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning.		
Skole (grunnskoler, VGS og voksenopplæring), barnehager og SFO	Normal drift	Normal drift Skoler (grunnskoler, VGS og voksenopplæring) og barnehager driftes på grønt nivå etter trafikklysmodellen, uten mulighet for å heve tiltaksnivå lokalt. Alternativ: Til begge alternativer: Tester bør gjøres tilgjengelig for elever, ansatte og foresatte på skoler og i barnehager.	Lokal vurdering av behov for å innføre trafikklysmodellen. Fortrinnsvís på grønt eventuelt gult nivå. Vurder jevnlig testing i henhold til press på helsetjenester, insidens i aldersgrupper og utbrudd, dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Testing bør iverksettes som første tiltak. Skoler (grunnskoler, VGS og voksenopplæring) og barnehager driftes på grønt nivå etter trafikklysmodellen. Tester bør gjøres tilgjengelig for elever, ansatte og foresatte på skoler og i barnehager.	Anbefaling til kommunene om at skoler og barnehager driftes på grønt etter trafikklysmodellen. Lokal vurdering av tiltak i trafikklysmodellen opp til gult eller unntaksvís rødt. Vurder jevnlig testing i henhold til press på helsetjenester, insidens i aldersgrupper og utbrudd, dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Testing bør iverksettes som første tiltak. Tester bør gjøres tilgjengelig for elever, ansatte og foresatte på skoler og i barnehager.	Anbefaling til kommunene om at skoler og barnehager driftes på gult nivå etter trafikklysmodellen. Lokal vurdering av tiltak i trafikklysmodellen ned til grønt, eller opp til rødt. Vurder jevnlig testing i henhold til press på helsetjenester, insidens i aldersgrupper og utbrudd, dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Testing bør iverksettes som første tiltak. Tester bør gjøres tilgjengelig for elever, ansatte og foresatte på skoler og i barnehager.
Arbeidsliv	Normal drift	Normal drift Økt fleksibilitet, men anbefaling om delvis bruk	Fleksibilitet i bruk av hjemmekontor, men anbefaling om delvis bruk. For å ytterligere senke risiko kan man vurdere inntil 50 % tilstedeværelse.	Som moderat nivå, men inntil 50 % tilstedeværelse. Arbeidsgivere bør sørge for at ansatte kan jobbe hjemmefra dersom dette er ønskelig for den enkelte, praktisk mulig og ikke til	Som høyt nivå, men inntil 100% hjemmekontor der det er mulig og ikke til hinder for utførelse av arbeidet. Der hvor det ikke er mulig med hjemmekontor må arbeidsgiver iverksette

		av hjemmekontor. — For å ytterligere senke risiko kan man vurdere 50 % tilstedeværelse. —	Der hvor det ikke er mulig med hjemmekontor må arbeidsgiver iverksette forsterkede smitteverntiltak i henhold til relevant veileder. For øvrige smitteverntiltak direkte knyttet til arbeidsplassen følger arbeidslivet tiltakene beskrevet i relevante bransjeveiledere. 50 % tilstedeværelse. — Arbeidsgivere bør sørge for at ansatte kan jobbe hjemmefra dersom dette er ønskelig for den enkelte, praktisk mulig og ikke til hinder for viktig og nødvendig virksomhet på arbeidsplassen, blant annet virksomhet for å ivareta barn og sårbare grupper. Det kan gjøres individuelle vurderinger. — Hjemmekontor og munnbind gjelder ikke for tjenester der dette er til hinder for at ansatte kan utføre nødvendige og lovpålagte oppgaver i møte med sårbare grupper og barn og unge. —	hinder for viktig og nødvendig virksomhet på arbeidsplassen, blant annet virksomhet for å ivareta barn og sårbare grupper. Det kan gjøres individuelle vurderinger. Hjemmekontor og munnbind gjelder ikke for tjenester der dette er til hinder for at ansatte kan utføre nødvendige og lovpålagte oppgaver i møte med sårbare grupper og barn og unge. Som moderat nivå, men ansatte oppfordres til å ha 100% hjemmekontor der det er mulig. —	forsterkede smitteverntiltak i henhold til relevant veileder. —
--	--	---	--	--	--

Idretts- og fritidsaktiviteter (inkludert fritidsklubber)	Normal drift	Normal drift Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt både innendørs og utendørs for alle aldersgrupper, med kontakt der det er nødvendig*. Toppidrett kan gjennomføres som normalt.	Barn og unge under 20 år: Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt både innendørs og utendørs. Voksne over 20 år: Innendørs: Ingen antallsbegrensning, alternativt gruppestørrelse på omtrent 20 personer. Aktiviteten kan gjennomføres med kontakt der det er nødvendig. Ved høyintensiv trening bør det tilrettelegges for 2 meters avstand. <u>Utendørs:</u> Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt, med kontakt der det er nødvendig. Toppidrett kan gjennomføres som normalt Større arrangementer som cuper osv. kan vurderes utsatt/avlyst avhengig av den aktuelle smittesituasjonen. Fritidsaktiviteter bør gjennomføres utendørs så langt det er mulig. Barn og unge under 20 år: Gruppestørrelse på omtrent 20 personer, eller etter klasse/kohort. Aktiviteten kan gjennomføres med kontakt der det er nødvendig.	Barn og unge under 20 år: Som på moderat nivå. Voksne over 20 år: Innendørs aktiviteter bør utsettes/avlyses. Gruppestørrelse inne anbefales til omtrent 20 personer <u>Utendørs:</u> Kan trene eller ha andre organiserte fritidsaktiviteter, men det er anbefalt å være omtrent 20 personer. Toppidrett kan gjennomføres som normalt. Fritidsaktiviteter bør gjennomføres utendørs så langt det er mulig. Anbefalt å utsette/avlyse gjennomføring av arrangementer både ute og innendørs, som kamper og turneringer, og andre organiserte fritidsaktiviteter på tvers av ulike grupper for både barn og voksne. Unntaket er utendørs arrangementer for barn og unge i idretter som ikke krever nærkontakt, gitt at dette er mulig innenfor arrangement-regelverket. Grupper med	Barn og unge under 20 år: Begrense organiserte idretts- og fritidsaktiviteter <u>innendørs/utendørs</u> gjennom f.eks. antallsbegrensninger (maks 10-20 deltakere eller klasse/kohort) og eventuelt avstandsanbefaling for barn og unge over barneskolealder. Voksne over 20 år: Anbefale å avlyse gjennomføring av organiserte idretts- og fritidsaktiviteter <u>innendørs/utendørs</u>. Toppidrett: Aktuelt å begrense toppidrett avhengig av situasjonen.
--	---------------------	--	---	---	--

			Utendørs: Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt.	inntil 100 personer kan skiftes ut i løpet av arrangementet	
Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller	Normal drift	Normal drift 2 meters avstand ved høyintensiv trening.	Normal drift 2 meters avstand ved høyintensiv trening. Ved innendørs gruppetrening, maks 20 personer i gruppen.	Normal drift*, men redusert gruppestørrelse som ved organisert fritidsaktivitet. Kun åpent for individuell trening.	Begrense virksomheter til kun å tilby individuelle tjenester som rehabilitering og behandling.
Høyere utdanning (Universitet, høyskole, fagskole)	Normal drift	Normal drift Tilstrebe full fysisk undervisning. Tester bør gjøres tilgjengelig for studentene på campus. Avstands anbefalingen kan fravikes ved undervisning.	Tilstrebe full fysisk undervisning. Avstands anbefalingen kan fravikes der det er nødvendig for gjennomføringen av undervisningen, eller der man sitter ned i større undervisningssaler. Dette gjelder også på lesesaler og på bibliotek. Vurder jevnlig testing dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Tester bør gjøres tilgjengelig for studentene på campus.	Tilrettelegge for digital undervisning. Tilbud om delvis fysisk tilstedeværende undervisning, for eksempel rundt halvparten fysisk tilstedeværelse . Lokal risikovurdering bør gjøres for beslutning av omfang av digital vs fysisk undervisning. Prioritere fysisk undervisning for studenter og stipendiater som er avhengige av å gjennomføre forsøk i laboratorier eller ferdighetstrening. Vurder jevnlig testing dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Tester bør gjøres tilgjengelig for studentene på campus. Avstands anbefalingen kan fravikes der det	Tilrettelegge for digital undervisning. Alle studenter bør få tilbud om noe fysisk tilstedeværende undervisning, for eksempel mindre enn halvparten fysisk tilstedeværelse . Lokal risikovurdering bør gjøres for beslutning av omfang av digital vs fysisk undervisning. Prioritere fysisk undervisning for studenter og stipendiater som er avhengige av å gjennomføre forsøk i laboratorier eller ferdighetstrening.

				er nødvendig for gjennomføringen av undervisningen. I større undervisningssaler kan man benytte opp til 50% kapasitet/annethvert sete. Legge til rette for eksamen og obligatoriske kurs, enten digitalt eller fysisk der det er praktisk mulig med godt smittevern. Biblioteker, lesesaler og lignende bør holdes åpent med generelle smitteverntiltak.	Vurder jevnlig testing dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Tester bør gjøres tilgjengelig for studentene på campus. Legge til rette for eksamen og obligatoriske kurs, fortrinnsvis digitalt, eventuelt fysisk der det er praktisk mulig med godt smittevern. Biblioteker, lesesaler og lignende bør holdes åpent med generelle smitteverntiltak.
Biblioteker, museer, fornøyelsesparker, lekeland, spillehaller og lignende virksomheter	Normal drift	Normal drift	Normal drift. <u>Alternativt:</u> kan holde åpent med 50% kapasitet. Utendørs kan man vurdere en høyere prosentandel* Regjeringen kan ved behov for strengere tiltak vurdere å holde fornøyelsesparker, lekeland, spillehaller og lignende stengt.	Som moderat nivå. Stenging (tilsvarende ikke nødvendige butikker) eller sterkt redusere tilbud ned til individnivå (kurs, etc.). Biblioteker kan holdes åpne* Ved utendørs tilbud kan dette vurderes åpent*	Stengning av virksomhetene.
Frisører, hudpleie og andre en-til-en-aktiviteter	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Normal drift	Sterkt redusert tilbud. Opprettholde nødvendig behandling.

TISK	Testing: På klinisk indikasjon, vurderes av lege. Selvtesting etter eget ønske. Isolasjon: Ingen plikt. Normale råd om å holde seg hjemme når man er syk, men ikke nødvendigvis ved lette symptomer. Råd om å holde seg hjemme når man er syk. Smittesporing: Ingen. Karantene: Ingen. Egne råd gjelder for helse- og omsorgstjenesten.	Elementene i det vi kjenner som TISK-systemet bør tilpasses smittesituasjonen, alvorlighetsgrad av sykdom og kapasitet for gjennomføring, i tillegg må tiltakenes byrde på enkeltindivider og samfunnet inngå i en helhetsvurdering. Elementene bør vurderes uavhengig av hverandre og ikke automatisk som en samlet TISK-pakke. Testing: Testing for smittevernformål er et viktig tiltak som kan begrense smittespredning. Testingen kan innrettes og justeres på forskjellige måter. Utstrakt bruk av testing kan redusere bruk av eksempelvis karantene. Testing kan også utføres for overvåkingsformål. Isolasjon: Anbefaling om å holde seg hjemme bør brukes foran isolasjonsplikt. Lengde (antall døgn) avhenger av virusvariantens smittsomme fase og må vurderes i aktuelle situasjoner. Smittesporing: Dersom nødvendig kan smittesporing skje gjennom at befolkningen kontakter sine nærkontakter. Bruk av digitale hjelpemidler, med enten smittesporings- eller varslingssystem kan vurderes. Kommunal smittesporing kan være aktuelt i en alvorlig situasjon der formålet er å finne og følge opp alle smittetilfeller og i spesielle situasjoner som for eksempel smitte i institusjoner. Karantene: Testing av nærkontakter bør benyttes foran karantene, da det har en høy smittebegrensende effekt samtidig som det er langt mindre kostbart og inngripende. I en alvorlig situasjon kan det allikevel bli aktuelt med karantene, i første rekke for husstandsmedlemmer, men det bør være svært høy terskel for å iverksette det. Lengde (antall døgn) avhenger av virusvariantens smittsomme fase og eksponering, og må vurderes i aktuelle situasjoner.	
Helsetjenesten	Følge generelle råd beskrevet under de ulike helsetjenester bl.a. basale smittevernrutiner**	Forsterkede smitteverntiltak**	

* I henhold til anbefalinger/krav om smittevern for tiltaksnivået, se rad 2 av tabellen. Med “generelle smitteverntiltak” mener vi å holde seg hjemme når man er syk, god hånd- og hostehygiene og godt renhold og god ventilasjon.

** Jamfør Råd til helsetjenester i koronaveilederen

Vedlegg 2: Ulike testmetoder, testkapasitet og -tilbud

Ulike testmetoder

Selvtest

Antigen-hurtigtest tatt selv. Foretrukne metode når formålet er å avdekke SARS-CoV-2-smitte med mål om å hindre videresmitte. En positiv selvtest trenger som hovedregel ingen bekreftelse med noen få unntak.

Profesjonelt tatt antigen-hurtigtest

Antigen-hurtigtest tatt av helsepersonell eller andre profesjonelle aktører. Profesjonelt tatt antigen-hurtigtest bør tilbys fra det offentlige så lenge man anbefaler selvtest ved symptomer for personer som ikke kan eller klarer å ta selvtest, for eksempel synshemmede.

Profesjonelt tatt antigen-hurtigtest for reiseformål/koronasertifikat må vurderes om skal tilbys i offentlig eller privat regi, og hvordan kostnadene skal dekkes.

NAT / PCR

Svært følsom testmetode som er anbefalt testmetode for klinisk diagnostikk. Metoden er svært kostbar og ressurskrevende for laboratoriene, men var lenge foretrukne metode i mangel på annen metode for å avdekke smitte med SARS-CoV-2 for smittevernformål. Når vi nå har antigen-hurtigtester, er det ikke lengre like hensiktsmessig å benytte PCR-kapasiteten til smittevernformål. Når PCR benyttes i testing på klinisk indikasjon, bør SARS-CoV-2 inngå i prøvepanelet sammen med andre aktuelle luftveisvirus.

Profesjonelt tatt PCR for reiseformål/koronasertifikat må vurderes om skal tilbys i offentlig eller privat regi, og hvordan kostnadene skal dekkes.

Testkapasitet og testtilbud

Testkapasiteten i form av selvtester/profesjonelt tatt antigen-hurtigtester har til tider vært en knapphetsressurs og PCR-kapasiteten på laboratoriene har vært svært utfordret. Valg av innretning av testing som tiltak fremover må gjenspeile en helhetlig vurdering av målrettet og ressurseffektiv bruk av tester i form av selvtester, antigen-hurtigtester og NAT (eks. PCR).

Fremdeles må nødvendighet av testing i forbindelse med vaksinasjon og for koronasertifikat inngå i vurdering av testtilbudet. Dette beskrives nærmere i oppdrag 637.

Det er viktig med beredskap for god testkapasitet, dette gjelder især selvtester som bør være førstevalg ved testing for smittevernformål. Beredskap for testing er nærmere omtalt i hoveddelen av oppdrag 610. Det kan oppstå en situasjon der selvtestene på markedet ikke er sensitive for den gjeldende virusvarianten, derfor er beredskap for PCR-kapasitet også viktig, dette er omtalt i oppdrag 606.

Som ledd i utvikling av bedre beredskap og overvåkning ønsker FHI å analysere ulike teststrategier og metoder med tanke på å etablere en mer systematisk, forskningsbasert tilnærming.

From: Beredskap Hdir
Sent: 22. februar 2022 10:54
To: Helsekrise
Subject: VS: Tilleggsoppdrag til 610 - oversendelse av innspill til tiltakspakker
Attachments: Svar på bestilling - KLD.pdf

Til oppfølging, ikke lagt inn i 360.

Med hilsen
Beredskapsstaben
Willy Skogstad, loggfører

Eventuelle spørsmål kan rettes til stabsleder på mobil 48 88 09 09 (ikke SMS)

Fra: Uchermann Jonas Aga <Jonas-Aga.Uchermann@hod.dep.no> **På vegne av** HOD-Krisestab_NY
Sendt: tirsdag 22. februar 2022 10:26
Til: Beredskap Hdir <[REDACTED]>; [REDACTED]
Kopi: HOD-Krisestab_NY <[REDACTED]>; ## HOD-KRISELEDELSEN <[REDACTED]>; ## HOD Politisk <[REDACTED]>
Emne: Tilleggsoppdrag til 610 - oversendelse av innspill til tiltakspakker

Hei,

Denne oversendelsen gjelder oppfølging av tilleggsoppdrag til 610, videre arbeid med pakker med smitteverntiltak for ulike tiltaksnivå. Vi har tidligere oversendt innspill fra flere departementer (disse følger ikke vedlagt her), og opplyste i denne sammenheng at innspill fra øvrige departement ville bli ettersendt.

Vi har nå mottatt innspill fra Klima- og miljødepartementet, som følger vedlagt. Vi har ikke mottatt innspill fra Forsvarsdepartementet eller Utenriksdepartementet.

Vennlig hilsen

Helse- og omsorgsdepartementet

Jonas Aga Uchermann
Seniorrådgiver
HOD Krisestab

Vakttelefon: 22 24 47 77
[REDACTED]

Vakten følger eposten i arbeidstiden, dvs fra 0800 til 1600. Ved henvendelser av tidskritisk karakter etter kl 1600 hverdager og i helg, skal vakten kontaktes på HODs vakttelefon 22244777. Andre henvendelser håndteres fortløpende.

Fra: Pedersen Rune <Rune.Pedersen@hod.dep.no> **På vegne av** HOD-Krisestab_NY
Sendt: 18. februar 2022 12:41
Til: '[REDACTED]' <[REDACTED]> [REDACTED]

Kopi: HOD-Krisestab_NY <[REDACTED]>; ## HOD-KRISELEDELSEN <[REDACTED]>
>; ## HOD Politisk <[REDACTED]>

Emne: VS: Tilleggsoppdrag til 610, videre arbeid med pakker med nasjonale smittevernstiltak for ulike tiltaksnivå - oversendelse av innspill

Hei,

HOD viser til tilleggsoppdrag til 610, og oversender innspill fra departementene til pakkene med smittevernstiltak, jf. vedlegg.

Vi vil ettersende innspill fra FD, KLD og UD så snart disse er mottatt.

HOD viser for øvrig til diskusjon i møte om status for arbeidet med langsiktig strategi og beredskapsplan tidligere i dag.

Med hilsen

Helse- og
omsorgsdepartementet

Rune Pedersen

seniorrådgiver

Krisestab

Vaktttelefon: 22 24 47 77
[REDACTED]

*Ved tidskritiske henvendelser skal beredskapsvakten ringes på vakttелефonen.
Andre henvendelser håndteres fortløpende.*

Fra: Eikefet Synnøve Ravnstad Synnove-Ravnstad.Eikefet@hod.dep.no På vegne av HOD-Krisestab_NY

Sendt: 16. februar 2022 12:35

Til: '[REDACTED]'

Kopi: [REDACTED] Eilertsen Tone Brox Tone-Brox.Eilertsen@hod.dep.no; Gjernes Sandra Lárudóttir Sandra-Larudottir.Gjernes@hod.dep.no; ## HOD-KRISELEDELSEN [REDACTED]

[REDACTED] HOD-Krisestab_NY [REDACTED]

Emne: Tilleggsoppdrag til 610 om videre arbeid med pakker med nasjonale smittevernstiltak for ulike tiltaksnivå

Hei,

Tilleggsoppdraget sendes til Hdir med kopi til FHI.

Tilleggsoppdrag til 610, videre arbeid med pakker med nasjonale smittevernstiltak for ulike tiltaksnivå

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet viser til regjeringens beslutning 1. februar om å arbeide videre med skisser til pakker med smitteverntiltak for ulike tiltaksnivå. Disse er basert på svar på oppdrag 601 fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet.

Regjeringen legger til grunn at tiltakspakkene skal være et overordnet rammeverk som skal ligge klare ved mulige smitteutbrudd og nye virusvarianter. Formålet med tiltakspakkene er å bidra til bedre forankring, forutsigbarhet og avveining mellom samfunnsmessig nytte, kostnader og effekt av smitteverntiltak. Beslutninger om valg av tiltaksnivå og tiltakspakke skal baseres på en helhetlig vurdering og faglig oppdatert grunnlag fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet. Tiltaksbyrde- og effekt må vurderes på bakgrunn av den gjeldende situasjonsforståelsen og tiltakspakkene vil evt. måtte tilpasses den aktuelle situasjonen nært opp til tidspunktet for iverksettelse. Tiltak som iverksettes skal være basert på en «klar medisinsk faglig begrunnelse», «nødvendig av hensyn til smittevernet» og fremstå «tjenlig etter en helhetsvurdering», jf. smittevernloven § 1-5.

Tiltakspakkene skal først og fremst være i beredskap og et redskap for fremtidige beslutninger om tiltaksnivå og endringer i tiltak, både ved behov for innstramminger og lettelser. Tiltakspakkene skal derfor ses i sammenheng med regjeringens arbeid med en langsiktig strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19. I den forbindelse har regjeringen besluttet å innhente innspill fra sektorene som blir berørt av tiltakene. Fagdepartementene bistår i dette arbeidet, jf. vedlagte bestilling av 3. februar 2022.

Oppdrag

Det vises til oppdrag 610 om strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19-pandemien. Helse- og omsorgsdepartementet ber om at omtalen over legges til grunn i det videre arbeidet med oppdraget. De sektorvise innspillene vil bli oversendt etatene i løpet av uke 7. HOD ber om en oppdatert tabell med pakker av smitteverntiltak, med bakgrunn i de sektorvise tilbakemeldingene og eventuelt nye vurderinger fra etatene. I leveransen må det synliggjøres hvilke endringer som er gjort og hvilke vurderinger som ligger til grunn for disse.

Vi ber om at etatene en uke før endelig frist orienterer om forventet revisjon av tiltakspakkene. Departementet kommer tilbake til tidspunkt.

I svar på oppdrag 601 er det skissert fem mulige situasjonsbeskrivelser som grunnlag for tiltaksnivå. Dette sammen med anbefalte indikatorer/faktorer som grunnlag for innretning og beslutning om det nasjonale tiltaksnivået, skal legges til grunn i det videre arbeidet med strategi og beredskapsplan. Departementet er oppmerksom på at det vil kunne bli behov for justeringer som følge av ny kunnskap mv.

Kontaktpersoner i HOD: Sandra Gjernes Lárudóttir og Tone Brox Eilertsen.

Hilsen,

Helse- og
omsorgsdepartementet

Synnøve Ravnstad Eikefet

Rådgiver
Krisestab

Vakttelefon: 22 24 47 77

E-post til HOD Krisestab leses i tidsrommet 08.00-20.00 på hverdager og 09.00-18.00 i helger og på helligdager. Ved tidskritiske henvendelser utenom disse tidene skal beredskapsvakten ringes på vakttelefonen. Andre henvendelser vil håndteres påfølgende dag.

From: Beredskap Hdir
Sent: 18. februar 2022 12:47
To: Helsekrise
Subject: VS: Tilleggsoppdrag til 610, videre arbeid med pakker med nasjonale smitteverntiltak for ulike tiltaksnivå - oversendelse av innspill
Attachments: Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå(2097428).pdf; VS Utsendelse på vegne av HOD Bestilling vedrørende pakker med smitteverntiltak(2098148).pdf; Svar på bestillinger vedrørende tiltakspakker (1055919)(2097111).pdf; Barn og unges innspill til HOD til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tilt(2097112).pdf; Svar på bestilling om innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulik(2095813).pdf; Bestillinger vedrørende tiltakspakker(2095781).pdf; HOD Svar fra KD innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulik(2097334).pdf; Bestillinger vedrørende tiltakspakker(2095121).pdf; Vedlegg - Innspill fra NOROG til OED - Vurdering av tiltakspakker.pdf(2095801).pdf; AIDs innspill til arbeidet med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå(2094768).pdf; Innspill fra KUDs sektorer til arbeid med smitteverntiltak på ulike tiltaksnivå(2094309).pdf; Vedlegg Sammenstilling av innspill fra KUDs sektorer.pdf(2094310).pdf; Innspill fra NFD til forslag til pakker med smitteverntiltak(3704378)(2095705).pdf; Følgebrev(2097433).pdf; Vedlegg - Endringsforslag til pakkene med smitteverntiltak(3704273)(2097434).pdf; Vedlegg - Oppsummering av innspill fra næringslivet(3703941)(2095707).pdf; Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå (1727158)(2095126).pdf; Følgebrev(2095125).pdf; Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak - tilbakemelding fra RHF(2093424).docx; Bestilling til departementene - innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak(2093404).pdf; Følgebrev(2094927).pdf; Pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå - ber om innspill til arbeidet(2093406).pdf; Vedlegg_Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå(2093407).pdf; Innspill til tiltakspakker om Smittevern(2083239).pdf; Følgebrev(2083240).pdf; Helse- og omsorgsdepartementet - Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved(2082354).pdf; Følgebrev(2082595).pdf; SD - Pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå(2082517).pdf; Følgebrev(2082518).pdf

Til informasjon og eventuell oppfølging.

Med hilsen
Beredskapsstaben
Ida Bjøntegård Oftedal

Eventuelle spørsmål kan rettes til stabsleder på mobil 48 88 09 09 (IKKE SMS)

Fra: Pedersen Rune <Rune.Pedersen@hod.dep.no> **På vegne av** HOD-Krisestab_NY

Sendt: fredag 18. februar 2022 12:41

Til: Beredskap Hdir <[REDACTED]>; [REDACTED]

Kopi: HOD-Krisestab_NY <[REDACTED]>; ## HOD-KRISELEDELSEN <[REDACTED]>

[REDACTED]; ## HOD Politisk <[REDACTED]>

Emne: VS: Tilleggsoppdrag til 610, videre arbeid med pakker med nasjonale smittevernstiltak for ulike tiltaksnivå - oversendelse av innspill

Hei,

HOD viser til tilleggsoppdrag til 610, og oversender innspill fra departementene til pakkene med smitteverntiltak, jf. vedlegg.

Vi vil ettersende innspill fra FD, KLD og UD så snart disse er mottatt.

HOD viser for øvrig til diskusjon i møte om status for arbeidet med langsiktig strategi og beredskapsplan tidligere i dag.

Med hilsen

Helse- og
omsorgsdepartementet

Rune Pedersen

seniorrådgiver

Krisestab

Vaktttelefon: 22 24 47 77

*Ved tidskritiske henvendelser skal beredskapsvakten ringes på vaktttelefonen.
Andre henvendelser håndteres fortløpende.*

Fra: Eikefet Synnøve Ravnstad Synnove-Ravnstad.Eikefet@hod.dep.no På vegne av HOD-Krisestab_NY

Sendt: 16. februar 2022 12:35

Til: '[REDACTED]'

Kopi: [REDACTED] Eilertsen Tone Brox Tone-Brox.Eilertsen@hod.dep.no; Gjernes Sandra Lárudóttir Sandra-Larudottir.Gjernes@hod.dep.no; ## HOD-KRISELEDELSEN [REDACTED]
[REDACTED] HOD-Krisestab_NY [REDACTED]

Emne: Tilleggsoppdrag til 610 om videre arbeid med pakker med nasjonale smitteverntiltak for ulike tiltaksnivå

Hei,

Tilleggsoppdraget sendes til Hdir med kopi til FHI.

Tilleggsoppdrag til 610, videre arbeid med pakker med nasjonale smittevernstiltak for ulike tiltaksnivå

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet viser til regjeringens beslutning 1. februar om å arbeide videre med skisser til pakker med smitteverntiltak for ulike tiltaksnivå. Disse er basert på svar på oppdrag 601 fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet.

Regjeringen legger til grunn at tiltakspakkene skal være et overordnet rammeverk som skal ligge klare ved mulige smitteutbrudd og nye virusvarianter. Formålet med tiltakspakkene er å bidra til bedre forankring, forutsigbarhet og avveining mellom samfunnsmessig nytte, kostnader og effekt av smitteverntiltak. Beslutninger om valg av tiltaksnivå og tiltakspakke skal baseres på en helhetlig vurdering og faglig oppdatert grunnlag fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet. Tiltaksbyrde- og effekt må vurderes på bakgrunn av den gjeldende situasjonsforståelsen og tiltakspakkene vil evt. måtte tilpasses den aktuelle situasjonen nært opp til tidspunktet for iverksettelse. Tiltak som iverksettes skal være basert på en «klar medisinskfaglig begrunnelse», «nødvendig av hensyn til smittevernet» og fremstå «tjenlig etter en helhetsvurdering», jf. smittevernloven § 1-5.

Tiltakspakkene skal først og fremst være i beredskap og et redskap for fremtidige beslutninger om tiltaksnivå og endringer i tiltak, både ved behov for innstramminger og lettelser. Tiltakspakkene skal derfor ses i sammenheng med regjeringens arbeid med en langsiktig strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19. I den forbindelse har regjeringen besluttet å innhente innspill fra sektorene som blir berørt av tiltakene. Fagdepartementene bistår i dette arbeidet, jf. vedlagte bestilling av 3. februar 2022.

Oppdrag

Det vises til oppdrag 610 om strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19-pandemien. Helse- og omsorgsdepartementet ber om at omtalen over legges til grunn i det videre arbeidet med oppdraget. De sektorvise innspillene vil bli oversendt etatene i løpet av uke 7. HOD ber om en oppdatert tabell med pakker av smitteverntiltak, med bakgrunn i de sektorvise tilbakemeldingene og eventuelt nye vurderinger fra etatene. I leveransen må det synliggjøres hvilke endringer som er gjort og hvilke vurderinger som ligger til grunn for disse.

Vi ber om at etatene en uke før endelig frist orienterer om forventet revisjon av tiltakspakkene. Departementet kommer tilbake til tidspunkt.

I svar på oppdrag 601 er det skissert fem mulige situasjonsbeskrivelser som grunnlag for tiltaksnivå. Dette sammen med anbefalte indikatorer/faktorer som grunnlag for innretning og beslutning om det nasjonale tiltaksnivået, skal legges til grunn i det videre arbeidet med strategi og beredskapsplan. Departementet er oppmerksom på at det vil kunne bli behov for justeringer som følge av ny kunnskap mv.

Kontaktpersoner i HOD: Sandra Gjernes Lárudóttir og Tone Brox Eilertsen.

Hilsen,

Helse- og
omsorgsdepartementet

Synnøve Ravnstad Eikefet

Rådgiver
Krisestab

Vakttelefon: 22 24 47 77

E-post til HOD Krisestab leses i tidsrommet 08.00-20.00 på hverdager og 09.00-18.00 i helger og på helligdager. Ved tidskritiske henvendelser utenom disse tidene skal beredskapsvakten ringes på vakttelefonen. Andre henvendelser vil håndteres påfølgende dag.

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/719-2

Dato
22. februar 2022

Svar på bestilling vedrørende pakker med smitteverntiltak

Vi viser til brev av 3. februar 2022 fra Helse- og omsorgsdepartementet, om innspill til arbeidet med pakker med smittevernstiltak ved ulike tiltaksnivå.

Klima- og miljøsektoren har som sektor vært mindre berørt i forhold til konsekvenser av pandemien og smittevernstiltakene enn mange andre sektorer. Det er en sektor hvor mye kan gjøres digitalt og/eller som ikke i noen stor grad krever, at de som utfører arbeidet treffer brukere eller kunder fysisk.

De enkelte virksomhetene i sektoren må forholde seg til de tiltakene som settes inn på kategorien «Arbeidsliv» og indirekte vil tiltak i kategoriene, «Tisk» og "skole, barnehager og SFO" kunne påvirke virksomhetene.

Som sektor forventer vi ikke at smittevernstiltakene i de ulike tiltaksnivåene som er foreslått i seg selv vil skape store utfordringer. Vi har vært igjennom tilsvarende eller tiltak som har gått lengre enn de foreslåtte, det har gått uten store konsekvenser for sektoren.

Det som er avgjørende for hvordan sektoren eventuelt blir berørt, er smittespredning sett opp mot hvor syk personer vil kunne bli og ikke de foreslåtte tiltakene på de enkelte tiltaksnivåene.

Med hilsen

Truls Bjørvig (e.f.)
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/561-18

Dato
17. februar 2022

Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå

Vi viser til brev av 03.02.2022.

Ekomnett og satellittbasert kommunikasjon

For de kritiske samfunnsfunksjonene ekomnett og -tjenester og satellittbasert kommunikasjon vurderer KDD at så fremt det kan gjøres nødvendige unntak for kritiske samfunnsfunksjoner fra eventuelle restriksjoner som innføres, vil tiltakspakkene ikke ha konsekvenser for drift og vedlikehold av disse.

Dersom innreiserestriksjoner skulle bli innført som en del av tiltakspakkene, vil vi presiseres at ekom og satellitt er avhengig av teknisk kompetanse fra utlandet, og at unntak fra eventuelle innreiserestriksjoner for å hente slik kompetanse til Norge vil kunne være nødvendig, slik det har vært i perioder under pandemien.

Innspill fra statsforvalterne

Vi har innhentet synspunkter fra statsforvalterne, der vi har bedt dem om å gi tilbakemelding ut fra sin særlige rolle som representant overfor kommunene:

Om tiltakspakker generelt

Forhåndsdefinerte nivåer kan være en god ide. Flere bemerker at det kan bli for mange nivåer å forholde seg til. Det laveste nivået virker for strengt. Det bør også ryddes opp i noe inkonsistent begrepsbruk. Generelt er det viktig med klarhet. Det er også noe uklart hva som er kriteriene for de ulike nivåene.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Odd Grønvold
22 24 66 75

Om forholdsmessighet

Statsforvalterne legger stor vekt på at et tiltak må vurderes etter forholdsmessighet, etter smittevernlovens bestemmelser. En tiltakspakke i seg selv er ikke god nok begrunnelse, kommunene må ikke være så rigide at alle tiltak skal følges på et trinn, men det må vurderes om hvert tiltak er forholdsmessig.

Besøkende i private hjem

Dette er et svært inngripende tiltak. Det skal svært mye til at en forskrift med påbud om dette vil være forholdsmessig. Det reises spørsmål om det er hensiktsmessig å gi en kommune fullmakt til en slik forskrift.

Iverksetting

Statsforvalterne understreker at kommunene trenger noe tid til å forberede seg på tiltak som skal iverksettes. Man bør ha minimum en arbeidsdag fra annonsering til iverksetting. Det er også viktig at veiledningen fra fagmyndighetene foreligger når tiltakene skal settes i verk. Innreiserestriksjoner er ofte svært ressurskrevende for grensekommunene.

Barn og unge

Tiltak som medfører begrensninger for barn og unge bør bare være med på de øverste nivåene. Nasjonale tiltak for skole og barnehage har medført ulemper. For utsatte grupper bør lignende unntak som for barn og unge vurderes.

Andre forhold

Samfunnskritiske funksjoner og ansatte er vanskelig å avgrense. Dess lenger en vanskelig situasjon varer, dess flere funksjoner vil oppleves som kritiske. For helsevesenet spesielt ser man betydningen av det samlede økosystemet som tjenestene utgjør. Tiltakene må også kunne samkjøres i naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

Munnbind er et tiltak som det er stor oppslutning om og som både kan ha effekt som anbefaling og som påbud. Når det gjelder skjenkestopp, er den økonomiske betydningen for aktørene så stor at det må brukes forbud hvis det skal ha noen effekt.

Kommunal- og distriktsdepartementet legger ellers til grunn at kommunesektoren/KS har blitt forelagt pakkene med smitteverntiltak og fått anledning til å gi innspill.

Med hilsen

Christoffer Sandvik Engelsøy
Avdelingsdirektør (e.f.)

Odd Grønvold
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Fra: Eilertsen Tone Brox
Sendt: 17. februar 2022 14:53
Til: Thune Kristin Widerøe
Emne: VS: Utsendelse på vegne av HOD: Bestilling vedrørende pakker med smitteverntiltak
Vedlegg: Svar på bestillinger vedrørende tiltakspakker (1055919).pdf; Barn og unges innspill til HOD til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå (1055918).pdf

Se vedlagt.

Fra: Nilsen Mari <Mari.Nilsen@bfd.dep.no>
Sendt: 17. februar 2022 14:49
Til: Eilertsen Tone Brox <Tone-Brox.Eilertsen@hod.dep.no>
Kopi: Tørlen Torill A. Østrem <Torill-A.-Ostrem.Torlen@bfd.dep.no>; Fredheim Gro <Gro.Fredheim@hod.dep.no>; Kjellesvig Lars-Erik <Lars-Erik.Kjellesvig@hod.dep.no>
Emne: SV: Utsendelse på vegne av HOD: Bestilling vedrørende pakker med smitteverntiltak

Se vedlegg.

Hilsen Mari

Fra: Eilertsen Tone Brox <Tone-Brox.Eilertsen@hod.dep.no>
Sendt: 17. februar 2022 14:46
Til: Nilsen Mari <Mari.Nilsen@bfd.dep.no>
Kopi: Tørlen Torill A. Østrem <Torill-A.-Ostrem.Torlen@bfd.dep.no>; Fredheim Gro <Gro.Fredheim@hod.dep.no>; Kjellesvig Lars-Erik <Lars-Erik.Kjellesvig@hod.dep.no>
Emne: SV: Utsendelse på vegne av HOD: Bestilling vedrørende pakker med smitteverntiltak

Hei

Vi har nå hatt enrunde med dok-enheten her og kan ikke finne innspillet.

Har dere mulighet for å sende over på e-post?

Mvh

Tone Eilertsen

Fra: Nilsen Mari <Mari.Nilsen@bfd.dep.no>
Sendt: 17. februar 2022 12:03
Til: Eilertsen Tone Brox <Tone-Brox.Eilertsen@hod.dep.no>
Kopi: Tørlen Torill A. Østrem <Torill-A.-Ostrem.Torlen@bfd.dep.no>
Emne: VS: Utsendelse på vegne av HOD: Bestilling vedrørende pakker med smitteverntiltak

Hei,

Viser til nedenstående e-post. Jeg forsøkte å ringe deg. Til orientering ble innspillene fra BFD ekspedert fra vårt postmottak kl. 11.58 i dag, 17.02. Vi beklager forsinkelsen, som ble varslet om i går.

Vennlig hilsen,

Barne- og
familiedepartementet

Mari Nilsen

Rådgiver
Plan- og administrasjonsavdelingen

Mobil: 480 26 609
Telefon: 22 24 25 92

regjeringen.no | [Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#)

Mener du at denne e-posten er feilsendt, vennligst informer Barne- og familiedepartementet umiddelbart. Innholdet kan være konfidensielt og underlagt taushetsplikt.

Fra: BFD-Beredskap <[REDACTED]>

Sendt: 17. februar 2022 11:48

Til: Christiansen Pål <Pal.Christiansen@bfd.dep.no>; Fjell Helga Berit <Helga-Berit.Fjell@bfd.dep.no>; Gisholt Dag Thomas <Dag-Thomas.Gisholt@bfd.dep.no>; Pettersen Erik Bolstad <Erik-Bolstad.Pettersen@bfd.dep.no>; Stenseth Emma C. Jensen <Emma-C.-Jensen.Stenseth@bfd.dep.no>; Torvik Line <Line.Torvik@bfd.dep.no>; Tørlen Torill A. Østrem <Torill-A.-Ostrem.Torlen@bfd.dep.no>; Saglie Erik <Erik.Saglie@bfd.dep.no>; Skøien Silje Nordby <Silje-Nordby.Skoien@bfd.dep.no>; Ur Ellen <Ellen.Ur@bfd.dep.no>; Leirbukt Otto <Otto.Leirbukt@bfd.dep.no>; Veflingstad Marte Røst <Marte-Rost.Veflingstad@bfd.dep.no>; Grimsrud Ingeborg <Ingeborg.Grimrud@bfd.dep.no>; Nilsen Mari <Mari.Nilsen@bfd.dep.no>

Emne: Vs: Utsendelse på vegne av HOD: Bestilling vedrørende pakker med smitteverntiltak

Fra: [REDACTED]

Sendt: 17. februar 2022 11:30:50 (UTC+01.00) Amsterdam, Berlin, Bern, Roma, Stockholm, Wien

Til: BFD-Beredskap

Emne: Utsendelse på vegne av HOD: Bestilling vedrørende pakker med smitteverntiltak

Til BFD, FD, KLD, UD og KDD

På vegne av HOD følger vedlagte bestilling vedrørende pakker med smitteverntiltak. På vegne av HOD vil KSE minne om at fristen var onsdag 16. februar. Det bes om å ta kontakt med HOD v/Tone Brox Eilertsen (tbe@hod.dep.no) dersom departementet ikke har innspill eller er forsinket.

KSE

Helse- og omsorgsdepartementet
Pb. 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/1-

Dato
16. februar 2022

Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå

Vi viser til bestilling til departementene av 03.02.22 om innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå og vurdering av differensierte smitteverntiltak og koronasertifikat. Departementet har innhentet innspill fra departementets underliggende og tilknyttede virksomheter, samt tros- og livssynssektoren. Departementets oppsummering av innspillene som er kommet til de ulike punktene i bestillingen følger nedenfor.

Departementet har også innhentet synspunkter og innspill fra representanter for barn og unge på tiltakspakkene. En oppsummering av disse følger av eget vedlegg. Departementet mener organisasjonene har flere gode innspill som bør vurderes nærmere, særlig knyttet til behovet for å klargjøre begreper og å tydeligere regulere fritidsklubber. Barn og unge med funksjonshemninger har vært ekstra hardt rammet under pandemien. Det er derfor verdt å merke seg innspillet om å tilrettelegge for digital undervisning på lavt tiltaksnivå, for å sikre retten til opplæring for de som skal ta igjen tapt behandling og rehabilitering.

Generelt til tiltakene

Departementet legger til grunn at de unntak fra smitteverntiltak som har vært gjeldende for de samfunnskritiske funksjonene *barnevern* og *vold i nære relasjoner / krisesentrene* og den samfunnsviktige funksjonen *gravferd* også vil gjelde ved innføring av nye tiltak, på alle tiltaksnivåer i tabellen, slik at drift og forsvarlighet i tjenestene opprettholdes.

Vurdering av tiltakenes grad av inngripen bør justeres etter hvert som mer kunnskap om langsiktige konsekvenser av tiltakene fremkommer og ses i sammenheng med tiltakenes varighet. Tiltak kan se ut til å ha liten inngripen om de er kortvarige, men kan få mer alvorlige konsekvenser dersom de vedvarer over tid.

Den individuelle risikoen for alvorlig sykdom hos barn og unge har vært og er svært lav. Tiltak som omfatter barn, har derfor i stor grad vært initiert for å verne andre grupper i samfunnet. Strengte tiltak som griper inn i rettighetene til barn og unge, eller begrenser livene deres, bør derfor kun vurderes innført på de høyeste tiltaksnivåene, og være så kortvarige som mulig.

Det synes noe uklart hvilke kriterier som ligger til grunn for at et tiltaksnivå iverksettes.

Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå av tiltakstabellen

Barn og unge

BFDs vurdering er at tiltakspakkene er utformet slik at Bufdirs tjenester i stor grad skjerms fra unødvendig belastning. Unntak for plikt til isolasjon for samfunnsskritiske funksjoner, vil bidra til å ikke medføre unødvendig fravær blant ansatte både i barnevernet og krisesentrene.

Det er også positivt at det eksplisitt fremgår at pålegg om hjemmekontor og munnbind ikke gjelder for tjenester der dette er til hinder for at ansatte kan utføre nødvendige og lovpålagte oppgaver i møter med sårbare grupper, herunder barn og unge. Dette vil bidra til at tjenester i BFDs sektor i stor grad vil kunne opprettholde drift.

Det er uklart hvordan tiltakspakken treffer lavterskeltilbud som fritidsklubber. Fritidsklubber har vært hardt rammet under pandemien. Dersom fritidsklubber kategoriseres som fritidsaktiviteter, vil antallsbegrensninger knyttet til fritidsaktiviteter gjøre det krevende å opprettholde tilbudet på de høyeste nivåene. Fritidsklubber er et viktig lavterskeltilbud for ungdom i utsatte situasjoner som bør vernes særskilt mot inngripende tiltak.

Tro- og livssyn

Religionsfriheten

Tros- og livssynssamfunnene må holdes åpne av hensyn til religionsfriheten, også ved det strengeste tiltaksnivået, da det anses uforholdsmessig i et religionsfrihetsperspektiv å forby gjennomføringen av for eksempel gudstjenester. Ved de strengeste tiltaksnivåene bør det være generell regulering, for eksempel maks 10 deltakere, og ikke regulering av gjennomføringen av de enkelte religiøse handlinger (dåp, bryllup, nattverd mv.).

Arrangementer

Detaljreguleringen bør reduseres for tros- og livssynsarrangementer, og virksomhetene bør i større grad få definere egne regler ut ifra smittevernråd gitt av myndighetene. Ved å innføre et generelt krav om smittevern faglig forsvarlig drift fremfor andre antallsbegrensninger, vil tiltaksbyrden reduseres.

Dersom det anses som forholdsmessig å ha antallsbegrensninger i tros- og livssynssamfunn, bør lokalets størrelse og volum i større grad være avgjørende for antall deltakere som er tillatt. En prosentvis kapasitetsbegrensning tar større hensyn til lokale variasjoner enn en fast antallsbegrensning. For å forhindre usikkerhet om hvordan en prosentvis

kapasitetsbegrensning skal regnes ut, bør helsemyndighetene gi tydelige råd. For eksempel kan man ta utgangspunkt i det antall sitteplasser som er tilgjengelig i deltakerområdet (benkeradene).

I den grad samtaler mellom representanter for trossamfunn og enkeltpersoner foregår, er det unødvendig stramt å nekte flere enn én person å delta i samtalen. Ved for eksempel dåpssamtaler vil det være vanlig at begge foreldre deltar i samtale med prest om dåpen. Denne typen begrensning bør ev. vurderes lokalt ut ifra en videre og mer generell bestemmelse/anbefaling.

Trafikklysmodellen er lite tilpasset skolers deltakelse på arrangementer som skolegudstjenester. Forholdet mellom trafikklysmodellen og arrangementer bør avklares.

Gravferd

Det er ønske om at begravelser særreguleres for å sikre verdig gjennomføring. Deltagelse i gravferd bør være unntatt strenge restriksjoner. I motsetning til markeringer av livsriter (barnedåp, vigsel og konfirmasjon), kan ikke en gravferd utsettes. Under pandemien har strenge begrensninger på antall deltakere til gravferd ført til at pårørende har måttet velge bort nær familie som ikke har kunnet delta i seremoni, noe som kan være en tilleggsbelastning i en allerede vanskelig sorgprosess. Også for gravferd er det ønske om smittevernforvarlig drift/tiltak som hensyntar prosentvis kapasitet ut fra rommets størrelse, fremfor antallsbegrensning.

Urnededsettelse bør vurderes på lik linje med begravelse, selv om den ofte skjer en stund etter en seremoni. Urnededsettelser skjer utendørs og vil falle under kategorien offentlig arrangement utendørs. Der det på høyere tiltaksnivåer settes antallsbegrensninger, er det viktig at begrensningene ute ikke er mer skjerpene enn de begrensningene som gjelder ved seremonien inne i et seremonirom.

Det har kommet innspill om at det strengeste tiltaksnivået for arrangementer ikke bør innebære et forbud mot minnesamvær etter begravelser. Departementet mener at dette kan vurderes ulikt, og viser til at det i pandemiens tidligere fase ble problematisert hvorvidt kulturelle tradisjoner i forbindelse med dødsfall kan ha vært mulig årsak til smittespredning.

TISK

Også ansatte ved krematorier og gravplasser bør være omfattet av unntak fra plikt om isolasjon, særlig på de høyeste tiltaksnivåene. Dette kan gjøres enten ved at de defineres som samfunnskritisk personell, eller ved at samfunnsviktig funksjon *gravferd* inkluderes i unntaksbestemmelsene.

Krav om å føre oversikt over deltakere på tros- og livssynsarrangementer, uavhengig av tiltaksnivå, bør ikke gjeninnføres. En slik oversikt krever registrering av samtlige deltakere. Dette er problematisk når det gjelder trosutøvelsen til særlig utsatte personer, for eksempel konvertitter som unnlater å delta på gudstjenester av frykt for å bli oppført i et register.

Vurdering av risiko for smitte i bransje/sector – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene

Barnevern

Med dagens situasjon er risiko for smitte og fravær grunnet sykdom stor i både Bufetats tjenester og i de kommunale tjenestene. Risikoen er knyttet til om fraværet blir så høyt at det går utover forsvarligheten i tjenestene. Gode kontinuitetsplaner og tilpassede turnuser er de viktigste risikoreduserende tiltakene i denne situasjonen. På sikt vil utbedring av ventilasjon og andre fysiske forutsetninger for å kunne begrense smitte være aktuelle tiltak.

Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden

Anbefalinger om å etterstrebe redusert kontakt og avstand i den grad det er hensiktsmessig og gjennomførbart i tjenestene, kan være nyttige tilleggselementer når unntak fra smitteverntiltak gjelder for de samfunnskritiske funksjonene. Det kan også være hensiktsmessig å gi anbefalinger om å dele medarbeidere i kohorter for å minske risiko for at store deler av arbeidsstokken smittes samtidig.

Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå

Generelt anses det ikke som nødvendig med lang tid fra beslutning til innføring av tiltaksnivå for tjenester i BFDs sektor, fordi tjenestene i stor grad er definert som samfunnskritiske funksjoner. Det er likevel viktig at det er tid til å gi ut god og tydelig informasjon både til ansatte og brukere av tjenestene.

Tro- og livssyn

Ved ev. innstramminger er det fra tros- og livssynssektoren ønskelig med omtrent 48 timers varsel av hensyn til etterlatte som skal ha begravelse med påfølgende minnesamvær. Dette for å lette opplevelsen mange har hatt av å måtte innskrenke antall gjester i begravelse få timer før seremonien.

Det vil også være en fordel med tidlig og tydelig kommunikasjon. Nær kontakt mellom tros- og livssynssektoren og myndighetene vil lette kommunikasjonen fra myndighetene ut mot store deler av befolkningen. Aktører i sektoren bør få uttale seg om justeringer av tiltaksnivå og liknende basert på kunnskap og erfaringer, og være godt orientert i forkant av innføring av nye tiltaksnivåer.

Vurdering av differensierte smitteverntiltak og koronasertifikat

Barn og unge

I vurderingen av bruk av koronasertifikat er det viktig for BFD å ivareta hensynet til barn og unge. Vi mener det bør være en aldersgrense på 18 år dersom koronasertifikat innføres innenlands. I tillegg mener vi at det er viktig å ta hensyn til personer som av helsemessige årsaker ikke kan vaksinere seg. Det bør være en mulighet for unntak for krav om testing og vaksiner i koronapasset for denne gruppen. Differensierte tiltak og krav om

koronasertifikat kan få negative konsekvenser for barn i familier hvor begge eller en av foreldrene av ulike grunner ikke kan vaksinere seg.

Tro og livssyn

Det er utfordringer ved bruk av koronasertifikat ved tros- og livssynsrelaterte arrangementer:

- Det er et viktig prinsipp at man skal kunne oppsøke et guds- eller forsamlingshus fritt og uten å måtte utlevere opplysninger om seg selv.
- Det er problematisk å stenge folk ute av guds- eller forsamlingshus fordi de ikke har takket ja til et frivillig tilbud om vaksinerings.
- Dette vil bli mer problematisk dersom en løsning for koronasertifikat ikke inneholder mulighet for å gratis kunne «teste seg grønn», slik som tidligere.

Guds- og forsamlingshus brukes imidlertid også til andre formål og typer arrangementer, som konserter og aktiviteter. Det bør være adgang til at tros- og livssynssamfunnene selv kan vurdere og beslutte bruk av koronasertifikat ved gitte situasjoner. Andre tiltak, som for eksempel antall kvadratmeter per person, vil kunne være gode alternativer til koronasertifikat for å delta på gudstjeneste. Etterlevelse av ev. regler om bruk av koronasertifikat vil også være ressurs- og kostnadskrevende for tros- og livssynssamfunnene. Det vil for eksempel kreve store ressurser for moskeer ved gjennomføring av bønn fem ganger daglig.

Hvilke forhold som bør reguleres ved en eventuell forskriftsregulering

En eventuell forskriftsregulering bør regulere unntak for barn under 18 år og for personer som av helsemessige årsaker ikke kan vaksinere seg. Det bør ikke være adgang til å innføre krav om koronasertifikat til aktiviteter eller arenaer for barn. Heller ikke adgangen til arenaer som vurderes som grunnleggende og nødvendige i menneskers liv, for eksempel å delta i begravelse, bør begrenses med krav om koronasertifikat.

Forventet nytte og synspunkter på hensiktsmessig innretning

BFD har ikke sterke meninger om forventet nytte og hensiktsmessig innretning på bruk av differensierte tiltak og koronasertifikat, utover det som er omtalt ovenfor.

Med hilsen

Torill A. Østrem Tørlen (e.f.)
avdelingsdirektør

Mari Nilsen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Barn og unges innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå

Regjeringen har jobbet for å skjerme barn og unge så langt det er mulig under pandemien. Det ble tidlig etablert en koordineringsgruppe på direktoratsnivå som har sett på tjenestilbudet til barn og unge under pandemien og hvordan tiltakene har rammet barn og unge. Det har fra flere hold blitt pekt på at barn og unges rett til medvirkning ikke har blitt ivarettatt godt nok under pandemien. Det har blitt oppfordret til å forsterke innsatsen for å involvere barn og unge i den framtidige vurderingen av tiltak i pandemien.

Bufdir har gjennom covid-19-pandemien hatt jevnlige dialogmøter med et utvalg barne- og ungdomsorganisasjoner, for å få deres innspill på status og konsekvenser av pandemien for barn og unge i organisasjonenes målgrupper. Departementet har med utgangspunkt i HODs bestilling innhentet innspill til arbeidet med tiltakspakker. Fem organisasjoner har bidratt med innspill:

- LNU (Landsrådet for Norges Barne- og ungdomsorganisasjoner)
- Ungdom og Fritid (representerer fritidsklubber)
- Unge funksjonshemmede
- Skeiv Ungdom
- Barn av Rusmisbrukere

Gjennom innspillene fra organisasjonene framkommer det viktige poenger til tiltakspakkene.

Oppsummering av innspillene fra organisasjonene

Bufdir har oppsummert de viktigste innspillene fra organisasjonene under. For mer utdypende informasjon om innspillene og organisasjonenes begrunnelser kan disse oversendes HOD ved behov.

1. Organisasjonene er positive til tiltakspakkene

Alle organisasjonene er positive til at det utvikles tiltakspakker. Det har vært krevende for organisasjoner, lag og fritidsklubber å orientere seg i skiftende smitteverntiltak under pandemien. Tiltakspakkene vil kunne bidra til mer forutsigbarhet for både organisasjonene og deres målgrupper ved nye smitteutbrudd.

2. Fritidsaktiviteter bør prioriteres like høyt som toppidretten

Selv om det fremgår tydelig at barn og unge skal skjermes så langt det lar seg gjøre i tiltakspakkene, reagerer LNU på at toppidretten i større grad enn fritidsaktiviteter til barn og unge skjermes på alle tiltaksnivåer. De stiller spørsmål ved hvorfor toppidretten er mer verdt enn fritidsaktiviteter for barn og unge, med tanke på at det er et uttalt mål å skjerme barn og unge i både tidligere og nåværende regjerings strategi.

3. Etterlyser klargjøring av begreper i tiltakspakkene

Organisasjonene mener kommunikasjonen rundt smitteverntiltakene har vært uklar. Dette har gjort det vanskelig å navigere for både barne- og ungdomsorganisasjoner, og for fritidsklubber. LNU påpeker at ordlyden i lovtekster har vært uklar når det kommer til begreper som "ordinær drift" (er

sommerleir ordinær drift?), “arrangement” (er det fortsatt et arrangement uten publikum?) og “fast aktivitet”. En klargjøring av hva som ligger i begrepene i tiltakspakkene på alle nivåer etterlyses.

4. Aldersinndeling for arrangementer og idretts- og fritidsaktiviteter er problematisk

Flere organisasjoner stiller spørsmål ved aldersinndelingen i tiltakspakkene. Det er for kategoriene «arrangement» og «idretts- og fritidsaktiviteter» laget et uheldig skille for de over og under 20 år. Dette skillet rammer fritidsklubber og barne- og ungdomsorganisasjoner, og generelt unge over 20 år som mister tilgangen på sosiale møteplasser ved høyt tiltaksnivå. Både LNU og Ungdom og Fritid har medlemmer i alderskategorien 15-25 år, og aldersinndelingen fører i mange tilfeller til at det ikke blir noen aktiviteter, eller at etablerte grupper må deles. Skeiv Ungdom er bekymret for den psykiske helsen til ungdom i deres brukergruppe når alle sosiale arenaer begrenses ved høyt tiltaksnivå, og de påpeker at det er problematisk at sosiale tilbud og møteplasser for unge over 20 år ikke er ivarettatt i tiltakspakkene.

Organisasjonene foreslår at regjeringen endrer aldersinndelingen til over og under 26 år, i samsvar med de aldersgrensene som blir brukt i definisjonen av en ungdomsorganisasjon, f.eks. i mottakere av støtteordninger som grunnstøtten. Dette vil sørge for at ungdomsorganisasjonene får et større spillerom ved et eventuelt nytt utbrudd. Skeiv Ungdom foreslår alternative tiltak for de over 20 år om aldersinndelingene ikke endres.

5. Tydeliggjøring av tiltak for fritidsklubber

Flere av organisasjonene etterlyser en tydeliggjøring av tiltak som gjelder for fritidsklubber, tilsvarende for kategorien idrett og fritidsaktiviteter. Mange klubber har ulike typer aktiviteter, og klubbene synes det er vanskelig å tolke reglene og vite hvilken kategori de skal forholde seg til. Ungdom og Fritid mener at en klargjøring vil minimere tolkningsrommet for kommuner når nasjonale anbefalinger skal iverksettes lokalt. Organisasjonene understreker at fritidsklubbene er et lavterskeltilbud som er ekstra viktig for ungdom som har en utfordrende hjemmesituasjon, og at en tydeliggjøring av tiltakene for fritidsklubber vil sikre at fritidsklubbene kan opprettholde tilbudet til denne gruppen.

I forlengelsen av innspillet om en tydeliggjøring av tiltak for fritidsklubber, understreker Ungdom og Fritid at 1-metersregelen og antallsbegrensningene ved lavt, moderat, høyt og svært høyt smittevernnivå er utfordrende for fritidsklubbene, og står i veien for å gi et godt tilbud til ungdom. Klubblokalene er ofte små, og det er krevende å passe på at 1-metersregelen blir overholdt med lav bemanning. Ungdom og Fritid anbefaler derfor unntak fra regelen for fritidsklubber der det er forholdsmessig, for å motvirke at ungdom mister tilbudet.

Antallsbegrensningene innebærer i tillegg at fritidsklubbene må gjennomføre innendørs aktiviteter med påmelding og smittevern. Klubbene mangler ofte ressurser til dette. I tillegg hevder Ungdom og Fritid at påmeldingsordninger som mange klubber praktiserer ved antallsbegrensninger, fører til at de mest sårbare ungdommene faller fra. Ungdom og Fritid foreslår derfor at fritidsklubbene følger trafikklyssystemet, tilsvarende som for skoler, barnehager og SFO, for å sikre forholdsmessighet gjennom å tilpasse tiltak til lokal situasjon.

6. Skjenkestopp kan påvirke barn og unge med foreldre som drikker for mye negativt

Barn av Rusmisbrukere er bekymret for at anbefalingen om nasjonal skjenkestopp inne og ute etter et gitt tidspunkt på moderat/høyt/svært høyt nivå vil kunne innebære at foreldre «flytter festen hjem», og at barn og unge vil bli eksponert for foreldrenes alkoholbruk i større grad.

7. Skolehelsetjenesten

Barn av Rusmisbrukere spiller inn at det er viktig at smitteverntiltak ikke står i veien for skolehelsetjenesten, men at denne heller blir mer tilgjengelig på alle tiltaksnivåer.

8. Fortsatt tilrettelegging av digital undervisning i skolen for barn/unge med funksjonsnedsettelse

Unge funksjonshemmede melder om at en del av deres medlemmer fortsatt har behov for tilrettelegging av digital undervisning når tiltaksnivået i skolen er lavt. En del barn og unge med funksjonsnedsettelse vil måtte ta igjen tapt behandling og rehabilitering fremover, og det er viktig at denne gruppen ikke går glipp av mer undervisning. De mener derfor at det bør tilrettelegges for digital deltakelse for de som er på rehabilitering, eller av ulike årsaker ikke har anledning til å komme fysisk tilbake til skolen, ved lave tiltaksnivåer.

9. Treningssentre og svømmehaller

Unge funksjonshemmede etterlyser en tydeligere formulering av tiltak for treningssentre og svømmehaller under «høyt tiltaksnivå». Nåværende formulering kan føre til at enkelte treningssentre eller svømmehaller stenger helt. De mener at formuleringen brukt under “høyt tiltaksnivå” fungerer bedre enn nåværende formulering. Unge funksjonshemmede foreslår derfor at formuleringen under “svært høyt tiltaksnivå” endres til: Kun åpent for individuell trening (rehabilitering, kurs, individuelle tjenester etc.). Dette for å unngå usikkerhet og at enkelte virksomheter velger å stenge all aktivitet, som vil være kritisk for personer med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer som er avhengig av jevnlig trening, fysioterapi og rehabilitering.

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref
22/549

Vår ref
22/347-11

Dato
17. februar 2022

Svar på bestilling om innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå

Landbruks- og matdepartementet (LMD) viser til brev fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) av 3. februar 2022 med bestilling om innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå. I bestillingen ber HOD om at departementene innhenter innspill til pakkene med smitteverntiltak fra egen sektor, og HOD ønsker særlig innspill om følgende:

- Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen
- Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sektor – og hva som er de viktigste risikoreducerende tiltakene
- Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreducerende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden
- Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå
- Synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak ut fra om den enkelte er vaksinert, har gjennomgått sykdom eller har testet negativt, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse.

HOD ber om at departementene sammenstiller innspillene og gir en samlet vurdering av disse som oversendes til HOD. LMD sendte ut bestilling om innspill til pakker med smitteverntiltak til underliggende virksomheter og aktører i landbruks- og matnæringa. LMD har vurdert og kategorisert de mottatte innspillene etter de områdene HOD særlig ønsket innspill på i bestillingen. Til slutt har LMD foretatt en samlet vurdering av innspillene.

Overordnede vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen

Norges Bondelag: Bondelagets vurdering er at tiltakene beskrevet i tabellen i liten grad påvirker bondens evne til å gjennomføre sitt samfunnsoppdrag. Norges Bondelag har ikke

vurdert konsekvenser for indirekte utfordringer knyttet til leveranser av f.eks. fôr eller mottak av produkter eller dyr.

Norges Bondelag anfører at erfaringene har vist at det har vært relativt få utfordringer i landbruket på grunn av koronarestriksjoner, sammenliknet med andre bransjer. En av grunnene er at matproduksjon har blitt regnet som samfunnskritisk der et av tiltakene har vært at barn har hatt tilgang til skole og barnehage. Innenfor noen områder har det likevel vært utfordringer. Det gjelder særlig innen grøntproduksjonene, men også for produsenter som selger lokalmat på f.eks. Bondens marked og andre salgsmarkeder. Tilgang til servicetjenester og arbeidskraft har vært utfordrende. Norges Bondelag mener det derfor er viktig at fremtidige tiltakspakker sikrer flyt av arbeidskraft både internt i landet og sesongarbeidskraft fra andre land. Forbud mot å krysse fylkesgrenser og kommunegrenser sammen med reduserte fergetilbud ga i 2020 utfordringer med transport av servicepersonell, varer og dyr. Det er avgjørende å ha mulighet til å hente inn nødvendig kompetanse og arbeidskraft for både bønder, for leverandører av innsatsvarer og varemottakere.

Mattilsynet: Mattilsynets vurdering at virksomheten på lik linje med alle andre vil bli berørt av tiltakene, og erfaringen fra de to siste årene er at tiltakspakken som foreslås på høyt og svært høyt nivå, for eksempel avstandskrav og hjemmekontor vil gå noe utover effektiviteten og gjennomføringen av stedlige tilsyn. Allikevel har Mattilsynet også erfart at de klarer å opprettholde sine kritiske samfunnsfunksjoner selv under «Svært høyt nivå».

Veterinærinstituttet: Veterinærinstituttet (VI) har en samfunnskritisk funksjon i arbeidet med beredskap mot alvorlige sykdommer som kan ramme dyr, fisk og mennesker. Det er derfor viktig at instituttet kan opprettholde aktivitet på alle tiltaksnivåene. VI har ved noen anledninger forsøkt å få testet medarbeidere ved PCR-test eller prioritert medarbeidere i vaksinekø. Dette kunne redusert VI sin sårbarhet, men det har ikke vært mulig å gjennomslag for slik prioritering.

Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sector – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene

Det er i liten grad kommet vurderinger av risiko for smitte på bransje-/sektornivå og spesifikke risikoreduserende tiltak, men se omtale under.¹

Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden

Den norske veterinærforening: Veterinærer som arbeider med dyr over hele landet tilhører de gruppene i arbeidslivet som ikke kan jobbe hjemmefra. Syke dyr og deres eiere rammes derfor umiddelbart dersom veterinæren sitter i karantene eller isolasjon, eller når veterinærens mindreårige barn ikke kan være i barnehage/skole. Den norske

¹ Fra Mattilsynet og VI er det kommet noen innspill på risikoreduserende tiltak på virksomhetsnivå som framstår som relativt allmenne er godt kjente.

veterinærforening ser at isolasjon er et aktuelt tiltak på alle de beskrevne tiltaksnivåene, men at samfunnskritisk personell er unntatt. De mener derfor at definisjonene av samfunnskritisk personell må gjennomgås på nytt. Veterinærer som arbeidet med matproduserende dyr og hest ble definert som samfunnskritiske, mens deres kolleger som sørget for sports- og familiedyrs velferd ikke fikk denne definisjonen. Den norske veterinærforening mener at det for landets dyr og dyreeiere og for å sikre dyrehelse, dyrevelferd, matsikkerhet, mattrygghet og folkehelse er nødvendig at alle veterinærer defineres som samfunnskritisk personell.

NHO Mat og Drikke: NHO Mat og Drikke skriver at tiltaksnivå må fastsettes ut fra helhetlig vurdering der også samfunnsøkonomiske konsekvenser hensyntas. Samfunnskritiske funksjoner, herunder forsyning av mat og drikke, må prioriteres og ivaretas uten forstyrrelser uavhengig av smittetiltaksnivå. For mat- og drikkenæringen betyr dette tilgang på nødvendige råvarer, ingredienser og andre innsatsfaktorer, samt uforstyrret varetransport og leveranse av matvarer til hele landet. NHO Mat og Drikke savner i utkastet til tiltak en synliggjøring av viktigheten av å ivareta samfunnskritiske funksjoner, slik som matforsyningen.

Uavhengig av en pandemi må mattrygghet og dyrevelferd ivaretas. Dette innebærer at offentlige tilsyns- og kontrollordninger kan opprettholdes uten forstyrrelses, slik som eksempelvis kontroll og godkjenning av slakt. Her må Mattilsynet kunne stille sitt personell til disposisjon uten begrensninger. Det er også avgjørende at Mattilsynet straks og uten opphold kan utstede påkrevde eksportsertifikater.

Tilgang på nødvendig utenlandsk arbeidskraft må sikres. Mat- og drikkenæringen har behov for et større antall utenlandske arbeidstakere for å kunne produsere og levere tilstrekkelig mengde varer til å dekke etterspørselen. Dette gjelder særlig grøntnæringen og kjøttforedlende industri. Det vil også være behov for tilgang på utenlandsk arbeidskraft med teknisk spesialkompetanse til vedlikehold og reparasjon av maskiner og annet produksjonsmateriell, samt personell for gjennomføring av avtalte sertifikatrevisjoner. Kriterier for unntak fra plikt til isolasjon for samfunnskritiske funksjoner må konkretiseres, jf. kategori TISK.

Beskrivelsen av tiltak i kategorien arbeidsliv er mangelfull og lite relevant for arbeid i produksjonsbedrifter. Testing som kontrolltiltak må gjøres enklere og mat og drikkenæringen må prioriteres ved mangel på tester. NHO Mat og Drikke har merket seg at de skisserte tiltakspakkene ikke beskriver innreise og grensekontroll som smitteverntiltak. Det anføres at dersom disse tiltakene på et senere tidspunkt skulle vurderes gjeninnført, er det viktig at innreise og evt. søknadsbehandling er kort og effektiv, og at samfunnskritiske funksjoner prioriteres.

Fellesforbundet: Fellesforbundet vil hovedsakelig la det være opp til arbeidsgiverne og bedriftene å beskrive mer detaljert konsekvensene av smittevernstiltakene for virksomhetene, og vurdering av risiko for smitte i deres bransjer/sektorer. Fellesforbundet viser til at de ansattes arbeidshverdag også blir sterkt påvirket. Bedriftene gjør ulike

driftsmessige tilpassinger, som i enkelte tilfeller har gjort det krevende å følge opp HMS og arbeidsmiljø under de tidligere nedstengningene. Konsekvensene for sikkerhet, trivsel og mental helse hos arbeidstakerne kan være betydelige, både for de som blir permitterte og de som fortsatt står i jobb. Det er derfor avgjørende at tiltak er nødvendige, godt helsefaglig begrunnet, og at de ikke fremstår uforholdsmessige.

Veterinærinstituttet: For VI er det særlig viktig å opprettholde den samfunnskritiske funksjonen som VI er, og at laboratedriften skjerms. Koronasykdom hos ansatte eller annen nærmeste familie vil kunne gi økt sykefravær. Tiltak som isolasjon og karantene vil redusere kapasiteten på VI sin virksomhet.

Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå

Mattilsynet: Mattilsynet har tidligere innført endringer i tiltak ganske raskt, og Mattilsynet anslår et par dager som tilstrekkelig.

Veterinærinstituttet: VI er et beredskapsinstitutt og derfor omstillingsdyktig på kort varsel. Det vil være fordel om tiltak ikke har kortere tid fra beslutning til gjennomføring enn 24 timer.

NHO Mat og Drikke: NHO Bedriftene i mat- og drikkenæringen har gjennom pandemien raskt kunnet omstille seg til nye og endrede tiltak. Bedriftene vil ved utrulling av eventuelle nye tiltak raskt implementere og tilpasse seg disse.

Synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak ut fra om den enkelte er vaksinert, har gjennomgått sykdom eller har testet negativt, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse.

Norges Bondelag: Dersom koronasertifikat kan bidra til god tilstrekkelig tilgang på, og flyt av trygg arbeidskraft, mener Norges Bondelag at koronasertifikat kan være veien å gå. Et koronasertifikat må gjøres godt kjent, og tilgangen på vaksiner og tester må være god.

Fellesforbundet: Fellesforbundet tar ikke konkret stilling til om koronapass er et smittevernsfaglig godt virkemiddel. Generelt mener forbundet det er viktig å benytte alle virkemidler som kan brukes for å hindre nedstengning av samfunnet. Samtidig anfører Fellesforbundet at det viktig at det ikke innføres begrensende ordninger som ikke har god faglig begrunnelse.

Veterinærinstituttet: For VI er det alltid kritisk å ha nok kvalifiserte medarbeidere på jobb. En oversikt over vaksinestatus og eventuelt gjennomgått Covid-19 infeksjon (koronasertifikat) vil være til stor hjelp. Det er også viktig å kunne ta vare på eventuelt immunsupprimerte medarbeidere. Hvilke tiltak VI kan sette i verk utover det som gis av mulighet i tråd med arbeidsmiljøloven, bør avklares på generelt grunnlag. Det kan være relevant med differensierte smitteverntiltak og arbeidsfordeling av ansatte avhengig av vaksinegrad. Dersom slike tiltak skulle bli aktuelle, må det komme ut god informasjon og være i forståelse med alle medarbeidere.

LMDs vurdering

LMD har vurdert innspillene ut fra sitt sektoransvar for matforsyningen i Norge. NFD har koordineringsansvaret for matforsyningen. LMD har et delansvar med særlig ansvar for verdikjeden fra primærnæring (landbruk) til industri/foredling, samt import av landbruksvarer. LMD skal innenfor sin sektor bidra til at industri og handel kan opprettholdes for å sikre forsyninger av jordbruksvarer til det norske markedet.

Innspillene fra NHO Mat og Drikke og Norges Bondelag vektlegger at matforsyning fortsatt må defineres som en samfunnskritisk funksjon ved en evt. innføring av nye pakker med smitteverntiltak. LMD er enig i denne vurderingen. Et svært viktig bidrag til god vareflyt av landbruksvarer i koronaperioden var at funksjoner knyttet til matforsyning ble definert som kritisk for samfunnet og at dette ble klargjort og kommunisert umiddelbart etter nedstengingen 12. mars 2020. Dette ga også mulighet for nødvendige unntak fra innreiserestriksjoner og karantenebestemmelser for kritisk personell, samt at kritisk personell i verdikjeden ble gitt prioritet for koronatesting. Dette er unntak som må videreføres ved en evt. ny nedstenging. I forbindelse med definisjon av samfunnskritisk personell viser LMD til vårt brev til HOD av 25. januar 2022 med svar på bestilling om oppfølging av svar på covid-19-opppdrag 601 mfl. Her foreslo vi at det i forbindelse med beskrivelser om unntak for samfunnskritisk personell, i §6e, §7 og/eller i egen bestemmelse i covid-19-forskriften, åpnes for noe større fleksibilitet til å inkludere flere yrkesgrupper som samfunnskritisk personell. Det er viktig med en fleksibilitet knyttet til hvem som defineres som samfunnskritisk personell som tar høyde for en gitt situasjon i sektoren, jf. også innspillet fra Den norske veterinærforening som det på et tidspunkt kan bli aktuelt å vurdere.

I innspillene påpekes det at tilgang på nødvendig utenlandsk arbeidskraft må sikres. NHO mat og Drikke og Fellesforbundet har merket seg at de skisserte tiltakspakkene ikke beskriver innreise og grensekontroll som smitteverntiltak. NHO Mat og Drikke anfører at dersom disse tiltakene på et senere tidspunkt evt. gjeninnføres, er det viktig at samfunnskritiske funksjoner prioriteres. Departementet er enig i dette. LMD viser til at landbruket, spesielt kjøttforedlende industri og grøntnæringens, er avhengig av utenlandsk arbeidskraft. Departementet mener at det ved en evt. gjeninnføring av innreiserestriksjoner, er nødvendig med unntak for samfunnskritisk personell.

Med hilsen

Kai-Ove Nauen (e.f.)
avdelingsdirektør

Magnus Aasen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref
22/549

Vår ref
20/1757

Dato
17.02.2022

Bestillinger vedrørende tiltakspakker

Viser til brev fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) til samtlige departementer av 3. februar om innspill til arbeid med forhåndsdefinerte pakker med smitteverntiltak ved ulike smittenivå.

Overordnet vurderes inndelingen og de ulike tiltakene som hensiktsmessige for virksomhetene i Finansdepartementets (FIN) sektor, gitt ulike smittesituasjoner i samfunnet. Konsekvensene av de ulike tiltakene i tiltakstabellen er håndterbare innenfor sektoren. Foreslått inndeling er hensiktsmessig for å vise hvilke tiltak som til enhver tid er gjeldende. Virksomheter innenfor sektoren vil tåle tiltaksbyrden ved alle smittenivå, basert på tidligere erfaringer fra pandemien. Når det gjelder vurdering av tid fra beslutning til innføring av tiltak, gir definerte tiltakspakker bedre forutsigbarhet for risiko for planlagte aktiviteter.

Det bør ikke vedtas anbefalinger som ikke er gjennomførbare av juridiske grunner. Slike anbefalinger kan for eksempel være at arbeidsgiver legger arbeidsforholdene til rette for risikogrupper etc. Personvern vil hindre arbeidsgiver å følge denne anbefalingen, da det ikke foreligger lovhjemmel for arbeidsgiver å skaffe seg oversikt over hvem som er i risikogrupper, vaksinert eller gjennomgått sykdom og dermed tilpasse retningslinjene til dem. Det er derfor ikke formålstjenlig å differensiere smitteverntiltak ut fra om den enkelte er vaksinert, har gjennomgått sykdom eller har testet negativt som alternativ til generelle smitteverntiltak, uten at dette forskriftsfestes.

For enkelte samfunnskritiske funksjoner som krever tett kontakt mellom medarbeidere, eller hvor det er utfordrende å holde avstand, kan imidlertid

differensierte smitteverntiltak med krav til koronasertifikat være et formålstjenlig tiltak. Det må imidlertid foreligge lovhjemmel for arbeidsgiver for å skaffe seg oversikt over hvem som er vaksinert eller gjennomgått sykdom. Hjemmelsgrunnlag for innføring av koronasertifikat for kritiske samfunnsfunksjoner eventuelt utredes på generelt grunnlag.

Finansdepartementet er positive til at HOD har innarbeidet tidligere kommentar om bruk av hjemmekontor først ved moderat smittenivå.

FIN vil på vanlig måte vurdere helheten og de samlede virkningene av de foreslåtte tiltakspakkene når de kommer til beslutning i regjeringen.

Med hilsen

Tina Engelsrud
ekspedisjonssjef

Karl Hagen Bjurstrøm
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet

Adresseliste

Helse- og
omsorgsdepartementet

Postboks 8011 Dep

0030

OSLO

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
21/6110-7

Dato
16. februar 2022

Svar fra Kunnskapsdepartementet om innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå

Vi viser til bestilling fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) 3. februar, hvor Kunnskapsdepartementet (KD) ble bedt om å gjøre en vurdering av helsemyndighetens forslag til pakker med smitteverntiltak. Nedenfor finnes KDs innspill fra henholdsvis kunnskapsministeren og forsknings- og høyere utdanningsministeren. Svaret er utarbeidet etter å ha innhentet innspill til tiltakspakkene fra relevante organisasjoner og representanter for aktører innen sektoren. KD har redegjort kort for prosessen nedenfor. I tillegg oversender KD en felles merknad fra begge statsråder.

Felles merknad fra begge statsråder

Kunnskapsdepartementet mener at det er uklart hva slags scenarioer de ulike tiltaksnivåene er knyttet til og hvilke kriterier som skal ligge til grunn for at de ulike tiltaksnivåene skal tas i bruk. Eksempelvis, hvor mye smitte og hvor mange innleggelser skal til for at vi innfører de ulike tiltaksnivåene? Kunnskapsdepartementet mener det må fokuseres på lokale smitteverntiltak ved behov og unngå nasjonale tiltak så langt som mulig.

En forutsetning for dette er at det ikke blir en vesentlig endring i pandemien, for eksempel i retning av en virusvariant som er særlig farlig for barn og unge eller generelt sett har høyere dødelighet enn de virusvariantene vi har sett så langt.

Kunnskapsministeren: tiltak for barnehage og skole

Om prosessen

Gjennom prosessen har Utdanningsdirektoratet (Udir) innhentet innspill fra både sentrale sektororganisasjoner og statsforvalterne og avholdt to innspillmøter, ett med sektor og ett med statsforvalterne. Vi har mottatt skriftlige innspill fra KS, Utdanningsforbundet, Norsk

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Avdeling for
fellestjenester og
strategiske
satsingsområder

Saksbehandler
Synøve Almås
22 24 75 42

lektorlag, Fagforbundet, Spekter og Unge funksjonshemmede. I innspillsmøter har det også kommet innspill fra Elevorganisasjonen, Foreldreutvalget (FUG/FUB), Skolelederforbundet og Skolenes landsforbund. Udir har også vært i kontakt med Bufdir.

Oppsummering av innspill fra sektororganisasjoner og statsforvalterne

Det er enighet i sektorene om at lokale tiltak vil ha størst effekt og lavest tiltaksbyrde, og at en nasjonal modell ikke bør innføres for skoler og barnehager. Trafikklysmodellen er i seg selv en tiltaksmodell, som nettopp skal ivareta de samme hensynene som de nasjonale tiltakspakkene. Beredskapsplanlegging i skoler og barnehager bør i størst mulig grad skje lokalt med involvering også på virksomhetsnivå. God beredskapsplanlegging vil kunne gi større forutsigbarhet og mer eierskap til beslutningen, noe som igjen kan gi behov for noe mindre tid fra beslutning til innføring av tiltak.

Overordnet vurdering

Utdanningsdirektoratet vurderer at nasjonale tiltakspakker ikke bør omfatte våre sektorer. Udir skriver:

Vi har allerede et egnet verktøy gjennom trafikklysmodellen som kan opp- eller nedjusteres og brukes som et beredskapsverktøy lokalt dersom det f.eks. oppstår en ny virusvariant. Trafikklysmodellen er utformet for å holde skoler og barnehager åpne. Modellens tre nivåer skal nettopp ivareta behovet for tiltak sett i lys av pandemiens alvorlighetsgrad. Videre er det vår vurdering at nasjonale tiltakspakker kan bli for standardiserte til å være forholdsmessige. Vi viser i denne sammenheng til erfaringene med at skoler og barnehager var en del av de regionale tiltakene i covid-19 forskriften våren 2021. Vi viser også til innspillet fra organisasjonene om at lokale tiltak gir bedre eierskap og bedre forutsetninger for forutsigbarhet. God lokal beredskaps- og kontinuitetsplanlegging er nødvendig for å redusere driftsutfordringer som følge av smitteverntiltak.

For øvrig vil vi påpeke at nasjonale tiltakspakker ikke er forenelig med prinsippet om at resten av samfunnet må tåle strengere tiltak av hensyn til å prioritere barn og unge, fordi dette innebærer at smitteverntiltak i skoler og barnehager må komme etter tiltak i samfunnet for øvrig.

KD støtter Udirs vurdering og mener vurderingen støttes av de innspillene som er hentet inn fra skole- og barnehagesektoren.

Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen

Det er godt dokumentert at smitteverntiltakene har ført til store begrensninger i barnehage- og skoletilbudet. Begrensningene har ført til læringstap for mange barn og unge. Særlig gjelder dette elever med spesielle behov som ikke har fått timene, eller oppfølgingen de har krav på. Det finnes ikke tiltak som i tilstrekkelig grad kan kompensere for de negative konsekvensene av smitteverntiltak i barnehager og skoler. I motsetning til i flere andre sektorer vil heller ikke økonomisk kompensasjon kunne dekke opp for de negative

konsekvensene for barn og unge. Vi er også bekymret for at pandemien og tiltaksbyrden kan føre til samfunnsøkonomiske konsekvenser fordi barn og unge har større utfordringer med å fullføre videregående opplæring. De negative konsekvensene av tiltak rettet mot barn og unge må vektlegges tyngre jo lengre pandemien varer.

Vurdering av risiko for smitte i sektoren – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene

Trafikklysmodellen

Vi presiserer at ulike smitteverntiltak er godt innarbeidet i smittevernveilederne og trafikklysmodellen, og at denne kan inngå i den nasjonale beredskapen. Den er godt kjent i sektor, og inneholder råd knyttet til bl.a. smittereduserende tiltak, hygiene og kontaktreduserende tiltak på tre ulike nivåer.

Testing

De fleste organisasjonene støtter at bruk av jevnlig testing i områder med stort smittepress kan være et viktig og effektivt risikoreduserende tiltak i skoler og barnehager. Som noen organisasjoner også peker på er det viktig at testregimet ikke griper inn i skolens kjerneoppgaver. Vi er ellers enige med helsemyndighetene i vurderingen av bruk av testing i skoler og barnehager, og at testing bør iverksettes som første tiltak.

Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden

Tiltak lokalt, ikke nasjonalt

Sett i lys av både konsekvensene for barn- og unge, smittesituasjon og hensynet til å ha en håndterbar situasjon i helsevesenet, mener vi at det skal svært mye til for at nasjonale tiltak vil være nødvendige. Tiltak bør først og fremst være lokale.

Tiltakene i samfunnet skal ses i sammenheng. Det er imidlertid viktig at tiltak i voksensamfunnet også i fremtiden kommer før begrensninger i skoler og barnehager (og for barn og unge for øvrig). Det innebærer at tiltakene i samfunnet ikke direkte kan speiles i skoler og barnehager. Vi ser at det i tiltakspakkene er tatt stilling til at barn og unge skal ha en lav tiltaksbyrde. Samtidig mener vi at en nasjonal tiltakspakke ikke vil gi tilstrekkelig fleksibilitet. Vi mener derfor at tiltak i skoler og barnehager bør tas ut av den nasjonale modellen.

Erfaringene vi har gjort oss i løpet av pandemien har vist at tiltak som kan være nødvendige og forholdsmessige et sted i landet, ikke nødvendigvis vil være det andre steder. Både Utdanningsdirektoratet, organisasjonene og statsforvalterne ser at det vil være mer målrettet og mer forholdsmessig med lokale tiltak enn nasjonale. Vår erfaring er derfor at innføring av nasjonale bestemmelser og nasjonalt nivå i trafikklysmodellen i så stor grad som mulig bør unngås i fremtiden, da nasjonale tiltak ikke gir tilstrekkelig tilpasning til ulike lokale forhold.

Tiltakspakkene legger opp til nasjonale tiltak og bruk av trafikklysmodellen på moderat, høyt og svært høyt nivå. Den skjematiske oppdelingen av tiltak kan også føre til at tiltakene kan bli

uforholdsmessige og unødvendige lokalt. Vi er spesielt bekymret for gult nivå (med mulig oppjustering til rødt nivå), men også på lavere nivå bør det være fleksibilitet til å tilpasse nivå lokalt. Vi viser i denne sammenheng til erfaringene med at skoler og barnehager var en del av de regionale tiltakene i covid-19 forskriften våren 2021.

Lokal beredskapsplanlegging

Tiltakspakkene tar utgangspunkt i at situasjonen vil endre seg, og er i realiteten et nasjonalt beredskapsverktøy. I praksis vil det være krevende å beskrive konkret når det er behov for ulike tiltak lokalt. Vi mener beredskapsplanleggingen derfor i størst mulig grad bør skje lokalt. Som organisasjonene har vært tydelig på, vil lokal beredskapsplanlegging være sentral også på virksomhetsnivå. Dette innebærer god involvering av både barn/elever, ansatte, tillitsvalgte, verneombud og foreldre i skoler og barnehager.

Vi mener det er mest hensiktsmessig at trafikklysmodellen tas i bruk lokalt dersom vilkårene for dette skulle være oppfylt med hjemmel i smittevernloven § 4-1. Vilårene i smittevernloven om at tiltakene skal være basert på en «klar medisinsk faglig begrunnelse», «nødvendig av hensyn til smittevernet» og fremstå «tjenlig etter en helhetsvurdering», jf. smittevernloven § 1-5, er svært viktige når lokale tiltak skal vurderes. For at man lokalt skal kunne vurdere dette på en god måte vil det være nødvendig med god veiledning om hvilke vilkår som må være oppfylt, og kanskje enda tydelige og mer målrettet veiledning enn i dag. Dette kan ev. være en del av en nasjonal beredskapsplan som må utvikles i samarbeid mellom utdanningsmyndighetene og helsemyndighetene.

Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå

Flere av organisasjonene viser til at raske overganger og endringer vil være belastende både for ansatte og elever. Dette har gjerne hatt sammenheng med behov for raske nasjonale beslutninger, og er en bekymring vi må ta på alvor.

Flere skoler og barnehager har i løpet av pandemien sett seg nødt til å stenge eller begrense tilbudet for å tilpasse seg et nytt nivå i trafikklysmodellen. Dette bør i så stor grad som mulig unngås, noe som taler i retning av å begrense antall skifter, også lokalt, så mye som mulig. Etter vårt syn vil muligheten til å i enda større grad tilpasse tiltakene lokalt kunne gi noe mer tid til å inkludere og involvere skoler og barnehager i forkant av en beslutning. God beredskapsplanlegging vil kunne gi større forutsigbarhet og mer eierskap til beslutningen, noe som igjen kan gi behov for noe mindre tid fra beslutning til innføring av tiltak.

Synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon

KD vurderer at differensierte smitteverntiltak og koronasertifikat er mindre relevant i vår sektor og vi har ikke fått inn innspill om dette.

Forsknings- og høyere utdanningsministeren: tiltak for høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og forskning

Om prosessen

KD avholdt innspillsmøte med sektoren 10. februar om skissene til tiltakspakker for høyere utdanning. Følgende organisasjoner deltok: Akademikerne, ANSA, Landsorganisasjonen i Norge (LO), Nasjonalt fagskoleråd (FR), Norsk studentorganisasjon (NSO), Organisasjon for norske fagskolestudenter (ONF), Unio, Universitets- og høgskolerådet (UHR), Fagskolen i Viken, Fagskolen i Innlandet, Trøndelag høyere yrkesfagskole. I tillegg var Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) invitert.

Utkast til tiltakspakker ble sendt ut på forhånd. Aktørene ble samtidig invitert til å komme med skriftlige innspill innen fredag 11. februar. KD mottok skriftlige innspill fra NSO, UHR, Akademikerne, ANSA, Spekter og Tekna.

I tillegg til innspillsrunden for tiltakspakkene, bygger vi våre vurderinger på statusrapportering fra virksomhetene om håndteringen av Covid 19-pandemien.

Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen

Høringspartene har i hovedsak uttrykt støtte til regjeringens arbeid med tiltakspakker, men hadde ønsket bedre tid til å vurdere forslagene. KD er i likhet med organisasjonene positive til at det tilrettelegges for noe fysisk tilstedeværelse selv ved svært høyt smittenivå. Ønske om fleksibilitet til å gjøre lokale vurderinger har vært gjennomgående i høringen.

Departementets samlede vurdering er at adgangen til fysisk tilstedeværelse bør være enda større selv ved høyeste smittenivå. Hovedbegrunnelsen er den uforholdsmessige byrden digital undervisning har på det psykososiale miljøet, og at det ikke er rapportert om større smitteutbrudd ved universiteter, høyskoler og fagskoler. Institusjonene har gjennom pandemien utøvd godt smittevern – og risiko for utbrudd er lav.

Høringspartene ønsker tydeliggjøring av følgende i tiltakspakkene – eller på egnet sted:

- Hvilke retningslinjer som gjelder for gjennomføring av praksis på studier der det er relevant. Studentene må være underlagt samme regler som øvrige ansatte.
- Hvem som er ansvarlig for å anskaffe og tilgjengeliggjøre tester.
- At påbud om hjemmekontor ved høyt tiltaksnivå ikke gjelder stipendiater og forskere som har behov for tilgang til laboratorier og annen infrastruktur.
- Når institusjonene kan gjennomføre fysiske samlinger på deltidsstudier.
- At utreisende studenter prioriteres for vaksiner og at reiserestriksjoner ikke forhindrer mobiliteten til studenter og forskere.

KD leverte endringsforslag til tabellen med smitteverntiltak 24. januar 2022 i svar fra KD på bestilling fra HOD. Endringsforslagene ble ikke tatt til følge i utkast til r-notat nr. 1a som skulle behandles i r-konferansen 1. februar. Forsknings- og høyere utdanningsministeren leverte derfor en merknad om endringsforslagene, uten at endringene ble hensyntatt i det

endelige r-notatet. Vi ber om at endringsforslagene legges til grunn for videreutvikling av pakkene.

Normal hverdag

Det er noe misvisende at dette nivået heter «Normal hverdag», når det samtidig skal være generelle smittevern anbefalinger. Normal hverdag bør bety at hverdagen er som før korona, altså ingen tiltak overhodet. Da er det bedre å bruke det forrige navnet på denne pakken, som var «normal hverdag med økt beredskap».

Lavt tiltaksnivå

Interessentene ønsker at det tydeliggjøres om avstandsanbefalingen også kan fravikes på lesesaler og biblioteker da dette er viktige arenaer for studentenes faglige og sosiale utvikling. Departementet ber om at dette tydeliggjøres.

Moderat tiltaksnivå

Interessentene ønsker at det tydeliggjøres om avstandsanbefalingen også kan fravikes på lesesaler og biblioteker da dette er viktige arenaer for studentenes faglige og sosiale utvikling. Departementet ber om at dette tydeliggjøres.

Høyt tiltaksnivå

Ingen særskilte kommentarer til dette tiltaksnivået.

Svært høyt tiltaksnivå

Interessentene ønsker at påbud om hjemmekontor ikke skal gjelde stipendiater og forskere som har behov for tilgang til laboratorier og annen infrastruktur. Rapporteringen fra sektoren viser at stipendiater og forskeres arbeid er blitt forsinket som følge av smitteverntiltak. Departementet støtter derfor dette innspillet og ber om at stipendiater og forskere vurderes spesielt i fremtidige forslag til tiltakspakker.

Vurdering av risiko for smitte i sektoren – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene

Sektoren har gjennom pandemien vært underlagt svært strenge tiltak. Både sektorspesifikke og generelle tiltak har påvirket studenter og ansatte. I innrapportering til KD per 24. januar 2022, ble sektoren blant annet bedt om å rapportere om smittespredning i forbindelse med eksamensavviklingen før jul 2021. Aktørene melder om særdeles lav smitte, og ingen større utbrudd. I de ytterst få tilfellene med smittespredning ble under 10 personer berørt. Svært mange av virksomhetene rapporterer at de iverksatte smitteverntiltakene fungerte godt.

Fysisk nedstengning gir en uforholdsmessig stor byrde for studentene og sektoren. Selv ved svært høyt tiltaksnivå burde det være rom for fleksibilitet og lokale tilpasninger i tråd med smittevern faglig forsvarlig drift. Blant annet for å sikre nødvendig progresjon i studier og forskning. Dette er viktig å holde fast ved, særlig fordi vi ikke finner noen indikasjoner på at fysisk tilstedeværelse har medført betydelig økt smitterisiko. Smittevern faglig forsvarlig drift har vist seg å være tilstrekkelig.

Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreducerende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden

KD har foreslått endringer i tiltakspakkene for å kunne legge til rette for mer tilstedeværelse på campus ved høyt og svært høyt tiltaksnivå. Rapportering fra sektoren viser at det ikke er knyttet større smitteutbrudd til undervisning eller eksamensavvikling på campus.

Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå

I innrapportering til KD per 24. januar melder flere virksomheter om at det har vært en krevende pandemiperiode, blant annet på grunn av behov for å tilpasse seg nye tiltak med korte frister. Dette har blant annet ført til at institusjonene har måttet legge om undervisning og eksamensform på kort varsel, og en bratt læringskurve for mange i møte med nye digitale hjelpemidler.

Sektoren er stor og mangfoldig, og tiden det tar å tilpasse seg til endringer i tiltaksnivå vil variere på tvers av aktører. Erfaringen viser at sektoren raskt stenger ned ved hevet tiltaksnivå, men at det i noen tilfeller har tatt mer tid å åpne opp. Departementet vil derfor følge sektoren tett for å sikre at det ikke oppstår unødvendig latenstid mellom endret tiltaksnivå og gjennomføring av tiltakene.

Synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon

KD og interessentene som har kommet med innspill til tiltakspakkene er positive til at det legges til rette for lokale tilpasninger og fleksibilitet i tiltakspakkene. Sektoren er mangfoldig. Institusjonene, både universiteter, høyskoler og fagskoler, er av ulik størrelse, har ulik faglig sammensetning og bygningsmasse og ligger geografisk spredt.

Som utgangspunkt mener KD og interessentene at testing er et bedre egnet tiltak enn koronapass for å hindre smitte og opprettholde aktivitet i sektoren. Dersom det vurderes å innføre koronapass mener KD at det er behov for en faglig grundig vurdering av konsekvensene.

Øvrige innspill fra høringspartene

Høringspartene mener at beredskapsplanen også bør inkludere økonomiske tiltakspakker. Det kan blant annet bli behov for midler for å styrke studentøkonomien, til faglig og sosial oppfølging av studentene og digital kompetanseheving blant ansatte. Unge forskere må også ivaretas, blant annet gjennom forlengelse av stipendiatstillinger dersom smitten øker.

Med hilsen

Karin Bjørkeli Hjermundrud (e.f.)

Synøve Almås

avdelingsdirektør

seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
20/519-332

Dato
16. februar 2022

Bestillinger vedrørende tiltakspakker

Vi viser til brev fra Helse- og omsorgsdepartementet datert 3. februar 2022 med bestilling av tilbakemelding på tiltakspakkene, vedlagt tabell med oversikt over skisserte pakker med smitteverntiltak som vil være aktuelle på ulike tiltaksnivåer.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) ønsker særlig innspill fra berørte sektorer om følgende:

- Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen
- Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sector – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene
- Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden
- Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå

Videre bes departementene innhente synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon.

Olje- og energidepartementet (OED) er hovedansvarlig departement for den kritiske funksjonen kraftforsyning og overvåking og varsling av flom- og skredfare. OED er også sektoransvarlig departement for virksomheten på norsk sokkel, som i håndteringen av pandemien har hatt status som en viktig samfunnsfunksjon.

OED har innhentet innspill fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Norsk olje og gass. Tilbakemeldingene og våre vurderinger knyttet til de enkelte temaer HOD ba om innspill på er sammenstilt i det følgende.

- Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen og vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden.

OED gir i det følgende innspill på de delene av tabellen som anses som relevante for samfunnskritisk og viktig funksjon. Alle kategoriene og tiltakene i tabellen vil påvirke personer i sektorene, men ikke nødvendigvis påvirke funksjonene. Av tiltakene som anses som relevante er det hovedsakelig kategorien TISK. For driftskritisk personell i samfunnskritiske og viktige funksjoner er det viktig at det gis unntak fra isolasjon og andre krav i tråd med den skisserte tiltakspakken. De ulike nivåene knyttet til arbeidsliv vil ikke medføre noen praktiske betydninger da kraftsystemet og virksomheten på norsk sokkel i hovedsak ikke kan driftes fra hjemmekontor.

Forutsigbarhet og planmessighet i smitteverntiltak vil være et udelt gode for selskapene i petroleumsvirksomheten. Norsk olje- og gass vurderer at en av de største utfordringene i pandemien har vært å måtte endre tiltak og prosedyrer i tråd med svært hyppige forskriftsendringer. Forhåndsdefinerte smitteverntiltak og TISK-nivåer i samfunnet, med gitte kriterier for når de ulike tiltakene er aktuelle, vil gi selskapene nødvendig forutsigbarhet til å kunne lage nivådelte smittevernplaner som kan rulles ut på kort varsel. Generelt vil få av de foreslåtte tiltakene på samfunnsnivå ha direkte innvirkning på petroleumsvirksomheten, verken på land eller offshore. Tiltak rettet mot private hjem, butikker, restauranter og utdanningsinstitusjoner har liten innvirkning. Det samme gjelder munnbindpåbud og regulering av kollektivtransportbruk, da det i stor grad sammenfaller med påbud om hjemmekontor.

I en fase med høyt smittenivå og høyt fravær i barnehager vil det være en stor utfordring dersom samfunnskritisk personell samt nøkkelpersonell i viktige funksjoner ikke har tilbud om barnehageplass. I tabellen er ikke stengte skoler eller barnehager omfattet, selv om dette var realiteten i begynnelsen av covid-19 pandemien. Dersom barnehager eller skoler skulle stenge, vil det være nødvendig med tilbud om barnehageplass for slikt personell for å sikre kontinuitet i funksjonene.

- *Vurdering av risiko for smitte i bransje/sektor – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene*

OED vurderer at risikoen for smittespredning i kraftforsyningen er lav. Etterlevelsen av smittevernbestemmelser er god, og virksomhetene i Kraftforsyningens beredskapsorganisasjon (KBO) har forberedt konsekvensreduserende tiltak. Viktige tiltak som er trukket frem av KBO omfatter blant annet generelle hygienetiltak i samsvar med Folkehelseinstituttets anbefalinger, begrenset fysisk møtevirksomhet, desentralisert oppmøte for montører, benytte egen bil og oppmøte direkte på anlegg, soneinndeling og seksjonering på driftssentral, faste arbeidslag og situasjonsovervåking.

Norges strategivalg med å tidlig slå ned smitten, samt etter hvert å holde smitten under kontroll, har vært avgjørende for å sikre drift i petroleumsvirksomheten i de første fasene av pandemien. Smittetrykket i petroleumsvirksomheten offshore har vært lavt, og TISK har vist seg å være et særdeles effektivt tiltak for å hindre smitte fra å nå selskapenes operasjoner. Under hele pandemien frem til 1. oktober 2021 har som eksempel Equinor offshore kun hatt 35 indekstilfeller av covid-19 og to utbrudd. Dette skyldes i stor grad at smittetrykket i samfunnet har vært lavt, og at de fleste tilfeller og nærkontakter har blitt fanget opp av kommunale smittesporingssteam og avskåret fra å nå selskapenes operasjoner. I tillegg har selskapene gjennomført et betydelig informasjonsarbeid overfor ansatte og leverandører, og etterlevelse og ansvarsbevissthet har vært høy. I løpet av høsten 2021 har man opplevd en betydelig økning i smittetrykk i samfunnet, samtidig med at TISK har blitt trappet ned. Dette har ført til en økning i antallet smittetilfeller som har nådd selskapenes operasjoner. I perioden 1. oktober til medio desember 2021 har antallet indekstilfeller på innretningene oversteget antallet i de foregående 18 månedene. Etter at omikron ble den dominerende koronavirusvarianten har antallet økt ytterligere og smitten har vært vanskeligere å kontrollere, hvilket har vært ressurskrevende og økt risikoen for selskapenes operasjoner.

- *Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå*

Dersom smittesituasjonen utvikler seg og sykdomsbyrden tilsier eskalerte tiltak eller eventuelt lettelser, vil kraftforsyningen raskt kunne innrette seg. NVE vurderer at endringer av tiltaksnivå kan effektueres i kraftsektoren i løpet av ett døgn. For petroleumssektoren har de fleste større forskriftsendringer til nå ført til flere dagers arbeid med å analysere, risikovurdere, drøfte og implementere endringer. Forhåndsdefinerte tiltaksplaner antas å lette og forkorte dette arbeidet betraktelig i videre pandemihåndtering.

- *Synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon*

Ved eventuelle differensierte smitteverntiltak og bruk av koronasertifikat bør det vurderes unntakshjemler for personell i kritiske samfunnsfunksjoner og nøkkelpersonell i viktige samfunnsfunksjoner for å sikre at disse funksjonene ivaretas. Ved eventuell forlenget karantene for uvaksinerte kan det eksempelvis bli utfordrende å få engasjert utenlandsk personell til nødvendig vedlikehold av kraftanlegg. Det er også ønskelig med mulighet til å lokalt på anlegg/offshoreinstallasjoner ha mulighet til å kunne innføre koronasertifikat og ev. unntak fra smitteverntiltak for å holde virksomhet i petroleumssektoren i gang i situasjoner med høy smitte og mangel på friskt personell.

Avslutningsvis vil vi påpeke at tiltakspakken ikke inkluderer vurderinger knyttet til innreisetiltak. For kraftforsyningen og olje- og gassvirksomheten har tiltak knyttet til innreiserestriksjoner vært de mest utfordrende for å opprettholde kontinuitet. OED vil oppfordre til å fortsatt sørge for at de viktigste funksjonene ivaretas gjennom unntak for

driftskritisk personell i samfunnskritiske funksjoner så vel som viktige samfunnsfunksjoner også ved fremtidige vurderinger av innreiserestriksjoner.

Med hilsen

Bjørn Ståle Haavik (e.f.)
ekspedisjonssjef

Håkon Johnsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg
Innspill fra Norsk olje- og gass

Fra
Øystein Joranger

Til
Olje- og energidepartementet
Dag Erling Henriksen

Kopi til
Knut Thorvaldsen

Vår dato 11.02.2022

Høringssvar - utarbeidelse av regjeringens pakke med smitteverntiltak

Generelt vil få av de foreslåtte tiltakene på samfunnsnivå ha direkte innvirkning på petroleumsvirksomheten, både på land og offshore. Tiltak rettet mot private hjem, butikker, restauranter og utdanningsinstitusjoner har liten innvirkning på selskapet. Det samme gjelder munnbindpåbud og regulering av kollektivtransportbruk, da det siste i forslaget sammenfaller med påbud om hjemmekontor.

Forutsigbarhet og planmessighet i smitteverntiltak vil være et udelt gode for selskapene. Blant de største utfordringene i pandemien har vært å måtte endre tiltak og prosedyrer i tråd med svært hyppige forskriftsendringer. Forhåndsdefinerte smitteverntiltak og TISK-nivåer i samfunnet, med gitte kriterier for når de ulike tiltakene er aktuelle, vil gi selskapet nødvendig forutsigbarhet til å kunne lage nivådelte smittevernplaner som kan rulles ut på kort varsel. Slik situasjonen har vært frem til nå, har de fleste større forskriftsendringer avstedkommet flere dagers intenst arbeid for å analysere, risikovurdere, drøfte og implementere endringene. Gitt kravene til beredskap i næringen, er selskapene normalt vant til å ha forhåndsdefinerte tiltaksplaner for ulike risikosituasjoner. En endring i samfunnets tilnærming til smittevern, der man opererer etter et tydeligere definert planverk vil lette situasjonen betraktelig i videre pandemihåndtering.

Imidlertid er det viktig å understreke verdien av et lavt smittetrykk for industrielle aktiviteter i selskapene. Under så godt som hele pandemien har Norge i stor grad lyktes med å holde kontroll på smitten, slik at selskapene har hatt få tilfeller som har nådd kritiske operasjoner. Man har i stor grad klart å unngå utbrudd og driftsstans. Norges strategivalg med å tidlig slå ned og sende holde smitten under kontroll har vært avgjørende for å sikre selskapenes drift i de første fasene av pandemien.

Bakgrunnsinformasjon: Offshorenæringen er i en juridisk særstilling i forhold til andre virksomheter mtp smittevern, da petroleumsløven med tilhørende forskrifter stiller krav om faglig forsvarlige helsetjenester og lege som faglig ansvarlig for denne. Helsetjenesten skal ha en selvstendig og uavhengig stilling i faglige spørsmål. Den faglig ansvarlige legen er etter aktivitetsforskriften §12 gitt samme ansvar for smittevern som ellers er lagt til kommunelegen etter smittevernloven. Generelt sidestilles offshorehelsetjenesten med en kommunal helsetjeneste av statsforvaltningen. Dette gir mulighet for at offshorenæringen kan tillegges større egenansvar for smittevern enn andre virksomheter, gitt at samme myndighet gis på kommunalt nivå. Samtidig er forholdene på petroleumssinnretninger slik at utbrudd av allmennfarlige smittsomme sykdommer medfører en betydelig utfordring på grunn av trangboddhet, avstand til land og begrensede helseressurser. Offshorehelsetjenesten har lang erfaring med smittevern og utbruddshåndtering i næringen, og pandemien har vist at den klarer å håndtere denne risikoen på en god måte.

I tillegg til lovkravene om smittevern og helse, er petroleumsnæringen til havs underlagt strenge krav til sikkerhet og beredskap. Kvalifisert personell er vanskelig erstattbart, både på grunn av logistikkutfordringer, individuelle helsekrav og krav til sikkerhets- og beredskapskompetanse. Videre har næringen en utvidet evne og mulighet til å utøve adgangskontroll på sine innretninger.

Landanlegg er en kritisk del av olje- og gassverdikjeden, og selv om disse ikke er underlagt samme krav til selvstendig helsetjeneste og smittevern som næringen til havs, gjelder samme krav til risikostyring og internkontroll. Landanleggene er smittevernmessig underlagt kommunehelsetjenestene og har gjennom pandemien samarbeidet godt med disse. Anleggene har i lang tid hatt smitteverntiltak som har overgått samfunnets for å kunne sikre liv, helse og drift. Landanleggene har videre strenge krav til beredskaps- og industrivernfunksjoner som må ivaretas. Selskapet har betydelige medisinske ressurser tilgjengelig for landanleggene, og disse vil kunne samarbeide tett med kommunehelsetjenesten for å sikre forsvarlige og forhåndsgodkjente prosedyrer for smittevern.

På grunn av disse spesielle forholdene, og de generelle kravene til sikkerhet og virksomhetsstyring i petroleumslovgivningen, er det vår mening at det er hensiktsmessig å gi næringen mulighet til større grad av egenregulering av smitteverntiltak.

For å holde anlegg i gang i en situasjon med høy smitte med karantene/isolasjon, dvs. mangel på friskt personell som kan medføre stenging bør myndigheter kunne gi tillatelse til.

- Lokalt på anlegget å kunne innføre bruk av koronasertifikat ved behov.
- bransjen (anlegget) får ansvar for å kunne ha smittede i egen smittecamp som bakvakt eller kunne jobbe under et strengt smitteregime. Forutsetning er selvsagt den enkelte ikke har et alvorlig sykdomsbilde og er i isolasjon/karantene.

Det er i hovedsak følgende tiltakspakker som vil innvirke på selskapenes drift:

1. TISK
2. Arbeidslivet / påbud om hjemmekontor
3. Arrangementer
4. Risikogrupper
5. Treningssentre

TISK

TISK	Testing: På klinisk indikasjon, vurderes av lege. Selvtesting etter eget ønske. Isolasjon: Ingen plikt. Normale råd om å holde seg hjemme når man er syk, men ikke nødvendigvis ved lette symptomer. Smittesporing: Ingen. Karantene: Ingen.	Testing: Etter testkriteriene (prioritert rekkefølge for indikasjoner for test) med overgang til symptombasert testing. Avvikling av jevnlig testing og testing av øvrige nærkontakter. Isolasjon: Plikt til isolasjon, men behov for å vurdere unntak for samfunnskritiske og ev. andre samfunnsviktige funksjoner ut fra prioritering. Alternativt råd om isolasjon. Overgang til råd om å holde seg hjemme når man er syk av covid-19. Smittesporing: Den smittede informerer nærkontakter. Kommunal smittesporing i spesielle situasjoner eller ved behov for bistand. Bruk av Smittestopp. Karantene: Test istedenfor karantene av husstandsmedlemmer og tilsvarende nære. Råd om test ved symptomer for øvrige nærkontakter.	Testing: Etter testkriteriene (prioritert rekkefølge for indikasjoner for test), kan bli nødvendig å vurdere overgang til symptombasert testing. Overgang til å avvikle jevnlig testing og kun teste øvrige nærkontakter ved symptomer. Isolasjon: Plikt til isolasjon, men behov for å vurdere unntak for samfunnskritiske og ev. andre samfunnsviktige funksjoner ut fra prioritering. Kan bli nødvendig å vurdere overgang til råd om å bli hjemme når man er syk av covid-19. Smittesporing: Den smittede informerer nærkontakter. Kommunal smittesporing i spesielle situasjoner eller ved behov for bistand. Bruk av Smittestopp. Karantene: Test fremfor karantene. Overgang til å teste øvrige nærkontakter ved symptomer.	Testing: Etter testkriteriene (prioritert rekkefølge for indikasjoner for test). Isolasjon: Plikt til isolasjon, men behov for å vurdere unntak for samfunnskritiske og ev. andre samfunnsviktige funksjoner ut fra prioritering. Smittesporing: Den smittede informerer nærkontakter. Kommunal smittesporing i spesielle situasjoner eller ved behov for bistand, dersom kapasitet. Bruk av Smittestopp. Karantene: Test fremfor karantene. Dersom testmangel og man må vurdere karantene, må også kontaktreduserende tiltak iverksettes.	Testing: Etter testkriteriene (prioritert rekkefølge for indikasjoner for test). Isolasjon: To alternativer avhengig av situasjonen: 1) Isolaspilikt med unntak for samfunnskritiske og ev. andre samfunnsviktige funksjoner ut fra prioritering. 2) Ved stor testmangel: råd om å holde seg hjemme når man er syk. Smittesporing: Den smittede informerer nærkontakter. Kommunal smittesporing i spesielle situasjoner eller ved behov for bistand, dersom kapasitet. Ev. Benytte Smittestopp. Karantene: Helhetsvurdering sett opp mot belastning for samfunnet.
------	--	--	--	--	--

TISK har ved lavt smittetrykk vist seg å være et særdeles effektivt tiltak for å hindre smitte fra å nå selskapenes operasjoner. Under hele pandemien frem til 1. oktober har til eksempel Equinor offshore kun hatt 35 indekstilfeller av Covid-19 og to utbrudd. Dette skyldes i stor grad at smittetrykket i samfunnet har vært lavt og at de fleste tilfeller og nærkontakter har blitt fanget opp av kommunale smittesporingsteam og avskåret fra å nå selskapenes operasjoner. I tillegg har selskapene gjennomført et betydelig informasjonsarbeid overfor ansatte og leverandører, og etterlevelse og ansvarsbevissthet har vært høy.

I løpet av høsten 2022 har man opplevd en betydelig økning i smittetrykk i samfunnet, samtidig med at TISK har blitt trappet ned. Dette har ført til en økning i antallet smittetilfeller som har nådd selskapenes operasjoner. I perioden 1. oktober til medio desember har antallet indekstilfeller på innretningene oversteget antallet i de foregående 18 mnd. Etter omikrons inntog og dominans har antallet økt ytterligere og smitten har vært vanskeligere å kontrollere, hvilket har vært ressurskrevende og økt risikoen for selskapenes operasjoner.

Fra et medisinsk ståsted er effekten av et velfungerende TISK-system stor. Til sammenligning har Equinors operasjoner i Brasil (4 innretninger mot 33 i Norge), der det ikke har vært et fungerende TISK-system, hatt over 700 Covid-tilfeller, hvorav >400 har blitt detektert i screeningtesting før utreise per oktober 2021. Testpositiviteten ved screeningtesting har periodevist oversteget 20%. Den driftsmessige konsekvensen av dette har vært betydelig, med store utfordringer i fremdrift av prosjekter og betydelige kostnad. Equinors operasjoner på norsk kontinentalsokkel har så langt i pandemien vært forskånet for slike utfall.

En mulig tilnærming til de spesielle forholdene i petroleumsnæringen er å gi kommuneleger og dermed også smittevernansvarlige leger i næringen større mandat til å gjøre individuelle vurderinger og unnta personer fra f.eks. karantene, gitt at risiko kan reduseres tilstrekkelig ved andre metoder. Samtidig vil en mulighet til å, ut fra en risikovurdering, innføre krav om karantene, testing, el lignende før adgang til innretninger og anlegg, med samtidig sykepenge-/egenmeldingsrett, gi næringen bedre mulighet til å styre risiko. På grunn av de spesielle lovkravene til helsetjeneste og sikkerhet/beredskap i næringen, er den godt innrettet for å kunne ivareta dette ansvaret.

Slik TISK-regulering er lagt opp i de oversendte dokumenter er det et par uklarheter som med fordel kan presiseres:

1. Hva menes med formuleringene «test istedenfor karantene» og «test fremfor karantene»?
 - a. Hvis istedenfor skal leses som ingen forskriftsfestet karantene, men anbefaling om test, gir det utfordringer med å holde husstandsmedlemmer (svært høy smitterisiko) hjemme til de er utenfor smitterisiko, da et slikt pålegg fra selskapet ikke utløser sykepengerett.
 - b. En generell karanteneplikt for husstandsmedlemmer eller øvrige nærkontakter gir offshorenæringen større mulighet til å avskjære de viktigste smittebærerne fra å nå våre operasjoner.
 - c. Et unntak for næringen slik at husstandsmedlemmer til smittede eller andre med høy risiko for å være smittet kan nektes adgang til arbeidsplassen i en begrenset periode fra siste nærkontakt, med krav om negativ screeningtest, og der dette utløser sykepengerett, gir betydelig bedre mulighet til å redusere smitterisiko.
 - d. Karantene med eller uten unntak ved testing bør balanseres mot en mulighet for at kommunehelsetjeneste eller smittevernlege kan gjøre unntak etter en individuell vurdering eller der barrierer kan sikre mot videresmitte. Mulighet til å unnta kritisk personell fra karantenekrav, gitt tilstrekkelige smittevernbarrierer, vil redusere de driftsmessige konsekvensene.
2. Mulighet for at kommunehelsetjeneste eller offshorehelsetjeneste kan gjøre risikovurderinger av bestemte nærkontaktsituasjoner, f.eks. helikopterflight, og evt unnta slike nærkontakter fra definisjonen, vil redusere belastningen betydelig. Vi har så langt i pandemien sporet ca 400 nærkontakter på flight uten å identifisere tilfeller av videresmitte, men har i perioder allikevel vært forpliktet til å behandle disse som nærkontakter med karantenekrav.
3. Isolasjonsplikt: Mulighet for smittevernlege / kommunehelsetjeneste til å gjøre individuelle vurderinger av covid-smittede med kritiske funksjoner og unnta dem fra isolasjonskrav gitt tilstrekkelige barrierer vil kunne redusere tiltaksbyrden.
 - a. Lovkrav bør, dersom dette innføres, være restriktivt med tanke på både hvilke stillinger (sikkerhetskritiske) som kan unntas og funksjonskrav til smittevernbarrierer (tilnærmet eliminere risiko for videresmitte)
4. Screeningtesting: Etter smittevernloven utløser definisjonen «alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom» mulighet for innføring av en rekke inngripende tiltak for å bringe smitten under kontroll i samfunnet. En samtidig åpning for at denne definisjonen fra sentrale myndigheter oppfyller arbeidsmiljølovens krav til «fare for liv og helse», ref. §9-4 1c, vil gi juridisk åpning for virksomheter til å kunne innføre jevnlig massetesting / adgangsscreening. Samtidig stiller aml §§ 9-1 og 9-2 krav om forholdsmessighet og saksbehandling som fortsatt må etterleves.
5. En generell åpning for at petroleumsnæringen kan agere som en kommune, ref. smittevernlovens bestemmelser, ev. i samråd med kommune og kommunehelsetjeneste for landanlegg, og ikke som en virksomhet, vil gi nødvendig spillerom til å iverksette funksjonelle og målrettede tiltak uten unødvendig negativ innvirkning på sikkerhet og drift.

Arbeidsliv

Arbeidsliv	Normal drift*	Økt fleksibilitet, men anbefaling om delvis bruk av hjemmekontor. For å ytterligere senke risiko kan man vurdere 50 % tilstedeværelse.	50 % tilstedeværelse, evt. intervall fra 50 % - 100 %. Arbeidsgivere bør sørge for at ansatte kan jobbe hjemmefra dersom dette er ønskelig for den enkelte, praktisk mulig og ikke til hinder for viktig og nødvendig virksomhet på arbeidsplassen, blant annet virksomhet for å ivareta barn og sårbare grupper. Det kan gjøres individuelle vurderinger. Hjemmekontor og munnbind gjelder ikke for tjenester der dette er til hinder for at ansatte kan utføre nødvendige	Som moderat nivå, men ansatte oppfordres til å ha 100% hjemmekontor der det er mulig.	Påbud om hjemmekontor der det er mulig. Der hvor det ikke er mulig med hjemmekontor må arbeidsgiver iverksette forsterkede smitteverntiltak i henhold til relevant veileder.
------------	---------------	---	---	---	--

Foreslåtte nivåer sammenfaller tydelig med selskapenes egne matriser for skalering / bruk av hjemmekontor. Generell dispensasjonsmulighet og kriterier for dette gir rom for å ivareta kritiske funksjoner. En tydeligere åpning for dispensasjon til personer med sosiale, psykiske eller ergonomiske helseutfordringer vil redusere tiltaksbyrden.

Arrangementer

Arrangementer	Normal drift*	Privat sammenkomst på offentlig sted <u>Innendørs</u> : maks 100 personer. <u>Utendørs</u> : maks 200-600 personer. Anbefale bruk av munnbind dersom det er områder hvor avstand er vanskelig. Offentlig arrangement Bruk av inntil 50% kapasitet både innen- og utendørs. Evt. 50% kapasitet innendørs og 75% utendørs. Ingen antallsbegrensninger ved utendørs arrangementer tilknyttet organiserte kultur-,	Privat sammenkomst på offentlig sted <u>Innendørs</u> : inntil 20-50 personer. <u>Utendørs</u> : maks 50 personer. Minnestunder etter begravelser og bisettelser kan ha inntil 50 personer innendørs og utendørs. Selve begravelsen regnes som et offentlig arrangement. Offentlig arrangement <u>Innendørs</u> : inntil 50-200 personer uten faste tilviste plasser og 50% kapasitet ved faste tilviste sitteplasser. Dersom man ønsker ytterligere reduksjon i risiko ved store arrangement kan man vurdere	Privat sammenkomst på offentlig sted Som moderat nivå, men maks 20 personer innendørs. Offentlig arrangement <u>Innendørs</u> : inntil 20 - 50 personer uten faste tilviste sitteplasser og maks 25% kapasitet (eller 50 – 200) personer ved faste tilviste sitteplasser.	Generelt forbud mot arrangementer, men likevel mulig å gjennomføre strengt nødvendige private og offentlige arrangementer både innendørs og utendørs med betydelige antallsbegrensninger (e.g. maks 5-20 deltakere).
---------------	---------------	---	---	--	--

Det har gjennom pandemien vært krevende å gjennomføre nødvendig kurs- og opplæringsaktivitet for å ivareta sikkerhetskritisk kompetanse på grunn av begrensninger lagt på arrangementer. En klar og tydelig presisering at trenings- og opplæringsaktiviteter som er nødvendig for å ivareta sikkerhet og/eller kompetanse i samfunnsviktige virksomheter ikke regnes som arrangement, vil redusere tiltaksbyrden. Krav om smittevernfaglig forsvarlig drift ved slike aktiviteter vil være fornuftig.

Risikogrupper

Risikogrupper	Ingen ekstra tiltak	Personer med risiko for alvorlig sykdomsforløp og uvaksinerte voksne oppfordres til å skjerme seg, men ikke isolere seg. Det er viktig med sosial kontakt. Uvaksinerte voksne bør være spesielt forsiktige med, eller unngå: store forsamlinger og samlinger på serveringssteder hvor det erfaringsmessig blir vanskelig å holde avstand, samt unødvendige reiser til områder med mye smitte.	Som lavt nivå.	Som lavt nivå.	Personer med risiko for alvorlig sykdomsforløp og uvaksinerte voksne bør skjerme seg, men ikke isolere seg. Det er viktig med sosial kontakt.
---------------	---------------------	--	----------------	----------------	---

Klarere kriterier for hvordan samarbeid mellom arbeidsgiver og ansatt skal foregå vil trolig gjøre håndteringen av disse tiltakene enklere. En evt. Åpning for sykepengere rett for spesielt risikoutsatte i perioder med høyt smittetrykk vil gjøre tilretteleggingsarbeidet enklere. Eksempelvis kan formuleringer som «personer med spesielt høy risiko for alvorlig Covid-19, der arbeid ikke kan tilrettelegges for å unngå nærkontakt med andre, kan i perioder med svært høyt smittetrykk sykemeldes av lege» vurderes.

Treningssentre

Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller	Normal drift*	Normal drift* 2 meters avstand ved høyintensiv trening.	Normal drift* 2 meters avstand ved høyintensiv trening. Ved innendørs gruppetrening, maks 20 personer i gruppen.	Kun åpent for individuell trening.	Stenge eller begrense virksomheter til kun å tilby individuelle tjenester (rehabilitering, kurs, individuell trening, etc.).
---	---------------	--	--	------------------------------------	--

Kravene gitt i matrisen sammenfaller i stor grad med selskapenes egen regulering av trimrom og treningsfasiliteter i industri og på landkontor. I petroleumsnæringen foreligger det spesielle forhold som øker viktigheten av å ha treningsfasiliteter tilgjengelig. Offshorearbeidere har under pandemien over lang tid hatt betydelige reduksjoner i sitt fritidstilbud av hensyn til smittevern, og har således blitt avskåret fra å ivareta fysisk og psykisk helse de to ukene de befinner seg på arbeidsplassen.

Fysisk helse og adgang til å holde denne ved like er spesielt viktig i næringen på grunn av de spesielle krav som stilles til sikkerhets- og beredskapsfunksjoner og unødvendige begrensninger i muligheten til å ha åpne trimrom er uheldig.

På grunn av de særlige kravene til helsetjeneste, sikkerhet, beredskap og risikostyring i næringen foreligger det spesielle omstendigheter for smittevern. Det vil således kunne være hensiktsmessig å gi kommunehelsetjenesten og dermed offshorehelsetjenesten et utvidet mandat til å gjøre lokale risikovurderinger og tilleggsanbefalinger slik at viktige hensyn kan ivaretas.

###

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
20/796-165

Dato
16. februar 2022

AIDs innspill til arbeidet med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå

Innledning

Det vises til brev fra Helse- og omsorgsdepartementet av 3. februar, hvor det bes om innspill til arbeidet med pakker med smitteverntiltak. Pakkene skal være et redskap for fremtidige beslutninger om tiltaksnivå og eventuelle innstramminger og lettelser i tiltak. Det bes om at departementene bistår med innspill fra relevante organisasjoner og representanter for aktører innen sin sektor, og sammenstiller disse i en samlet vurdering. Det ønskes særlig vurderinger av overordnede konsekvenser av tiltak, risiko for smitte og risikoreduserende tiltak, innretning av tiltak ved ulike nivåer, nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak samt krav om koronasertifikat

Vi har bedt relevante underliggende etater om å gjøre vurderinger av pakkene med smitteverntiltak. Det gis med dette en samlet tilbakemelding fra AIDs sektor. I hovedsak kommenterer vi de overordnede konsekvensene av smitteverntiltakene. Vi har vurdert konsekvenser for arbeidslivet generelt og særlig for petroleumsvirksomheten og for integrering.

Når det gjelder oppfølging av partene i arbeidslivet, har det vært kontakt mellom Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). NFD har fulgt opp dette med en henvendelse til bl.a. partene i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd (ALPR). Partene er bedt om å komme med innspill til NFD og de er også invitert til et møte med næringsministeren. Vi viser derfor til tilbakemelding fra NFD om resultatene av denne kontakten.

Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo
postmottak@aid.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 64
www.aid.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
983 887 457

Avdeling
Budsjett- og
styringsavdelingen

Saksbehandler
Ann Kristin
Henriksen
22 24 84 29

Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene

Arbeidslivet og Arbeids- og velferdsetaten

Smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå vil ha innvirkning på rammevilkårene for ulike næringer. Erfaringsmessig vil et høyt tiltaksnivå føre til økte permitteringer og økt press på Arbeids- og velferdsetaten. Negative konsekvenser av smitteverntiltakene for arbeidslivet har blitt avhjulpet gjennom økonomiske tiltakspakker. Dersom smitten øker og tiltak holdes på et lavt nivå, kan høyt sykefravær gi press på etaten kapasitet knyttet til saksbehandling av syke- og omsorgspenger. Under pandemien har Arbeids- og velferdsetaten utviklet løsninger og iverksatt tiltak, som for eksempel omdisponering av ansatte, for raskt å kunne omstille seg til en økt saksinngang på aktuelle ytelser som dagpenger og sykepenger. Ved behov vil slike tiltak kunne gjenopptas. De største konsekvensene for etaten vil være midlertidige omprioriteringer til områder med høy saksinngang som følge av pandemien og avbøtende tiltak for å håndtere konsekvensene av pandemien. Slike omprioriteringer vil medføre etterslep på andre saksområder, og vil medføre økt belastning på Nav brukere bl.a. gjennom økt saksbehandlingstid for ytelser og klager i tillegg til redusert tilgjengelighet og tilbud om nødvendige tiltak.

Tiltaksnivået i samfunnet har også betydning for arbeidsmiljøet i den enkelte virksomhet i de sektorer/næringer som er vist i tabellen over smitteverntiltak. Arbeidsgivere må som et minimum følge de tiltakene helsemyndighetene iverksetter i lov og forskrift, i tillegg til å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø iht. arbeidsmiljølovgivningen. Arbeidstilsynets erfaring er at særlig helsesektoren, undervisningssektoren, transportsektoren og servicenæringen har hatt krevende arbeidsforhold under pandemien. Tilsynet viser til at det har vært en rekke henvendelser fra disse sektorene med spørsmål fra arbeidsgivere, arbeidstakere og verneombud knyttet til muligheten for stans av arbeidet ved overhengende fare, jf. arbeidsmiljøloven § 6-3 første ledd. Det har også vært flere henvendelser om arbeidstakers rett og plikt til å avbryte arbeidet ved fare for liv og helse, jf. arbeidsmiljøloven § 2-3 andre ledd, bokstav c.

Et for lavt tiltaksnivå vil også kunne få negative konsekvenser for arbeidsmiljøet. Eksempelvis vil et høyt sykefravær kunne medføre ekstra arbeidsbelastning for den resterende delen av arbeidsstokken med mulige brudd på arbeidstidsbestemmelsene. Arbeidstilsynet har gjennom pandemien erfart at flere arbeidsgivere har hatt behov for å innføre tiltak ut over vedtatte smitteverntiltak for å redusere risikonivået. Slike kontrolltiltak reguleres av arbeidsmiljøloven kapittel 9, og kan f.eks. være krav om gjennomføring av koronatest og innhenting av vaksinasjonsstatus. Det vises til nærmere omtale av dette under punktet om koronasertifikat.

Petroleumsvirksomheten

Petroleumstilsynet (Ptil) viser til et notat fra Norsk olje og gass (NOROG) som er utarbeidet på grunnlag av bestilling fra Olje- og energidepartementet (OED). Ptil har vært kopimottaker av dette notatet. Vi legger dermed til grunn at OED ivaretar synspunkter fra denne sektoren i sine tilbakemeldinger på pakkene med smitteverntiltak, og vi har ikke omtalt dette i vårt svar.

Integrering

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har gitt innspill om at de skisserte pakkene må gjennomgås i lys av prinsipper for klarspråk, entydig begrepsbruk og definisjoner. Erfaringer fra kommunikasjonsarbeidet overfor innvandrerbefolkningen under pandemien viser at utydeligheter i grunnlagsdokumenter gir utfordringer i formidling av budskap i neste fase. Språklige barrierer kan føre til forsinkelser både ved smittesporing, karantenesetting og isolering. Følgende bør derfor vurderes:

- Bruken av begrepet «*faste tilviste sitteplasser*». Dette ekskluderer erfaringsmessig møter i moskeer. Vi viser her til definisjonen som er publisert på regjeringens nettside: «*Med faste plasser menes at publikum sitter på en fast plass under hele arrangementet. Man kan sitte på stol, benk eller lignende, eller på en fast plass på gulvet*».
- I forhold til TISK kan det oppleves som utydelig hva som menes med og hva som er forskjellen på «*plikt til isolasjon*» og «*overgang til råd om å holde seg hjemme når man er syk av covid-19*». Det er også forskjell i ordlyden under lavt nivå og moderat nivå, hvor det kan tolkes som at lavt nivå er strengere.
- Det kan være en fordel å være konsekvente i formuleringer om hvor mange personer en kan være (eksempelvis «*maks xx personer*» og «*inntil xx-xxx personer*»). Det samme gjelder om en benytter «personer» og «deltakere» for å beskrive antall.

Kommunal voksenopplæring og introduksjonsprogram bør fremstå som en selvstendig kategori, og ikke plasseres under kategorien videregående opplæring/skoler. Opplæring for voksne nyankomne innvandrere som deltar i opplæring i norsk, samfunnskunnskap og introduksjonsprogram kan ikke uten videre likestilles med elever og undervisningsforhold i videregående opplæring. Det er et betydelig antall personer som deltar i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, anslagsvis var det 20 000-25 000 personer i 2021.

Voksenopplæringssentrene har et stort potensialt når det gjelder distribusjon av myndighetsinformasjon på norsk, med tolk og oversatt til ulike språk.

Som ett av tiltakene mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold har IMDi utplassert minoritetsrådgivere på utvalgte skoler. Disse har blitt særlig viktige i oppfølgingen av sårbare barn og unge som følge av koronasituasjonen. I perioder der skoler og fritidstilbud i lengre perioder har vært nedstengte, har barn og unge opplevd utfordringer med å komme i kontakt med hjelpetjenester eller trygge voksenpersoner. Det er avgjørende at pakker med smitteverntiltak har fokus på å ivareta utsatte barn og unge ved at skoler og hjelpetjenester som møter barn og unge daglig ikke stenges ned, og at minoritetsrådgivere kan være tilgjengelige for sårbare barn og unge.

I rapporten [innvandrerbefolkningen under koronapandemien.pdf \(imdi.no\)](https://imdi.no/innvandrerbefolkningen-under-koronapandemien.pdf) vises det til at systematisk bruk av kanaler og arenaer tilknyttet voksenopplæringssentrene, barnehage og skole kan representere et ubenyttet potensial for å nå ut til eksempelvis sårbare grupper med svak tilknytning til det norske samfunnet.

Risikoreduserende tiltak for arbeidslivet – hjemmekontor

Bruk av hjemmekontor har gjennom pandemien vært et godt tiltak for å redusere risiko for smitte blant ansatte og i befolkningen ved et høyt smittenivå. Generelt bør det være fleksibilitet til å tilpasse tilstedeværelsen på kontoret til hva som er hensiktsmessig på den enkelte arbeidsplass. Rådet om delvis bruk av hjemmekontor med mulighet for 50% tilstedeværelse på lavt tiltaksnivå virker lite forholdsmessig. Tiltaket må anses som så vidt inngripende at det ikke bør være aktuelt å benytte dette før man er på et moderat smittenivå. Dersom det skal være en anbefaling om hjemmekontor på lavere nivåer, bør det knyttes til at det er vanskelig å holde avstand når man er på jobb. Eventuelt kan en slik anbefaling knyttes nærmere til et mulig behov for å redusere bruken av kollektivtransport.

Mange arbeidstakere i norsk arbeidsliv har arbeidsoppgaver hvor hjemmekontor ikke er mulig. Ved svært høyt smittenivå legges det opp til at arbeidsgivere iverksetter forsterkede tiltak i henhold til relevant veileder for sin sektor. Arbeidstilsynet viser til at undervisningssektoren, kollektivtransport og grøntproduksjon har hatt slike veiledere, men at dette ikke er tilfelle i alle sektorer hvor hjemmekontor ikke er mulig.

Nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak

AIDs sektor har så langt klart å stå i en langvarig beredskapssituasjon i forbindelse med koronapandemien, og har levert på de oppdragene som følger av krisen. Sektoren har vist evne til å omstille seg raskt dersom det for eksempel er behov for bruk av hjemmekontor. For tiltak som medfører behov for endringer i IKT-systemer og regelverksendringer slik det har vært behov for knyttet til ytelsesregelverket i Arbeids og velferdsetaten, vil det ta noe tid å iverksette dette. I slike tilfeller er det viktig å få beskjed om tiltak som skal iverksettes så tidlig som mulig. Berørte virksomheter vil også ha behov for å vurdere gjennomføringsevne i hvert tilfelle.

Vi forutsetter at det så langt det er mulig legges opp til å gjenbruke de midlertidige ordningene som tidligere er benyttet under pandemien. Innføring av nye typer smitteverntiltak som krever andre avbøtende tiltak enn de som hittil er benyttet i vår sektor, vil naturlig nok kreve lengre tid å implementere.

Differensierte smitteverntiltak og koronasertifikat

HOD ber om synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak og bruk av koronasertifikat i den forbindelse ut fra om den enkelte er vaksinert, og viser i den forbindelse særlig til svar fra Helsedirektoratet på oppdrag nr. 604 og 601b – regulering av arrangementer og serveringssteder ut fra vaksinasjonsstatus. AID kan ikke se at bruk av koronasertifikat i arbeidslivet er særskilt vurdert av Helsedirektoratet/FHI, men vi har merket oss at de som et generelt synspunkt har fremholdt at bruk av koronasertifikat først og fremst vil være aktuelt for «ikke-essensielle» funksjoner (som f.eks. arrangementer/servering). Slik vi ser det, er det vanskelig å uttale seg om egnetheten av differensierte smitteverntiltak/koronasertifikat i arbeidslivet, uten en vurdering fra helsemyndighetene «i bunn», slik som for arrangementer og serveringssteder.

AID viser videre til HODs høringsnotat av 11. februar 2022 om bruk av differensierte smitteverntiltak og koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse. I høringsnotatet åpnes det opp for at koronasertifikat prinsipielt sett også skal kunne benyttes som virkemiddel i arbeidslivet, noe AID stiller seg bak. Vi viser videre til vurderingene under punkt 7.2 i høringsnotatet hvor det forutsettes at eventuell bruk, behov og innretning av differensierte smitteverntiltak/koronasertifikat i arbeidslivet på forhånd drøftes med arbeidslivets parter. Det pekes videre på at flere forhold i tilfelle må avklares, herunder hvorvidt reglene skal gjelde generelt i arbeidslivet eller bare i deler av det, hvilke vilkår som eventuelt skal oppstilles og hvorvidt arbeidsgiver bare skal ha rett, eller også plikt, til å nekte arbeidstakere uten koronasertifikat adgang til arbeidsplassen.

Det må videre tas stilling til hvilke persongrupper som eventuelt skal omfattes, og et særlig spørsmål vi være hvorvidt det skal være adgang til å «teste seg inn» på arbeidsplassen. Det vil videre bli nødvendig å vurdere hva som kan bli rettsvirkningene av å bli nektet adgang til arbeidsplassen på grunn av manglende koronasertifikat. I den sammenheng må det for eksempel tas stilling til om arbeidsgiver skal ha lønnsplikt for en uvaksinert arbeidstaker som nektes adgang til arbeidsplassen (og som ikke f.eks. kan arbeide hjemmefra) eller om arbeidstakeren vil måtte ha fri uten lønn. Eventuelt må det vurderes om manglende koronasertifikat skal kunne gi grunnlag for personalmessige forføyninger, i ytterste konsekvens oppsigelse eller avskjed.

Med hilsen

Ellisiv Taraldset (e.f.)
avdelingsdirektør

Ann Kristin Henriksen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

**DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT**

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/664-25

Dato
16. februar 2022

Innspill fra KUDs sektorer til arbeid med smitteverntiltak på ulike tiltaksnivå

Kulturdepartementet viser til bestilling fra Helse- og omsorgsdepartementet 3. februar om å innhente innspill fra KUDs sektorer til pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå.

Under følger KUDs oppsummering og vurderinger av de viktigste innspillene fra KUDs sektorer. Vedlagt er sammenstilling av innspill fra aktører på frivillighetsfeltet og kulturfeltet. Her er det flere konkrete innspill til HODs spørsmål. Dersom HOD ønsker innspillene fra KUDs sektor i sin helhet, kan KUD ettersende disse.

1. Om Kulturdepartementets dialog med sektorer

KUD har gjennomført et møte med frivillighets- og idrettsfeltet 10. februar og et møte med den profesjonelle delen av kulturfeltet den 11. februar. Frist for skriftlige innspill ble satt fredag 11. februar for begge sektorene. Aktørene har blitt oppfordret til å innhente innspill fra medlemmer der det har vært aktuelt.

I tråd med bestillingen fra HOD, har aktørene blitt bedt om å gi konkrete innspill på:

1. Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå
2. Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sektor – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene
3. Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden
4. Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå
5. Synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak ut fra vaksinestatus, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse. Det bes særlig om innspill om

Postadresse
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Kontoradresse
Grubbegata 1
www.kud.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 866

Avdeling
Avdeling for
likestilling,
diskriminering og
internasjonale saker

Saksbehandler
Christina
Stoltenberg
22 24 24 78

hvilke hensyn som bør ivaretas, hvilke forhold som bør reguleres ved en eventuell forskriftsregulering, forventet nytte og synspunkter på hensiktsmessig innretning.

2. Kulturdepartementets oppsummering og vurdering av innspill fra sektorer

Vi viser til at formålet med tiltakspakkene er å bidra til bedre forankring, forutsigbarhet og avveining mellom samfunnsmessig nytte, kostnader og effekt ved bruk av smitteverntiltak.

En generell tilbakemelding fra sektoren er at de er positive til at det nå settes i gang et arbeid med å utarbeide tiltakspakker, men at det bør settes av mer tid til arbeidet. Konsekvensene av tiltakspakkene er svært inngripende for kultur-, idrett- og frivillighetssektoren. Flere av KUDs aktører er derfor tydelige på at det burde blitt satt av tilstrekkelig tid til utredning og innhenting av kunnskap om smittespredning ved aktiviteter og arrangementer. Flere aktører viser til medlemsundersøkelser og en nylig publisert dansk undersøkelse som trekker frem at risikoen for å bli smittet ved et kultur- og idrettsarrangement er minimal.¹ Kultursektoren viser til at det har blitt tatt flere initiativer på ulike tidspunkt i pandemien om gjennomføring av testarrangementer for å kartlegge risiko for smittespredning og måle effekten av smitteverntiltak².

Kulturdepartementet støtter aktørenes innspill om at det bør innhentes et godt kunnskapsgrunnlag som ser på risikoen ved smitte på blant annet øvelser og arrangementer, og på bakgrunn av dette gjøres en ny vurdering av hvilke tiltak som kan bidra til å forebygge disse risikoene. Dette vil bidra til å svare på forholdsmessigheten ved tiltakene som inngår i tiltakspakkene, samt gi verdifull smittevernaglig kunnskap som kan danne grunnlaget for endring i tiltakene fremover i tid.

Dersom dette ikke lar seg gjøre, anbefaler Kulturdepartementet å følge kultur-, idrett- og frivillighetssektorens innspill om alternativ regulering i tråd med tiltakene for «andre virksomheter», tidligere regulert i §14a i covid-19-forskriften på arrangementer på lavt, moderat og høyt tiltaksnivå. Det innebærer at detaljregulering av arrangementer erstattes av krav til smittevernaglig forsvarlig drift og lokale vurderinger av antallsbegrensninger med utgangspunkt i lokalets størrelse og utforming. Kulturdepartementets vurdering er at med mindre det kan dokumenteres høyere smittefare på kultur-, frivillighets- og idrettsarrangementer, vil likebehandling med andre virksomheter der folk samles fremstå mer tjenlig i et helhetlig perspektiv.

Nedenfor følger en oppsummering og vurdering av innspillene:

¹ Kultur og idræt under en pandemi. Dansk Live (2022).

² Initiativ fra blant andre Spekter og Virke i samarbeid med UiO, samt i rapport fra Arbeidsgruppen for sommerens store utendørsarrangementer, som ble overlevert til KUD 8. mars 2021: [Sommerens store utendørsarrangementer final FN080321 \(regjeringen.no\)](#).

2.1 Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå.

- Store økonomiske tap: KUDs aktører er tydelig på at smitteverntiltak medfører store økonomisk tap for KUDs sektorer. Det rapporteres om alvorlig omsetningssvikt for arrangører av private og offentlige arrangementer med tilhørende leverandørkjede. Dette er aktuelle konsekvenser ved alle tiltaksnivå. For eksempel er tiltaksbyrden på «lavt nivå» svært stor for enkeltbransjer. Kulturfeltet melder at krav om 1 meters avstand bidrar til å redusere kapasiteten i serveringsvirksomheter, kinoer og andre arrangementsaktører med mellom 30 og 50 prosent.

Kulturdepartementet understreker at kultursektoren sysselsetter svært mange.

[Finansdepartementets Arbeidsnotat 2021/1 Nytte- og kostnadsanalyse for nedstenging av næringsaktivitet i en situasjon med utbredt smitte](#) viser at bibliotek, arkiv og museer sysselsetter 10 000 lønnende og omsetter for 0,8 mrd. kroner per måned. Produksjon og filmfremvisning sysselsetter 4 000 lønnende og omsetter for 0,3 mrd. kroner per måned og sal- og sceneopptreden (som teater, opera, dans mm.) sysselsetter 12 000 lønnende og omsetter for 0,6 mrd. kroner per måned. I tillegg utgjør frivillig arbeid 22 000 arbeidsplasser innenfor sal og sceneopptreden. Totalt sysselsetter disse kulturnæringene 26 000 lønnende hver måned. Strengt smitteverntiltak har derfor dramatiske konsekvenser for økonomien i kultursektoren, og rammer en stor sektor svært hardt.

Konsekvensene for frivillige organisasjoner har også vært store. Ved nedstenginger taper frivillige organisasjoner økonomisk, for eksempel i form av tapte salgsinntekter, manglende rekrutteringsarenaer, synkende medlemsmasse og deres generelle soliditet.

- Rekruttering og kompetanseflukt: Frivillig sektor melder om manglende rekrutteringsarenaer og synkende medlemsmasse for frivillige organisasjoner. Kultursektoren frykter kompetanseflukt og tap av talenter, med ringvirkninger for flere deler av bransjen. Det har vært et stort omfang av permitteringer, med de psykiske belastningene som følger med, og i noen grad permanent tap av arbeidsplasser og konkurser. Kulturdepartementets vurdering er at dette er reelle konsekvenser det vil ta tid å se de langsiktige følgene av.
- Mangel på demokratiske arenaer og tilgang til fellesskap: Frivillig sektor er avgjørende for oppbygging av tillit og sentral i skoloring i rettigheter og samfunnets spilleregler. Sektoren er bekymret for det potensielle demokratiske underskuddet som kan oppstå ved at sektoren mister medlemmer og oppslutning. Innbyggere opplever også tap, i form av manglende sosiale nettverk, fravær av aktiviteter, mindre mulighet til å delta i samfunnet og mindre meningsfullt innhold i hverdagen.

Kultursektoren mener langtidseffektene av tiltakene vil være en utarming av mangfoldet i kunst- og kulturtilbudet, noe som utgjør en trussel for ytringsmangfold og demokratiutvikling. En svekket kultursektor innebærer også en betydelig utfordring for

folkehelsen. Kulturdepartementets vurdering er at dette er reelle konsekvenser det vil ta tid å se de langsiktige følgene av.

- Behov for økonomisk støtte: KUDs sektorer er opptatt av at kompensasjonsordninger må følge tiltaksnivåene, tre i kraft umiddelbart ved endringer i tiltaksnivå og vare like lenge som smitteverntiltakene. Ved gjenåpning mener arrangørene at kompensasjonsordningene må videreføres i en overgangsperiode fordi mange arrangementer har lang planleggingshorisont (min. 2-4 måneder), og fordi det trolig vil ta noe tid å fylle salene igjen.

Aktørene på frivillighetsfeltet påpeker at støtte til den vanlige aktiviteten i lokallagene og sentralleddene i organisasjonene bør gis gjennom eksisterende ordninger som har forutsetninger for å være treffsikre og ubyråkratiske.

2.2 Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sektor – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene.

- Uenighet med premissene for arbeidet: Flere av innspillene fra kultur- frivillighets- og idrettssektoren stiller spørsmål ved helsemyndighetenes medisinfaglige grunnlag for regjeringens beslutninger om smitteverntiltak, og mener derfor det er krevende å kommentere på hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene. Aktørene etterspør dokumentasjon som tilsier at risikoen for smittespredning er større ved arrangementer enn på andre arenaer i samfunnet, og som derfor gjør det nødvendig med en strengere regulering av kulturnæringene enn andre næringer.
- Klar medisinskfaglig begrunnelse: Flere av innspillene refererer til Smittevernloven §1.5 første ledd og etterlyser en *klar medisinskfaglig begrunnelse* for reguleringen av arrangementer og grunnlaget for den detaljerte reguleringen av arrangementer. Flere medlemsundersøkelser blant norske kulturinstitusjoner og resultater fra testarrangementer og undersøkelser i andre land indikerer at det er liten fare for smittespredning på kultur- og idrettsarrangementer. Kulturdepartementet mener derfor at det bør framskaffes en samlet oversikt og helsefaglig vurdering av kunnskapsgrunnlag/ dokumentasjon på smitterisiko ved kultur- og idrettsarrangementer før eventuelt inngripende tiltak som øvre antallsbegrensninger og prosentvise kapasitetsgrenser gjeninnføres.
- Individuelt ansvar: Aktører fra frivilligheten og idretten viser til at ingen deler av samfunnet er unntatt risiko, og at strengt smittevern har ført til risiko for andre sykdommer. Det trekkes fram at det bør tas med i avveiningen at den gruppa som opplever at de har hatt det minst bra i samfunnet under pandemien er ungdom, grunnet utbredt ensomhet. Det viktigste tiltaket vil være at ingen deltar med sykdomssymptomer, og at en unngår nærkontakt som ikke er nødvendig for gjennomføring av aktiviteten. Aktører fra kultursektoren påpeker at deres erfaringer med publikum er at de tar ansvar for egen oppførsel i tilknytning til arrangementer. Derfor mener de det bør legges til grunn at folk tar like stort ansvar for seg selv her, som når de besøker et annet, offentlig sted, eller benytter kollektivtrafikk.

- Bransjeveiledere er viktige tiltak: Både den profesjonelle kultursektoren og frivillige organisasjoner er ansvarlige arrangører som gjennomgående har vært opptatt av godt smittevern og har egne veiledere og retningslinjer. Idretten har gode smittevernsprotokoller, veiledere og skolering, som til sammen er viktig verktøy for å hindre videre smittespredning. Flere av aktørene i den profesjonelle delen av kultursektoren (Virke, Spekter, NTO, Nordisk kulturhusråd) tar til orde for at regelverket for arrangementer bør differensieres. Disse aktørene mener at arrangementsdefinisjonen må endres slik at man ikke får det samme regelverket i et lokalt grendehus som i Den Norske Opera & Ballett. Videre mener de at profesjonelle aktører, som er varige arbeids- og oppdragsgivere, bør prioriteres og holdes åpent i samme grad som resten av samfunnets institusjoner, varehandel osv. Den frivillige delen av kultursektoren mener på sin side at de bør gis like høy tillit som profesjonelle arrangører av arrangement og aktiviteter. De trekker fram at de også har en forbildefunksjon og bidrar til læring om smittevern for de som deltar i aktiviteter som faktisk blir gjennomført.
- Lokalers kapasitet framfor gruppestørrelse og antallsbegrensninger: Frivilligheten og idretten vektlegger at antallsbegrensninger bør kunne fravikes når det er til hinder for aktivitet. Aktører trekker fram at hensynet til ventilasjon er viktig for å redusere smitte. Det foreligger ikke studier som klart viser hvilken ventilasjonsmengde som er nødvendig for å forhindre smittespredning, men FHI har lagt gjeldene forskrifter (TEK17) til grunn som tilstrekkelige for klasserom mv., hvor luftmengden skal være 7 liter/sekund fra en person i lett aktivitet. De viktigste risikoreduserende tiltakene, ifølge innspill, er innarbeidet i veilederen for musikkøvelser, og er ved tidligere vurderinger funnet tilstrekkelig for å redusere smitterisiko, i pandemiens daværende fase. Veilederen oppfattes å være i henhold til det som ellers ville blitt karakterisert som en smittevernforsvarlig drift. Retningslinjer som ytterligere minimerer risiko for nærkontakt ved ankomst, avreise og pauser kan for eksempel være: Å etablere tidsbegrensninger med minstetid mellom hver gruppe i et lokale, slik at ventilasjonen får skiftet ut luften i rommet, eller verifisere ventilasjon ved å måle luftkvalitet midtveis i øvelsen (bruk av CO2-sensor). Se også innspill fra kultursektoren om forholdsmessighet under 2.3.

2.3 Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden.

- Forholdsmessighet: Kultursektoren er kritiske til at offentlige arrangementer ikke reguleres på lik linje med øvrige virksomheter som omfattes av §14a i covid-19-forskriften. Dette har vært tydelige tilbakemeldinger fra kultursektoren over lengre tid. Kulturdepartementet mener at dersom det ikke kan dokumenteres større risiko for smitte på arrangementer, bør man vurdere om det er forholdsmessig å regulere antall slik det har blitt gjort så langt i pandemien. Avstandskrav og antallsbegrensninger er allerede på lavt og moderat nivå svært inngripende. Kulturdepartementet anbefaler alternativ regulering i tråd med tiltakene for «andre virksomheter», tidligere regulert i §14a. Det innebærer at detaljregulering av arrangementer erstattes av krav til

smittevernaglig forsvarlig drift og lokale vurderinger av antallsbegrensninger med utgangspunkt i lokalets størrelse og utforming.

Både Virke og Museumsforbundet mener at stenging av bibliotek og museum allerede på høyt nivå er uforholdsmessig i forhold til sammenlignbare virksomheter som for eksempel ikke-nødvendige butikker. Stenging av bibliotek og museer er derfor ikke rimelig før på svært høyt tiltaksnivå dersom tiltaket skal være forholdsmessig mellom ulike sektorer. KUD deler denne oppfatningen.

- Transparens rundt prioriteringer: Kultursektoren etterspør en tydelig begrunnelse for hvorfor noen næringer reguleres mindre strengt enn andre næringer (jf. tidligere unntak fra avstandskrav i flyseter vs. kravene til avstand i en kultursal med god ventilering, regulering av antall på kjøpesenter og bingo hall vs. i en kultursal). Kulturdepartementet vurderer det som vesentlig for forståelsen og etterlevelsen av tiltakene at regler og anbefalinger i størst mulig grad oppleves som like på de ulike arenaene vi ferdes, og at unntak har en klar begrunnelse. Dersom regjeringen ønsker å beskytte arbeidsplasser og holde folk i arbeid, bør også den profesjonelle delen av kultur- og idrettssektoren ut fra et likebehandlingsprinsipp få mulighet til å opprettholde aktivitet etter samme regulering som øvrige næringer.
- Størrelse på lokalet bør avgjøre antallsbegrensninger: Antallsbegrensninger på arrangement foreslås å kun gjelde publikum, ikke utøvere. Reglene bør utformes på en måte som tar hensyn til at aktiviteter og arrangementer er ulike og har ulike forutsetninger for å kunne gjennomføres på en smittevernaglig trygg måte. Det bør gis nødvendige handlingsrom slik at aktøren selv kan vurdere forutsetningene opp mot sammensetning av deltakere, lokalets egnethet, lokalt smitte trykk og betydningen av risikoreduserende tiltak. Det forutsettes videre at unntak i §13 bokstav b. om at øvelser er unntatt arrangementsdefinisjonen, blir videreført på et lavt, moderat og høyt tiltaksnivå.

De profesjonelle aktørene i kultursektoren tar også til orde for at antall på offentlige arrangementer må avgjøres ut fra lokalets størrelse og utforming, og reguleres på lik linje med øvrige virksomheter som tidligere var omfattet av §14a i covid-19-forskriften. Unntakene under §13b annet ledd (om avstand) bør videreføres samtidig som bransjen gis mulighet til å fastsette hvor mange personer som maksimalt kan være til stede i lokalene, beregnet ut fra lokalenes størrelse og utforming. Kulturdepartementet støtter dette forslaget.

- Transport og mobilitet: Kultursektoren viser til at helsemyndighetene gir uttrykk for at man ønsker å stenge/reducere kulturtilbud for å begrense den generelle mobiliteten i samfunnet, blant annet på offentlig transport. Sektoren påpeker at arrangementene stort sett foregår på kveldstid, og ikke vil ytterligere belaste kollektivtrafikken i rushtiden i de store byene. I tillegg understreker sektoren at mange arrangementer finner sted i distriktene, hvor publikum gjerne benytter egen bil som transportmiddel.

- Alderskategorier: Det er bred enighet blant aktørene på frivillighetsfeltet om at ungdom og unge voksne må hensyntas i større grad – enten ved at øvre aldersgrense for kategorien som omtales som «barn og unge» heves, eller ved at tilbud for aldersgruppen omtales som tilbud «der barn og unge utgjør et flertall av deltakerne». Det fremheves som spesielt viktig å ivareta aktiviteter og leire for barn og unge i regi av barne- og ungdomsorganisasjoner. Det er utfordrende for alle å stå i usikkerhet og å forstå raskt endrede regler og anbefalinger. Likevel er belastningen ekstra stor for ungdom som skal planlegge og gjennomfører øvelser, leire og/ eller arrangementer.
- Råd vs. regler: Kulturdepartementet har gjennom pandemien mottatt flere innspill som peker på store forskjeller mellom kommuner i hvor strengt anbefalinger tolkes. Et flertall av aktørene på frivillighetsområdet påpeker at måten tiltak og anbefalinger kommuniseres på har vært en utfordring. Aktørene tenderer til å være restriktive i sin tolkning av forskrifter og anbefalinger slik at anbefalinger i praksis tolkes som påbud. Ordlyd i det som kommuniseres både skriftlig og muntlig er derfor viktig. Dette er spesielt viktig i forbindelse med hvordan kommunisere rundt skillet mellom arrangement og øvelser/ trening (fritidsaktiviteter).

Kulturdepartementet viser til flere konkrete innspill til dette spørsmålet fra KUDs sektorer i vedlagte tabell.

2.4 Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå.

- Ønsker forutsigbarhet: Mange arrangører har en lang planleggingshorisont, og det er krevende å nedskalere/ oppjustere publikumsantall og produksjoner på kort varsel. Flere av organisasjonene har i sine innspill vektlagt betydningen av tidlig og tydelig kommunikasjon rundt forventede endringer for å gi større forutsigbarhet. Både innstramming og lettelse signaliseres noen dager før iverksettelse. Kulturdepartementet ser en mulighet for å imøtekomme dette behovet ved å endre praksis og offentliggjøre oppdragsbesvarelser fra Helsedirektoratet og FHI med vurderinger av smittesituasjonen og smitteverntiltak så snart disse foreligger. Dette vil gi befolkningen og sektorene større grad av forutsigbarhet om hvilke tiltak som vurderes innført og som kan komme etter regjeringens behandling av de helsefaglige vurderingene. Alternativt bør det gå tydelig fram hvilke kriterier som fører til at neste nivå i tiltaksplanen inntreffer. Det må være tydelige indikatorer som gjør at bransjene kan følge med på om det nærmer seg behov for innstramming eller lettelse.
- Forankring og medvirkning fra den eller de tiltaket gjelder (jf. Smittevernloven §1.5): En gjennomgående tilbakemelding fra aktører på KUDs felt er ønske om at myndighetene lytter til feltet og bruker kompetansen og erfaringen som foreligger i sektorene. På grunn av svært kort varsel og frist for levering av innspill, har aktørene hatt begrenset med mulighet til å forankre og innhente innspill fra sine medlemmer. Flere aktører etterlyser dessuten mer systematisk involvering av partene i arbeidslivet

i pandemihåndteringen. Kulturdepartementet vurderer det som positivt at det legges opp til bred medvirkning i regjeringens arbeid med utforming av smitteverntiltak på ulike tiltaksnivåer, men støtter samtidig sektorene i at regjeringen bør bruke mer tid på prosessen. (Se også overordnede vurderinger under punkt 2.)

- Tidspunkt for kommunisering av tiltak: Aktørene på frivillighetsfeltet understreker at det er nødvendig å forberede organisasjonen på endring i tiltaksnivå. Når på dagen ting kommuniseres er et poeng flere trekker fram som viktig. Arbeidstaker- og interesseorganisasjonene Spekter, Virke, Norske kulturhus og Norsk Teater- og Orkesterforening har også spilt inn at kunngjøring av nye tiltak som innføres med kort varsel bør skje på dagtid mtp. arbeidsgivers ansvar for arbeidstakere. Personalbehandling er også et element i dette. Videre påpeker disse aktørene at det er krevende å stenge ned/skalere opp med svært kort varsel. Det skal finnes svært gode grunner for å stenge ned med mindre enn 24 timers varsel. Varigheten av tiltakene bør også alltid kommuniseres ut.
- Tiltak av betydning for sommerleirer: Om det planlegges særskilte regler for barn og unge knyttet til sommerleirer ved fremdeles behov for smittevern, spiller sektoren inn at dette bør kommuniseres innen utgangen av februar. Det er lettere for organisasjonene å forholde seg til at det kan bli mindre behov for regler og avstandskrav, enn at de går rundt og er urolig for hvor krevende det kan bli.

2.5 Synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak ut fra vaksinestatus, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse. Det bes særlig om innspill om hvilke hensyn som bør ivaretas, hvilke forhold som bør reguleres ved en eventuell forskriftsregulering, forventet nytte og synspunkter på hensiktsmessig innretning.

- Kultursektoren mener koronasertifikat kan være et alternativ for å unngå andre restriksjoner: Kultursektoren er ganske enstemmig positivt innstilt til bruk av koronasertifikat som et tiltak som kan bøte på skadevirkningene av andre tiltak. Noen aktører har en mer avventende holdning enn andre, og gir uttrykk for flere forbehold eller skepsis, men overordnet er budskapet ganske samstemt; dersom man kan unngå andre restriksjoner eller avbøte konsekvensene av andre restriksjoner for bransjene, bør sertifikat brukes.
 - Flere aktører på kulturfeltet peker på behovet for å se bruken i sammenheng med hvordan slike sertifikat brukes i andre land. I alle tilfeller mener bransjene at bruk av koronasertifikat bør utredes som alternativ til mer inngripende tiltak og at en slik bruk vil kunne forskyve strenge tiltak oppover i tiltaksnivå i henhold til tabellen. Gitt de pakkene som ligger i oppdrag 601, mener bransjene det allerede ved innføring av avstandsregler, for eksempel 1 meter, får store konsekvenser for drift og aktivitet og at koronasertifikat vil kunne være egnet for å utsette slike restriksjoner for disse bransjene.

- Norske kulturhus har i sitt innspill presisert at medlemmene (220 kultur- og konserthus) ikke ønsker et pass som gjør at man ekskluderer grupper uten vaksine, men et sertifikat som er mulig å benytte også dersom man har gjennomgått sykdom, eller kan vise til en nylig negativ test. Organisasjonen begrunner dette med at kulturhusene har et særlig ansvar for å være åpne for alle grupper i samfunnet, og ber særlig om at gruppene barn og unge vurderes unntatt ved bruk av sertifikat, eller at det her må være en mulighet for å benytte testing for å kunne inkludere denne svært viktige gruppen av publikummere.
- Norske kulturhus viser også til tidligere innspill av 12. januar 2022 fra Virke, Creo, Spekter, Norsk Teater- og Orkesterforening, Norske konsertarrangører og Norske kulturhus om innføring av koronasertifikat for å lette tiltaksbyrden: «Det er viktig å skille på områder som er stengt/begrenset i dag, der koronasertifikat kan bidra til åpning/større publikum og de stedene der det allerede er helt åpent i dag uten koronasertifikat. Vi understreker at koronasertifikatet skal være et verktøy for å lette tiltaksbyrden. Det må ikke innføres bruk av koronasertifikat der det allerede er helt åpent i dag uten bruk av koronasertifikat.»
- Flere aktører på frivillighetsfeltet er skeptiske til koronasertifikat: Flere aktører på frivillighetsfeltet viser til at koronasertifikat kan bidra til å holde aktiviteten i gang. I den sammenheng anerkjennes at koronasertifikat kan være formålstjenlig. Et flertall advarer likevel om at innføring av koronasertifikat.
 - Sektoren peker på at det er spesielt når barn og unge er målgruppe eller står som ansvarlig for gjennomføring av øvelser, leire eller arrangementer at bruk av koronasertifikat er utfordrende. Barn og unge under 16 år kan ikke selv bestemme om de ønsker å ta vaksine, men er avhengig av underskrift fra begge foreldre/foresatte. Også ut over denne alderen vi eldre ungdom stå i et vanskelig valg om å foreta et valg på tross av foreldre/foresattes ønske. Et annet hensyn flere trekker frem, er at frivillig sektor skal være en inkluderende arena, og at hensynet til å være tilgjengelig, inkluderende og åpen bør prioriteres høyt.

Med hilsen

Therese Koppang (e.f.)
avdelingsdirektør

Christina Stoltenberg
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Aktør	Innspill
Innspill fra aktører på frivillighetsfeltet	
1) Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå	
Frivillighet Norge	• Frivilligheten må høres i spørsmål som i stor grad påvirker deres rammebetingelser. • Under pandemien har det blitt lagt mye vekt på økonomiske konsekvenser for kommersielle aktører. Konsekvensene for frivillige organisasjoner har vært minst like store. • Ved slike nedstenginger, taper frivillige organisasjoner mye rent økonomisk, for eksempel i form av tapte salgsinntekter, manglende rekrutteringsarenaer, synkende medlemsmasse og deres generelle soliditet. De fleste innbyggere taper, i form av manglende sosiale nettverk, fravær av aktiviteter, mindre mulighet til å delta i lokalsamfunnet og mindre meningsfullt innhold i hverdagen. • Vi har ennå ikke sett omfanget av det demokratiske underskuddet vi skaper ved at folk mister frivillighetens oppbygging av tillit og sentrale skoloring i rettigheter og spilleregler og folks forståelse av at deres stemme teller. • Kompensasjonsordninger må følge tiltaksnivåene og vare like lenge som konsekvensene gjør.
Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite (NIF)	• Idretten bør ikke pålegges tiltak så lenge belastningen på helsetjenestene er håndterbar og tiltak må være helsefaglig begrunnet. Forutsetter at det utvises åpenhet om hvilke medisinfaglige begrunnelser som ligger til grunn for tiltak. • Både normalt, lavt og moderat nivå bør være uten tiltak for sektoren. Anbefalinger framfor forskriftsfestede begrensninger på disse nivåene. Sektoren bør beslutte egnede smitteverntiltak. • Aktiviteten må holdes i gang i alle faser. Antallsbegrensninger på arrangement bør gjelde publikum, ikke utøvere. • Det bør også skilles tydelig på arrangementer med god avstand mellom utøvere – og arrangementer med god avstand mellom publikummere. Bruken av «mosjonsløp og liknende arrangementer» er uklart og kan skape tvil knyttet til hvilke arrangementer som er omfattet. Dersom formålet er å omfatte alle utendørsarrangementer bør ordlyden endres. • Barn og unge og unge voksne må prioriteres. • Idretten må selv kunne definere hvem som faller inn under toppidrettsdefinisjonen. • Støtter bruk av prosentvis kapasitetsutnyttelse av anlegg/arealer fremfor bruk av kohorter. • Viktig med treffsikre kompensasjonsordninger.
Norsk musikkråd	• Har ikke kommentarer til tiltakene under normalt eller svært høyt tiltaksnivå. • Forutsetter at unntak i §13 bokstav b. om at øvelser er unntatt arrangementsdefinisjonen blir videreført på et lavt, moderat og høyt tiltaksnivå.

	• Regulering av musikkøvelser mv. bør fortsatt skje i form av anbefalinger og bransjestandard(er) på disse nivåene og forskriftens spesifiserte unntak for treninger og øvelser må da videreføres. • Viktig hvordan anbefalingene formuleres og kommuniseres: erfaringen er at mange lag er mer restriktive enn det de strengt talt trenger å være opp mot forståelsen av anbefalingene, som kan tyde på at anbefalingene gir for mye rom for tolkning. Dette finner vi også i igjen i tidvis noe sprikende fortolkning fra kommuner, skoleeiere og andre som forvalter bygg som benyttes til øvelser. • Det bør gis nødvendige handlingsrom så aktøren selv kan vurdere forutsetningene opp mot sammensetning av deltakere, lokalets egnethet, lokalt smittetrykk og betydningen av risikoreduerende tiltak. • Språkbruk: formuleringer som "omtrent" bør unngås. • Anbefalingene må ha det samme logiske grunnlaget som det som er festet i forskrift og som anbefalinger i samfunnet for øvrig. • Gruppeinndeling på moderat nivå bør kunne fravikes, og at gruppeinndeling først etableres på et høyt tiltaksnivå. • For musikkorganisasjonene er ikke gruppeinndeling med 20 personer og 2 meter mellom hver gruppe å anse som moderat, da det setter en barriere for ordinært samspill i mange ensembler.
LNU	• Tiltaksbyrden har vært svært stor for barn og unge, og det oppleves som at det er for enkelt å stenge ned områder som ikke koster mye. Til tross for at det hele tiden har vært et fokus på at barn og unge skal prioriteres, er ikke det opplevelsen de selv sitter igjen med. Barn og unge er utsatt for, ikke skjermet fra koronarestriksjoner. • Tiltakspakkene kan forhåpentligvis gi mer forutsigbarhet ved eventuelle nye smitteutbrudd. • For barne- og ungdomsorganisasjonene har pandemien vært svært krevende. I en medlemsundersøkelse LNU gjorde på våren i fjor, kom det fram at organisasjonene har opplevde i gjennomsnitt 12% medlemsnedgang. Trolig er tallet høyere nå ett år etter. • Det har heller ikke hjulpet at det har vært vanskelig å navigere seg i kommunikasjonen rundt smittevernstiltak. Dette gjelder for ordlyden i selve lovteksten, når det kommer til begreper som "ordinær drift" (er sommerleir ordinær drift?), "arrangement" (er det fortsatt et arrangement uten publikum?) og "fast aktivitet". Dette må klargjøres i tiltakspakkene, på alle nivåer. • Redd barna har også i et skriftlig innspill som bygger opp under LNU sine innspill på dette punktet, der de har lagt vekt på at det er behov for tydelige retningslinjer for smitteverntiltak, at anbefalinger tolkes som regler, og at ungdom i større grad må hensyntas.
Ungdom og fritid	• Mangel på sosiale møteplasser og fritidsaktiviteter er det de unge har savnet mest under pandemien, og utfordringer knyttet til psykisk helse og ensomhet øker. • Fritidsklubbene bør følge trafikklyssystemet, eller et liknende trafikklyssystem som skoler, barnehager og SFO følger, utformet nettopp med det formål å tilpasse tiltak til lokal situasjon. • Skillet mellom barn og unge under 20 år, og voksne over 20 år i kategorien «idretts- og fritidsaktiviteter» er problematisk for feltet ettersom fritidsklubber har en brukergruppe som også favner barn og unge under 20 år og unge over 20 år. Skillet er derfor unaturlig og bør heller settes til 25 år. Videre er skillet problematisk fordi det er uklart hvorvidt brukere over og under 20 år kan delta i samme gruppe. • I kategorien «Overordnet smittevern» foreligger det en generell anbefaling om 1 meters avstand i samfunnet ved lavt, moderat, høyt og svært høyt tiltaksnivå. Våre klubbledere i fritidsklubbene har under pandemien rapportert at denne anbefalingen er vanskelig å ivareta.

	Konsekvensen blir at mange har mistet sitt fritidstilbud. Med påmeldingsløsninger er det gjerne de mest sårbare ungdommene som faller fra. Mange klubber har måttet stenge på grunn av lokalenes størrelse, at det ikke går å holde meteren eller bemanning. • Tydeliggjøre hvilke tiltak som gjelder fritidsklubbfeltet på liknende måte som disse er tydeliggjort for idretten i kategorien «Idretts- og fritidsaktiviteter». • Redd Barna har også kommet med et skriftlig innspill som bygger opp under Ungdom og fritid sitt innspill, der de fokuserer på behovet for forutsigbarhet for å kunne opprettholde fritidstilbud, og på at fritidsklubbene er sentrale lavterskeltilbud som bør prioriteres.
Kulturalliansen	• Ved å lytte til feltet og vise respekt for dets kompetanse kan myndighetene gi de signalene de kan bygge videre på i gjenoppbyggingen framover. Kulturalliansen mener FHI understøtter dette: <i>Ved lettelser på offentlige arrangement, er det naturlig at bransjene tar ansvar og kommer med løsninger som sikrer smittevernfaglig forsvarlig drift ved ulike aktiviteter og arrangementer. Herunder utføre risikoanalyser med utgangspunkt i arrangementets størrelse og aktivitet.</i> Kulturalliansen mener dette ikke bare gjelder lettelser, men også ved innstramminger. • Støtter innspill fra LNU om at aktiviteter for barn og ungdom må omfatte aldersgruppen opp til 25 år.
KS	• Viktig at ordningen med lite inngripende tiltak for barn og unge videreføres - og at man holder også breddeidrett for voksne åpen ved et moderat smittetrykk. Frafallet fra idretten og frivilligheten de to siste årene har vært markant. Utendørs idretts- og fritidsaktiviteter som ikke er kontaktidrett bør ikke ha begrensninger før på høyt tiltaksnivå. «Mosjonsløp» er unntatt, men her kan en rekke andre aktiviteter utendørs unntas som friidrett, o-løp, alpinrenn, langrenn osv. til og med moderat tiltaksnivå, og lokale slike arrangementer til og med høyt tiltaksnivå
2) Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sector – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene	
Frivillighet Norge	• Frivillige organisasjoner er ansvarlige arrangører som gjennomgående har vært opptatt av godt smittevern og har egne veiledere og retningslinjer. De bør ha like høy tillit som profesjonelle arrangører ved gjennomføring av arrangementer og aktiviteter. De har også en forbildefunksjon og bidrar til læring om smittevern for de som deltar i aktiviteter som gjennomføres. • Mange av tiltakene har vært strengere for frivillige organisasjoners aktiviteter enn for restauranter og kjøpesentre, og kommuniserer da ikke den tilliten frivilligheten er verdig. • Ser er ikke at det er større risiko for smitte på for eksempel en stillesittende korpsøvelse med de samme deltakerne hver uke enn på en konsert med fast tilviste seter. Foreslår derfor å gå bort fra gruppestørrelse og heller legge rommets kapasitet til grunn. Ved bruk av antallsbegrensninger, bør disse være mulig å fravike når det er til hinder for aktivitet. For øvrig vises det til Norsk Musikkraads grundige innspill på dette punktet.
Norges Idrettsforbund og olympiske og	• Smitte kommer i alle deler av samfunnet. De viktigste tiltakene vil være at ingen deltar med sykdomssymptomer, og at en unngår nærkontakt som ikke er nødvendig for gjennomføring av aktiviteten. • Idretten har gode smittevernsprotokoller, veiledere og skoling og er et viktig verktøy for å hindre videre smittespredning.

paralympiske komite (NIF)	Gjennom god organisering igangsettes nødvendige tiltak, og det er kontroll på alle aspekter ved gjennomføring av idrettsaktivitet gjennom alt fra transport, oppmøtere registrering, håndhygiene og avstandskrav i alle sammenhenger, foruten selve idrettsaktiviteten der hvor nærkontakt er en del av idrettens egenart.
Norsk musikkråd	- Risikoen ved sang og blåseinstrumenter må sees i sammenheng med hvordan aktivitetene gjennomføres. Det er naturlig å skille mellom stillesittende og fysisk aktivitet. Det stilles spørsmål ved at eksempelvis kontaktidrett og musikkøvelser skal sidestilles når det kommer til anbefalinger i smittevernsøyemed. - Hensynet til ventilasjon er viktig for å redusere smitte. Det foreligger ikke studier som klart viser hvilken ventilasjonsmengde som er nødvendig for å forhindre smittespredning, men FHI har lagt gjeldene forskrifter (TEK17) til grunn som tilstrekkelige for klasserom mv., hvor luftmengden skal være 7 liter/sekund fra en person i lett aktivitet. - De viktigste risikoreduserende tiltakene oppleves som innarbeidet i veilederen for musikkøvelser og er ved tidligere vurderinger funnet tilstrekkelig for å redusere smitterisiko, i pandemiens daværende fase. Veilederen oppfattes å være i henhold til det som ellers ville blitt karakterisert som en smittevernforvarlig drift. Retningslinjer som ytterligere minimerer risiko for nærkontakt ved ankomst, avreise og pauser kan for eksempel være: Å etablere tidsbegrensninger med minstetid mellom hver gruppe i et lokale, slik at ventilasjonen får skiftet ut luften i rommet, eller verifisere ventilasjon ved å måle luftkvalitet midtveis i øvelsen (bruk av CO2-sensor)
LNU	LNU reagerer på at toppidretten er fullstendig skjermet fra tiltak på alle nivåer, særlig i lys av at både denne og forrige regjering har lagt vekt på å prioritere barn og unge. Sykdommen rammer ikke barn og unge i særlig grad. Likevel bærer barn og unge en stor del av tiltaksbyrden gjennom strenge tiltak som påvirker deres liv.
Ungdom og fritid	- Risikoen for smitte er lik som i samfunnet ellers. Det handler om avveining av hensyn mellom grupper, og det er da viktig å ha med seg at den gruppa som opplever at de har det minst bra i samfunnet under pandemien er ungdom, grunnet utbredt ensomhet. - Trafikklysmodellen bør brukes også for fritidsklubber. - De viktigste risikoreduserende tiltakene for å hindre smitte på fritidsklubbfeltet er å sørge for et variert tilbud til barn og unge slik at de kan delta på en kombinasjon av aktiviteter fysisk, ute og inne, og digitalt. I tillegg til god ventilasjon, samt testing og vaksinerings av ansatte og brukere.
Kulturalliansen	Støtter innspill fra Norsk musikkråds forslag om tiltakspakker for produksjon og øvelser. Norsk musikkråd er ledende kompetanse på området, og pandemien har vist at deres vurderinger er gode. Spesielt gjelder det at lokalets størrelse bør avgjøre gruppens størrelse.
3) Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden	
Frivillighet Norge	- Savner klarhet i hva som er arrangement og hva som er aktivitet og hva som er privat og hva som er offentlig arrangement. Dette er også ulikt praktisert i kommunene, noe vi har fått flere henvendelser om. Vi ber om at planen i større grad spesifiserer det. For eksempel kan det stå at et «offentlig arrangement» er et arrangement der det er en ansvarlig arrangør som ikke er en privatperson. - Øvre grense i alderskategorien barn og unge bør heves til 25 eller 30 år i tråd med vilkår for støtteordninger. Barn og unge trenger voksne tilretteleggere og/eller gruppa kan inkludere deltakerne er over 20 år. Aktiviteter der majoriteten av deltakerne er under den

	satte aldersgrensen bør regnes som aktiviteter for barn og unge, alternativt at definisjonen omfatter aktiviteter som har barn og unge som målgruppe. • Behov for å skjerme andre grupper på tilsvarende måte: sårbare voksne, som har få andre fritidstilbud eller sosiale muligheter. • Prosentvisse begrensninger på rommets kapasitet framfor absolutte antall. Vil gjøre det mulig å flytte aktiviteten og likevel gjennomføre for flere. Det må komme klart fram hvordan denne prosentvisse kapasiteten skal beregnes, for eksempel med utgangspunkt i brannvernbestemmelser.
Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite (NIF)	• Avhenger av forholdet mellom anbefalinger og påbud og hvem de skal gjelde for, og hvilke smittevernsfaglige begrunnelser som vil ligge til grunn. • Det fremstår uklart hva som er forslag til forskriftsfestede begrensninger, og hva som er forslag til anbefalinger. Dette må tydeliggjøres for å kunne vurdere tiltaksbyrden. • Begrensninger t.o.m moderat nivå bør ligge som anbefalinger ikke forskrift. Sektoren selv vil gjøre gode vurderinger av hvordan en kan drive på en smittevernmessig forsvarlig måte på disse nivåene. Idretten kan gjøre mye for å regulere avstand rundt aktiviteten, og i selve aktiviteten holde avstand der det er mulig.
Norsk musikkråd	• Tiltakene som foreslås på moderat nivå oppleves som til dels svært inngripende. • Gruppeinndeling bør erstattes av lokalets egnethet. Det vil først og fremst baseres på disponibelt romareal og at ventilasjonen tilfredsstiller TEK17, utover allerede etablerte smitteverntiltak i veileder. • Hvis anbefalingen om gruppeinndeling likevel videreføres, bør det formuleres etter samme vilkår som anbefaling om avstand. Det bør inngå som ett av flere tiltak som medvirker til å unngå unødig smitterisiko, og ikke fremstå som et absolutt krav dersom det er vanskelig å gjennomføre i praksis. Gruppeinndelingene bør økes til inntil 30 personer. • Forslag til justeringer i tekst er lagt ved for kategori idretts- og fritidsaktiviteter på moderat og høyt tiltaksnivå.
LNU	• Aldersdelingen over/ under 20 år er problematisk for barne- og ungdomsfrivilligheten. Mange har medlemmer mellom 15-25 år, og aldersdelingen kan i mange lokallag gjøre at det ikke blir noe aktivitet i det hele tatt. LNU foreslår at Regjeringen endrer på aldersdelingen til å være på 26 år, i samsvar med de aldersgrensene som blir brukt i definisjonen av en ungdomsorganisasjon, f.eks. i mottakere av støtteordninger som grunnstøtta. Dette vil sørge for at ungdomsorganisasjonene får et større spillerom ved et eventuelt nytt utbrudd. • Stimuleringsordningene og krisepakken i liten grad treffer den vanlige driften i barne- og ungdomsorganisasjonene, men virker å fungere fint for de større arrangementene som sommerleirene. Støtte til den vanlige aktiviteten i lokallagene og sentralleddene i organisasjonene bør gis gjennom ordninger vi vet er treffsikre og ubyråkratiske: Frifondsordningene og grunnstøtta til barne- og ungdomsorganisasjonene.
Ungdom og fritid	• Om antallsbegrensningene i kategorien «Idretts- og fritidsaktiviteter» opprettholdes på moderat til svært høyt tiltaksnivå, anbefaler Ungdom og fritid at myndighetene bevilger midler til fritidsklubbfeltet slik at tiltaksbyrden for barn og unge reduseres noe. Konkret foreslår

	de at 5 millioner kroner bevilges til en fleksibel ordning forvaltet av Ungdom og Fritid der klubber kan søke på aktivitetsmidler til aktiviteter digitalt og utendørs, og på lønns- og driftsmidler slik at de kan gjennomføre innendørsaktiviteter for flest mulig brukere ved å opprette flere kohorter. Mekanismene for en effektiv søknads- og tildelingsordning allerede til rette for dette.
Kulturalliansen	• Støtter Virkes vurdering (spilt inn i det andre innspillsmøtet) om at ved lavt og moderat nivå erstattes antallsbegrensninger av krav om smittevernaglig forsvarlig drift. Nyere undersøkelser viser at det er få som smittes på kulturarrangementer, og det man oppnår i redusert smitte er forsvinnende lite i forhold til den negative effekten strenge tiltak har for deltaker, organisasjoner, arrangører og publikum.
4) Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå	
Frivillighet Norge	• Bedre tid på å forberede på tiltakene vil minske risikoen for økonomiske tap. • Frivillige organisasjoner er avhengig av tillit blant sine medlemmer og å oppfattes som ansvarlige. De vil i all hovedsak følge anbefalinger selv om de ikke er absolutte, forskriftsfestede krav. Det er derfor viktig at ikke anbefalingene er strengere enn de må. • Mange organisasjoner har sine viktigste aktiviteter om sommeren. Perioder for både tiltak og kompensasjonsordninger må derfor omfatte sommeren. • Tiltak bør annonseres tidligere på dagen. Har stor betydning for informasjonsflyten videre. • Redd barna har sendt inn et skriftlig innspill som bygger opp under Frivillighet Norge sitt innspill på dette punktet. De legger vekt på at det er utfordrende med stadige endringer i retningslinjer: utfordrende å holde på motivasjonen til de frivillige og rekruttere nye. Ønsker mer forutsigbarhet.
Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite (NIF)	• Lenger tid mellom beslutning og innføring av tiltak, vil kunne redusere negative konsekvenser som f.eks. økonomiske tap, og det vil gi noe mer tid til å forankre tiltakene som innføres. Nedjustering av tiltaksnivå skjer så snart det er mulig, men det vil også her være ønskelig å varsles tidlig når reduksjon av tiltaksnivå besluttet. • Foreslår minimum to dagers varsel ved endring av tiltaksnivå. • God dialog i forkant av reduksjon av tiltaksnivåer er nødvendig dersom lemping av tiltak skal få ønsket effekt så snart som mulig etter at beslutningen trer i kraft.
Norsk musikkråd	• Nødvendig tid fra beslutning til innføring vil variere basert på hvor omfattende justeringer som blir presentert. For det frivillige musikkliv tar endringer tid, og optimalt burde det gå minst én uke fra beslutning til tiltakene innføres. • Annonsering av nye tiltak bør fortrinnsvis gjøres i arbeidstid, og helst så tidlig i uken som mulig. Ved endringer i tiltaksnivå er informasjonsbehovet blant våre medlemmer stort, og dette arbeidet krever merarbeid for organisasjonene. En bør så langt det er mulig unngå at presentere nye eller endrete tiltak på kveldstid, sent i uken eller i helger. • For musikkorganisasjonene vil den foretrukne løsningen vært å få tilsendt aktuelle smitteverntiltak før de blir annonsert på en pressekonferanse, med sperrefrist. Sperrefrist vil bli respektert av organisasjonene, og en slik løsning vil lette arbeidet betraktelig. Det gjør at musikkorganisasjonene får analysert og gjort klart informasjonsmateriell til medlemmer, for utsendelse etter sperrefrist.

LNU	Om det planlegges «spesielle» regler for barn og unge knyttet til sommerleirer ved fremdeles behov for smittevern, bør dette kommuniseres innen utgangen av februar. Det er lettere for organisasjonene å forholde seg til at det kan bli mindre behov for regler og avstandskrav, enn at de går rundt og er urolig for hvor krevende det kan bli.
5) Synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak ut fra vaksinestatus, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse. Det bes særlig om innspill om hvilke hensyn som bør ivaretas, hvilke forhold som bør reguleres ved en eventuell forskriftsregulering, forventet nytte og synspunkter på hensiktsmessig innretning.	
Frivillighet Norge	- Frivillighet Norge har ikke hatt nok behandlingstid internt til å ha en omfattende mening om koronasertifikat og differensierte smitteverntiltak. - Koronasertifikat bør ha så lav administrasjonsbyrde som mulig for organisasjonene og ikke bidra til å skape utenforskap. Det fins folk som ikke har mulighet til å ta vaksine av andre grunner enn de ideologiske, og hvorfor kan være sensitiv informasjon som det kan være utfordrende for frivillige å ivareta. Det fins også papirløse innbyggere som rett og slett ikke har tilgang til koronapass, men som frivilligheten er opptatt av å ivareta. En mulig løsning med differensierte tiltak må ta hensyn til disse og tilsvarende grupper.
Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite (NIF)	- Innføring av differensierte smitteverntiltak og krav om koronasertifikat vil gjøre det mer krevende å gjennomføre trening og arrangementer. Det kan bidra til administrativt merarbeid f.eks. ved å endre vilkår for deltakelse. Dette kan omfatte f.eks. oppfølging av utøvere som ikke lenger kan utøve aktivitet, foresatte som ikke lenger kan følge opp mindreåriges aktivitet, og håndtering av mulige krav om refusjon for personer som ikke kan delta på arrangementer mv. - Det er krevende å gi synspunkter uten at det i større grad konkretiseres hvordan differensierte smitteverntiltak vil bli innrettet, hvilke unntak som vurderes, og hvordan ansvarsfordelingen mellom idretten og myndighetene vil bli. Uansett vil det for idretten være ønskelig å holde åpent i så stor grad som mulig, og idretten er derfor positiv til å se nærmere på hvordan dette kan reguleres dersom det skulle vise seg nødvendig for å kunne gjennomføre trening og konkurranser for så mange som mulig. - Viktige parametere som bør ligge til grunn for disse vurderingene vil kunne være: Forholdsmessigheten av innføring av slike systemer må vurderes opp mot tiltaksbyrden, og hva man ønsker å oppnå; Innføring av slike systemer må gjelde ved særs krevende beredskapsnivåer; Det må være lav administrativ byrde; Bør gjelde publikum og ikke utøvere; Må ikke gjelde for personer under 18 år.
Norsk musikkråd	- Som følge av få konstaterte smitteutbrudd etter musikkøvelser er det tvilsomt om differensierte smitteverntiltak basert på vaksinestatus vil ha den ønskede effekt. - Pr i dag er det heller ikke juridisk åpning for å kunne kreve gyldig koronasertifikat på fritidsaktiviteter, og vi ønsker i utgangspunktet heller ikke at det åpnes for det. Først og fremst stiller dette strenge krav til personvern, og vi ønsker pr i dag ikke at det åpnes for at tillitsvalgte i musikklag skal ha ansvar for dette. Videre vil det også føre til et merarbeid for tillitsvalgte og kan anspore til konflikter i lagene. - Differensierte smitteverntiltak på arrangementer som konserter mv. oppfattes mer rasjonelt. Det deltar gjerne et publikum fra et videre geografisk område som samles for å delta på arrangementet.

Ungdom og fritid	En stor del av brukergruppen er mindreårige, og per nå bør ikke koronasertifikater eller vaksinestatus benyttes som en mekanisme for å skille på hvem som skal kunne benytte slike tilbud og ikke, da personer i denne gruppen ikke selv bestemmer hvorvidt de skal vaksineres eller ei.
------------------	--

Innspill fra aktører på kulturfeltet

1. Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå

Norske konsertarrangører	- NKA har igjennom hele pandemien bedt om større grad av medvirkning og bedre, tverrfaglige prosesser knyttet til innføring av smitteverntiltakene som har rammet kulturbransjen. Ett av innspillene var utvikling av tiltakspakker, og NKA er positive til at dette arbeidet igangsettes. Samtidig mangler det dokumentasjon av de smittevernrelaterte begrunnelsene som har vært lagt til grunn for innføring av tiltak så langt. Uten at et slikt grunnarbeid er gjort, er det umulig for oss som bransjeorganisasjon å komme med faglig funderte svar på spørsmål om for eksempel hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene. - NKA kan ikke se at smittevernloven gir dekning for at tiltak innført på bakgrunn av føre-var-prinsippet skal kunne basere seg på verstefallstekning. Tvert imot skal vurderingene hensynta all tilgjengelig kunnskap og reflektere usikkerheten som eksisterer. Dette perspektivet bør tillegges vekt i den videre behandlingen av tiltakspakkene. - Så lenge det foreligger en generell anbefaling om én meters avstand, og kulturarrangementer ikke forfordes i form av unntak fra dette kravet, vil alle nivåene (lavt, moderat, høyt og svært høyt) innebære svært alvorlige negative konsekvenser for hele økosystemet tilknyttet arrangementer. - Ved innføring av antallsbegrensninger forverres dette ytterligere, slik at man allerede på moderat nivå i praksis innfører et yrkesforbud for store deler av kulturbransjen. - NKA mener det ikke bør være antallsbegrensning, men krav til smittevernrelatert forsvarlig drift på lavt og moderat tiltaksnivå. Alternativt må kulturarrangementer forfordes gjennom å gi unntak for avstandskravet. - Dersom det skal innføres antallsbegrensninger for arrangementer på høyt nivå, må begrensningene i større grad differensieres med utgangspunkt i type lokaler og med bakgrunn i type arrangement, jf. §14a om «ikke-nødvendige butikker og kjøpesentre»).
Norsk teater- og orkesterforening	- NTO mener det er behov for mer kunnskap om effekter av tiltak, både på tiltakenes smitteverneffekt og de negative tilleggsvirkningene på økonomi og samfunn. Dette er en forutsetning for forholdsmessige og treffsikre tiltak. - Det må settes ned flere utvalg enn Holden-utvalget, med ekspertise på flere områder. NTO mener aktører med arrangørfaglig kompetanse bør jobbe tett og grundig over tid med helse- og smittevernrelatert kompetanse. - Fagetatens anbefalinger til regjeringen må offentliggjøres i det de sendes over til regjeringen som en del av en åpen og inkluderende prosess.

	• Økonomisk garanti: Restriksjonene må følges av en økonomisk garanti for at institusjonene kan opprettholde aktivitet og sysselsetting innenfor de til enhver tid gjeldende smittevernsbestemmelser. • Konsekvensene av tiltakspakkene er svært inngripende for de sektorene som berøres. NTO ber om at arrangørbegrepet differensieres.
Norske kulturhus	• Norske kulturhus vurderer at kulturnæringen rammes uforholdsmessig hardt i utkastet til tiltakspakker, selv på lavt og moderat nivå. • Norske kulturhus mener at dersom det skal gjelde antallsbegrensinger, er det vesentlig at man går over til en skalerbar ordning, der størrelsen på kulturarenaenes publikumsarealer avgjør hvor mange som kan være til stede på arrangementer. Dette vil i praksis bety å likebehandle arrangementer med praksisen som er etablert for varehandel, markeder, treningssentre mm, jamfør slik man hadde i covid-19-forskriftens § 14 a. • Norske kulturhus støtter forslaget til alternativ regulering, som i tabellen er skissert som «Alternativ: Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning.».
Creo	• Selv på lavt nivå har de skisserte tiltakene store konsekvenser for kulturbransjen med inntektstap som resultat. • Tiltakene har dessuten store samfunnsmessige konsekvenser med tap av ytringsrom og arenaer av stor betydning for folkehelsen.
Fagforbundet Teater og Scene	• Overordnet tilbakemelding fra Fagforbundet Teater og Scene er at det bør gå tydelig fram hvilke kriterier som fører til at neste nivå inntre. De opplever at kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt og etterlyser en klar medisinskaglig begrunnelse for tiltakene. Fagforbundet Teater og Scene knytter kommentarer til hvert enkelt tiltaksnivå: 1. <u>Normal hverdag med økt beredskap:</u> • Anbefalingen om 1 meters avstand vil påvirke kultursektoren i noe grad. • Mange kan fortsatt være bekymret for store folkemengder og at samfunnet preges av høyt sykefravær med karantene og isolasjon. 2. <u>Lavt tiltaksnivå:</u> • Stiller seg svært positive til alternativet om å stille krav om smittevernaglig forsvarlig drift, uten nasjonalt regulert antallsbegrensning. Dette vil være i tråd med en større likebehandling av kultursektoren og andre deler av samfunnet. • Alternativet med prosentvis kapasitetsbegrensning er en forbedring fra et generelt maksimumsantall ved at det tar hensyn til det enkelte lokales størrelse eller utforming. Det vil fortsatt ha store konsekvenser for de ansattes arbeidshverdag og mulig inntjening for virksomhetene. 3. <u>Moderat tiltaksnivå:</u> • De profesjonelle arrangørene må vises tillit og reguleres sammen med andre virksomheter under covid-19-forskriftens §14 a Krav til smittevernforvarlig drift ved andre virksomheter. • Folkehelseinstituttet skisserer at en mulighet er å overlate risikovurdering og tiltaksvurdering for offentlige arrangementer til arrangørene selv i samråd med kommunene. Fagforbundet Teater og Scene mener dette burde være den foretrukne løsningen for regjeringen.

	• Strengere tiltak vil få betydelige konsekvenser for medlemmene: Tiltakene kan føre til fare for permitteringer hvis det ikke samtidig er en lønnsstøtteordning og andre kompenserende ordninger. Det er også fare for ytterligere tap av kompetanse ved at fagpersoner bytter bransje. • Langtidskonsekvensene er vanskelige å forutse, men det kan stilles spørsmål ved om det blir tatt mindre kunstnerisk risiko og at det vil bli mer ensretting hvis det fortsatt knyttes stor grad av usikkerhet til å drive med kulturvirksomhet. 4. <u>Høyt tiltaksnivå</u> • De strenge begrensningene som rammer arrangementer, vil ha store konsekvenser for hele kultursektoren. Jo mer inngripende tiltakene er jo større vil de allerede nevnte utfordringene bli. • I tillegg til å ha en betydelig samfunnskostnad vil inntektstapene bli store. • De med løs tilknytning til arbeidslivet står i fare for å bli særlig hardt rammet igjen. 5. <u>Svært høyt tiltaksnivå</u> • Det bør være svært høy terskel for å forby arrangementer og stenge ned kulturvirksomheter. Det er svært inngripende og kan påvirke den psykiske helsen og folkehelsen generelt negativt. • Det rammer de ansatte og reduserer befolkningens tilgang på felles møteplasser og arenaer for meningsbryting. • Ved begrenset eller ingen drift vil det bli økonomiske utfordringer for virksomhetene som kan føre til permitteringer og konkurser. • Det er også betydelig risiko for at ansatte som blir permittert finner arbeid i andre sektorer. Kompetanseflukten fra bransjen er allerede kritisk, og man har også mistet to år med rekruttering. Det finnes heller ikke utdanningstilbud i Norge til flere av yrkene innen de scenetekniske fagområdene. • Viser til kulturmeldingen: Kunst og kultur er ytringer med samfunnsbyggende kraft. Et rikt og variert kulturliv er en forutsetning for ytringsfrihet og et velfungerende demokrati. Det å ta del i kulturaktiviteter er verdifullt for den enkelte, og innebærer òg at man blir vant til å møte et mangfold av meninger og ytringsformer.
Virke	• Tiltaksbyrden på «lavt nivå» er svært stor for enkeltbransjer. Krav om 1 meters avstand bidrar til å redusere kapasiteten i serveringsvirksomheter, kinoer og andre arrangementsaktører med mellom 30 og 50 prosent. Holden-utvalget anslår også tiltaksbyrden for dette tiltaket som stor, både med hensyn til velferd og økonomi. • Antallsbegrensninger på arrangementer medfører alvorlig omsetningssvikt for arrangører av private og offentlige arrangementer med tilhørende leverandørkjede. Tilbakemeldingene fra berørte virksomheter er at å følge virksomhetens smittevernveileder gir både bedre smittevern og kapasitetsutnyttelse enn å følge nasjonale pålegg, som ikke kan hensynta særegenheter ved hvert enkelt lokale. • I stedet for å legge en tung tiltaksbyrde på et fåtall næringer, bør de lave tiltaksnivåene etter Virkes syn tilstrebe å fordele tiltaksbyrden på flere samfunnsområder. På lavt og moderat tiltaksnivå bør alle kapasitets- og avstandsbegrensninger erstattes

	med krav om smittevern faglig forsvarlig drift. Dette understøttes av et dansk forskningsprosjekt: Dansk Live. (2022) Kultur og idræt under en pandemi. • Stenging av bibliotek, museer, fornøyelses—parker, lekeland, spillehaller og lignende må flyttes fra «høyt» til «svært høyt» tiltaksnivå da det likebehandler med ikke-nødvendige butikker. • Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller: 2 meters avstand ved høyintensiv trening er for inngripende til å være på «lavt nivå». Foreslås erstattet med krav til smittevern faglig forsvarlig drift. Antallsbegrensning bør knyttes til lokalets kapasitet, ikke være maksantall. • Smitteverntiltak må automatisk utløse kompensasjon til berørte virksomheter. • Virke anmoder regjeringen om å begrunne hvert tiltak i planen, og inkludere henvisning til relevant litteratur. • Virke oppfordrer regjeringen til å snarest iverksette tiltak som muliggjør forskning og læring underveis i fremtidige kriser.
Bransjeorganisasjonen for sceneteknisk produksjon (BFSP)	• Forholdsmessighet: De fremlagte forslagene gir ikke likevekt mellom forskjellige næringer, selv om det ikke foreligger eller kan fremlegges dokumentasjon på at arrangement er vesentlig farligere enn f.eks. varehandel. • Etterlyser en klar medisinsk begrunnelse for smitteverntiltakene, med ref. til smittevernloven § 1-5. • Lavt og moderat tiltaksnivå må være basert på smittevern forsvarlig drift for arrangement på lik linje med andre næringer. FHI trekker frem dette som et alternativ, noe BFSP mener er riktig, og eneste vei å gå. • Avstandsregulering bør tas bort på lavt tiltaksnivå. Munnbind og koronasertifikat kan brukes om alternativ. • Vi forutsetter at kompenserende (økonomiske) tiltak er klare i forkant og iverksettes umiddelbart ved høy og svært høy tiltaksgrad, eller når det oppstår prosentvis begrensninger på kapasitet. • Definisjonen «faste tilviste plasser» må erstattes med «tilviste plasser» for å tydeliggjøre at setene ikke må være fastmonterte.
Nordisk kulturhusråd	• Kulturnæringen har siden mars 2020 vært underlagt strenge smitteverntiltak, som har ført til mange avlyste arrangement, arrangementer som er gjennomført med sterkt redusert kapasitet, betydelige inntektstap, svikt i billettsalget, kompetanseflukt, permitterte ansatte mv. • Nordisk kulturhusråd (norske konserthus) er uenige i at kapasiteten i konsertsaler skal detaljreguleres. • Det bør ligge samme avstandskrav til grunn som for butikker/kjøpesenter o.l. • Det må kun stilles krav til smittevern faglig forsvarlig drift. Konserthusene er profesjonelle i håndteringen av store publikumsmengder, og gjør til vanlig dette på daglig basis. • Det kan vurderes om tiltak bør differensieres mellom profesjonelle aktører/konsert/kulturhus, og de som håndterer arrangementer med mye publikum på mer frivillig/hobbybasis
Spekter	• Spekter er spørrende til den prosessen som er påbegynt. Konsekvensene av tiltakspakkene kan være svært inngripende for de sektorer som berøres. Det er derfor viktig at det brukes tilstrekkelig tid til utredning, og det må foreligge en begrunnelse for de tiltakene som foreslås. Spekter mener derfor det må settes av mer tid til arbeidet med tiltakspakker.

	• Hvis tiltakspakkene skal gi forutsigbarhet, må det sies noe om kriteriene for når de ulike tiltaksnivåene slår inn. • Forslaget viser at det er lagt opp til ulik behandling av ulike sektorer. Det har gjennom hele pandemien vært lagt opp til at barn og unge skal prioriteres, mens andre prioriteringer synes litt uklare og tilfeldige. Spekter mener disse prioriteringene bør synliggjøres og være en del av høringsgrunnlaget. • Arrangementsdefinisjonen må endres slik at man ikke får det samme regelverket i et lokalt grendehus som i Den Norske Opera & Ballett. Profesjonelle aktører, som er varige arbeids- og oppdragsgivere, bør prioriteres og holdes åpent i samme grad som resten av samfunnets institusjoner, varehandel osv. • Nødvendig med tilpassede kompensasjonsordninger: Spekter mener det bør utvikles kompensasjonsordninger, som følger de ulike tiltaksnivåene, slik at ordningene ligger klare så snart vi går over til et nytt tiltaksnivå. Dette bør være regelstyrte ordninger.
Norges museumsforbund	• At museer (og biblioteker) foreslås stengt ved svært høyt smittenivå må etter Museumsforbundets syn ses i sammenheng med virusvarianter med svært alvorlige følger. Redusert kapasitet på inngang og forsterket smittevern ved bruk av munnbind vil kunne være et alternativ for å unngå opprettholdelse av en praksis med uforholdsmessige tiltak samt bidra til å redusere museenes tap ytterligere. • At museer bare kan gi sterkt redusert tilbud ved høyt nivå, mens bibliotekene kan holde åpent, mener Museumsforbundet er uforholdsmessig, både når det gjelder å ivareta barn og unge og fordi museene har godt med plass i forhold til besøkstall og enkelt kan legge til rette for spredning av publikum og forsterket smittevern. • Ved moderat nivå foreslås at det kan holdes åpent med 50 % nivå inne, men med noe høyere antall utendørs ved ivaretagelse av gjeldende bestemmelser om smittevern faglig drift. Museumsforbundet mener det her må skilles mellom arrangementer i sal, der 50 % utnyttelse av kapasiteten kan være en mulig og fornuftig løsning for å overholde nødvendig avstand, aktiviteter som krever nærmere kontakt og vanlig museumsbesøk som har større likhetstrekk med å gå i butikken for å handle. Her bør totalt areal og beregnet behov for plass pr besøkende være mer naturlig. Vi anser dette som et uforholdsmessig strengt inngripende tiltak. Det er likevel positivt at antallet personer uten tilviste plasser er noe økt både ute og inne, og det er en forbedring selv om antallet fortsatt kan være vel begrenset i forhold til reell kapasitet. • Kravet til smittevern faglig forsvarlig drift er en selvfølge for Museumsforbundets medlemmer. Det viktigste er at museene gjør en risikovurdering, basert på faktorer som er ramset opp i en smittevernsveileder. Museene er så forskjellige i størrelse og utforming at det vanskelig kan innføres felles begrensninger på antall, så man må se på tilgjengelig areal og andre forhold. Her er Museumsforbundets erfaring at museene gjør gode vurderinger og slipper ikke inn flere enn det som er forsvarlig ut fra det de formidler.
KS	• KS viser til at kommunene har et selvstendig ansvar for smittevern, hjemlet i smittevernloven. På lokalt nivå vil de typisk gjøre samlede, sektorovergripende vurderinger. KS velger derfor å kommentere hele tiltakspakken på overordnet nivå, uten en særskilt sektortilnærming.

	- Vi vil få et stadig bedre kunnskapsgrunnlag for "side-effektene" av nedstengingene, eksempelvis utslag av negativ psykisk helse hos barn og unge/unge voksne - som vi nå ser gjenspeiler seg i mange undersøkelser og et høyt press på helsetjenestene. KS mener at dette må vurderes inn mot både tiltaksnivå og ikke minst varighet av tiltak. <u>Kommentarer til enkeltelementer i pakkene:</u> <u>Arrangementer:</u> Begrensninger i antall på private og offentlige arrangement, må kunne gjøres ut fra lokale veiledere, slik som allerede er tilfelle for kjøpesentra. De fleste kommunene har egne ressurser som veileder både idrett, kultur, uteliv, næringsliv med flere. Ved lavt smittetrykk anbefaler KS alternativet med krav om smittevern faglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning (jamfør kommunens veiledningsmulighet). - KS spiller for øvrig også inn at butikker bør ha antallsbegrensninger på høyt tiltaksnivå og høyere.
2) Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sector – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene	
Norske konsertarrangører	- NKA mener det foreligger kunnskap som viser at risikoen for smittespredning i forbindelse med kulturarrangement er svært liten. Både en undersøkelse gjennomført av landets 13 scenehus, NTOs undersøkelse og en ny dansk undersøkelse viser dette. - Som utdypet over ser vi ikke at vi kan svare på hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene ut fra dokumentasjon som foreligger fra myndighetene. Bevisbyrden burde følge der etter.
Norsk teater- og orkesterforening	- Etterlyser mer systematisk forskning på for å avdekke smitterisiko ved arrangementer. NTO gjennomførte en undersøkelse blant sine medlemmer, som viser at mellom mars 2020 og mars 2021 ikke var noen kjente smittetilfeller blant publikum på deres forestillinger. - En ny dansk undersøkelse viser også at det er minimal risiko for smitte på kultur- og idrettsarrangementer.
Norske kulturhus	- I KUDs innspillsmøte 11. februar viste Norske kulturhus til en medlemsundersøkelse som viser at det har deltatt smittede på arrangementer (påvist i etterkant), men at det ikke har medført utbrudd blant publikum. - Det har dessverre vært noen utbrudd knyttet til utøversiden og amatørkor/kor på noen kulturhus, men dette har ikke medført smitte blant publikum.
Creo	- Viser til at flere undersøkelser viser at tiltakene som har rammet kultursektoren ikke har vært forholdsmessige. - Smitterisikoen på store kulturarrangementer viser seg å være svært lav, også der hvor man har gjennomført forskningsarbeid på større ansamlinger under pandemien. - Vurdering av bl.a. salstørrelse, ventilasjonsanlegg, rengjøring og tilgjengelig personell er viktige faktorer når man skal vurdere rimeligheten av risikoreduserende tiltak.
Fagforbundet Teater og Scene	De viktigste risikoreduserende tiltakene er i stor grad de samme som gjelder i samfunnet ellers. Det vil si styrket renhold, bruk av munnbind, begrenset ferdsel på arbeidsplass/virksomhet, hjemmekontor for de som kan, digitale møter, jevnlig testing, at syke personer holder seg hjemme, bruk av fleksibelt arbeidstidsoppmøte og bakvaktordninger for å redusere antall på jobb samtidig. Ellers er det utviklet smittevernveiledere og det gjøres risikovurderinger i forkant av produksjoner.

	• Overordnet mener Fagforbundet Teater og Scene at myndighetene bør kartlegge og dokumentere hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene. Viktig kunnskap om dette kan ha gått tapt i perioden som har gått. • Den kunnskapen vi har viser at risikoen for smitteutbrudd på kulturarrangementer er liten. Fagforbundet Teater og Scene henviser til en medlemsundersøkelse gjennomført av Norsk Teater- og Orkesterforening, og den danske undersøkelsen SAFE 2.0 gjennomført av Dansk Live i samarbeid med Københavns Universitet, Roskilde Universitet, RF Experience og Divisionsforeningen. Resultatene fra disse undersøkelsene må legges til grunn i det videre arbeidet med tiltakspakker.
Virke Kultur og opplevelser/ Produsentforeningen	• Det trengs klare og transparente beslutningskriterier og prioriteringsrekkefølger. Med beslutningskriterier mener vi hvilke variabler som påvirker smitteverntiltakenes intensitet. Eksempelvis terskelverdier (antall smittede/innleggelser mv.) som tilsier justering/videreføring av tiltaksnivå. Men prioriteringsrekkefølge mener vi hvordan regjeringen rangerer ulike hensyn opp mot hverandre. • Det bør tilstrebes å gi prognoser for neste skritt i tiltaksplanen med tilhørende beslutningskriterier slik at næringslivet i størst mulig grad kan forlenge sin planleggingshorisont.
Bransjeorganisasjonen for sceneteknisk produksjon (BFSP)	• Det er fremlagt dokumentasjon om at spredningen er så liten at den kan kalles fraværende på de større spillestedene. Referer til den danske undersøkelsen «Kultur og idræt under en pandemi»: Kultur Idræt under pandemi-SAFE2 0.pdf (dansklive.dk) • Risikoen må ansees som lavere på arrangementsarenaer enn på steder hvor ingen har kontroll på besøkende/reisende/kunder. En slik kontroll har vår bransje via våre billettsystemer. • Ved at arrangør har kontroll på hvem som har vært på arrangementet så er også evt. smittesporing enklere. Dette er ikke mulig på f.eks. et kjøpesenter • Bransjen har ved normal drift god smittevernhygiene, publikum oppholder seg i relativt kort tid i fellesareal, og det er høyt fokus på renhold.
Norske Festivaler	• I en fase der gjenåpning skjer samtidig med økende smitte, må det vises tillit til kulturarrangørene slik at begrensningene for arrangementer ikke er større enn ellers i samfunnet. Arrangørene har i overveiende grad vist ansvarlighet, profesjonalitet og forsvarlighet slik at smittevern er ivaretatt.
Nordisk kulturhusråd	• Viktigste risikoreduserende tiltak er munnbind, krav til smittevernaglig forsvarlig drift, ventilasjon.
Spekter	• Spekter har ingen faglig forutsetning for å vurdere risiko for smitte i kulturbransjen. • Spekters medlemmer er profesjonelle, har velutviklede beredskapsplaner, og det har ikke vært påvist smitteutbrudd i forbindelse med konserter. Det bør legges opp til at publikum tar like stort ansvar for seg selv på en forestilling, som når de er på et annet offentlig sted. Arrangementene foregår stort sett på kveldstid og legger ikke press på kollektivtrafikken, og meldingen fra kulturhusene utenfor de store byene er at publikum stort sett kjører egen bil.
Norges museumsforbund	• Risikoen for smitte ved museumsbesøk er lav. Museene har ikke hatt noen smitteutbrudd fra besøk eller aktiviteter i museene. God plass og mulighet til å holde avstand er viktige reduserende tiltak sammen med tilbud om håndsprit/håndvask, munnbind, stenging

	av aktiviteter som kan fremme smitte, økt renhold og adgangsbegrensende tiltak der det er stor pågang. Flere museer har etablert slike tiltak, men for de fleste er situasjonen at antallet besøkende er svært håndterlig da mange har mistet publikum og har et sterkt reduserte besøkstall. Museumsforbundet kommer snart med tall fra siste undersøkelse og ettersender disse. • Salg av kaffe/mat er viktig for museene, for å gi et sosialt tilbud til besøkende. Museenes viktige rolle som samlingssted i små tettsteder og bygder må ikke undervurderes. Ordinære tiltak med håndsprit og vask kan med fordel videreføres også etter pandemi, og disse er tilstrekkelige.
3) Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden	
Norsk teater- og orkesterforening	• NTO mener helsefagetatenes alternative forslag med krav om smittevern faglig forsvarlig drift, uten generelle antalls- eller kapasitetsbegrensninger det eneste fornuftige på nivå 2-4 (lavt til moderat nivå) • NTOs medlemmer er profesjonelle arbeidsgivere som har velutviklede beredskapsplaner, risikovurderinger, rutiner og tiltak knyttet til de lokalene de opererer i og den aktiviteten de har og som driver hele året med produksjon og håndtering av publikum. • NTOs medlemmer rapporterer om at konsekvensene av isolasjons- og karantenebestemmelser i dagens situasjon innebærer en langt større tiltaksbyrde enn sykdommen i seg selv, siden disse skaper store utfordringer for kontinuitet i produksjon og forestillinger/konserter.
Norske kulturhus	• Norske kulturhus mener at dersom det skal gjelde antallsbegrensninger, er det vesentlig at man går over til en skalerbar ordning, der størrelsen på kulturarenaenes publikumsarealer avgjør hvor mange som kan være til stede på arrangementer. Dette vil i praksis bety å likebehandle arrangementer med praksisen som er etablert for varehandel, markeder, treningssentre mm, jamfør slik man hadde i covid-19-forskriftens § 14 a. • Norske kulturhus støtter forslaget til alternativ regulering, som i tabellen er skissert som «Alternativ: Krav om smittevern faglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning.».
Creo	• Covid-19-forskriftens § 14a Krav til smittevern faglig forsvarlig drift av virksomheter (slik den lød før 11. februar) må legges til grunn også for regulering av arrangementer. Viser til at det må være likebehandling med eks. varehandelen.
Fagforbundet Teater og Scene	• Offentlige arrangementer må reguleres på lik linje med øvrige virksomheter som tidligere var omfattet av §14a i covid-19-forskriften. • Helsedirektoratet påpeker at måten arrangementer per dags dato er regulert på har noen smidigere løsninger, herunder § 13b annet ledd, som gir unntak fra kravet til en meters avstand for visse deltakere på arrangementer. § 13b annet ledd gir dessuten unntak fra en meter ved faste tilviste plasser. Bestemmelsen i § 14a inneholder derimot en regel om 1 meters avstand uten unntak. Fagforbundet Teater og Scene deler Helsedirektoratets vurderinger av at unntakene under §13b annet ledd bør videreføres samtidig som bransjen gis mulighet til å fastsette hvor mange personer som maksimalt kan være til stede i lokalene, beregnet ut fra lokalenes størrelse og utforming. • Sekundært innspill: Prosentvis kapasitetsutnyttelse eller begrensning basert på tilgjengelig areal vil være en bedre løsning enn faste maksimale antallsbegrensninger.

Bransjeorganisasjonen for sceneteknisk produksjon (BFSP)	Bransjen kan pålegges å drifte forsvarlig fremfor å stenges ned eller ha faste antallsbegrensninger. Regelverket må samsvare med tiltak for andre virksomheter/næringsliv på samme tiltaksnivå (ref. §14a i covid-19-forskriften).
Norske Festivaler	Vi vet at det vil ta lang tid for at publikum skal komme tilbake til alle typer arrangementer som før pandemien. Derfor er det viktig at merkostnader dekkes og kompensasjonsordninger videreføres. Som del av gjenoppbyggingen framover må det stimuleres til at arrangementer gjennomføres framfor avlyses.
Nordisk kulturhusråd	- Viser til innspill under spørsmål 1. Viktigste tiltak for å redusere tiltaksbyrden og samtidig få størst mulig kontaktreduserende gevinst er regulering etter tidligere §14a, samt bruk av munnbind, krav til smittevernaglig forsvarlig drift, ventilasjon. - Nordisk kulturhusråd (norske konserthus) foreslår 1 meters avstand mellom hver gruppe/kohort for ved høyt tiltaksnivå for å kunne ta imot et større antall publikummere i store saler, evt. ikke krav om maks. kapasitet.
Spekter	- Definisjonen av arrangement må justeres, slik at profesjonelle ikke rammes like hardt som en hvilken som helst annen arrangør. - Det må legges til grunn at ansvarlige arbeidsgivere, som driver hele året med produksjon og håndtering av publikum, kan vurdere egen kapasitet ut ifra de lokalene de opererer i selv, eventuelt i samråd med bedriftshelsetjeneste eller yrkeshygieniker. Derfor støtter Spekter FHIs alternative forslag om smittevernaglig forsvarlig drift fremfor antallsbegrensninger. - Spekter forutsetter at profesjonelle utøvere får utøve sin aktivitet på alle nivåer, slik som toppidretten. Dette gjelder selv om man har publikumsbegrensninger.
Norges museumsforbund	- Museumsforbundet erfarer at helsemyndighetene gir uttrykk for at man ønsker å stenge/ redusere kulturtilbud for å begrense mobilitet, blant annet på offentlig transport. De mener dette er uttrykk for «storbyblindhet» og må justeres da det ikke er slik at «alle» kommer med offentlig kommunikasjon over hele landet. For mange museer rundt om i landet er det store parkeringsplasser som reduserer behovet for bruk av offentlig kommunikasjon både for publikum og ansatte, og de har også ofte store uteområder og god plass innendørs. Hvis behovet er å begrense antall på kollektivtransport, må løsningene settes inn der og ikke ved å stenge/begrense museenes virksomhet. - Møteplassfunksjonen til museene kan naturligvis bidra til å øke mobiliteten, men med god plass og gjennomstrømming er dette en svært begrenset utfordring. Dette oppleves mer som «føre var»-tiltak som ikke er forholdsmessige i forhold til beredskap og smittevernrutiner. Det får også negativ effekt på folkehelsen både for barn og unge som ikke får delta i kulturaktiviteter. - Barn og unge og skoleklasser er mange steder en betydelig besøksgruppe innen DKS og andre undervisningsopplegg som man må tenke på og finne egnede retningslinjer for ved behov. Mange museer har imidlertid opparbeidet betydelig erfaring med å håndtere dette i skolesammenheng, og mange strekker seg langt og bruker mer ressurser på å kunne bidra med gode tilbud på trygge måter også fysisk i en krevende skolehverdag.
KS	
4) Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå	

Norske konsertarrangører	- Regjeringen må sørge for høyest mulig forutsigbarhet i pandemihåndteringen. Tiltakspakkene, med justeringer, kan bidra til dette dersom de følges av tydelig kommuniserte og faglige begrunnede terskelverdier knyttet til hvert nivå. - I den grad det er mulig bør både innstramming og lettelser signaliseres noen dager før iverksettelse. - Det er videre viktig at regjeringen tar inn over seg at forsinkelsen i næringskjeden for kulturarrangementer er betydelig. Det er derfor avgjørende at de kompenserende økonomiske tiltakene ivaretar hele næringskjeden, er klare samtidig som tiltak iverksettes, og varer i minimum tre måneder etter at tiltakene oppheves.
Norsk teater- og orkesterforening	Beslutninger om både nye tiltak og fjerning av tiltak bør kommuniseres umiddelbart når beslutning er fattet, men det må i større grad gis rimelig frist for iverksetting av tiltak.
Norske kulturhus	- I KUDs innspillsmøte 11. februar viste Norske kulturhus til at medlemmene (140 konsert- og kulturhus) i stor grad har holdt åpent gjennom pandemien. Det å få beskjed om å skalere opp/ned med få dagers varsel er krevende. Medlemmene er opptatt av å gjøre alt riktig, og «hiver seg rundt» for å følge opp. Det har ført til en enorm slitasje hos arrangørene. - Norske kulturhus anmodet om større forutsigbarhet: Dersom regjeringen kan kommunisere endringer med litt lengre forvarsel, ville det lettet hverdagen for arrangørene. Det kan f.eks. gis et signal til organisasjonene dersom FHI og Helsedirektoratet foreslår endringer i tiltaksnivå tidlig i uken, men samtidig kommuniseres tydelig at tiltakene vedtas først mot slutten av uka/aktuelt tidspunkt.
Creo	- Kulturlivet har en lang planleggingshorisont, og trenger størst mulig grad av forutsigbarhet. - Myndighetene må ha åpenhet om progresjonen i tiltakene i ulike scenarier. - Kulturlivet består av svært ulike aktører med ulik grad av ressurser. Det vil uansett være ønskelig at tiltak varsles så tidlig som mulig. - Økonomisk kompensasjon må følge automatisk av tiltakene slik at også dette blir forutsigbart. Den økonomiske kompensasjonen må også fortsette i rimelig tid <i>etter</i> at tiltakene er opphevet.
Fagforbundet Teater og Scene	- Små, lite inngripende tiltak er det i utgangspunktet ikke et problem at innføres på kort varsel, som 1-2 dager. - Mer inngripende tiltak er det behov for at man får litt mer tid til å få på plass. Ved innføring av svært inngripende tiltak må tidshorisonten være en del lenger, minst én uke eller mer, slik at det er mulig å legge nye planer og håndtere endringer og refundering av billetter på en god måte for de ansatte og publikum. - Det er avgjørende at kompensasjonen som følger tiltakene er på plass samtidig som iverksettelsen for å minimere skadene, og at de varer i en god periode etter restriksjonene opphører. Det vil ta tid å få publikum tilbake og hjulene i gang. Ved at rammeverket med tiltakspakker nå utarbeides, vil det bidra til noe mer forutsigbarhet som kan bidra til å sikre bedre håndtering av endret smittesituasjon i samfunnet. Dette vil også gjøre det mulig å i større grad å ha alternative planer klare på kort varsel.
Bransjeorganisasjonen for sceneteknisk produksjon (BFSP)	BFSP har forståelse for behov for rask nedstengning.

	• Ved nedtrapping av tiltaksnivå vil kulturnæringen være rammet i 2-4 måneder frem i tid grunnet lang responstid for kunder og lang planleggingshorisont. • Det er viktig med en forutsigbar langtidsplan ved gjenåpning. • Det viktigste er at støtte til næringer som kultur forlenges til etter at tiltakene er opphevet grunnet denne lange planleggingstiden.
Norske Festivaler	• Dette tidsrommet må minimaliseres. Det må utvises fleksibilitet for at arrangementer kan gjennomføres enten som nedskalert eller i nærmere «fullskala» • Det må tilrettelegges for gode prosedyrer for at utenlandske artister og kunstnere kan gjeste Norge ved arrangementer med minimale karantenebestemmelser – slik som det gjøres unntak for andre
Nordisk kulturhusråd	• Ved nedstengning: Minimum 1 uke. • Ved åpning: Trinnvis over noe tid. Det tar tid å sette opp nye konserter, og det tar tid å få publikum tilbake i salene. • Dette må ses i sammenheng med allerede avklarte økonomiske tiltakspakker.
Spekter	• Spekters medlemmer har igjennom hele pandemien hatt utfordringer med kort tidsvindu fra beslutning til innføring av tiltak. Det er viktig at aktørene blir varslet i god tid. Pressekonferanser om nye innstramminger bør ikke legges til fredag ettermiddag, og generelt bør det varsles om formiddagen (pga. arbeidsgivers ansvar for å varsle arbeidstakere). Det er også av stor betydning at det varsles hvor lenge tiltakene kommer til å gjelde.
Norges museumsforbund	• Museene har de siste to årene hoppet mye og raskt og vist evne til betydelig fleksibilitet. Mange har alt personale i arbeid uavhengig av nedstenging, og kan dermed tilpasse seg på kort varsel, mens andre trenger noe mer tid da de har ansatte i permisjon ved nedstenging. Større grad av forutsigbarhet i kommende tiltak vil gjøre det enklere for museene å planlegge, hente inn folk, eller permittere dem om nødvendig. Kompenserende tiltak er ikke nødvendigvis forholdsmessig sett opp mot økonomi til å holde ansatte i kontinuerlig arbeid slik at man kan åpne og stenge raskt. For justering av forsterket smittevern med tilbud om munnbind og avstandstiltak vil det kunne justeres på kort varsel, som for eksempel et døgn. Dersom det skulle være mer omfattende tiltak, som innføring av koronapass, vil det være behov for to til tre dager for å rigge dette.
5) Synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak ut fra vaksinestatus, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse. Det bes særlig om innspill om hvilke hensyn som bør ivaretas, hvilke forhold som bør reguleres ved en eventuell forskriftsregulering, forventet nytte og synspunkter på hensiktsmessig innretning.	
Norske konsertarrangører	• Norske Konsertarrangører stiller seg i utgangspunktet positiv til differensierte smitteverntiltak. Dersom det finnes verifiserbare faktorer som reduserer sannsynligheten for spredning eller alvorlig forløp av koronapandemien, bør et koronasertifikat som dokumenterer disse faktorene for den enkelte innføres. • Som hovedregel bør arrangementer og virksomheter der alle har fremvist et godkjent koronasertifikat kunne drive tilsvarende normal hverdag. Det må alltid kunne gis unntak fra antallsbegrensinger for grupper med godkjent koronasertifikat. I perioder med

	økt usikkerhet bør bruk av koronasertifikat kunne flytte tiltaksnivået for den aktuelle virksomheten ett eller to trinn ned. Praktiske og lovmessige sider med innføring av koronasertifikat som bør utredes nærmere før en slik ordning trer i kraft.
Norsk teater- og orkesterforening	• NTOs holdning til spørsmålet om koronasertifikat er at dette bør utredes som alternativ til andre og mer inngripende tiltak, og for å ha det liggende som et omforent politisk verktøy til eventuelle nye utbrudd og nye tilsvarende situasjoner. Det krever selvsagt en grundig gjennomgang av alle de politiske og etiske dilemmaene.
Norske kulturhus	• Norske kulturhus ønsker å benytte koronasertifikat, dersom dette kan lette tiltak. • Norske kulturhus presiserer at medlemmene kun har tatt stilling til et sertifikat slik det forelå høsten 2021, der man kunne benytte sertifikat dersom man 1) er vaksinert, 2) har en nylig negativ test eller 3) er immun etter å ha hatt koronasykdom • Norske kulturhus ønsker ikke et pass som gjør at man ekskluderer grupper uten vaksine, men et sertifikat som er mulig å benytte også dersom man har gjennomgått sykdom, eller kan vise til en nylig negativ test. • Kulturhusene har et særlig ansvar for å være åpne for alle grupper i samfunnet, og vi ber særlig om at gruppene barn- og unge vurderes unntatt ved bruk av sertifikat, eller at det her må være en mulighet for å benytte testing for å kunne inkludere denne svært viktige gruppen av publikummere. • Norske kulturhus viser også til tidligere innspill av 12. januar fra Virke, Creo, Spekter, NTO, Norske konsertarrangører og Norske kulturhus om innføring av koronasertifikat for å lette tiltaksbyrden. «Det er viktig å skille på områder som er stengt/begrenset i dag, der koronasertifikat kan bidra til åpning/større publikum og de stedene der det allerede er helt åpent i dag uten koronasertifikat. Vi understreker at koronasertifikatet skal være et verktøy for å lette tiltaksbyrden. Det må ikke innføres bruk av koronasertifikat der det allerede er helt åpent i dag uten bruk av koronasertifikat.»
Creo	• Creo stiller seg positive til bruk av koronasertifikat dersom det kan hindre inngripende tiltak for kultursektoren. Dette må imidlertid være et verktøy som først brukes der de negative sidene ved innføring av sertifikat er grundig vurdert opp mot konsekvensene av inngripende tiltak. • Creo spiller inn at det også må sees på harmonisering av koronasertifikat og praktiseringen av disse på tvers av landegrensene.
Fagforbundet Teater og Scene	• Fagforbundet har foreløpig ikke tatt stilling til bruk av koronasertifikat og ser at det er flere dilemmaer knyttet til dette. Det er også et spørsmål om det vil være hensiktsmessig hvis smitten av den dominerende virusvarianten ikke påvirkes i særlig stor grad av vaksinerings eller tidligere gjennomgått koronasykdom. • Samtidig ser man at andre land har hatt positive erfaringer med bruk av koronasertifikat på arrangementer. I den danske undersøkelsen om smitte på kultur- og idrettsarrangementer (SAFE 2.0) har det blitt avdekket at bruk av koronasertifikat forbindes med høyt nivå av trygghet blant publikum. • Hvis funksjonaliteten i Smittestopp-appen utvikles kan det være et verktøy å ta i bruk ved deltakelse på arrangementer.

Virke Kultur og opplevelser/ Produsentforeningen	• Virke stiller seg positiv til differensierte smitteverntiltak. Som hovedregel bør arrangementer og virksomheter der alle har fremvist godkjent helsesertifikat kunne drive tilsvarende «Normal hverdag». Det må alltid kunne gis unntak fra kapasitetsbegrensninger for grupper med godkjent helsesertifikat.
Bransjeorganisasjonen for sceneteknisk produksjon (BFSP)	• BFSP stiller seg positive til bruk av koronasertifikat for å lempe på andre tiltak på høyt tiltaksnivå. • BFSP foreslår bruk av munnbind fremfor avstandsbegrensninger på gitte smittenivåer.
Nordisk kulturhusråd (norske kulturhus)	• Støtter krav om koronapass dersom det bidrar til å holde aktiviteten i gang • Utfordring: De som ikke er digitale/har smarttelefon (særlig eldre er vår erfaring), Barn og unge samt de som av helsemessige årsaker ikke kan vaksineres
Spekter	• Spekter har ikke på nåværende tidspunkt tatt stilling til hvordan en innretning av koronasertifikat i fremtiden eventuelt bør se ut, men prinsipielt mener vi selvsagt at våre kulturinstitusjoner er viktige fellesarenaer i samfunnet som skal være åpne for alle.
Norges museumsforbund	• Museumsforbundet mener dette må utredes grundig som et alternativ til andre svært inngripende tiltak. Det har også etiske utfordringer som må tas med i avveiningene. Museumsforbundet har vært tilbakeholdne med å fremme denne løsningen, men undersøkte viljen til bruk av koronasertifikat blant medlemmene i Oslo i forbindelse med møte med kulturbyråden. Vi kan dele detaljer fra dette med KUD om ønskelig. • Museumsforbundets oppfatter at villigheten til å ta i bruk koronasertifikat har økt med lengden av tiltak og antall nedstenginger, graden av restriksjoner samt publikumstall. Sagt med andre ord: større positiv interesse med økende opplevelse av økonomisk tap på grunn av fallende besøk og omsetning og mangel på kompensierende tiltak. Tilbakemeldingene viste at mange mente koronasertifikat er håndterlig og kan rigges på noen dagers varsel, men at det trolig vil kreve ekstra ressurser for å håndtere det. Testregime for å slippe inn på museumsbesøk anses som mer krevende å innføre. Et koronapass må koordineres med internasjonale ordninger og ta i bruk eksisterende opplegg som publikum også forholder seg til i andre sammenhenger. • Tilgjengeliggjøring av app, eller andre enkle skanneløsninger, fra myndighetenes side til å kontrollere koronapass ved inngang vil kunne forenkle arbeidet dersom det skal tas i bruk. En regulering i forskrift må i så fall tydeliggjøre at det er de med koronapass basert på vaksine som fyller kravene. Vi kan støtte at dette kan brukes ved arrangementer i museene og ved vanlige museumsbesøk ved behov dersom det kan bidra til å holde åpent for eksempel ved behov for høyt og svært høyt nivå som alternativ til andre inngripende tiltak.

Helse- og omsorgsdepartementet

Deres ref
22/549

Vår ref
22/979-

Dato
16. februar 2022

Innspill til forslag til pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå

Vi viser til bestilling fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) med orientering om skisserte pakker med smitteverntiltak. Under følger Nærings- og fiskeridepartementets (NFD) overordnede vurderinger av de skisserte pakkene, i tillegg til konkrete endringsforslag til enkeltrestriksjoner i tabellen. Endringsforslagene er lagt inn i spor endringer, og er utformet slik at de kan tas direkte inn i en oppdatert versjon av tabellen. Vi har også lagt inn en nærmere forklaring av forslagene under. Forslagene er forsøkt utformet slik at det samlede beskyttelsesnivået fortsatt er forsvarlig samlet sett, også hensyntatt kravene om egnethet og forholdsmessighet etter smittevernlovens regler. Helsemyndighetene må foreta vurderingene av hvorvidt tiltakene er smittevernmessig forsvarlige.

Vi har hatt tett kontakt med næringslivsorganisasjonene angående de foreslåtte pakkene med smittevernsrestriksjoner, og tilbakemeldingene deres er i stor grad hensyntatt i våre endringsforslag. En oppsummering av de mest sentrale tilbakemeldingene er vedlagt.

Smittevernsrestriksjonene er bare en del av de av relevante rammebetingelsene for ulike smittescenarioer. En rekke andre forhold, som innreisereiserestriksjoner og økonomisk kompenserende tiltak, må sees i sammenheng med de foreslåtte restriksjonene. Vi vil bemerke at tiltakspakkene som er oversendt fra HOD ikke inneholder informasjon om restriksjoner knyttet til innreise. Utformingen av innreisereiserestriksjoner er av stor betydning for deler av næringslivet og det bør derfor utarbeides tilsvarende smittevernpakker for innreiseregler. Vi forstår det på HOD som at dette vil utarbeides og at NFD vil få mulighet til å kommentere disse.

Hovedpunktene i NFDs tilbakemeldinger er:

- Etter nesten to år med pandemi har befolkningen og næringslivets forventninger til restriksjonenes treffsikkerhet økt. Det forventes at restriksjoner er godt begrunnet, tilpasset den lokale smittesituasjonen og at forskjeller i restriksjonsnivå for ulike bransjer begrunnes objektivt.
- Der det er mulig med alternative tiltak som gir rom for større aktivitet uten at smitterisikoen øker, bør det åpnes for dette. Dette er viktig for å sikre at tiltakene er i tråd med kravene i smittevernloven §1-5. Smittevernveiledere for enkeltbransjer (utarbeidet i samarbeid med næringslivet), er gode virkemidler i slikt henseende.
- Tiltakene må være forutsigbare, og det må være en forutsigbar sammenheng mellom tiltakene som innføres og de økonomiske kompensasjonsordningene som er rettet mot næringslivet. Restriksjoner innenfor samme tiltaksnivå bør så langt som mulig være balanserte og proporsjonale på tvers av sektorer.
- Generelt vurderer NFD at tiltakene ved lavt smittenivå er for omfattende. Selv om tiltakene fra et samfunnsperspektiv kan fremstå som mindre inngripende, vil de være svært begrensende for næringslivet og arbeidstakerne som leverer tjenestene tiltakene er ment å begrense.
- Anbefaling om 1 meters avstand bør ikke anses som et lite inngripende tiltak. Tiltaket legger vesentlige begrensninger på næringsaktivitet i en rekke sektorer.
- Stor grad av hjemmekontor over lengre tid er også et inngripende tiltak som har store konsekvenser for både arbeidstakere og arbeidsgivere.
- Skjenkestopp må begrunnes bedre dersom dette skal benyttes som en restriksjon.
- Tiltaksbyrden for lavt smittenivå er for inngripende.
- Å opprettholde nødvendig drift for samfunnskritiske funksjoner, næringer og at samfunnskritisk personell kan utføre arbeidet sitt må være et gjennomgående hensyn.
- Innreiserestriksjoner har svært stor betydning for næringslivet og et tilsvarende arbeid bør gjøres med disse.

Overordnede vurderinger

NFD er positivt til at det utarbeides tiltakspakker for ulike smittescenarioer. NFD har fått gode tilbakemeldinger fra næringslivet til arbeidet, og både næringslivet og NFD opplever at slike pakker vil bidra til mer forutsigbarhet for de berørte partene. En viktig tilbakemelding som NFD har mottatt fra næringslivet, er nettopp at forutsigbarhet er avgjørende for at den videre håndteringen av pandemien. Næringslivet har dessuten gjort seg opp nyttige erfaringer med hvordan håndtere tiltak og hvilke tiltak som de opplever at fungerer bra i praksis, og NFD har opplevd å få nyttige og gode tilbakemeldinger fra næringslivet i innspillsrunden til tiltakspakkene.

NFD er opptatt av at tiltak fremstår som logiske, forholdsmessige og med et solid, faglig fundament. Dette er avgjørende for å bedre både tillit og tiltakstrøtthet i befolkningen. Når vi ikke lenger kan gi en tilstrekkelig begrunnelse for hvorfor et smitteverntiltak som er innført skal opprettholdes, så er det ikke lenger riktig å ha de. Det oppfyller sannsynligvis da heller ikke smittevernlovens krav om at tiltaket må være forholdsmessig, og er dermed ikke lenger

et lovlig tiltak. Etter NFDs vurdering fremstår enkelte av tiltakene i tiltakstabellen ikke som forholdsmessige, og vi foreslår endringer i disse.

Videre vil vi bemerke at næringslivet har incentiver til å holde smitten nede i sine virksomheter, både for å holde virksomheten i gang og for å unngå omdømmetap. Vi ser at næringslivet er opptatt av å gjøre egne risikovurderinger for å vurdere smitterisikoen. Konsekvensene ved et større smitteutbrudd er i de fleste virksomheter så kritisk at bedriftene strekker seg langt for å unngå dette. Samtidig er befolkningen i stor grad vant til pandemien, og mer vant til hvordan de skal opptre forsvarlig i det offentlige rom. Reiseliv, servering og arrangementer har erfart at kundene tilpasser seg myndighetens budskap raskt, det inkluderer ikke bare klare anbefalinger, men også mer overordnede signaler. NFD mener at dette bør tillegges vekt når man vurderer tiltak. Erfaringene viser også at befolkningen i noen grad tilpasser egen aktivitet etter smittenivå. Det kan få betydning for hvilke tiltak man bør velge å innføre, og for eksempel få betydning for etterspørselen etter kollektivreiser og opplevelser/arrangementer.

Tiltakstabellen gir en oversikt over tiltak med kontaktreduserende gevinst for ulike smittescenarier. NFD savner tiltak som vil gi kontaktreduserende gevinst, men som ikke innebærer restriksjoner for bedrifter og privatpersoner. F.eks. er det mulig å tenke seg at det åpnes for utvidete åpningstider i butikker for å redusere antall besøkende på et gitt tidspunkt eller å opprettholde eller utvide tilbudet for kollektivtransporten i rushtiden. Her kan man dra nytte av erfaringene som er gjort så langt i pandemien, og vi har foreslått justeringer i tiltakene basert på dette.

Næringsaktørene følger anbefalinger i svært stor grad, slik at det ikke er åpenbart at det er nødvendig med påbud. Påbud gir heller ikke rom for skjønnsmessig vurdering av risikoen for smitte i den enkelte virksomhet. Dette taler for at det bør være svært høy terskel for å fastsette påbud. NFD har foreslått endringer i tråd med dette.

Økt satsing på tilsyn og veiledningsmateriell

Som et alternativ til mer restriktive tiltak mener NFD at det bør satses på økt tilsyn og utarbeidelse av veiledningsmateriell for ulike sektorer, for å bedre muligheten til smittevernforvarlig drift selv i scenarier med høy smitte blant befolkningen. I dag er det utviklet enkelte bransjespesifikke smittevernveiledninger, både på initiativ fra næringene og på oppdrag fra helsemyndighetene. Veiledningene er bygget på covid-19-forskriften og beskriver hvordan kravene til godt smittevern skal stilles innenfor et område eller en sektor. Både NFD og næringslivet har erfart at virksomhetene i stor grad har innrettet seg etter disse veilederne, og er et reelt alternativ til mer restriktive tiltak.

I tråd med en satsing på veiledningsmateriell kan en satsing på økt tilsyn gi trygghet om at virksomhetene forholder seg til de gjeldende regler for sin bransje. Tilsyn kan tenkes fra helsemyndighetene selv, men også i form av f.eks. ekstra satsing og utvidet kompetanse ved skjenkekontroll. Det vil da kunne være behov for økte bevilgninger til slik kontroll. Etter vår vurdering vil behovet for økte bevilgninger trolig være lavere enn hva som utbetales i

kompensasjon, og vil også ha den effekt at virksomhetene, deres ansatte og kunder i langt lavere grad blir rammet av tiltakene. Etter NFDs vurdering vil midler til veiledning og tilsyn derved være samfunnsøkonomisk lønnsomt sammenlignet med kostnadene ved mer restriktive og begrensende tiltak.

Kompensasjonstiltak

NFD mener at pakkene med smitteverntiltak må vurderes i sammenheng med økonomisk kompenserende tiltak. Enkelte av tiltakene vil ramme næringslivet hardt, men ujevnt. Enkeltbedrifter og bransjer vil måtte ta belastningen for smitteverntiltakene i samfunnet, uten at den enkelte bedrift har mulighet for å unngå mer eller mindre påregnelige tap ved pålagte tiltak. Vi vet at det vil bli nødvendig med økonomisk kompensasjon for at levedyktige bedrifter skal komme seg igjennom perioder med høy smitte og strenge restriksjoner, og understreker også at det er en særlig grunn til å kompensere faktisk tap for de bedriftene som særlig rammes av tiltak som skal hjelpe samfunnet som helhet gjennom eventuelle fremtidige smittebølger.

Aktørene i næringslivet er i innspill til NFD enstemmige om at det bør legges frem tilhørende skisser for støtteordninger og kompenserende tiltak for enkeltnæringer og -bransjer som blir hardt rammet av smittevernrestriksjonene på de forskjellige nivåene. NFD er enige i dette, og mener de kompenserende tiltakene bør sees i sammenheng med smitteverntiltakene så tidlig som mulig, slik at vi om mulig kan innrette smittevernrestriksjonene på en slik måte at rammede sektorer kan kompenseres.

Det er verdt å understreke at kompenserende tiltak vanskelig kan kompensere rammede bedrifter fullt ut. Å kunne holde åpent vil i alle tilfeller være bedre enn at virksomhetene kompenseres for å holde stengt eller for nedsatt aktivitet. En bør derfor være forsiktig med å forsvare å stenge ned/sterkt begrense aktivitetsnivået for enkelte bransjer basert på en tanke om at disse uansett vil kunne motta kompensasjon. Det bør imidlertid vurderes hvordan muligheten for kompensasjon kan inngå i forholdsmessighetsvurderingen etter smittevernloven § 1-5, som ligger til grunn for beslutning om innføring av tiltak.

Koronasertifikat

Bruk av koronasertifikat bør alltid vurderes som et alternativ når det skal innføres tiltak. Man vil på det aktuelle tidspunktet kunne ta stilling til hva som kreves for å få koronasertifikat og om negativ test skal godkjennes som alternativ eller tillegg til vaksinasjon. Vurderingene bør foretas ut fra hva man på daværende tidspunkt vet om virusvarianten. NFD har lagt inn i tiltakstabellen forslag til hvor vi mener at koronasertifikat bør kunne brukes som erstatning for andre, mer inngripende tiltak.

NFD er positivt til bruk av koronasertifikat og eventuelt negativ test som alternativ til nedstengning og redusert drift. Majoriteten av næringslivet er i innspill til NFD positive til bruk av koronasertifikat som et alternativ til mer inngripende smitteverntiltak. Dette kan for eksempel være overfor gjester i reiselivsnæringen og på arrangementer og serveringssteder. Andre aktører, som fiskerinæringen og verftsindustrien, peker på at koronasertifikat vil være

et nyttig hjelpemiddel for å forhindre smitte som følge av arbeidsforholdene i disse næringene. Det er også enkelte aktører som er skeptiske til innføring av koronasertifikat i arbeidslivet i den grad dette i praksis kan medføre yrkesforbud for enkelte. Dette vil være problematisk, selv om det kan tenkes at smittespredning med tilhørende stenging og hjemsending av arbeidstakere, kan reduseres hvis arbeidsgiver har kunnskap om hvem som er vaksinert og har gjennomgått covid-19 sykdom. I hvilken grad bruk av koronasertifikat på arbeidsplasser vil være aktuelt, herunder om det i så tilfelle bør være krav om at test likestilles med vaksine på dette bruksområdet, må utredes nærmere.

Utredningen av bruksområder for koronasertifikat må vurdere hvordan slike utfordringer kan håndteres best mulig. En eventuell videreutvikling av koronasertifikat som smitteverntiltak må skje gjennom en åpen og transparent prosess. Det bør også vurderes hvor mye ansvar som skal pålegges næringslivet ved eventuell kontroll av koronasertifikat. Videre mener NFD det er svært viktig at de forskjellige bruksområdene for koronasertifikat er ferdig utredet *før* en eventuell ny smittebølge/pandemi inntreffer. Vi anerkjenner at bruk av koronasertifikat vil avhenge av en grad av kjennskap til virusets kvaliteter og innvirkning på f.eks. vaksineeffekt, og at det kan være perioder der kunnskapsgrunnlaget for å innføre bruk av koronasertifikat ikke er tilstrekkelig. Vi mener likevel at forholdsmessighetsvurderinger for bruksområder på f.eks. arrangementer, i serveringsbransjen og reiseliv, samt på arbeidsplassen mv. bør kunne utredes prinsipielt, slik at dette er ferdig utarbeidet og klart til innføring når et eventuelt behov oppstår. Vi oppfordrer HOD til å igangsette et arbeid med dette som inkluderer departementene, samt åpner for innspill fra næringslivet mv., når prosessene med tiltakspakker er ferdigstilt.

Innreiserestriksjoner og permitteringsregler

Næringslivet peker på at innreiserestriksjoner har stor betydning for dem. Dette gjelder både reiseliv som er avhengig av turister og forretningsreisende som kundegrunnlag, dette inkluderer luftfarten, overnatting og konferanse/arrangementsmarkedene, industri og andre næringer som er avhengig av arbeidskraft, samt at en stor majoritet av norsk næringsliv har behov for å hente inn utenlandsk ekspertise i forskjellige former. NFD har allerede nå mottatt en rekke konkrete innspill fra næringslivet vedrørende innreiserestriksjoner. Tabellen sier ingenting om dette. Vi legger til grunn at det vil gjøres et tilsvarende arbeid som dette for innreiserestriksjoner, som kobles til smittevernsrestriksjonspakker, for å gi tilstrekkelig forutsigbarhet for næringslivet. Vi oppfordrer til at det i disse prosessene gis tilstrekkelig tid til departementene for å innhente og bearbeide innspill – helst et minimum på tre uker.

Permitteringsregler mv.

Som ovennevnte, er lovverk og regelverk knyttet til permittering av ansatte svært viktige for næringslivet, og det er et behov for at disse sees i sammenheng med tiltakene ved ulike smittescenarier. Dette kan ev. vurderes i sammenheng med kompensasjonsordninger.

Lokale tilpasninger

NFD vurderer det som hensiktsmessig at det i større grad bør åpnes for lokale tilpasninger, og at man heller bør ha færre restriksjoner nasjonalt. Erfaringer fra tidligere smittebølger har vist at ulike deler av landet ofte vil oppleve varierende smittetrykk. En større grad av lokale tilpasninger kan bidra til at man unngår unødvendige strenge restriksjoner i deler av landet der smittetrykket er lavt. Strenge nasjonale tiltak som også rammer områder med et lavt smittetrykk, vil ikke være forholdsmessige og kan bidra til å redusere befolkningens tillit til håndteringen av pandemien. Slike tiltak kan også føre til tiltakstrøtthet i befolkningen, og kan på den måten bidra til redusert effekt av tiltakene når det faktisk er behov for dem.

Kapasiteten i helsevesenet

De ulike tiltaksnivåene i tabellen som HOD har sendt ut, er i hovedsak knyttet til kapasiteten i helsevesenet. NFD vil understreke viktigheten av å bygge opp kapasiteten både for spesialisthelsetjenesten og kommunalhelsetjenestene. I innspill til NFD etterlyser partene i næringslivet en vurdering av hvordan den helsemessige beredskapen bør innrettes for å unngå at tiltaksnivået må settes høyere enn nødvendig. Strenge smittevernstiltak har store samfunnsmessige konsekvenser både på kort og lang sikt, både økonomisk og sosialt, inkludert befolkningens psykiske helse. Kostnadene ved restriksjoner og begrensinger bør derfor vurderes opp imot kostnadene ved å utbedre kapasiteten i helsevesenet.

Tiltakenes varighet

NFD legger til grunn at tiltak på de høyeste nivåene kun vil være aktuelle i kortere tidsperioder. Jo strengere tiltak, desto kortere tid vil det være forsvarlig å opprettholde dem. NFD legger også til grunn til omfang av kunnskap om virusvariant vil være avgjørende for hvilket tiltaksnivå man legger seg på.

Forskning på effekten av ulike tiltak

NFD mener det bør iverksettes forskning på den konkrete effekten av de ulike smitteverntiltakene, for å ha mer målrettede tiltak fremover. Tiltakene i tiltakstabellen fremstår som en meny med kontaktreduserende tiltak med uklar effekt. Når vi nærmer oss år to med restriksjoner og tiltak for å håndtere pandemien, mener NFD vi burde gå målrettet frem for å få en oversikt over hvilke tiltak som har best effekt. For eksempel kan det sammenstilles statistikk over hvor smitte har oppstått i ulike stadier i pandemien til tross for smitteverntiltak, brutt ned på ulike bransjer om mulig. Erfaring fra andre land med ulike smitteverntiltak kan også gi nyttig informasjon.

Ventilasjon

I tillegg bør det forskes på effekten av ventilasjon på smittespredning. Dersom det viser seg at god ventilasjon reduserer smittespredningen vil dette være viktig for å kunne vurdere hva som er forsvarlig tiltak og være avgjørende for å avgjøre forholdsmessigheten av ulike tiltak,

ref. også smittevernloven §1-5, slik at man kan holde virksomheter åpne så lenge som mulig. Hva som er god nok ventilasjon vil kunne reflekteres i bransjemessige veiledere.

Vaksiner

NFD bemerker også at det i næringslivet er kapasitet til å bistå med å vaksinere ved ev. fremtidige smittebølger. Dette gjelder for eksempel ansatte i bedriftshelsetjenester, tannleger, apotekteknikere mv. Dette er kapasitet som kan benyttes for raskere vaksinasjon og som et ledd i det å holde samfunnet mest mulig åpent og bør benyttes umiddelbart ved fremtidige utbrudd. Dette vil også kunne avlaste den kommunale helsetjenesten, som igjen kan ha kapasitet til å bedre ivareta syke og forebygge smitte ved veiledning og kontroll. Dette igjen vil kunne lede til redusert behov for pålegg. Videre har organisasjonene meldt at de gjerne stiller lokaler til disposisjon for vaksinerings.

Kommentarer til endringsforslag i tabell med smittevernpakker

NFD har i vedlagte tabell foreslått konkrete justeringer i forslaget til smittevernpakker i korrekturmodus. Under kommenterer og utdyper vi bakgrunnen for forslagene. Endringsforslagene er blant annet basert på at noen av restriksjonene fremstår som inngripende for næringslivet, og at det bør begrunnes grundig hvorfor det er nødvendig med slike tiltak. Vi har også foreslått alternative tiltak der vi tror disse kan oppnå lignende smittevernmessig effekt med mindre inngripende tiltak, men vi understreker at helsemyndighetene må foreta en vurdering av hvorvidt de alternative forslagene er smittevernmessig forsvarlige. Regelverket har i perioder fremstått som komplisert, noe som både øker frustrasjonen for befolkningen og virksomhetene, og som kan bidra til dårligere etterlevelse. Konsistent begrepsbruk er ett av flere virkemidler for å gjøre regelverket noe enklere tilgjengelig. Vi foreslår på denne bakgrunn at man bruker samme ordbruk hvis man mener det samme, for å få enda klarere frem hva som endrer seg fra tiltaksnivå til tiltaksnivå. Enkelte endringer er gjort av denne grunn.

Private hjem og sosial kontakt

Det er vanskelig å se at det er begrunnet hvorfor det er nødvendig med tallfestet antallsbegrensning i private hjem allerede på moderat tiltaksnivå. Reguleringen av besøk i egne hjem er et inngripende tiltak. Det er også stor forskjell mellom ulike familier, lokalt smittetrykk og muligheten for å holde avstand i private hjem. Vi anbefaler at man i stedet har en anbefaling om reduksjon i antallet nærkontakter.

Munnbind

NFD mener at anbefaling om bruk av munnbind er et lite inngripende tiltak, som for de øvrige tiltaksnivåene kan benyttes som et godt alternativ der man ikke kan opprettholde 1 meter avstand. Våre erfaringer, basert på dialog med næringslivsorganisasjonene, er at anbefalinger overholdes i stor grad og at folk ser nytten av munnbind. Vi mener derfor at det i utgangspunktet er tilstrekkelig med anbefaling, og ikke påbud, om munnbind på alle tiltaksnivåer.

For å unngå unødvendig stigmatisering av kollektivtransporten, anbefaler vi varsomhet rundt å gjennomgående trekke frem kollektivtransporten særskilt i beskrivelsen av smittevernrestriksjonene. NFD foreslår at kollektivtransporten ikke nevnes konkret (og som eneste område) på hverken lavt eller moderat smittenivå, men at det i stedet for moderat nivå er en generell anbefaling om å bruke munnbind når det ikke er mulig å holde en meters avstand, og at kollektivtransporten nevnes som ett av flere eksempler. Dette fordi en gjennomgående fremheving av kollektivtransporten kan gi assosiasjoner til generell smitterisiko i kollektivtransport, noe som i verste fall kan medføre en nedgang i bruken av kollektivtransport, og at bruken stabiliserer seg på et lavt nivå også etter pandemien. Vi kan heller ikke se at det er begrunnet at smitterisikoen er større på kollektivtransport enn på andre steder der folk samler seg, slik som innendørs arrangementer mv. Dette bør derfor enten tas ut som eksempel i sin helhet, eller ev. nevnes som et av flere eksempler for å illustrere at poenget er hvor folk står tett på hverandre over tid.

Anbefalingen om bruk av munnbind innebærer for øvrig et stort forbruk av engangsmunnbind. Det bør vurderes å se nærmere på miljøeffekten av omfattende munnbindbruk. I de situasjonene at flergangsmunnbind gir beskyttelse i så stor grad at det bidrar til å redusere risiko betydelig, bør miljøeffekten vurderes som del av tilrådning om bruk av dette i stedet for engangsmunnbind.

Kollektivtransport

Hvis man skal kunne holde så mye som mulig åpent så lenge som mulig, og samtidig hindre smittespredning, vil det være viktig å opprettholde (eller hvis mulig øke) kollektivtilbudet i en periode med mye smitte. Det bør ses på alternative metoder for å øke kapasiteten for bussene, og det kan for eksempel vurderes å tas i bruk turbusser til dette formålet for en begrenset periode. Det bør også oppfordres til å reise på tidspunkter uten trengsel, og det kan for eksempel være en anbefaling om å benytte sitteplasser fremfor å stå tett sammen om bord. På de høye tiltaksnivåene kan man dessuten anta at trykket på kollektivtransport reduseres naturlig, gjennom redusert aktivitet generelt, bruk av hjemmekontor og begrensninger på for eksempel arrangementer.

NFD påpeker at det er viktig å unngå smitteverntiltak som svekker tilliten til kollektivtransporten som gir en varig lav etterspørsel etter kollektivreiser. Kollektivtransport er viktig for mobilitet, klima, miljø og fremkommelighet. Kollektive reiser kombineres ofte med gange eller sykling og er dermed også positivt i et folkehelseperspektiv.

Butikker, kjøpesentre, varemesser og midlertidige markeder

NFD tilrår å skille ut nødvendige butikker (som dagligvarebutikker og apoteker) fra andre butikker i tiltaksplanen, og å ha tilpassede tiltak for denne gruppen. NFD tilrår også å allerede på moderat nivå oppfordre butikker til utvidede åpningstider. Det bør i tillegg foretas en vurdering av om det er nødvendig å gjennomføre regelverksendringer/lage

unntaksbestemmelser for å gi butikkene større fleksibilitet i åpningstider, jf. reglene i helligdagsloven¹. Også reglene for Vinmonopolets åpningstider bør vurderes.

Restauranter, kafeer og uteliv

Et generelt krav om 1 meter avstand er et uforholdsmessig strengt krav for denne bransjen. Dette tiltaket vil ramme restauranter, kafeer og barer hardt. Bransjen har vært rammet særskilt av de iverksatte tiltakene under hele pandemien. NFD foreslår at bransjeorganisasjonene, i samarbeid med helsemyndighetene, lager veiledere som vil ivareta smittevern faglig forsvarlig drift. For eksempel har flere bransjeorganisasjoner et ønske om at man tar i bruk koronasertifikat i stedet for kravet om 1 meter avstand.

Det bør foretas en vurdering av om det i nevnte veiledere kan åpnes for å gå bort fra anbefalingen om 1 meters avstand for personer som kommer som en samlet gruppe og sitter ved samme bord. Dette vil gjøre det enklere for serveringsbransjen å sikre fortsatt lønnsom drift, samtidig som kravet om 1 meter mellom personer på ulike bord fortsatt vil kunne bidra til å begrense smitten på tvers av bordsetninger. Vi forstår det som at hensikten med de samlede smittevernrestriksjonene på et lavt smittenivå er å begrense antall kontaktsituasjoner, heller enn å fullstendig unngå kontakt mellom personer som ikke er i samme husstand. Dette understrekes av at det for flere situasjoner i beredskapsplanen er gjort unntak for kravet om 1 meters avstand under tiltaksnivå «lavt». Det bør imidlertid fortsatt legges til rette for å kunne opprettholde 1 meters avstand mellom personer ved samme bord der gjestene selv ønsker det.

NFD foreslår at smittevernveiledere og krav om smittevern faglig drift brukes som et alternativ til bordservering. Kravet til bordservering kan gi uheldige utslag, for eksempel vil det medføre behov for økt personell også for tilfeller der dette ikke er nødvendig for å opprettholde avstand, for eksempel der det er svært få kunder. Andre steder kan krav om bordservering derimot være nødvendig for å kunne opprettholde forsvarlig drift. Smittevernveiledere kan i større grad ta hensyn til variasjon i behov for tiltak, og vi foreslår derfor at disse erstatter krav om bordservering for lavt smittenivå.

NFD er positive til bruk av koronasertifikat som alternativ til nedstengning og redusert drift i serveringsbransjen. For å sikre overholdelse av regelverket tilrår vi å også innvilge mer midler til tilsyn for lavt, moderat og høyt nivå. Dette på bakgrunn av at økt tilsyn kan bidra til å sikre overholdelsen av regelverket og smittevernmessig forsvarlig drift, uten at dette medfører lavere aktivitetsnivå for bransjen.

Særlig om skjenkestopp

NFD foreslår at både full skjenkestopp og redusert skjenketid tas ut av tiltakstabellen. Vi kan ikke se at det finnes statistikk eller andre vurderinger som tilsier at å møtes på restaurant og innta alkohol under kontrollerte former bidrar til smittespredning i større grad enn private sammenkomster, snarere tvert imot.

¹ Lov om helligdager og helligdagsfred § 5 hindrer for eksempel utvidede åpningstider blant annet på søndager for kiosk og dagligvare som har salgsflater som overstiger 100 kvm.

Vi har ved en rekke anledninger mottatt tilbakemeldinger om at totalt skjenkeforbud er tilnærmet lik et driftsforbud, altså at bedrifter anser det som at de må stenge ned dersom de blir pålagt full skjenkestopp. Ved så høy smitte at det er ønskelig med en slik total nedstengning, tilrårer vi å heller innføre nedstengning. Bruk av redusert skjenketid kan medføre at personer flytter seg fra smittevernforsvarlig driftede utesteder til private hjem uten tilsvarende kontrollerte former. Etter NFDs vurdering synes det mer fornuftig å opprettholde et tilstrekkelig tilbud for servering av alkohol på et smittevernforsvarlig driftet offentlig sted.

Arrangementer

Erfaringene til nå viser at krav om antallsbegrensning på arrangementer slår svært skjevt ut, da det ikke tas hensyn til størrelse på lokaler. NFD kan vanskelig se at det er et forholdsmessig tiltak. Vi foreslår at det heller stilles krav om smittevernmessig forsvarlig drift for arrangementer, og vi tilrårer at det ikke oppstilles ytterligere restriksjoner ut over dette for lavt nivå. Bransjeorganisasjonene bør lage veiledere i samarbeid med FHI og Helsedirektoratet som ivaretar smittevernmessig forsvarlig drift. På de høyeste tiltaksnivåene kan man i tillegg ha grenser for maksimal utnyttelse av kapasitet, og med krav til smittevernsfaglig forsvarlig ankomst og avgang og tilstrekkelige toalettfasiliteter.

Det bør videre åpnes for at koronasertifikater også kan brukes i denne sammenheng for å øke kapasitetsutnyttelse mv. På det aktuelle tidspunktet vil man kunne ta stilling krav til koronasertifikat og om negativ test skal kunne benyttes. Dette vil kunne avhenge av hva man vet om viruset på det aktuelle tidspunktet. For arrangementer bør det bevilges økte midler til tilsyn, på samme måte som for serveringssteder.

I likhet med for serveringssteder bør det for offentlige arrangementer utarbeides en smittevernveileder i samarbeid med partene i næringslivet og helsemyndighetene. Det bør under arbeidet med en smittevernveileder også vurderes alternative tiltak som er mindre inngripende og i større grad kan opprettholde normal aktivitet, for eksempel kan man se på om det er et alternativ å ha mindre strenge restriksjoner dersom deltagerne sitter på faste tilviste plasser, eller begrensninger knyttet til minglesoner, der sonene har egne ankomst- og avgangstider for å begrense kødannelse mv.

Skole, barnehager og SFO

NFD påpeker at det er viktig at man viderefører ordningen der barnehager er pålagt å sørge for et tilbud til: «barn som har minst én forelder ansatt i helse- og omsorgstjenesten, transportsektoren, innen andre kritiske samfunnsfunksjoner eller kritiske virksomhetsfunksjoner innen andre samfunnsfunksjoner som vurderes som viktige i håndteringen av utbruddet av covid-19» se *midlertidig forskrift 26. mai 2020 nr. 1061 om tilpasninger i reglene om barnehager, grunnskoler og videregående opplæring som følge av utbrudd av covid-19*.

Høyere utdanning

Fysisk deltagelse på undervisning og å gjennomføre studieløpet som normalt kan ha betydning for progresjon og fullføring av studieløp, læringsutbytte og har dermed betydning for senere kompetanse i arbeidslivet. Å opprettholde et godt utdanningstilbud er dermed viktig både for den enkelte, men også for å bidra til at norske virksomheter er konkurransedyktige i årene som kommer. Vi oppfatter det som at tiltaksplanen i stor grad legger til rette for fysisk deltagelse, noe vi anser som positivt. Vi har også mottatt tilbakemelding fra blant andre NITO om at dette er positivt. Det vil være viktig at utdanningsinstitusjonene ikke tolker tiltakene strengere enn nødvendig, slik at det legges til rette for mest mulig tilstedeværelse innenfor smittevern faglige rammer.

Arbeidsliv

NFD foreslår at man lager en mer fleksibel løsning under dette punktet. Det er forståelig at helsemyndighetene i starten av pandemien anga hjemmekontor som et lett tilgjengelig og lite inngripende tiltak. NFD mener likevel at hjemmekontor over tid er blitt å anse som forholdsvis inngripende. Pandemien har vart i snart to år, og det er mange som har følt seg isolert over lengre tid og savner sosial kontakt. Mange, særlig nyutdannede og yngre voksne i arbeidslivet, har heller ikke nødvendigvis bosituasjoner som er tilrettelagt for hjemmekontor over lang tid. Arbeidslivet og tilhørende arbeidsplasser i Norge er svært varierte, og det er mange arbeidstakere som kan holde god avstand til kollegaer og andre, for eksempel hvis man sitter på cellekontor og ikke er avhengig av offentlig kommunikasjon for å komme seg til arbeidet. Det er også mulig å lage en løsning der man ruller på tilstedeværelse for dem som sitter i åpent landskap. Vi har derfor lagt inn forslag der det i større grad tas høyde for at arbeidsplasser bør kunne regulere fysisk tilstedeværelse ut ifra sin individuelle situasjon.

NFD forstår det som at kategorien «arbeidsliv» i realiteten omhandler hjemmekontor, og foreslår å endre navnet på kategorien tilsvarende.

Idretts- og fritidsaktiviteter

NFD stiller spørsmål ved at toppidrett kan gjennomføres som normalt ved alle tiltaksnivåene. Det er vanskelig å se begrunnelsen for at toppidrett skal kunne fortsette som normalt også i et scenario med høy og svært høy smitte og der alt annet er stengt ned. Det kan etter vår vurdering vanskelig begrunnes å ha særlige regler for denne gruppen og ikke for f.eks. tilsvarende kulturaktiviteter. Vi har derfor foreslått justeringer.

Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller

NFD mener at det også for denne gruppen bør lages mer fleksible løsninger ved at bransjeorganisasjonene lager veiledere sammen med helsemyndighetene, som kan ivareta smittevern faglig forsvarlig drift. NFD har lagt inn noen forslag til justeringer i skjemaet i tråd med dette.

NFD forstår det som at trening utendørs (eventuelt med krav om avstand) innebærer liten smittevernmessig risiko, tilrår at det åpnes for dette under samtlige nivåer.

Biblioteker, museer, fornøylesparker, lekeland, spillehaller og lignende

NFD påpeker at det er inngripende med kapasitetsbegrensninger på 50 prosent for denne gruppen allerede ved moderat nivå, og etterspør hvorvidt det er tilstrekkelig med smittevern­faglig forsvarlig drift. Vi peker blant annet på at museer ofte har god avstand og personer spredt over et stort område, og at aktivitet i fornøylesparker i stor grad foregår utendørs.

I tillegg til at vi mener at begrensningene for disse arenaene inntreffer på et for lavt nivå i tiltakstabellen, mener vi at arenaene som er kategorisert sammen her, ikke nødvendigvis passer til det. Biblioteker og museer kan f.eks. være kategorier som naturlig passer sammen, men passer ikke regulatorisk overens med f.eks. fornøylesparker og lekeland. Disse gruppene bør skilles ut og reguleres individuelt eller i mindre grupper som passer bedre sammen driftsmessig, og hvis det fremkommer at «undernæringer» er bedre tilpasset en kategori enn en annen, bør det være fleksibilitet tilknyttet hvilken «restriksjonskategori» næringen skal falle under. Arenaer slik som escape rooms, bowlinghaller mv., som per i dag er kategorisert som spillehaller, opererer med små grupper som med stor sannsynlighet allerede er en kohort, og det er vanskelig å se at det er smittevern­faglig begrunnet å ha strengere regler for disse enn for andre steder der kohorter samler seg, slik som på restauranter mv. Det bør derfor vurderes å legge opp til at enkelt­næringer plasseres i tiltakskategorier som speiler faktisk drift, heller enn hvordan de kategorisk oppfattes.

Også her tilrår vi at det åpnes for bruk av koronasertifikat som et tiltak for å hindre andre tiltak som gir redusert aktivitet, hvis situasjonen tilsier at det er forsvarlig.

Med hilsen

Julie Rønning (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Larsen Fuglerud
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Fra: Rønning Julie
Sendt: 17. februar 2022 07:54
Til: Postmottak HOD
Kopi: Eilertsen Tone Brox; Fuglerud Torkel Larsen; Bolstad Marit Elisabeth; Lindgren Trine S.; Løkstad Knut
Emne: Korona - Innspill fra NFD til forslag til pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå
Vedlegg: Innspill fra NFD til forslag til pakker med smitteverntiltak.pdf; Vedlegg - Endringsforslag til pakkene med smittevernstillt(3704273).docx; Vedlegg - Oppsummering av innspill fra næringslivet(3703941).pdf

Hei,
Se vedlagte brev med vedlegg fra NFD.

Vennlig hilsen
Julie Rønning
Avdelingsdirektør
Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep, 0030 Oslo
Tlf. 97020659
E-post: julie.ronning@nfd.dep.no
Besøk oss på www.regjeringen.no/nfd

Denne e-posten er beregnet for den institusjon eller person den er rettet til og kan være belagt med lovbestemt taushetsplikt. Dersom e-posten er feilsendt, vennligst slett den og kontakt Nærings- og fiskeridepartementet.
This email is confidential and may also be privileged. If you are not the intended recipient please notify the Ministry of Trade and Industry, Norway, immediately.

Oversikt over skisserte pakker med smitteverntiltak

Tabellen gir oversikt over skisserte pakker med smitteverntiltak som vil være aktuelle på ulike tiltaksnivåer. Tiltaksbyrde- og effekt vil måtte vurderes på bakgrunn av den gjeldende situasjonsforståelsen på tidspunktet for iverksettelse. Det kan derfor bli nødvendig å gjøre endringer i de skisserte pakkene med smitteverntiltak.

Tiltaksnivå	Normal hverdag	Lavt	Moderat	Høyt	Svært høyt
Kategori					
Overordnet smittevern	*i denne kolonnen betyr: Drift skal følge generelle smittevernanbefalinger	Generell anbefaling om 1 meters avstand i samfunnet			
Private hjem og sosial kontakt	Ingen begrensninger	Ingen begrensninger	Reduser antall nærkontakter, men ikke isoler deg. Treff andre utendørs når det er mulig.	Som moderat nivå, men anbefaling om antallsbegrensning på 5-10 gjester hjemme utenom egen husstand. Barnehagebarn og barneskoleelever (egen kohort) unntatt fra antallsbegrensningen.	Som på moderat nivå, men anbefaling om maksbegrensninger av gjester i eget hjem (e.g. maks 5 gjester), eventuelt 10 totalt per uke.
Munnbind	Ingen anbefaling	Munnbind kan anbefales innendørs i det offentlige rom der man ikke kan holde 1 meter avstand, med unntak av barnehager og barneskoler.	Munnbind anbefales innendørs i det offentlige rom, der man ikke kan holde 1 meter avstand, med unntak av barnehager og barneskoler.	Anbefaling om munnbind der man ikke kan holde 1 meter avstand.	Anbefaling om munnbind der man ikke kan holde 1 meter avstand.
Kollektivtransport/taxi	Normal drift*	Normal drift*	Anbefaling om å reise kollektivt utenom rushtid/ på tidspunkter uten trengsel.	Som moderat nivå.	Råd om å unngå bruk av kollektivtransport dersom det ikke er strengt nødvendig.

			Anbefale å bruke sitteplasser fremfor ståplasser om bord i buss og bane Kollektivtilbudet opprettholdes eller økes.		
Butikker, kjøpesentre, varemesser og midlertidige markeder	Normal drift*	Normal drift* Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir.	Normal drift* Oppfordring til utvidede åpningstider. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir.	Som lavt nivå, men unngå å handle på travle tider og oppfordring til bruk av klikk og hent og hjemlevering, også for Vinmonopolet. Oppfordring til utvidede åpningstider. Vurdere å åpne for søndagsåpne butikker. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir.	Stenge eller begrense alt av ikke-nødvendige butikker og kjøpesenter.
Nødvendige butikker som dagligvare og apotek	Normal drift*	Normal drift*	Normal drift* Oppfordring til utvidede åpningstider for de butikkene som anser at de har et behov, dette gjelder også for Vinmonopolet.	Normal drift* Oppfordring til utvidede åpningstider for de butikkene som anser at de har et behov, dette gjelder også for Vinmonopolet.	Normal drift* Oppfordring til utvidede åpningstider for de butikkene som anser at de har et behov, dette gjelder også for Vinmonopolet.
Restauranter, kafeer og uteliv	Normal drift*	Krav om smittevern faglig forsvarlig drift. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir. Ikke krav om 1 meter for personer som sitter på samme bord. Økt tilsyn for å sikre etterlevelse.	Krav om smittevern faglig forsvarlig drift. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir. Økt tilsyn for å sikre etterlevelse. Åpne for bruk av koronasertifikat	Krav om smittevern faglig forsvarlig drift Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir. , herunder sikre 1 meter avstand. Økt tilsyn for å sikre etterlevelse.	Forbud mot å holde åpent for gjester, men med mulighet for take-away.

				Åpne for bruk av koronasertifikat	
Arrangementer	Normal drift*	Privat sammenkomst på offentlig sted <u>Innendørs</u>: En meter til andre enn egen husstand. Munnbind dersom 1 meter ikke overholdes. <u>Utendørs</u>: anbefaling om at det må være mulig å holde 1 meters avstand Offentlig arrangement Krav om smittevern faglig forsvarlig drift både innendørs og utendørs, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning.	Privat sammenkomst på offentlig sted <u>Innendørs</u>: En meter til andre enn egen husstand. <u>Utendørs</u>: anbefaling om at det må være mulig å holde 1 meters avstand og bruk av munnbind der hvor avstand er vanskelig. Minnestunder etter begravelser og bisettelser kan ha inntil 50 personer innendørs og utendørs. Selve begravelsen regnes som et offentlig arrangement. Offentlig arrangement <u>Alternativ:</u> Krav om smittevern faglig forsvarlig drift både innendørs og utendørs, men ikke	Privat sammenkomst på offentlig sted Som moderat nivå, men maks 20 personer innendørs. Offentlig arrangement Krav om smittevern faglig forsvarlig drift både innendørs og utendørs. Maks 50 % kapasitet innendørs og smittevernsforsvarlig måte	Generelt forbud mot arrangementer, men likevel mulig å gjennomføre strengt nødvendige private og offentlige arrangementer både innendørs og utendørs med betydelige antallsbegrensninger (e.g. maks 5-20 deltakere).

		Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir. som ivaretar smittevernfaglig forsvarlig drift.	nasjonalt regulert antallsbegrensning. Innebærer at man i liten grad kan ha mingleområder. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir. som ivaretar smittevernfaglig forsvarlig drift. Åpning for bruk av koronasertifikat.	å komme inn og ut og på toalettet. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir, som ivaretar smittevernfaglig forsvarlig drift. Åpning for bruk av koronasertifikat.	
Skole, barnehager og SFO	Normal drift	Skoler (grunnskoler, VGS og voksenopplæring) og barnehager driftes på grønt nivå etter trafikklysmodellen, uten mulighet for å heve tiltaksnivå lokalt Alternativ: Normal drift med generelle smitteverntiltak Til begge alternativer: Tester bør gjøres tilgjengelig for elever, ansatte og foresatte på skoler og i barnehager.	Vurder jevnlig testing i henhold til press på helsetjenester, insidens i aldersgrupper og utbrudd, dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Testing bør iverksettes som første tiltak. Skoler (grunnskoler, VGS og voksenopplæring) og barnehager driftes på grønt nivå etter trafikklysmodellen. Lokal vurdering av tiltak i trafikklysmodellen opp til gult. Tester bør gjøres tilgjengelig for elever, ansatte og foresatte på skoler og i barnehager.	Vurder jevnlig testing i henhold til press på helsetjenester, insidens i aldersgrupper og utbrudd, dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Testing bør iverksettes som første tiltak. Skoler (grunnskoler, VGS og voksenopplæring) og barnehager driftes på grønt eller gult nivå etter trafikklysmodellen. Lokal vurdering av tiltak i trafikklysmodellen opp til gult eller rødt. Tester bør gjøres tilgjengelig for elever, ansatte og foresatte på skoler og i barnehager.	Vurder jevnlig testing i henhold til press på helsetjenester, insidens i aldersgrupper og utbrudd, dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Testing bør iverksettes som første tiltak. Skoler (grunnskoler, VGS og voksenopplæring) og barnehager driftes på gult nivå etter trafikklysmodellen. Lokal vurdering av tiltak i trafikklysmodellen opp til rødt. Tester bør gjøres tilgjengelig for elever, ansatte og foresatte på skoler og i barnehager.

Høyere utdanning	Normal drift*	Tilstrebe full fysisk undervisning. Tester bør gjøres tilgjengelig for studentene på campus. Avstandsambefalingen kan fravikes ved undervisning.	Tilstrebe full fysisk undervisning. Vurder jevnlig testing dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Tester bør gjøres tilgjengelig for studentene på campus Avstandsambefalingen kan fravikes der det er nødvendig for gjennomføringen av undervisningen, eller der man sitter ned i større undervisningssaler.	Universiteter, høyskoler og fagskoler må tilrettelegge for digital undervisning. Alle studenter bør få tilbud om delvis fysisk tilstedeværende undervisning. Studenter som er avhengige av å gjennomføre forsøk i laboratorier eller ferdighetstrening, bør prioriteres for fysisk undervisning. Vurder jevnlig testing dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Tester bør gjøres tilgjengelig for studentene på campus. Avstandsambefalingen kan fravikes der det er nødvendig for gjennomføringen av undervisningen. I større undervisningssaler kan man benytte opp til 50% kapasitet / annethvert sete. Universiteter, høyskoler og fagskoler bør legge til rette for eksamen og obligatoriske kurs, enten digitalt eller fysisk der det er praktisk mulig med godt smittevern. Det samme gjelder for andre utdanningsinstitusjoner for voksne. Biblioteker, lesesaler og lignende bør holdes åpent med generelle smitteverntiltak.	Universiteter, høyskoler og fagskoler må tilrettelegge for digital undervisning. Alle studenter bør få tilbud om noe fysisk tilstedeværende undervisning. Studenter som er avhengige av å gjennomføre forsøk i laboratorier eller ferdighetstrening, bør prioriteres for fysisk undervisning. Vurder jevnlig testing dersom testkapasiteten tillater det og det vurderes som formålstjenlig. Tester bør gjøres tilgjengelig for studentene på campus. Universiteter, høyskoler og fagskoler bør legge til rette for eksamen og obligatoriske kurs, fortrinnsvis digitalt, eventuelt fysisk der det er praktisk mulig med godt smittevern. Det samme gjelder for andre utdanningsinstitusjoner for voksne. Biblioteker, lesesaler og lignende bør holdes åpent med generelle smitteverntiltak.
------------------	---------------	---	---	---	--

Hjemmekontor	Normal drift*	Anbefaling om noe bruk av hjemmekontor. Unntak fra anbefaling om hjemmekontor for de som gjennomfører smittevernaglig forsvarlig tilstedeværelse.	Anbefaling om bruk av hjemmekontor (50%) dersom dette er praktisk mulig og ikke til hinder for viktig og nødvendig virksomhet på arbeidsplassen, blant annet virksomhet for å ivareta barn og sårbare grupper. Det kan gjøres individuelle vurderinger, og ansattes behov skal tas hensyn til. Unntak fra anbefaling om hjemmekontor for de som gjennomfører smittevernaglig forsvarlig tilstedeværelse (inkl. reisevei). Hjemmekontor og munnbind gjelder ikke for tjenester der dette er til hinder for at ansatte kan utføre nødvendige og lovpålagte oppgaver i møte med sårbare grupper og barn og unge.	Som moderat nivå, men anbefaling om 25 % tilstedeværelse.	Anbefaling om 100% hjemmekontor der det er mulig. Der hvor det ikke er mulig med hjemmekontor må arbeidsgiver iverksette forsterkede smitteverntiltak i henhold til relevant veileder.
Idretts- og fritidsaktiviteter herunder toppidrett	Normal drift*	Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt både innendørs og utendørs for alle aldersgrupper, med kontakt der det er nødvendig.	Fritidsaktiviteter bør gjennomføres utendørs så langt det er mulig. Barn og unge under 20 år: Innendørs: Gruppestørrelse på omtrent 20 personer, eller etter klasse/kohort. Aktiviteten kan gjennomføres med kontakt der det er nødvendig. Aktiviteter som korps og kor	Fritidsaktiviteter bør gjennomføres utendørs så langt det er mulig. Anbefalt å utsette/avlyse gjennomføring av arrangementer både ute og innendørs, som kamper og turneringer, samt andre organiserte fritidsaktiviteter på tvers av ulike grupper for både barn og voksne. Unntaket er utendørs arrangementer for	Barn og unge under 20 år: Begrense organiserte idretts- og fritidsaktiviteter innendørs/utendørs gjennom f.eks. antallsbegrensninger (maks 10-20 deltakere eller klasse/kohort) og eventuelt avstands-anbefaling (for barn og unge over barneskolealder). Voksne over 20 år: Anbefale å avlyse gjennomføring av organiserte

			kan gjennomføres med normal gruppesammensetning. Større arrangementer som cuper osv. kan vurderes utsatt/avlyst avhengig av den aktuelle smittesituasjonen. <u>Utendørs</u>: Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt. Voksne over 20 år: <u>Innendørs</u>: Gruppestørrelse på omtrent 20 personer. Aktiviteten kan gjennomføres med kontakt der det er nødvendig. Ved høyintensiv trening bør det tilrettelegges for 2 meters avstand. <u>Utendørs</u>: Organiserte idretts- og fritidsaktiviteter kan foregå som normalt, med kontakt der det er nødvendig.	barn og unge i idretter som ikke krever nærkontakt, gitt at dette er mulig innenfor arrangement-regelverket. Grupper med inntil 100 personer kan skiftes ut i løpet av arrangementet. Barn og unge under 20 år: Som på moderat nivå. Voksne over 20 år: <u>Innendørs</u>: Aktiviteter bør utsettes/avlyses. <u>Utendørs</u>: Kan trene eller ha andre organiserte fritidsaktiviteter, men det er anbefalt å være omtrent 20 personer og å holde meteren.	idretts- og fritidsaktiviteter innendørs/utendørs.
Treningssentre, svømmehaller, bowlinghaller	Normal drift*	Normal drift* Krav om smittevern faglig forsvarlig drift. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir.	Normal drift* Krav om smittevern faglig forsvarlig drift. Ved innendørs gruppetrening, maks 75 % kapasitet i gruppen. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir.	Kun åpent for individuell trening. 2 meters avstand ved gruppetrening. Kan ha utendørs trening etter samme tiltak som for idretts- og fritidsaktiviteter. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir.	Stenge eller begrense virksomheter til kun å tilby individuelle tjenester grunnet i medisinsk behov (rehabilitering, kurs, individuell trening, etc.).

			Åpne for bruk av koronasertifikat	Åpne for bruk av koronasertifikat	
Biblioteker, museer, fornøylesparker, lekeland, spillehaller og lignende	Normal drift*	Normal drift*	Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, herunder sikre 1 meter avstand. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir. Åpne for bruk av koronasertifikat	Krav om smittevernaglig forsvarlig drift, herunder sikre 1 meter avstand. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir. Åpne for bruk av koronasertifikat	Stenging (tilsvarende ikke-nødvendige butikker) eller sterkt redusere tilbud ned til individnivå (kurs, etc.). Biblioteker kan holdes åpne.
Frisører, hudpleie og lignende	Normal drift*	Normal drift* Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir.	Normal drift* Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir.	Normal drift* Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir.	Sterkt redusert tilbud. Opprettholde nødvendig behandling. Bransjeorganisasjonene lager veiledere i samarbeid med FHI/Helsedir.

TISK	Testing: På klinisk indikasjon, vurderes av lege. Selvtesting etter eget ønske. Isolasjon: Ingen plikt. Normale råd om å holde seg hjemme når man er syk, men ikke nødvendigvis ved lette symptomer. Smittesporing: Ingen. Karantene: Ingen.	Testing: Etter testkriteriene (prioritert rekkefølge for indikasjoner for test) med overgang til symptombasert testing. Avvikling av jevnlig testing og testing av øvrige nærkontakter. Isolasjon: Plikt til isolasjon, men behov for å vurdere unntak for samfunnsviktige og ev. andre samfunnsviktige funksjoner ut fra prioritering. Alternativt råd om isolasjon. Overgang til råd om å holde seg hjemme når man er syk av covid-19. Smittesporing: Den smittede informerer nærkontakter. Kommunal smittesporing i spesielle situasjoner eller ved behov for bistand. Bruk av Smittestopp Karantene: Test istedenfor karantene av husstandsmedlemmer og tilsvarende nære. Råd om test ved symptomer for øvrige nærkontakter.	Testing: Etter testkriteriene (prioritert rekkefølge for indikasjoner for test), kan bli nødvendig å vurdere overgang til symptombasert testing. Overgang til å avvikle jevnlig testing og kun teste øvrige nærkontakter ved symptomer, Isolasjon: Plikt til isolasjon, men behov for å vurdere unntak for samfunnsviktige og ev. andre samfunnsviktige funksjoner ut fra prioritering. Kan bli nødvendig å vurdere overgang til råd om å bli hjemme når man er syk av covid-19. Smittesporing: Den smittede informerer nærkontakter. Kommunal smittesporing i spesielle situasjoner eller ved behov for bistand. Bruk av Smittestopp Karantene: Test fremfor karantene. Overgang til å teste øvrige nærkontakter ved symptomer.	Testing: Etter testkriteriene (prioritert rekkefølge for indikasjoner for test). Isolasjon: Plikt til isolasjon, men behov for å vurdere unntak for samfunnsviktige og ev. andre samfunnsviktige funksjoner ut fra prioritering. Smittesporing: Den smittede informerer nærkontakter. Kommunal smittesporing i spesielle situasjoner eller ved behov for bistand, dersom kapasitet. Bruk av Smittestopp Karantene: Test fremfor karantene. Dersom testmangel og man må vurdere karantene, må også kontaktreduerende tiltak iverksettes.	Testing: Etter testkriteriene (prioritert rekkefølge for indikasjoner for test). Isolasjon: To alternativer avhengig av situasjonen: 1) Isolasjonsplikt med unntak for samfunnsviktige og ev. andre samfunnsviktige funksjoner ut fra prioritering. 2) Ved stor testmangel: råd om å holde seg hjemme når man er syk. Smittesporing: Den smittede informerer nærkontakter. Kommunal smittesporing i spesielle situasjoner eller ved behov for bistand, dersom kapasitet. Ev. Benytte Smittestopp Karantene: Helhetsvurdering sett opp mot belastning for samfunnet.
------	--	--	--	---	---

Risikogrupper	Ingen ekstra tiltak	Personer med risiko for alvorlig sykdomsforløp og uvaksinerte voksne oppfordres til å skjerme seg, men ikke isolere seg. Det er viktig med sosial kontakt. Uvaksinerte voksne bør være spesielt forsiktige med, eller unngå: store forsamlinger og samlinger på serveringssteder hvor det erfaringsmessig blir vanskelig å holde avstand, samt unødvendige reiser til områder med mye smitte.	Som lavt nivå.	Som lavt nivå.	Personer med risiko for alvorlig sykdomsforløp og uvaksinerte voksne bør skjerme seg, men ikke isolere seg. Det er viktig med sosial kontakt.
Helsetjenesten	Følge generelle råd beskrevet under de ulike helsetjenester, bl.a. basale smittevernrutiner	Som normal hverdag med økt beredskap.	Forsterkede smitteverntiltak.	Som moderat nivå.	Som moderat nivå.

Vedlegg – innspill fra næringslivet

Dokumentet inneholder en oppsummering av høringsinnspillene NFD har mottatt fra partene i arbeidslivet og andre næringslivsaktører som svar på HODs bestilling av innspill til de foreslåtte pakkene med smitteverntiltak. Del 1 består av hovedmomenter i innspillene som det er stor grad av enighet om på tvers av næringer, bransjer og aktører. Del 2 oppsummerer innspillene som omhandler differensierte smittetiltak. Del 3 går nærmere inn på innspillene fra de ulike næringene. Momenter som går på tvers av næringer, bransjer og aktører eller som er omtalt under avsnittet om kompensasjonsordninger er ikke gjentatt i omtalen av hver enkelt næring i del 3. Del 4 omhandler innspill om kompensasjonsordninger og støttetiltak. Dette var ikke en del av bestillingen fra HOD, men inkluderes fordi ordningene har stor viktighet for næringslivet og faller inn under NFDs ansvarsområde.

1. Overordnet oppsummering av innspill fra næringslivet

- Samtlige aktører som Nærings- og fiskeridepartementet har fått innspill fra har vært positive til at regjeringen skal utarbeide pakker for smittevernrestriksjoner, fordi dette grepet kan bidra større grad av forutsigbarhet i tiden fremover. Ved innføring av et nytt tiltaksnivå må næringslivet få tilstrekkelig med tid til å tilpasse seg en ny hverdag.
- Mange aktører er kritiske til den korte høringsfristen. Det bør legges opp til videre dialog om pakkene med partene i arbeidslivet. Dialogen bør også videreføres dersom det blir aktuelt med nye perioder med smitteverntiltak. Endelig utforming og implementering av tiltak må skje i tett dialog med berørte parter. Utviklingen i pandemien er uforutsigbar, og det bør derfor være rom for justeringer i tiltakspakkene.
- Det er ofte betydelige lokale variasjoner i smittenivåene. Overordnet bør nasjonale pålegg og forskriftsfestede tiltak unngås så langt det er mulig. Flest mulig beslutninger knyttet til tiltaksbyrde bør tas lokalt. Det bør åpnes for lokale dispensasjoner fra restriksjoner som bestemmes sentralt.
- Alle smittevernrestriksjoner må være nødvendige og godt helsefaglig begrunnet. Dette gjelder spesielt eventuelle restriksjoner som medfører store konsekvenser for enkelt næringer eller -bransjer. Myndighetene må legge opp til stor grad av åpenhet og transparens rundt faglige vurderinger. Det bør formidles god og tydelig informasjon til befolkningen og næringslivet om gjeldende restriksjoner. Restriksjonene bør ikke fremstå som uforholdsmessige. Tiltaksnivået må fastsettes ut fra en helhetlig vurdering der også samfunnsøkonomiske konsekvenser hensyntas.
- Aktørene er opptatt av at restriksjoner innenfor samme tiltaksnivå bør være balanserte og proporsjonale på tvers av sektorer, slik at ingen rammes uforholdsmessig hardt.
- Flere aktører har etterlyst nærmere kriterier for å sette de ulike tiltaksnivåene, og for å bevege seg fra ett nivå til et annet.
- Mange aktører har også pekt på at innreiserestriksjoner bør inngå som en del av de skisserte smittevernpakkene. Denne typen restriksjoner har hatt stor påvirkning for både arbeidsgivere og arbeidstakere, blant annet i reiselivsnæringen, luftfart, maritim næring, mat- og drikkenæringen og sjømatindustrien, og bør unngås så langt det er mulig. Aktørene påpeker at tilgang på nødvendig utenlandsk arbeidskraft må sikres på alle tiltaksnivå. Dersom det innføres innreiserestriksjoner, bør det utarbeides gode

retningslinjer for næringslivet og eventuelle søknader om innreise bør behandles raskt og effektivt.

- Aktørene i næringslivet er også enstemmige om at det bør legges frem tilhørende skisser for støtteordninger og kompenserende tiltak for enkelt næringer og -bransjer som blir hardt rammet av smittevernrestriksjonene på de forskjellige nivåene. Tiltakene bør iverksettes og være operative samtidig som det innføres nye restriksjoner. Flere aktører viser også til at konsekvensene av smittevernrestriksjoner ikke forsvinner automatisk når de fjernes. Noen næringer og bransjer vil derfor også ha behov for støtte og kompensasjon i en overgangsperiode.
- Det er delte meninger om hvordan og hvorvidt det bør tas i bruk differensierte smittevernrestriksjoner, som for eksempel «koronasertifikat». Samtlige aktører er imidlertid positive til at virkemidler som er godt faglig begrunnet tas i bruk for å lempe på innførte smittevernregler for vaksinerte personer.
- Partene i næringslivet bemerker at de høyere tiltaksnivåene er knyttet til kapasiteten i helsevesenet og etterlyser en vurdering av hvordan den helsemessige beredskapen bør innrettes for å unngå at tiltaksnivået må settes høyere enn nødvendig. Det vises til at strenge smittevernstiltak har store samfunnsmessige konsekvenser på kort og lang sikt.
- Mange aktører fremhever sektor- og bransjespesifikke smitteveiledere som nyttige verktøy i forbindelse med smittevern. Denne typen veiledere gir berørte virksomheter mulighet til å bidra med kompetanse og til å påvirke egen situasjon. Det bør satses mer på denne typen verktøy som selvstendige smitteverntiltak. I tillegg kan kursing og opplæring innen smittevern være relevant for deler av næringslivet.
- Viktigheten av samfunnskritiske funksjoner bør synliggjøres i smittevernpakkene. På høyt nivå må samfunnskritiske funksjoner prioriteres og ivaretas uten forstyrrelser. Ved eventuelle innreiserestriksjoner, bør samfunnskritisk arbeidskraft fra utlandet prioriteres. Det må legges til rette for at samfunnskritisk infrastruktur består, selv i situasjoner med stor smitte. Dette er blant annet nødvendig for å gjennomføre mannskapsbytter på skip og for å innhente utenlandsk arbeidskraft. I tillegg bør listen over samfunnskritiske funksjoner revideres for å klargjøre hvilke aktører i næringslivet som omfattes.
- I tillegg til beredskap rundt smittesituasjonen i Norge, bør også konsekvenser av store endringer i andre land vurderes. Dersom viktige markeder i utlandet stenger ned, vil dette kunne påvirke verdikjeder og leveranser i norsk næringsliv og i konsumentmarkedet.

2. Innspill til differensierte smittevernrestriksjoner («koronasertifikat»)

- Næringslivet er delt i synet på koronasertifikat i arbeidslivet. Enkelte aktører, som fiskeleddet og verftsindustrien, peker på at koronasertifikat vil være et nyttig hjelpemiddel for å forhindre smitte som følge av arbeidsforholdene i disse næringene. Andre aktører er skeptiske til innføring av koronasertifikat i arbeidslivet fordi dette i praksis kan medføre yrkesforbud for enkelte.
- Flere aktører er imidlertid positive til bruk av koronasertifikat som et alternativt smitteverntiltak overfor eksempelvis gjester i reiselivsnæringen og på arrangementer og serveringssteder. Det påpekes at bruk av denne typen restriksjoner bør være godt faglig begrunnet og kun iverksettes dersom sertifikatet kan brukes for å unngå andre mer inngripende restriksjoner.

- Den varslede høringen om koronasertifikat må ha en tilstrekkelig lang høringsfrist for å sikre en forsvarlig behandling.
- En eventuell videreutvikling av koronasertifikat som smittevern tiltak må skje gjennom en åpen og transparent prosess.
- Det bør vurderes hvor mye ansvar som skal pålegges næringslivet ved eventuell kontroll av koronasertifikat.

3. Mer detaljert innspill fra de enkelte næringene

Reiseliv og tjenestenæringer

- Det er for lave terskelverdier for innføring av tiltak. Samtlige tiltak bør løftes minst ett hakk opp. Tiltakene som beskrives allerede på lavt og moderat nivå oppleves som svært krevende og inngripende for reiselivsnæringen, og vil innebære redusert drift med store kostnader og konsekvenser for næringen.
- Aktørene erfarer at kunder og gjester tar ansvar og raskt tilpasser atferd i tråd med råd fra myndighetene. Anbefalinger og signaler på pressekonferanser, i media og gjennom andre informasjonskanaler påvirker dermed mange virksomheter i tjenestenæringene i stor grad. «Av og på»-restriksjoner og usikkerhet rundt restriksjoner og råd bør unngås, fordi usikkerhet fører til økte kostnader for berørte deler av næringslivet.
- Næringene forventer en sterkere vektlegging av lovgrunnlaget for smittevernrestriksjoner i tiden fremover, jf. smittevernloven §§ 1-5 og 4-1 femte ledd. I tillegg bør det gjøres en forholdsmessighetsvurdering ved inngripende restriksjoner i tråd med EMK.
- Tiltakene bør ha en «intern logisk sammenheng» og være proporsjonale blant ulike sektorer, særlig på lavt og moderat nivå. Det bør eksempelvis være mulig å samle like mange på restaurant uten avstandskrav som i eget hjem på samme tiltaksnivå. Total nedstigning av service- og handelsnæringen er ofte uproporsjonalt sammenlignet med virkning på smittenivå.
- Næringene stiller seg svært kritisk til fullstendig skjenkestopp, og mener at redusert skjenketid bør erstatte skjenkestopp. Det bør imidlertid ikke innføres redusert skjenketid for restauranter som har bordservering og stenger før kl. 23:00. Det påpekes at skjenkestopp kan føre til oppblomstring av sosiale lag i ukontrollerte omgivelser, f.eks. i private hjem hvor man ikke har like gode forutsetninger for ivaretagelse av smittevern.
- Aktørene mener at «innslippsstopp» ikke bør innføres som et nasjonalt tiltak, men at det kan vurderes som et lokalt tiltak på høyt tiltaksnivå for å beholde skjenketiden.
- Kravet om én meter avstand og bordservering på lavt tiltaksnivå innebærer at mange virksomheter må stenge helt eller får lavere inntjening. Disse restriksjonene fremstår som uproporsjonale sammenlignet med restriksjoner på andre områder innenfor samme tiltaksnivå. Denne typen restriksjoner bør erstattes av en generell anbefaling om økt beredskap og milde anbefalinger på lavt nivå.
- Tiltakspakkene bør åpne for større grad av differensiering og fleksibilitet. Kravet om bordservering kan eksempelvis gjøres gjeldende kun i tidsrom hvor gjestegrunnlaget tilsier at det kan oppstå sammenstimling og trengsel. Det bør også gis unntak fra dette kravet for virksomheter som benytter elektroniske bestillingssystemer
- Kravet om én meter avstand mellom personer i samme følge bør avskaffes på lavt og moderat nivå. Det samme bør også vurderes på høyt og svært høyt nivå. Dersom det

ønskes å innføre en avstandsbegrensning bør dette være mellom grupper og ikke innad i grupper, fordi erfaringer tilsier at personer som ankommer i samme følge ikke overholder «én meter»-kravet.

- Det bør innføres unntak for én meteren ved uteservering. I tillegg bør uteserveringsareal og tidspunktene disse kan benyttes utvides for å øke arealet gjestene har til disponering.
- Anledningen til å stenge fornøyelsesparker, lekeland, spillehaller og lignende bør flyttes fra moderat til høyt nivå, og virksomheter utendørs bør ikke stenges på noe nivå. Det oppfattes ikke som proporsjonalt at f.eks. utendørs klatreparker og fornøyelsesparker skal stenges mens alpinanlegg kan ha normalt drift.
- Aktivitet på treningssentre bør i større grad sidestilles med kategorien for idretts- og fritidsaktiviteter. Kravet om to meter avstand ved høyintensitetstrening på lavt nivå synes strengt. Treningssentrene har gjennom pandemien vist at de kan gjennomføre aktivitet på en god smittevernfaglig måte. På høyt nivå bør det åpnes for at treningssentre kan gjennomføre gruppetreninger med omtrent 20 personer. Det bør også åpnes for gruppetrening med kontakt om nødvendig på moderat nivå. Det bør åpnes for differensiering av sentrene basert på kompetanse, infrastruktur og størrelse.
- Normal drift bør være gjeldende på lavt og moderat tiltaksnivå for kategorien «Arbeidsliv». På høyt tiltaksnivå bør det anbefales at arbeidsgivere sørger for at ansatte kan jobbe hjemme fra dersom dette er ønskelig for den enkelte, praktisk mulig og ikke til hinder for nødvendig virksomhet på arbeidsplassen.
- Det bør presiseres hvordan ansatte i service- og handelsnæringen skal forholde seg til bruk av munnbind. Dersom kundene i stor grad er vaksinerte, bør det være mulig å innføre lettelse for de ansatte.
- Hjemmekontor er en svært inngripende restriksjon for mange. Eksempelvis blir kantinevirksomhet hardt rammet av denne typen restriksjoner. Andre typer smittevernrestriksjoner bør heller vurderes.

Spesielt om arrangementer og eventer

- Arrangementsplanlegging er svært ressurs- og tidkrevende. Det bør tilstrebes å gi dem som er involvert i arrangementsplanlegging så mye forutsigbarhet og fleksibilitet som mulig, for å unngå at arrangementer blir avlyst.
- Absolutte antallsbegrensninger på arrangementer bør ikke benyttes som et smitteverntiltak. Det anses ikke som godt faglig begrunnet at arrangementslokaler med varierende størrelse og infrastruktur skal pålegges samme antallsbegrensninger. Krav om smittevernfaglig forsvarlig drift på flere tiltaksnivåer vil gi kultur- og arrangementsaktører samme type autonomi som butikker og kjøpesentre.
- Tabellen tar i liten grad innover seg at arrangementer varierer når det gjelder en lang rekke faktorer, inkludert gjestesegment, servering, utforming og lokaler. Virksomhetene er pålagt å vurdere risiko og har et solid erfaringsgrunnlag på området. På store arrangementer bør det være opp til arrangørene å begrense antall gjester og iverksette smitteverntiltak i tråd med en risikovurdering.
- Proporsjonalitet mellom ulike områder på samme tiltaksnivå bør tilstrebes. På moderat nivå er det lagt opp til at voksne personer kan drive med kontaktdrett, samtidig som kulturbransjen må sørge for at det er én meter avstand mellom publikum. Det er også lagt opp til at det ikke skal være antallsbegrensning på mosjonsløp på lavt og moderat nivå,

samtidig som andre utendørsarrangementer og aktiviteter pålegges antallsbegrensning. Dette er en prioritering av aktiviteter som bærer større preg av moral enn smittevern.

- De foreslåtte restriksjonene for arrangementer fremstår som svært inngripende, selv på lavt og moderat nivå. Bruk av inntil 50 pst. av kapasiteten på arrangementer innebærer at mange aktører vil miste minst 50 pst. av inntjeningen. Restriksjonene fremstår også som uproporsjonale med tiltak på andre områder innenfor samme tiltaksnivå.
- Bruk av inntil 25 pst. av kapasiteten på høyt nivå er også for restriktivt. På arrangementer med faste, tilviste plasser bør minst 50 pst. av plassene kunne benyttes, eventuelt det antallet personer man får plass til med tilstrekkelig avstand.
- Offentlige arrangementer med sitteplasser (ikke bare «faste tilviste» plasser) bør ikke ha antallsbegrensning på moderat nivå. Begrensninger bør heller tilpasses lokalets størrelse, mulighet for avstand eller utnyttelsesgrad.
- Utendørs arrangementer bør ikke ha antallsbegrensning på noen nivåer.
- Skillet mellom private og offentlige arrangementer slår uheldig ut for mange som driver med utleie av lokaler, sceneteknisk produksjon, catering og eventer. Faglige virksomhetsinterne arrangementer havner i kategorien private arrangementer, selv uten alkoholservering og med sittende publikum og profesjonelle arrangører. Det bør innføres en annen type distinksjon mellom forskjellige typer arrangementer.

Transport og luftfart

- Innreiserestriksjoner rammer luftfarten særlig hardt, men også andre restriksjoner som hjemmekontor, testregimer og én-meteren påvirker sektoren i stor grad.
- Aktørene ønsker at nasjonale regler og internasjonale regler for innreiserestriksjoner og grensereguleringer i størst mulig grad harmoniseres på tvers av landegrenser, i hvert fall i Europa.
- Aktørene påpeker at de foreslåtte tiltakene for kollektivtrafikk er strengere enn tiltakene for andre sektorer på tilsvarende nivå. Kollektivtrafikk skiller seg ikke vesentlig fra offentlige rom og andre samlingssteder. Offentlige rom bør omtales under ett i f.eks. tiltakene for munnbind. Det bør ikke frarådes å bruke kollektivtrafikk ved trengsel på moderat nivå, når det ikke frarådes å handle på travle tider før på høyt nivå. På moderat nivå bør en anbefaling om å bruke sitteplasser fremfor ståplasser erstatte rådet om å unngå å bruke kollektivtrafikk ved trengsel.
- Aktørene påpeker at de foreslåtte smittevernstiltakene der kollektivtrafikk fremheves spesielt kan bidra til å svekke tillitten til kollektivtransport og dermed gi en varig lav etterspørsel etter kollektivreise. Dette vil være uheldig ut i fra mobilitets-, klima-, miljø- og folkehelseperspektiv.
- Forbud/fraråding av reise bør unngås og at krav om å blokkere midtsetet på fly ikke bør gjeninnføres. Det er mulig å ivareta smittevern under reise uten denne typen restriksjoner, f.eks. ved å følge smittevernveileder for luftfart.

Industri og maritim næring

- Innreiserestriksjonene har vært utfordrende for norsk industri og maritim næring som følge av bruk av utenlandsk arbeidskraft, virksomheter som flytter seg over landegrenser og alle andre virksomheter som er avhengig av grensekryssende arbeidskraft.
- Dersom medisinskfaglige vurderinger tilsier at det bør gjeninnføres evt. innreiserestriksjoner bør disse så langt som mulig begrenses til testing og evt.

innreisekarantene. I en ev. smittesituasjon som tilsier enda sterkere virkemidler er det viktig å ivareta tilgang til spesialisert arbeidskraft.

- Påbud om hjemmekontor på høyeste tiltaksnivå støttes, men næringen mener det er behov for unntaksmuligheter fra påbudet. Aktørene ønsker at arbeidsgiver skal gis et visst skjønn til å vurdere behov og mulighet for hjemmekontor.
- Arbeidsgiversiden påpeker at det har vært en del unntaksbestemmelser i covid-19-forskriften knyttet til vaksinasjonsstatus. Skal man innføre den type bestemmelser for isolasjon som er skissert, må man også kunne utruste arbeidsgiver med hjemmel til å verifisere at arbeidstakeren har koronasertifikat.
- Aktørene i den maritime næringen er enige om at vurderingen om at sjøfolk er samfunnskritisk personell burde opprettholdes. Dette har bla. vært viktig mht. den tidligere § 6 e i covid-19-forskriften (Særskilt unntak fra smittekarantene for personell i kritiske samfunnsfunksjoner). Unntaksbestemmelsen for arbeidstakere som ankommer Norge for å tiltre arbeid på fartøy i norsk havn i covid-19-forskriften §6h, mener også næringen at det er viktig at opprettholdes.
- Arbeidstakersiden informerte om at flere av deres medlemmer har blitt pålagt fritidskarantene uten lønn av arbeidsgiver. De virksomhetspålagte kravene til karantene- og isolasjonsregime er strengere enn det som følger av smittevernlovgivningen, og er etter deres skjønn utenfor arbeidsgivers styringsrett. Det understrekes at det må fremkomme at det er utelukkende myndighetenes krav til karantene og isolasjon som er gjeldende.
- Viktigheten av at tiltakspakkene prioriterer studentene under hele studieløpet ble også spilt inn. For praktiske fag må muligheten til å trene opprettholdes. I de maritime utdanningene er seilingstiden en vesentlig og viktig del, og opprettholdelsen av dette bør prioriteres slik at utdanningen kan gjennomføres. Eksamen må også kunne avholdes.

Mat-, drikke- og bionæringen

- Kriteriene for unntak fra plikt til isolasjon for samfunnskritiske funksjoner bør konkretiseres, jf. «TISK»-kategorien. Krav til antall dager i isolasjon ved påvist smitte bør generelt holdes så lavt som mulig.
- Tesing som kontrolltiltak må gjøres enklere. Dersom det oppstår mangel på koronatester, bør mat- og drikkenæringen som samfunnskritisk funksjon prioriteres. Nødvendige antall tester bør stilles til disposisjon uten kostnad for virksomhetene.
- Beskrivelsen av tiltak i kategorien «Arbeidsliv» oppfattes som mangelfull og lite relevant for arbeid i produksjonsbedrifter. Kategorien bør spesifisere hvilke avstandsregulerende tiltak arbeidsgiver kan pålegge arbeidstager under fysisk arbeid på arbeidsplassen, som for eksempel krav om bruk av munnbind eller om testing ved arbeidsdagens start.
- For at mattrygghet og dyrevelferd skal kunne ivaretas, må offentlige tilsyns- og kontrollordninger opprettholdes uten forstyrrelser.

Sjømatnæringen

- Smittevernpakkene bør ikke påvirke viljen og kapasiteten til å vurdere bransjespesifikke tilpasninger på kort varsel ved behov. Slike bransjespesifikke tilpasninger har fungert svært godt for sjømatnæringen så langt i pandemien.
- Næringen erfarer at smittevernveilederen for sjømatindustrien har fungert godt. God hygiene, økt avstand og redusert kontakt er de viktigste smittereduserende tiltakene i

næringen. Beskrivelsen av tiltak i kategorien «Arbeidsliv» oppfattes som lite relevant for arbeidsformen i store deler av næringen.

- Enkelte aktører har hatt utfordringer med å få inn utenlandsk arbeidskraft som følge av innreiseretriksjoner. At næringen er definert som samfunnskritisk har vært nyttig.
- Fiskerileddet er positive til at arbeidsgivere kan benytte koronasertifikat pga. de store helsemessige og driftsmessige konsekvensene av et koronautbrudd på havgående fartøy.

Arbeidsliv

- Arbeidstakere opplever ikke bare direkte konsekvenser av smittevernrestriksjoner, men også indirekte konsekvenser av arbeidsgivernes driftsmessige tilpasninger. Denne typen tilpasninger kan gjøre det krevende å følge opp HMS-arbeid og arbeidsmiljø, og medføre negative konsekvenser for ansatte med tanke på sikkerhet, trivsel og mental helse.
- Både pålagt og anbefalt hjemmekontor er et inngripende tiltak for arbeidstakere og arbeidsgivere. Bruk av hjemmekontor over lengre perioder har stor innvirkning på psykisk helse, trivsel, motivasjon, produktivitet og effektivitet
- Hjemmekontorpålegg bør så langt som mulig ikke låses til faste prosentvise rammer for tilstedeværelse per ansatt. Denne typen tiltak bør heller innrettes ut fra mer overordnede rammer som gjør det mulig for virksomheter å gjøre tilpasninger med tanke på særskilte behov blant de ansatte og smittevernforvarlig drift. Eksempler på tiltak som bør senke terskelen for råd eller pålegg om hjemmekontor er f.eks. at man ikke benytter kollektivtilbud når det er trengsel og tilstedeværelse på kontor er mulig uten å etablere nærkontakter.
- Det bør innføres tilstrekkelig regulering av hjemmekontorsituasjonen, slik at arbeidstakernes behov for sikkerhet ivaretas. Dette er spesielt viktig ved eventuelle pålegg om hjemmekontor, og det haster derfor å få ferdigstilt endringene i hjemmekontorforskriften.

Skole og barnehage

- Forutsigbarhet bør være et overordnet mål for tiltak i skolen. Barn og unge bør i så stor grad som mulig skjermes mot tiltak som påvirker deres trivsel, utvikling og læring.
- Den foreslåtte modellen ser ut til å innebære en videreføring av hyppige skifter mellom tiltaksnivåer i skolen. Hyppige endringer i tiltaksnivåer kan medføre vel så mange negative konsekvenser som ren digital undervisning. Det bør heller legges til rette for mer fleksibilitet slik at tiltakene kan vare over lengre tid.
- Trafikklysmodellen har vist seg lite fleksibel og må gjennomgås i sin helhet. De ulike smittevernnivåene bør defineres mer fleksibelt for å sikre mulighet for tilpasning ned på driftsenhetsnivå.
- Det bør innføres tydeligere skiller mellom tiltak på ulike nivåer. Det bør også være lokalt handlingsrom på de forskjellige nivåene i smittevernpakkene, både når det gjelder smittevernnivå og hvordan de bestemte smittevernnivåene kan gjennomføres i de ulike driftsenhetene. Ansatte og tillitsvalgte bør involveres i prosessen i større grad.
- Testing anses som et godt tiltak for at barn og unge skal kunne være mest mulig til stede på skolen og i barnehagen. Testing må likevel ikke ta ressurser fra kjerneoppgavene eller pålegges utdanningspersonell.

- I nye tiltaksmodeller må lærernes rett til et forsvarlig arbeidsmiljø ivaretas bedre enn i tidligere perioder av pandemien. Lærere som ansattgruppe må beskyttes bedre i sitt fysiske arbeidsmiljø og gis fleksibilitet for å redusere antallet nærkontakter. Delvis bruk av hjemmekontor bør inn i tiltakspakkene også for skoler.

Forskning og høyere utdanning

- Det er viktig for studentenes læringsutbytte og mentale helse at det legges opp til størst mulig grad av fysisk tilstedeværelse. Sektoren opplever at de foreslåtte smittevernpakkene langt på vei legger til rette for dette.
- Studentenes behov må samtidig balanseres opp mot de ansattes behov for beskyttelse.
- Tiltak bør innføres med tilstrekkelig fleksibilitet for å opprettholde tilgang på laboratorium, nødvendig utstyr og lokaler. I størst mulig grad bør pågående forskningsaktivitet opprettholdes. Det bør åpnes for forlengelse av stipendiat- og postdoktorperioder for unge forskere.
- Smittevernpakkene bør presisere smitteverntiltak for studenter i praksisperioder, og det bør legges til rette for studenter i størst mulig grad kan gjennomføre praksis.
- Førsteårsstudenter bør prioriteres for fysisk oppmøte, ettersom denne gruppen ofte blir hardest rammet ved digital undervisning på grunn av manglende sosiale nettverk.
- Redusert bruk av graderte karakterer ved digitalt gjennomførte eksamener bør gjennomgås. Mangel på graderte karakterer kan føre til redusert læringstrykk og motivasjon, og gi studentene utfordringer i møte med arbeidslivet eller nye studier.
- Det bør investeres i kompetanse innen bruk av digitale læringsressurser, digital undervisning og vurdering av digitale besvarelser og arbeid.
- Smittenivået kan variere mye rundt om i landet. Det bør derfor legges opp til fleksibilitet slik at utdanningsinstitusjoner kan tilpasse seg smittesituasjonen lokalt.
- For å unngå at utdanningsinstitusjoner ikke tolker regelverket unødvendig strengt, bør det foreligge god informasjon og tilbys rådgivning til institusjonene.
- Det påpekes at det på høyt og svært høyt nivå skal tilrettelegges for kombinert fysisk og digital undervisning, og at utdanningsinstitusjoner bør få kompensert eventuelle merkostnader knyttet til dette.

4. Innspill fra næringslivet om kompensasjon og støtteordninger

- Den generelle kompensasjonsordningen, den kommunale kompensasjonsordningen, støtteordningen for tapt varelager og lønnsstøtteordningen har vært viktig for næringene og bransjene som har blitt særlig hardt berørt av tidligere smittevernrestriksjoner. Fremtidige støtteordninger og kompenserende tiltak bør være tilpasset næringene som blir særlig hardt rammet av smittevernrestriksjoner.
- Noen aktører mener at forbudet mot overskudd i den generelle kompensasjonsordningen gjør situasjonen for virksomheter uforutsigbar. Forbudet gir også dårlige insentiver til å drive en lønnsom virksomhet og oppfattes som urimelig.
- Noen aktører mener at den generelle kompensasjonsordningen må dekke kostnader til avdrag på eide driftsmidler, på lik linje med leasingkostnader.
- Noen aktører mener at landbruksvirksomheter som tilbyr servering og overnatting med innleid arbeidskraft, uten faste arbeidstakere, bør innlemmes i den generelle kompensasjonsordningen.

- Noen aktører mener at konsernreglene i den generelle kompensasjonsordningen er konkurransevridende, og oppfatter dette som en straff for store arbeidsgiverne i reiselivet.
- Enkelte aktører trekker også frem at det nåværende utbetalingstaket til den generelle kompensasjonsordningen har vært problematisk for store foretak, da flere nådde makstaket etter kun et par tilskuddsperioder etter implementeringen i mars 2021, og dermed har mottatt forholdsvis lite/ingen kompensasjon i de resterende tilskuddsperiodene.
- Da den generelle kompensasjonsordningen har vært ment å dekke faste uunngåelige kostnader, og dermed kostnader knyttet til veldig lav eller ingen aktivitet, foreslås det at man ved en situasjon med forsiktig økt aktivitet på flere områder legger til rette for også å kompensere noen av de økte kostnadene som aktivitet under pandemien medfører, bla. smittevernkostnader og kostnader til testing.
- Noen aktører mener at støtteordningen for tapt varelager også bør gjøres gjelde for leverandører til virksomhetene som berøres av gjeldende restriksjoner. Denne typen virksomheter bør også kompenseres for innbetalte særavgifter på varer som må destrueres eller blir donert som følge av restriksjoner.
- Lønnsstøtteordningens krav om at ingen av de ansatte kan permitteres gjør ordningen lite anvendelig for mange. Flere aktører mener at dette kravet bør utgå. Utbetalinger gjennom denne typen ordninger bør komme raskt.
- Nyetablerte virksomheter bør fanges opp av støtteordninger og kompenserende tiltak. Inkludering av disse vil stimulere til fortsatt drift og bidra til færre permitteringer.
- Det bør tas hensyn til at sesongbaserte virksomheter ofte berøres særlig hardt av smittevernrestriksjoner.
- Ved forhøyet tiltaksnivå over lengre tid bør det vurderes å innføre omstillingsmidler og prosjektmidler til reiseliv, event og serveringsbransjen via Innovasjon Norge, , samt forsterkede midler til bedriftsintern opplæring og stimuleringsordning for arrangementer.
- Kompensasjonsordningens krav om bruk av autorisert regnskapsfører utgjør en ekstra kostnad og er særlig utfordrende for små bedrifter.
- Luftfarten bør også fanges opp av eventuelle nye kompensasjonsordninger.
- Utsatt innbetaling av skatter og avgifter med redusert rentesats bør innvilges helt til smittevernrestriksjonene er avskaffet.
- De skisserte smittevernpakkene vil utløse behov for støtteordninger for arrangementssektoren. Denne sektoren, inkludert eventbransjen, rammes uansett tiltaksnivå. Det bør allerede på lavt tiltaksnivå vurderes å innføre lønnsstøtteordninger som er tilpasset sesongbaserte virksomheter. Kultur- og idrettsarrangementer bør få tilgang på kompensasjonsordninger fra KUD. På høyt nivå bør støtteordningen for publikumsåpne arrangementer gjeninnføres.
- Den kommunale kompensasjonsordningen har fungert godt, og at den derfor bør videreføres ved behov for nye smittevernrestriksjoner.
- Det bør være mulig for ansatte som har vært permittert tidligere å bli permittert på nytt og motta dagpenger. Forhøyet nivå på dagpengene bør videreføres. Ansatte som blir utsatt for gjentatte permitteringer bør ikke få et stadig lavere dagpengegrunnlag. Ventedagene før dagpenger bør fjernes. Grensene for inntekt og permitteringsgrad må reduseres.
- Ved inngripende tiltak bør det også vurderes endringer i permitteringsordningene for å begrense den økonomiske byrden og lette situasjonen for bedriftene. Aktuelle tiltak kan

være reduksjon i antall lønnspliktdager og forlenget permitteringsperiode. For å sikre rask ikrafttredelse mener aktørene at lovhjemmelen bør være på plass i forkant.

- Ved behov for å iverksette nye innreiserestriksjoner, bør det tas høyde for at mange som arbeider i Norge pendler fra andre land. Det bør iverksettes tiltak for ansatte som blir hindret fra å komme til Norge for å utføre arbeid. Det bør også iverksettes støtteordninger for virksomheter som blir påvirket av eventuelle innreiserestriksjoner og krav om karantene- og isolasjonstid.
- Arbeidsgiverperioden ved koronarelatert fravær har vært justert ned i tidligere perioder av pandemien, og næringsaktørene mener dette har fungert godt. Det er viktig for næringslivet at det foretas løpende vurderinger av lengden på arbeidsgiverperioden ved koronarelatert fravær.
- Kollektivtrafikken bør kompenseres for inntektsbortfall som følger av smittevernrestriksjonene, og det bør også tas høyde for at inntektsbortfallet vil vedvare i en periode etter at restriksjonene har opphørt. Omstillingsstøtte for å tilpasse nye og endrede reisemønstre er også viktig.

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
22/797 - HAL

Dato
16.02.2022

Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) viser til brev fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) av 3. februar hvor det bes om innspill til arbeid med smitteverntiltakspakker ved ulike tiltaksnivå.

Hjemmelsgrunnlag og rettslige vurderinger

Etter vårt syn er det grunnleggende at smitteverntiltakene må forholde seg til de ulike hjemmelsgrunnlagene i smittevernloven og de rettslige vurderingene som er påkrevet for at tiltak kan iverksettes. Vår erfaring er at det ved innføringen av nye tiltak går svært raskt fra etatene leverer sine oppdragsbesvarelser til tiltak besluttet, og at det er begrenset tid til å gjøre gode vurderinger av de rettslige spørsmålene som oppstår. Det er en tilhørende utfordring at de rettslige vurderingene fra Helsedirektoratet ikke er tilstrekkelig grundige. Mens innholdet i tiltakspakkene er utgreid i detalj av helsemyndighetene, er det i beskjeden grad forsøkt konkretisert hva som skal være terskelen for å innføre de ulike tiltaksnivåene. Dette bør fremkomme tydeligere.

En rekke av tiltakene som har vært iverksatt under pandemien, har vært svært inngripende og griper inn i den enkeltes grunnleggende rettigheter etter Grunnloven og menneskerettighetene. Iverksettelse av slike tiltak forutsetter krevende forholdsmessighetsvurderinger hvor faren som smittesituasjonen utgjør, må veies opp mot virkningen for de berørte. I vurderingen er det viktig å ta hensyn til behovet for unntak for ulike grupper. Disse vurderingene vil være avgjørende for tiltakets lovlighet slik det også understrekes i regjeringens strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19-situasjonen punkt 5 (sist revidert i november 2021):

«Håndteringen av pandemien skal være målrettet og samordnet. Samtidig kan en rekke smitteverntiltak også gripe inn i grunnleggende rettigheter etter Grunnloven, menneskerettighetene og andre folkerettslige forpliktelser som Norge er bundet av. Inngrep i slike rettigheter er bare lovlige dersom de er nødvendige og forholdsmessige. Det må i denne sammenheng vektlegges at vi nå har oppnådd en utbredt befolkningsimmunitet mot covid-19 gjennom vaksinasjon. Det er derfor viktig at før smitteverntiltak iverksettes bør det settes av tilstrekkelig tid og ressurser til å gjøre gode vurderinger av disse forholdene, samt at kommunene gis støtte til slike vurderinger.»

Vi forstår det slik at arbeidet med tiltakspakker skal sikre at vi har beredskap for nye smittesituasjoner som er faglig forankret og som sikrer forutberegnelighet for sektorer og grupper som rammes av tiltakene. Dersom tiltak raskt skal kunne gjeninnføres ved en utvikling i smittesituasjon, er det viktig at tiltakspakkene og eventuelle utkast til forskriftstekst beskriver de rettslige utgangspunktene etter smittevernloven, hvilke tiltak som kan iverksettes i hvilke situasjoner og på hvilket nivå (lokalt/nasjonalt), hvilke tiltak som griper inn i ulike grunnleggende rettigheter, og hvilke unntak som bør oppstilles. I tillegg bør de motstridende hensyn som må avveies for å vurdere lovligheten av tiltaket, beskrives.

Regionale og lokale tiltak

De foreslåtte tiltakspakkene synes å være myntet på nasjonalt nivå, dvs. uten at det differensieres mellom kommuner/arbeidsregioner mv. Så langt i pandemien har det flere ganger vært behov for å iverksette lokale tiltak bl.a. som følge av smittenivå. Etter vårt syn bør det ved behov kunne iverksettes tiltakspakker lokalt og regionalt, eksempelvis dersom en ny alvorlig virusvariant påvises i et område. Vi mener dette bør synliggjøres i de foreslåtte tiltakspakkene, og om nødvendig at tiltakspakkene suppleres med ytterligere tiltak som kan iverksettes lokalt.

Nedenfor følger innspill til de særskilte temaene som er etterspurt. Vi har mottatt innspill fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Politidirektoratet (POD), Sysselmasteren på Svalbard (SMS), Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE).

Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen

Tiltakene vil i varierende grad få konsekvenser for virksomheten innenfor JDs sektor. Smitteverntiltakene på de ulike tiltaksnivåene (i kategorien Arbeidsliv) vil etter DSBs vurdering i liten grad påvirke evnen til samordning i krisehåndteringen på nasjonalt nivå. DSB oppfatning er at det samme gjelder for samordningen på regionalt nivå og lokalt nivå. For øvrig må god og streng kontinuitetsplanlegging være en forutsetning i alle virksomheter med ansvar for kritiske samfunnsfunksjoner.

POD vurderer tilsvarende at tiltakspakkene i liten grad har direkte innvirkning på politietatens ansvarsområde. Det er få tiltak som bærer preg av påbud/forbud/krav/plikt og som kan generere et eventuelt kontrollbehov/krav til

myndighetsutøvelse. POD opprettholder sitt utgangspunkt for påbud i private hjem, der de legger til grunn at politiet ikke vil ha en aktiv oppfølging av f.eks. antallsbegrensninger. Når det gjelder krav som rettes mot kommersielle virksomheter så kunne det etter PODs syn vært hensiktsmessig om det forelå en beskrivelse av forventet kontrollvirksomhet og hvem som primært har ansvar for ivaretagelse (arbeidstilsyn, kommune, skjenkekontroll, mv.) Politiet anser ikke å ha en rolle mot kontrollaktivitet før det eventuelt avdekkes avvik og disse genererer anmeldelser eller det oppstår konfrontasjoner som krever politiets tilstedeværelse. Plikter relatert til TISK forutsettes håndtert som tidligere; oppfølging og kontroll fra helsemyndighetene, med involvering av politiet gjennom anmeldelser.

Når det gjelder anvendelse av de skisserte tiltakspakkenes på Svalbard, mener SMS at de fremstår anvendelige, men peker på at tiltak rettet mot barn og unge i det lengste bør unngås på Svalbard. Dette fordi det er vanskelig å være ute store deler av året, og i tillegg setter isbjørnfaren begrensninger for barns bevegelsesfrihet ute. Tiltak som hjemmekontor kan representere en utfordring for muligheten til å opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner, og det er viktig at det kan gis unntak for kritiske funksjoner ved høyt tiltaksnivå.

UDI viser til at opptrapping av TISK vil ha store konsekvenser, særlig på Nasjonalt ankomstsenter, der nyankomne asylsøkere bor i teltsal. UDI skriver at «[d]ersom det stilles krav om karantene med enerom og eget bad/dusj, vil dette begrense kapasiteten i mottakssystemet. Dette er et kostnadsdrivende tiltak, og ved høye asylankomster vil det være vanskelig for UDI å ivareta dette kravet uten å måtte benytte andre boløsninger som eksempelvis karantenehotell. Ved høye asylankomster samtidig som høyt smittetrykk vil det være svært krevende for UDI å tilby enerom med eget do/dusj for innreise/smittekarantene.» Bosatte i asylmottak bor generelt trangere enn befolkningen ellers, og er oftere sårbare. Tiltak som innebærer reduksjon i kultur-, aktivitets- og fritidstilbud vil ramme bosatte i mottak, særlig barn, hardere enn befolkningen generelt. Stenging av skoler og barnehager vil være svært negativt for barn i mottakssystemet. Smittesporing og skjerming av personer i risikogrupper er også oppgaver som kan være krevende, særlig på Nasjonalt ankomstsenter og særlig i tilfelle høye asylankomster.

Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sector – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene

Når det gjelder risiko for smitte, og hvilke tiltak som er de viktigste risikoreduserende tiltakene, vurderer DSB at grunnleggende tiltak som avstand, munnbind og vaksine er gode risikoreduserende tiltak for samordningsmekanismene og -aktørene i pandemihåndteringen. For operative mannskaper som Sivilforsvaret og brann- og redningsvesenet, er beskyttelsesutstyr som for eksempel munnbind og tidlig tilgang til vaksiner viktige risikoreduserende tiltak som gjør det mulig for Sivilforsvarets tjenestepliktige å bidra med støtte og bistand i henhold til samfunnsmandatet sitt. Det

samme gjelder for opprettholdelse av DSBs oppgaver som fagmyndighet, for eksempel Nødnett, tilsyn med storulykkevirksomheter og elektriske installasjoner.

SMS viser til at tiltak i forbindelse med reise til Svalbard vurderes å ha hatt en risikoreduserende effekt.

Når det gjelder bosatte i mottak, viser UDI til at denne gruppen vil være mer utsatt for smitte pga. relativt trange bo-forhold. På Nasjonalt ankomstsenter er det risiko for import av nye virusvarianter. Asylsøkere vil i mindre grad enn befolkningen ellers være (full-)vaksinerte den første tiden etter innreise, og i mindre grad ha oversikt over nærkontakter.

UNE viser til at risikoen anses som middels i den delen av deres virksomhet som forutsetter fysisk oppmøte, nærmere bestemt nemndsmøter.

Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden
DSB viser til at det er viktig at tiltakene, innenfor de ulike tiltaksnivåene og mellom de ulike kategoriene, fremstår mest mulig konsistente og med en god «indre logikk». Når man ser kategoriene samlet, fremstår tiltakene for enkelte kategorier som langt mer inngripende enn for andre. DSB peker på at den horisontale logikken kunne ha blitt tydeligere ved en mer bevisst og konsistent ordbruk, f.eks. i størst mulig grad formulere tiltak som råd, anbefalinger og påbud/forbud. Når det gjelder konsistensen mellom tiltak vertikalt mellom kategoriene, viser DSB til at det er vanskelig å se logikken mellom tiltakspakkene for «kollektivtransport», «butikker osv.» og «restauranter osv.». I de to førstnevnte kategoriene er det ved lavt tiltaksnivå «normal drift» ev. med råd/anbefaling om bruk av munnbind hvis 1 meters avstand ikke kan overholdes. For restauranter osv. er det imidlertid krav om bordservering og at serveringsstedet holdes ansvarlig for avstandskravet på 1 meter. I kollektivtransporten og i butikker er dette et personlig ansvar. Også ved moderat tiltaksnivå virker kravene å være langt strengere for restauranter enn for butikker og kollektivtransport.

DSB viser til at det ved vurdering av tiltaksbyrder, også er viktig å ha i mente sentrale samfunnsverdier, som samfunnsstabilitet. Dette omfatter forhold som sosiale og psykologiske reaksjoner og påkjenninger i dagliglivet, og konsekvensen for samfunnet ved at disse svekkes. Med det som bakteppe bør man så langt det er mulig unngå særlig inngripende tiltak i «pakkene» på de lavere tiltaksnivåene.

POD viser til at all den tid effekten av tiltakene er begrenset utredet, er det ønskelig med en mer utførlig beskrivelse av hvilke terskler som gjelder for de forskjellige tiltaksnivåene. Samtidig er det nødvendig med en avklaring om hvorvidt dette er tiltak som kan besluttes og implementeres lokalt eller om det kun er tenkt som nasjonale overordnede føringer.

Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå

Nødvendig tid for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå, beror på hvilke tiltak som allerede er iverksatt, og hvilke tiltak som besluttet iverksatt. DSB vurderer at enkle personlige tiltak som påbud om munnbind og hjemmekontor krever lite forberedelse fra myndighetene og kan gjennomføres raskt, forutsatt at relevant smittevernutstyr som munnbind er tilgjengelig. For tiltak ved innreise vil nødvendig tid variere avhengig av om det er snakk om innreiserestriksjoner eller innreisetiltak, og hva de konkrete tiltakene gjelder. Ved mer inngripende tiltak, som endringer i TISK-strategi eller karanteneordninger, viser DSB til at det er spesielt viktig å ta hensyn til kommunenes og statsforvaltners behov for tid til omstilling. Dette gjelder også for myndigheter på etatsnivå med ansvar for iverksettelse av besluttede tiltak. DSB peker på at det er svært viktig å utarbeide et felles kommunikasjonsbudskap før tiltakene iverksettes.

POD viser også til at varsling om aktivisering av tiltak bør gå i etablerte kanaler til etatene og med en tydelig beskrivelse av tiltaket/ene. POD mener en tydelig og tidlig beskrivelse av de besluttede tiltakene vil gjøre dialogen mellom etatene og underliggende virksomheter mulig, og kan bidra til en bedre oppdragsforståelse og en mer adekvat oppfølging. Etter PODs syn bør det tilstrebes minimum 24 timer ledetid fra beslutning til iverksettelse av tiltak, avhengig av situasjon, trussel og hva som allerede er etablert av tiltak (beredskapsnivå).

Med hensyn til vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak, påpeker SMS at man trenger noe tid til å gi innspill til fagetatene om stedlige forhold.

UDI viser til at nødvendig tid fra beslutning om økt krav til isolasjon og/eller smitte-/innreisekarantene, vil være avhengig av antall asylankomster på gitt tidspunkt samt tidslengde på isolasjon/karantene. Dersom det er behov for å anskaffe nye boløsninger for at isolasjon og/eller karantene kan gjennomføres, vil UDI ha behov for noe tid. Alternativt må det gis aksept for at karantene, i en periode, kan gjennomføres i kohorter på Nasjonalt Ankomstsenter, det vil si at det ikke stilles krav om eget rom med eget do/dusj.

Differensierte smitteverntiltak og koronasertifikat

JD har mottatt få innspill fra våre etater om bruk av koronasertifikat og differensierte tiltak. Når det gjelder anvendelse på Svalbard, viser SMS til at det vil være utfordrende, da det blant annet ikke finnes noen offentlig myndighet som kan tilby testing med sikte på å oppnå grønt sertifikat. Når det gjelder nyankomne asylsøkere, antas det at få vil ha verifiserbare koronasertifikat.

Vi imøteser videre dialog om tiltakspakkene som skal utarbeides for innreiseområdet.

Med hilsen

John Arne Gisnås
avdelingsdirektør

Hanne Lian
førstekonsulent

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur

Fra: Hanne Lian <Hanne.Lian@jd.dep.no>
Sendt: 16. februar 2022 12:16
Til: Postmottak HOD
Emne: Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå
Vedlegg: Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå (1727158).pdf

Se vedlagte dokument.

Mvh

Justis- og
beredskapsdepartementet

Hanne Lian
førstekonsulent
Samfunnssikkerhetsavdelingen

Mobil: +47 91717275

Kontor: Gullhaug Torg 4A
[Regjeringen.no/jd](https://regjeringen.no/jd) – [Facebook](#) – [Twitter](#)

Denne e-posten er beregnet for den institusjon eller person den er rettet til og kan være belagt med lovbestemt taushetsplikt. Dersom e-posten er feilsendt, vennligst slett den og kontakt Justis- og beredskapsdepartementet.

This email is confidential and may also be privileged. If you are not the intended recipient, please notify the Ministry of Justice and Public Security, Norway, immediately.

Til: FHA

Dato: 15. februar 2022

Fra: Administrasjonsavdelingen

Saksnr.: 22/549-

Kopi:

Saksbehandler: Bjørn Astad

Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak - tilbakemelding fra RHF

Vi viser til brev datert 3.februar med ønske om innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå. Planen ble oversendt de regionale helseforetak som på innspillsmøtet 15. februar gav følgende tilbakemelding.

Hovedpunkt:

Tiltakene i tabellen fremstår som relevante, kjente og fornuftige i håndtering av dagens pandemi. RHF/HF har beredskapsplaner for å håndtere en økning i smitten og en økning i sykefraværet. Ved behov kan bl.a. elektiv behandling tas ned.

Generelle merknader:

- Hvis smitteveien endres eller hvordan smitten påvirker ulike grupper endres, f.eks. hvis barn påvirkes alvorlig, må planen tilpasses den nye situasjonen.
- Nivåer i tabellen for helsetjenesten på moderat, høyt og svært høyt nivå har samme innhold. Det ble uttrykt usikker på hvordan man skulle forstå denne inndeling i tabellen.
- Det har vært krevende med vurderinger av hvilket nivå man befinner seg på fordi det kan være glidende overganger mellom nivåer og fordi ulike geografiske områder kan være i forskjellige smittesituasjoner.
- Det bør vurderes om det skal være mulig å innføre ulike nivåer i ulike regioner og/eller benytte ulike tiltakspakker i ulike regioner.
- Kommunikasjonsmessig kan det være vanskelig for befolkningen å skille mellom begrep i planen/tabellen som *moderat* og *lav*.
- Når det gjelder bruk av hjemmekontor kunne man vært mer tydelig på at det ikke fungerer så godt for samfunnskritiske funksjoner.

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref
22/549

Vår ref
22/48-28

Dato
16. februar 2022

Bestilling til departementene - innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå - tilbakemelding

Vi viser til brev av 3. februar 2022 fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), med bestilling til departementene om innspill til pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå.

Vedlagt brevet var en tabell med skisser til tiltakspakkene. Formålet med pakkene er å bidra til bedre forankring, forutsigbarhet og avveiling mellom samfunnsmessig nytte, kostnader og effekt ved bruk av smitteverntiltak. Det går videre fram av HODs brev at pakkene skal utgjøre et overordnet rammeverk, og at de skal ligge klare ved mulige smitteutbrudd og nye virusvarianter. HOD ber om at berørte departementer bistår med innspill til tiltakspakkene fra relevante organisasjoner og representanter for aktører innen sin sektor.

Samferdselsdepartementet (SD) har forelagt tiltakspakkene for virksomheter og organisasjoner i transportsektoren og innhentet innspill og synspunkter fra disse. Vedlagt følger til orientering vår bestilling, hvor adressatene også fremgår. Vi er kjent med at enkelte organisasjoner har mottatt lignende bestillinger fra andre departementer, og kan derfor ha uttalt seg til f.eks. Nærings- og fiskeridepartementet.

I tråd med HODs bestilling, har vi særlig bedt om innspill fra berørte sektorer til de fire kulepunktene i HODs brev. Vi har også bedt om ev. synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse.

Nedenfor gir vi en samlet vurdering av tilbakemeldingene vi har mottatt. Vi kommenterer ikke her enkeltinnspill, men vi har lagt ved vår interne sammenstilling av innspillene fra de enkelte aktørene til orientering. Vi viser for øvrig til vurderingene i brevet vårt av 25. januar 2022 (vår ref. 22/48-4), som svar på den første bestillingen rundt de skisserte tiltakspakkene.

- **Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen**

Innledningsvis vil vi kommentere at vi støtter begrunnelsen om at tiltakspakker på ulike tiltaksnivå kan bidra til økt forutsigbarhet, og det er positivt at pakkene gir aktørene en viss mulighet til å planlegge for hvordan de kan løse de fremtidige driftsmessige og økonomiske utfordringene som kan oppstå som følge av de forskjellige tiltaksnivåene. Samtidig bør tiltakspakkene ha en viss fleksibilitet og oppdateres ved ny kunnskap om effekt av tiltak og tiltaksbyrde. Vi oppfatter at HOD legger opp til dette i sin beskrivelse av bruk av tiltakspakkene.

Med utgangspunkt i vedlagte tabell, er det kategoriene avstandskrav, munnbind, kollektiv/taxi, arbeidsliv og TISK, som har direkte konsekvenser for transportsektoren som helhet. Det kan også oppstå indirekte konsekvenser for deler av transportsektoren av andre type tiltakskategorier. Konsekvensene av tiltak og de foreslåtte tiltaksnivåene, vil videre variere mellom de enkelte transportområdene. Generelt vil tiltak på «høyt» og «svært høyt» nivå, naturlig nok medføre mer merkbare konsekvenser for alle områdene.

Nedenfor har vi enkelte innspill knyttet til transportsektoren som helhet og temaet samfunnskritisk personell, før vi peker på vurderinger for de enkelte transportområdene som kollektivtransport, luftfart og veitransport. Vi kommer videre inn på noen problemstillinger som er reist av aktørene knyttet til innreiserestriksjoner.

Transport som samfunnskritisk funksjon med samfunnskritisk personell

Transport er identifisert som en samfunnskritisk funksjon, og det har under hele pandemien vært viktig å opprettholde denne funksjonen. Personer som er strengt nødvendige for å opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner eller ivareta befolkningens grunnleggende behov, herunder personer som gjennomfører vare- og passasjertransport, har hatt unntak fra mange av smittevernreglene. For å ivareta forsyningslinjene til, fra og gjennom Norge er det derfor svært viktig at særreglene for personell i kritiske samfunnsfunksjoner videreføres dersom det på nytt innføres smitteverntiltak.

Vi vurderer derfor at det kan være hensiktsmessig å tydeliggjøre regler og unntak for samfunnskritisk personell i tiltaksnivåtabellen. Dette kan enten gjøres ved at denne gruppen omtales for hvert tema i tabellene, eller at man lager et eget tema for denne gruppen, og omtaler anbefalte begrensninger, regler og unntak for denne gruppen på hvert tiltaksnivå.

Unntakene for personell i kritiske samfunnsfunksjoner har til nå vært praktisert strengt. Selv om en virksomhet har vært definert som samfunnskritisk, er det bare nøkkelstillinger og driftskritiske yrker/personellgrupper som kan benytte seg av unntaket fra reglene. Dette innebærer at en del av aktivitetene til samfunnskritiske virksomheter kan bli nedprioritert, og dermed skape et etterslep. Et illustrerende eksempel fra veisektoren, som vi også viste til i vårt brev av 25. januar, er at det bare er nøkkelpersonell på godkjente bilverksteder som vedlikeholder og reparerer buss i rute og kjøretøy i oppdrag for helsevesenet, lastebil og

drosje som regnes som personell i samfunnskritisk funksjon. Vedlikehold/reparasjon av andre typer kjøretøy, som f.eks. personbiler regnes ikke som samfunnskritisk funksjon. Det er likevel uheldig en uheldig konsekvens dersom det blir et etterslep av personbiler som ikke får gjennomført periodisk kjøretøykontroll eller gjennomført nødvendig reparasjon/vedlikehold.

Overordnede konsekvenser av tiltakene for kollektivtransport, luftfart og veitransport

På kollektivområdet, vil vi under dette punktet særlig trekke frem at tiltakene overfor kollektivbransjen må være forholdsmessige sammenlignet med tiltak overfor andre bransjer på samme nivå. SD vil også trekke frem at tiltakene ikke må utformes på en måte som svekker tilliten til kollektivtrafikken, og at tiltakene kan formuleres på en tydeligere måte.

Flere aktører peker på at kollektivtrafikk må likebehandles med, og ikke få strengere smitteverntiltak, enn andre innendørs steder som butikker, kjøpesentre og lignende, knyttet til anbefalinger om munnbind og å unngå trengsel. Når det gjelder konsekvenser av påbud om hjemmekontor, oppfordring om å unngå kollektivtrafikk og avstandskrav, vil dette i stor grad påvirke antall reisende og kollektivaktørenes inntekter. Avstandskrav reduserer f.eks. togselskapenes mulighet til å selge billetter på de mest populære avgangene. Spesielt fra tiltaksnivå «høyt» vil det redusere togselskapenes inntekter.

Når det gjelder luftfartssektoren, er det ikke noen av de foreslåtte tiltakene som direkte rammer luftfarten ut over den generelle anbefalingen om en meters avstand i samfunnet, anbefaling om bruk av munnbind, samt eventuelt krav om karantene/isolasjon. Flere av tiltakene vil imidlertid indirekte kunne ramme luftfarten. Vi ser også at antallet reisende (både fritid og jobbreisende) synker/stiger proporsjonalt med hvilket tiltaksnivå vi har i Norge. Dette har direkte påvirkning på aktørenes økonomi og driftsgrunnlag. I vårt brev av 25. januar pekte vi på at luftfarten er svært hardt rammet av de ulike tiltakene gjennom pandemien, og til at luftfartsmarkedet fortsatt er svært svekket i starten av 2022, som følge av smitteverntiltak innført nylig.

Når det gjelder avstandskravet, er et viktig innspill fra sektoren at det er avgjørende at det gjøres unntak fra et slikt krav om bord på fly uavhengig av hvilket tiltaksnivå som besluttes (innenfor "normalscenariene"). Det vises her til at det skapte svært store driftsmessige utfordringer og medførte store økonomiske tap for flyselskapene da "midtseteblokkeringen" ble besluttet innført/anbefalt av helsemyndighetene våren 2020.

Konsekvensene av de ulike tiltaksnivåene for veitransportsektoren vil være avhengig av varigheten av de ulike tiltakene. Selv om nedstengning eller nedprioritering av enkelte aktiviteter/oppgaver i sektoren ikke får umiddelbare konsekvenser, så vil lengre perioder med strenge tiltak kunne få virkning for både virksomheter og enkeltpersoner, samt Statens vegvesen.

Innreiserestriksjoner

Vi har merket oss at ingen av tiltakspakkene omfatter eventuelle innreiserestriksjoner, og grensekryssende problemstillinger er ikke nevnt. Flere av aktørene i transportsektoren har imidlertid kommentert dette i sine tilbakemeldinger. Dersom man vurderer å innføre innreiserestriksjoner, karanteneregler eller regler om testing ved grensepassering er det svært viktig å ivareta hensyn til behovet for personell i samfunnskritiske funksjoner.

Grensekryssende problemstillinger har vært av de tiltakene som har rammet luftfarten hardest. Luftfarten er en internasjonal bransje, preget av stor konkurranse fra utenlandske aktører. Det er svært viktig at norske aktører har de samme vilkårene som sine utenlandske konkurrenter, og ikke seiler akterut som følge av særnorske bestemmelser og reguleringer, som er strengere enn de felleseuropeiske løsningene. Vi er derfor opptatt av at grensekryssende problemstillinger i størst mulig grad er på nivå med felleseuropeiske løsninger. Vi understreker også at det er viktig at unntakene for testing av flyvende personell videreføres dersom det ved økt tiltaksnivå gjeninnføres krav om testing på grensen.

Det er viktig å ivareta forsyningssikkerheten ved å sikre god fremkommelighet for grensekryssende godstogtransport. Det forutsettes at togpersonell på godstog får unntak fra innreisekarantene både i arbeidstiden og på fritiden dersom personellet ikke forlater toget. Godstogoperatørene har på sin side etablert gode testregimer som på kort varsel kan reetableres/tilpasses endringer i smittekartet og karantenebestemmelser.

- **Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sector – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene**

Vurderingene under dette punktet må også sees i sammenheng med drøftingene under neste kulepunkt om kontaktreduserende gevinst. Flere aktører peker på smittevernveilederne som har vært utarbeidet for de ulike sektorene i sine tilbakemeldinger.

Kollektiv

Som nevnt over, peker organisasjonene på at kollektivtrafikk må likebehandles med, og ikke få strengere smitteverntiltak, enn andre innendørs steder med tilsvarende smitterisiko. Munnbind anses som det viktigste risikoreduserende enkelttiltaket innen kollektivtransporten. Flere aktører foreslår at munnbind skal være påbudt ved tiltaksnivå «høyt» og «svært høyt». Et påbud overholdes i større grad enn en anbefaling.

Luftfart

Aktørene innen luftfart viser til at «smittevernveilederen for luftfart» har vært avgjørende for luftfarten under pandemien. Veilederen vektet blant annet flyselskapenes driftsmessige hensyn med behovet for å sikre minst mulig smitteeksponering under en flyreise. En re-aktivering av smittevernveilederen anses derfor som det beste tiltaket dersom smittesituasjonen på et senere tidspunkt skulle tilsi et høyere tiltaksnivå.

Det er også vist til at risikoen for smittespredning på fly anses i utgangspunktet som lav pga. gode ventilasjonssystemer om bord, jf. blant annet bruk av såkalte «HEPA-filter» mv.

Aktørene viser i tillegg til at det er viktig for bransjen at risikoreduserende tiltak i så stor grad som mulig harmoniseres med felles-europeiske anbefalinger og standarder.

Veitransport

Transportsektoren kjennetegnes ved at fysisk oppmøte er nødvendig for å utføre arbeidsoppgavene. Unntaket er for administrative funksjoner ved virksomhetene og saksbehandlingsoppgaver hos Statens vegvesen.

Vi vurderer at begrensning av nærkontakt har vært et viktig tiltak for å opprettholde et lavt smittetrykk i godstransport på vei. For yrkessjåfører er dette forholdsvis enkelt å gjennomføre ved at de oppholder seg i kjøretøyet. På terminalene er det mer behov for tilrettelegging for å begrense kontakter. Dette har imidlertid blitt godt ivaretatt gjennom bla. smittevernveileder for bransjen.

- **Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden**

Kollektivt

Flere aktører synliggjør «tekniske» tiltak i sine tilbakemeldinger, som etter vår vurdering er tiltak bransjen i hovedsak må iverksette selv, og som ikke nødvendigvis bør inn i pakkene med smitteverntiltak. Eksempler på dette er å stenge fordør på buss og sperre den fremste seteraden for å verne sjåføren.

Luffart

Pakkene tar ikke høyde for de særlige bransjeutfordringene som gjelder for luftfarten. Dette kan skape usikkerhet over hva som vil gjelde dersom tiltaksnivået på nytt må heves. Partene har spilt inn at smittevernveilederen for luftfart med de særlige unntak som har vært gjeldende for luftfarten, har vært avgjørende for å kunne drive forsvarlig under pandemien. SD er enig i dette, og anser at en re-aktivering av smittevernveilederen er det beste tiltaket for å ivareta både hensynet til smittevern, og hensynet til bransjens særlige behov. For å hindre fremtidig usikkerhet, anser vi at det er viktig at dersom det blir nødvendig å heve tiltaksnivået, vil smittevernveilederen for luftfarten bli vurdert re-aktivert (med eventuelle nødvendige endringer som følge av nye scenarioer). Dette vil gi trygghet og forutsigbarhet for bransjen.

Det er også pekt på at samordning med EU og andre lufthavner i Europa vil være med på å holde tiltaksbyrden forståelig og enkel for passasjerer.

Veitransport

SD støtter tilbakemeldingene fra veitransportnæringen i at det er viktig å videreføre unntaksregler for personer som er strengt nødvendige for å opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner eller ivareta befolkningens grunnleggende behov, herunder personer som gjennomfører vare- og passasjertransport. Unntak for karantene i arbeidstiden har vært et svært viktig tiltak for å opprettholde transporten til, fra og gjennom Norge.

Vi har imidlertid forståelse for at det for yrkessjåfører som krysser grensen jevnlig har vært utfordrende å være underlagt sammenhengende fritidskarantene over lengre tid. Dersom personell i kritiske samfunnsfunksjoner underlegges fritidskarantene bør det derfor vurderes om de også skal ha mulighet til å teste seg ut av denne.

Vi viser videre til at det på svært høyt tiltaksnivå i *kategorien kollektivtransport/taxi* legges opp til at det bør være råd om å unngå bruk av kollektivtransport dersom det ikke er strengt nødvendig. Vi legger til grunn at et slikt råd ikke vil omfatte taxi. Taxi er et transportalternativ som ikke medfører at mange mennesker samles, og det vurderes at smittevern kan ivaretas på en hensiktsmessig måte ved hjelp av munnbind.

I *kategorien TISK* vises det til differensierte regler for isolasjon for samfunnskritiske og ev. andre samfunnsviktige funksjoner ut fra prioritering. Dersom man innfører en slik regel vil dette kunne motvirke stort sykefravær blant de ansatte som vurderes å ha en samfunnskritisk funksjon, bl.a. de som utfører vare- og passasjertransport. Vurderingen av hvilke personer som unntas fra isolasjonsplikten vil være vesentlig for konsekvenser for andre virksomheter i sektoren. Hvilke personellgrupper/stillinger som vil defineres som "samfunnsviktige" må vurderes nærmere da det per i dag ikke finnes en slik definisjon.

Dersom personer i samfunnskritisk eller samfunnsviktig funksjon skal kunne teste seg ut av isolasjon, må det også vurderes hvordan man skal forholde seg dersom det oppstår testmangel.

- **Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå**

En overordnet tilbakemelding fra transportsektoren som helhet, er at nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltaksnivå vil variere med tiltakene og hvor inngripende de er. Tiltak under tiltaksnivåene «høyt» og «svært høyt», vil gjerne kreve mer tid til forberedelser enn tiltak på lavere nivåer. Forberedelsene her kan for eksempel inkludere endringer i rutetilbudet i kollektivtrafikken. Justeringer medfører videre behov for omlegging av turnuser for personell og omlegging av turneringsplaner for kjøretøy. Videre må salgs- og informasjonssystemer tilpasses endringer. Også andre typer inngripende tiltak, for eksempel i forbindelse med krav til kontroller ved innreise til Norge, vil kreve tid både med hensyn til koordinering mellom aktørene i innreisekjeden og iverksettelse av tiltak.

En annen tilbakemelding fra transportnæringen er at det er viktig med tydelig kommunikasjon i forkant av innføringen av et nytt tiltaksnivå, og vi støtter dette. Gjennom pandemien har vi sett eksempler på at nye regler har blitt varslet på pressekonferanser før de har blitt ferdig utarbeidet. Dette fører til mange spørsmål fra næringen om de nye reglene, som fagdepartementene ikke har mulighet til å svare på. Det er derfor generelt ønskelig at nytt regelverk kan utformes før man kommuniserer dette ut. Dette vil gjøre kommunikasjonen til næringer, publikum og de som skal håndheve regelverket tydeligere og enklere.

- **Differensierte smitteverntiltak og koronasertifikat**

HOD har også bedt departementene om å innhente synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse. Det bes særlig om innspill om hvilke hensyn som bør ivaretas, hvilke forhold som bør reguleres ved en eventuell forskriftsregulering, forventet nytte og synspunkter på hensiktsmessig innretning.

Bruk av koronasertifikat og differensierte smitteverntiltak anses lite hensiktsmessig i kollektivtrafikken. Bruk av koronasertifikat er svært krevende å gjennomføre på f.eks. lokaltog og regiontog uten plassreservasjon. Fjerntogene mellom storbyene i Norge, og enkelte grensekryssende tog, har plassreservasjon, og her kan det være praktisk mulig å gjennomføre.

På luftfartsområdet er en opptatt av at det kommer på plass løsninger for aksept av tredjelands koronadokumentasjon, dersom tiltaksnivået på nytt må heves. Særlig gjelder dette USA, fordi flere norske flyselskaper har direkte ruter til og fra amerikanske byer.

Næringen innen godstransport har ikke uttalt seg spesifikt om koronasertifikat. Så lenge unntaksregler for personell i samfunnskritiske funksjoner ivaretas, vil det etter vårt syn være begrenset verdi av å benytte krav om koronasertifikat i godstransportnæringen.

Fra SDs side har vi som nevnt innledningsvis også gitt innspill til de skisserte tiltakspakkene i vårt brev av 25. januar. Innspillene vi ga i januar, gjenspeilet også departementets og transportsektorens erfaringer av smitteverntiltak under pandemien, og vurdering av konsekvenser av ulike tiltakskategorier. Vi ber om at innspillene sees i sammenheng, og vi bidrar gjerne med mer informasjon om det skulle være spørsmål knyttet til noen av disse.

Med hilsen

Espen Aamodt (e.f.)
avdelingsdirektør

Tone Figenschou Sandvik
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg

SDs brev av 4. februar 2022 (vår ref. 22/48-7)

SDs notat «Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå – sammenstilling»

Fra: postmottak SD
Sendt: 16. februar 2022 09:28
Til: Postmottak HOD
Emne: 22/48 Bestilling til departementene - Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå - tilbakemelding
Vedlegg: Bestilling til departementene - innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå - tilbakemelding .docx.pdf; Pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå - ber om innspill til arbeidet .pdf; Vedlegg_Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå - sammenstilling .docx.pdf

Se vedlagte dokument
Med hilsen
Samferdselsdepartementet

Sjå vedlagde dokument
Med helsing
Samferdselsdepartementet

See attached letter
Regards
The Norwegian Ministry of Transport

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

22/48-7

4. februar 2022

Pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå - ber om innspill til arbeidet

Samferdselsdepartementet (SD) har mottatt en bestilling fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) knyttet til arbeidet med skisser til pakker med smitteverntiltak, til bruk ved ulike tiltaksnivå i covid-19-pandemien.

Tiltakspakkene er presentert i en tabell med fem ulike mulige faser i pandemien, «normal hverdag med økt beredskap», «lavt tiltaksnivå», «moderat tiltaksnivå», «høyt tiltaksnivå» og «svært høyt tiltaksnivå». Tabellen følger vedlagt.

Formålet med tiltakspakkene er å bidra til bedre forankring, forutsigbarhet og avveining mellom samfunnsmessig nytte, kostnader og effekt ved bruk av smitteverntiltak. Det legges til grunn at pakkene skal være et overordnet rammeverk, som skal ligge klare ved mulige smitteutbrudd og nye virusvarianter.

Beslutninger om valg av tiltaksnivå og tiltakspakke skal baseres på en helhetlig vurdering og faglig oppdatert grunnlag fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet. Tiltakspakkene skal først og fremst være i beredskap og et redskap for fremtidige beslutninger om tiltaksnivå og endringer i tiltak, både ved behov for innstramminger og lettelser. De skal derfor ses i sammenheng med regjeringens arbeid med en langsiktig strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19.

De enkelte smitteverntiltakene som til sammen utgjør det nasjonale tiltaksnivået har både tilsiktede og utilsiktede virkninger på ulike sektorer og grupper i samfunnet, både på kort og lang sikt. Departementene er derfor bedt om å forelegge pakkene med smitteverntiltak for

organisasjoner og representanter i egne sektorer, for å sikre innspill på innretning av tiltak på de aktuelle tiltaksnivåene.

Innspill til tiltakspakkene

Med utgangspunkt i vedlagte tabell, ber vi særlig om innspill til følgende punkter:

- Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen
- Vurdering av risiko for smitte i egen bransje/sektor – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene
- Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden
- Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå

Differensierte smitteverntiltak og koronasertifikat

Formålstjenligheten av å differensiere smitteverntiltak ut fra om den enkelte er vaksinert, har gjennomgått sykdom eller har testet negativt som alternativ til generelle smitteverntiltak, skal vurderes konkret når det er aktuelt å innføre tiltakspakker. Differensierte smitteverntiltak ut fra vaksinestatus mv. skal derfor inngå i vedlagte tabell med tiltakspakker som ett av flere forhold som skal vurderes. Det er ikke mulig på forhånd å beslutte at det skal være differensierte smitteverntiltak basert på vaksinestatus eller testresultat. Overgangen fra deltavarianten til omikronvarianten viser tydelig at det er nødvendig med en konkret vurdering av forhold som endres over tid, så som virusets egenskaper, vaksinasjonsgrad, vaksinenes effekt på smittespredning og sykdomsforløp mv.

Vi er derfor også bedt om å innhente eventuelle synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse. Det bes særlig om innspill om hvilke hensyn som bør ivaretas, hvilke forhold som bør reguleres ved en eventuell forskriftsregulering, forventet nytte og synspunkter på hensiktsmessig innretning.

Bakgrunnsinformasjon - svar fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet på oppdrag fra HOD

HOD har i sin bestilling til departementene lagt ved lenker til besvarelser fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet på ulike oppdrag. Vi legger også ved disse til orientering og som bakgrunnsinformasjon:

Skissene til pakker med smitteverntiltak er basert på svar fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet på oppdrag 601 fra HOD:

- [Oppdrag 601 - Tabell med oversikt over pakker med smitteverntiltak med vedlegg.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#).

Når det gjelder differensierte smitteverntiltak og koronasertifikat har etatene senest vurdert dette i svar på oppdrag 604 og det vises spesielt til sidene 17-23 for vurdering hva gjelder arrangementer og serveringssteder. Svar på oppdrag 604 fra etatene finnes på følgende lenke;

- [Oppdrag 604 og 601B - regulering av arrangementer og serveringssteder ut fra vaksinestatus.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)

HOD har i sin bestilling også vist til tidligere svar på oppdrag 590 del B og 554 som finnes på følgende lenker;

- [Oppdrag 590 - Helhetlig vurdering av situasjonen og vurdering av behov for justering i nasjonale smitteverntiltak.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)
- [Oppdrag 554 - Innenlandsk bruk av koronasertifikat - del 1.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)
- [Oppdrag 554 - Innenlandsk bruk av koronasertifikat - del 2.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)

HOD gjør ellers oppmerksom på at differensiering av smitteverntiltak ut fra om den enkelte er vaksinert mv., ikke er omtalt særskilt i etatenes svar på oppdrag 601.

Frist for innspill

SD ber om innspill til arbeidet med tiltakspakker fra aktører innen transportsektoren innen **torsdag 10. februar 2022 kl. 15.**

Med hilsen

Espen Aamodt (e.f.)
avdelingsdirektør

Tone Figenschou Sandvik
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg

Adresseliste

Arbeidsgiverforeningen Spekter
Avinor AS
Fagforbundet
Fellesforbundet
Jernbanedirektoratet
Kollektivtrafikkforeningen
KS - Kommunesektorens interesse- og
arbeidsgiverorganisasjon
LO Luftfart
Luftfartstilsynet
NHO Logistikk og Transport
NHO Luftfart
NHO Sjøfart
NHO Transport
Norges Lastebileier-Forbund
Norges Taxiforbund
Norsk Jernbaneforbund
Parat Luftfart
Statens vegvesen
Yrkestrafikkforbundet

Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå

Sammenstilling av innspill mottatt av Samferdselsdepartementet

(jf. vår bestilling på sak 22/48-7)

Mottatte innspill:

Veitransport

Norges Lastebileier-Forbund

Luftfart

Avinor AS

NHO Luftfart

Kollektivt (herunder jernbane)

Kollektivtrafikkforeningen

Jernbanedirektoratet

Fellesforbundet

NHO Transport

Fagforbundet

Yrkestrafikkforbundet

Sammenstilte innspill fra SDs fagavdelinger (VBT, LKP, BPA):

Veitransport – innspill fra Norges Lastebileier-Forbud

Statens vegvesen har ikke uttalt seg om tiltakspakkene. Kun Norges Lastebileier-forbund har uttalt seg spesifikt om mulige konsekvenser tiltakspakkene kan ha for godstransportnæringen på vei, og VBT sitt innspill er derfor i stor grad basert på dette* (*VBTs vurderinger er tatt ut her og hensyntatt i brevet til HOD).

1) Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen

NLF uttaler at all den tid næringen gis lignende særordninger som tidligere i pandemien, anser de at tiltakene på de ulike nivåene ikke vil føre til større utfordringer for transportevnen.

NLF peker på at det likevel er viktig at eventuelle unntak for samfunnskritisk personell kommuniseres tydelig, slik at det ikke oppstår tvil om hvilket regelverk som gjelder. De foreslår derfor at det i tabellen tas inn hvilke unntak som skal gjelde for samfunnskritisk personell under hvert punkt. NLF antar at unntakene ville være like for alle samfunnskritiske grupper, slik at dette enkelt kan beskrives.

Hvis det er nødvendig med differensierte unntak mellom de ulike samfunnskritiske gruppene, kan det eventuelt vurderes en inndeling i tre grupper hvis det er mer hensiktsmessig.

En slik inndeling og klargjøring av unntak i en slik tabell ville være svært nyttig og avklarende for fremtidige situasjoner. Det vil også gjøre det mulig å innarbeide informasjon om tiltak i

NLFs og andre organisasjoners opplæringsprogrammer og beredskapsplaner. På denne måten vil det bli mulig å være bedre forberedt neste gang vi står overfor en pandemi.

2) Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sector – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene

NLF har hatt jevnlig koronaundersøkelser blant sine medlemsbedrifter. Resultatene har tydet på et lavt smittetrykk i næringen gjennom hele pandemien så langt. NLF tror dette skyldes gode smittevernsrutiner i bedriftene og på terminalene, men også selvsagt på grunn av at yrkessjåfører i liten grad kommer i nærkontakt med andre mennesker i arbeidshverdagen. Under pandemien har dette blitt forsterket ved at f.eks. felles pauserom har blitt stengt, og at matpause som hovedregel har blitt avholdt i den enkelte sjåførs bil. Dette underbygger at å unngå nærkontakt med andre mennesker er det viktigste tiltaket.

3) Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden

Det viktigste for NLF i tilfelle en situasjon der tiltakene må strammes inn igjen, er at de ulike unntakene for vår næring blir videreført. Men disse bør også kunne justeres for å redusere tiltaksbyrden.

NLF viser til at et tiltak som skapte store utfordringer for medarbeiderne i deres medlemsbedrifter var ordningen med fritak fra innreisekarantene i arbeidstiden, men ikke i fritiden. Mange ble sittende i kontinuerlig fritidskarantene i månedsvis, uten mulighet til å teste seg ut. De viser til at dette ikke er direkte omtalt i tabellen, men i det tilfelle at det på ny blir nødvendig å innførekarantene etter innreise fra utlandet, bør yrkessjåfører i grensekryssende transport gis mulighet til å teste seg ut av fritidskarantenen ved bruk av hjemmetest.

4) Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå

NLF uttaler at det er vanskelig å si noe konkret om nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak, annet enn at det selvsagt må varsles i så god tid at det rent faktisk er mulig å omstille seg. Uansett er det viktigste tydelig kommunikasjon. Det har gjennom pandemien vært en utfordring at det har oppstått tvil rundt hvordan de ulike tiltakene er ment å praktiseres. Spesielt har dette vært utfordrende i de perioder tiltakene ble hyppig endret. Det har også vært tilfeller der det har vært ulik praksis geografisk, og håndhevingen i stor grad har vært basert på tjenestepersonens skjønn i det enkelte tilfelle. Dette er uheldig, og må unngås.

5) Differensierte smitteverntiltak/krav om koronasertifikat

Næringen har ikke uttalt seg spesifikt om koronasertifikat.

Lufttransport – innspill fra Avinor AS og NHO Luftfart

Smittevernpakkene er forelagt Avinor, LO Luftfart, Luftfartstilsynet, NHO Luftfart og Parat Luftfart. LPK har mottatt innspill fra NHO Luftfart og Avinor. LPK gir nedenfor en sammenfatning av innspillene samt våre vurderinger (**LPKs vurderinger er tatt ut her og hensyntatt i brevet til HOD*).

- **Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen**

Avinor

Avinor opplyser at ingen av tiltaksnivåene vil stanse eller kritisk påvirke Avinors leveranse til de kritiske funksjonene. TISK nivå høyt og svært høyt vil ha påvirkning på tilgjengelig arbeidskraft, men dette har Avinor kontinuitetsplaner for som ivaretar kritisk drift.

Tiltakspakker som berører mulighet til å drive skjenking og/eller mulighet til å holde åpne serveringssteder vil påvirke Avinor sine samarbeidspartnere/kontraktører på nivå høyt og svært høyt, da disse i praksis vil måtte stenge ned sin virksomhet slik vi også har sett i andre deler av samfunnet. Dette vil ha konsekvenser for arbeidsplasser/permittinger.

Alle tiltak som påvirker mulighet eller vilje til å benytte Avinor lufthavner sine tjenester, påvirker Avinor økonomisk og samt selskapets samarbeidspartnere og kontraktører.

NHO Luftfart

Når det gjelder det generelle avstandskravet på 1 meter, understrekes det at det er avgjørende at det gjøres unntak fra et slikt avstandskrav om bord på fly uavhengig av hvilket tiltaksnivå som besluttet (innenfor "normalscenarioene"). Det her til at det skapte svært store driftsmessige utfordringer og medførte store økonomiske tap for flyselskapene da "midtseteblokkeringen" ble besluttet innført/anbefalt av helsemyndighetene våren 2020.

- **Vurdering av risiko for smitte i sin bransje/sector – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene**

Begge aktørene viser til at «smittevernveilederen for luftfart» har vært avgjørende for luftfarten under pandemien. Avinor skriver at veilederen har vært avgjørende for at det har vært mulig å styre og håndtere pandemien for selskapet, selskapets kunder og samarbeidsaktører, flyselskapene og samfunnet. NHO Luftfart fremhever at veilederen vektet flyselskapenes driftsmessige hensyn med behovet for å sikre minst mulig smitteeksponering under en flyreise. En re-aktivering av smittevernveilederen anses derfor som det beste tiltaket dersom smittesituasjonen på et senere tidspunkt skulle tilsi et høyere tiltaksnivå.

NHO Luftfart viser også til at risikoen for smittespredning på fly anses i utgangspunktet som lav pga. gode ventilasjonssystemer om bord, jf, blant annet bruk av såkalte HEPA-filter mv.

- **Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden**

Ingen spesielle merknader

- **Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå**

Avinor opplyser at nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltaksnivå vil variere med tiltakene og hvor inngripende de er. Mer inngripende tiltak for eksempel i forbindelse med krav til kontroller ved innreise til Norge, jo mer tid vil det kreve både med hensyn til koordinering og iverksettelse av tiltak, koordinert mellom aktørene i innreisekjeden.

Gjennom pandemien har beredskapsnivå med tilhørende forventninger om «etableringstid» (fra timer til dager og uker) for tiltak i innreisekjeden, vært tema i tverrfaglig «samvirke-møter» ledet av POD med deltagelse fra bl.a. DSB, Hdir, Avinor, Kystverket m.fl. Re-etablering av tilsvarende bør med fordel kunne knyttes til de samme tiltaksnivåene.

- **Andre forhold tatt opp av aktørene**

NHO Luftfart anser det som positivt at det etableres denne typen tiltakspakker, der forutsigbarhet og proporsjonalitet i tiltakene er vurdert og vektet.

Begge aktørene viser også til at det er viktig for bransjen at risikoreduserende tiltak i så stor grad som mulig harmoniseres med felles-europeiske anbefalinger og standarder. Avinor bemerker at samordning med EU og andre lufthavner i Europa vil være med på holde tiltaksbyrden forståelig og enkel for passasjerer. NHO Luftfart viser til at Norsk luftfart har vært sterkt påvirket i de periodene norske myndigheter innførte nasjonalt strenge innreiserestriksjoner og smittevernskrav, som for eksempel krav til innreisekarantene for alle etter "unødvendige reiser" fra røde land og krav om testing ved ankomst (uavhengig av vaksinasjonsstatus). NHO Luftfart støtter derfor Rådets reviderte anbefalinger om at COVID-19-tiltak skal hensynta personens egen status ift. vaksinasjon, negativ test eller gjennomgått smitte, i stedet for å behandle alle reisende fra en region likt.¹ Det er forståelse for at smittesituasjonen i noen tilfeller kan tilsi at man i tillegg er nødt til å innføre nasjonale innreiserestriksjoner, dette antas imidlertid ivarettatt gjennom den såkalte "emergency brake" i rådets anbefaling. Det vises også til rapport fra Oxera og Edge Health som viser at tiltak som pre-boarding testing av fullvaksinerte for å stanse omikron ikke nødvendigvis er godt egnet som smittebergensende verktøy i denne type situasjoner.²

NHO Luftfart understreker at det er viktig at flyselskapene ikke ilegges kontrolloppgaver som normalt vil være å anse som myndighetsoppgaver gjennom nasjonal lovgivning. Videre er det også viktig at det ikke innføres regler som gjør at flyselskapene holdes

¹ Council Recommendation on a coordinated approach to facilitate safe free movement during the COVID-19 pandemic and replacing Recommendation (EU) 2020/1475.

² <https://www.iata.org/contentassets/5e2769dffcee4ac4b4317886be726a20/oxera-report-travel-restrictions-italy-finland.pdf>

økonomisk ansvarlig ved reisendes brudd på innreiserestriksjoner, hverken i form av de direkte kostnadene knyttet til en passasjers bortvisning eller indirekte gjennom sanksjoner/bøtelegging.

Kollektivt (herunder jernbane) – innspill fra flere

BPA vil særlig trekke frem at tiltakene overfor kollektivbransjen må være forholdsmessig sammenlignet med tiltak overfor andre bransjer på samme nivå. Tiltakene skal ikke være strengere eller mildere (gult). BPA vil også trekke frem at tiltakene ikke må utformes på en måte som svekker tilliten til kollektivtrafikken, og at tiltakene kan formuleres på en tydeligere måte (grønt).

Bruk av munnbind er større ved krav, heller enn anbefaling. Flere aktører foreslår at munnbind skal være påbudt ved tiltaksnivå «høyt» og «svært høyt».

Flere aktører synliggjør «tekniske» tiltak som ikke er relevant å omtale i oversendelsen til HOD. Dette er tiltak bransjen må iverksette selv og som ikke nødvendigvis bør inn i pakken med smitteverntiltak. Eksempler på dette er å stenge fordør på buss og sperre den fremste seteraden for å verne sjåføren.

Kollektivtrafikkforeningen

- Det bør være påbud om munnbind fra tiltaksnivå «høyt» til «svært høyt».
- «Unngå bruk av kollektivtrafikk ved trengsel» på tiltaksnivå «moderat» og «høyt» er for strengt, burde presiseres at det er «Råd om å unngå bruk av kollektivtrafikk ved trengsel».
- Kollektivtrafikk likebehandles med, og ikke får strengere smitteverntiltak, enn andre innendørs steder som butikker, kjøpesentre og lignende, knyttet til anbefalinger om munnbind og å unngå trengsel

KS

Ingen særskilte kommentarer som berører kollektivtransport.

Jernbanedirektoratet

- Påbud om hjemmekontor, oppfordring om å unngå kollektivtrafikk og avstandskrav vil i stor grad påvirke antall reisende og kollektivaktørenes inntekter. Avstandskrav reduserer togselskapenes mulighet til å selge billetter på de mest populære avgangene. Spesielt fra tiltaksnivå «høyt» vil det redusere togselskapenes inntekter.

Vurdering av risiko for smitte i egen bransje/sector:

- Jernbanedirektoratet har etablert ukentlige dialoger med togoperatørene for å diskutere nedskalering av togtilbudet som følge av høyt sykefravær for nøkkelpersonell (lokomotivførere og konduktører). I arbeidet setter Jdir som en premiss at nedskaleringen i minst mulig grad skal påvirke pendlere og skoleelever. Eventuell innstilling av rushtidstog skal gjeninnføres umiddelbart dersom det oppstår trengsel i togene.

Differensierte smitteverntiltak og koronasertifikat:

Bruk av koronasertifikat er svært krevende å gjennomføre på lokaltog og regiontog uten plassreservasjon. Fjerntogene mellom storbyene i Norge, og enkelte grensekryssende tog, har plassreservasjon, og her kan det være praktisk mulig å gjennomføre.

Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak:

- Ved tiltaksnivå Lavt og Moderat kan tiltak gjennomføres på relativt kort varsel fordi dette i hovedsak er begrenset til informasjonstiltak og ekstra renhold.
- Tiltaksnivå Høyt og Svært høyt forutsetter noe lengre ledetid fordi det inkluderer endringer i rutetilbudet. Justeringer medfører behov for omlegging av turnuser for personell og omlegging av turneringsplaner for kjøretøy. Videre må salg og informasjonssystemer tilpasses endringer.

Innreiserestriksjoner

- Det er viktig å ivareta forsyningssikkerheten ved å sikre god fremkommelighet for grensekryssende godstogtransport. Det forutsettes at togpersonell på godstog får unntak fra innreisekarantene både i arbeidstiden og på fritiden dersom personellet ikke forlater toget. Godstogoperatørene har på sin side etablert gode testregimer som på kort varsel kan reetableres/tilpasses endringer i smittekartet og karantenebestemmelser.

Fellesforbundet

- Tiltakene må være balanserte og proporsjonale på tvers av sektorer og bransjer. De stiller seg undrende til at det skal frarådes bruk av kollektivtrafikk ved trengsel på moderat nivå, mens man ikke frarådes å handle på travle tider før på høyt nivå. Dersom det skal være slike forskjeller i smitteverntiltak på samme nivå i «pakken», mellom sammenlignbare situasjoner og bransjer, må dette grunngis godt

NHO transport

- Viktig å unngå smitteverntiltak som bidrar til å svekke tilliten til kollektivtransporten og gir en varig lav etterspørsel etter kollektivreiser, og som hindrer at antall reisende tar seg opp igjen.
- Munnbind anbefales det eksplisitt brukt i kollektivtransporten allerede ved lavt tiltaksnivå. Slik det står nå, kan munnbindbruk bli mer normalen enn unntaket ved kollektive reiser, eksempelvis i influensasesongen. Det kan gi assosiasjoner til generell smitterisiko i kollektivtransporten. Foreningen foreslår at kollektivtransporten ikke nevnes konkret (og som eneste område) på dette nivået, men at det heller er en generell anbefaling om å bruke munnbind når det ikke er mulig å holde en meters avstand.
- Ved høyt og svært høyt tiltaksnivå kan et påbud om munnbind når avstand ikke kan overholdes vurderes fordi det i større grad overholdes enn en anbefaling.
- Ta ut anbefaling om å unngå bruk av kollektivtrafikk ved trengsel. Erstatte dette med:
 - Moderat nivå: Anbefale å bruke sitteplasser fremfor ståplasser om bord i buss og bane.
 - Høyt nivå: Anbefale kollektivtransport utenom rushtid.

Fagforbundet

- Konsekvensen av tiltakene vil ikke være stor ved «normal» og «lavt» nivå. De vil være moderate ved «moderat» og «høyt» nivå. Konsekvensene ved «svært høyt» forventes å være dramatiske.
- Munnbind anses som det viktigste enkelttiltaket innenfor kollektivtransporten. Det bør være lav terskel for å anbefale munnbind.
- Fagforbundet mener at bruk av koronasertifikat og differensierte smitteverntiltak av praktiske årsaker og ikke er hensiktsmessig i kollektivtrafikken.

Yrkestrafikkforbundet

- Påbud om munnbind ved tiltaksnivå «høyt» og «svært høyt».

Til
Nærings- og fiskeridepartementet
Utdanningsdirektoratet
Kunnskapsdepartementet
Kulturdepartementet
Samferdselsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet

Oslo, 11. februar 2022

Vår ref.: 123847

Høringssvar om tiltakspakker

Vi viser til høringsbrev om pakker med smitteverntiltak som vi har mottatt fra flere departementer, i tillegg til invitasjon til innspillmøter om samme sak.

Arbeidsgiverforeningen Spekter organiserer virksomheter innenfor flere sektorer med hovedvekt på helse, samferdsel og kultur. Våre kommentarer vil i denne omgang være rettet særlig inn mot de to siste, men vi har også noen generelle kommentarer til arbeidet som nå er igangsatt.

Generelt

Spekter er positive til at det utvikles tiltakspakker, som skal være tilpasset ulike smittesituasjoner. Dette skaper økt forutsigbarhet for aktørene, og vi støtter derfor at et slikt arbeid settes i verk. Vi håper naturligvis det ikke blir behov for å ta i bruk disse tiltakspakkene, men at vi nå etter hvert kan gå tilbake til en normal hverdag med normal drift.

Samtidig er vi spørrende til den prosessen som nå er påbegynt. Konsekvensene av tiltakspakkene kan være svært inngripende for de sektorene som berøres. Det er derfor viktig at det brukes tilstrekkelig tid til utredning og det må foreligge en begrunnelse for de ulike tiltakene som er foreslått. Spekter mener det må settes av mer tid til dette arbeidet, hvor de berørte aktørene involveres mer i arbeidet og vurderingene som ligger bak de foreslåtte tiltakene. Vi har fått svært korte frister til å svare på spørsmål som fortjener en grundigere gjennomgang. Spekter ber av denne grunn at dette ses på som starten på en prosess, og ikke endelig frist for innspill.

Hvis tiltakspakkene skal kunne gi bedre forutsigbarhet, må det sies noe om kriteriene for når de forskjellige tiltaksnivåene slår inn. Det er ikke berørt i høringsbrevet. Det er nevnt i høringsbrevet at *beslutninger om valg av tiltaksnivå og tiltakspakke skal baseres på en*

helhetlig vurdering og faglig oppdatert grunnlag fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet. Dette blir veldig generelt og bør beskrives nærmere.

Forslaget som er oversendt viser at det er lagt opp til ulik behandling av ulike sektorer. Det kan være gode grunner til det, men fremgår ikke av høringsbrevet hva som er begrunnelsen for dette. En viktig del av diskusjonen om tiltakspakker er hvilke prioriteringer som ligger bak den tabellen som er oversendt, hvilke sektorer som skal skjermes mot tiltak og hvilke som bør ha strengere tiltak. Det har gjennom pandemien vært formidlet at barn og unge skal prioriteres, men andre prioriteringer kan synes mer uklare og tilfeldige. Spekter mener disse prioriteringene bør synliggjøres og være en del av høringsgrunnlaget. Det er bra at tiltakene er tydelige. Samtidig må de ikke være til hinder for handlefriheten for den enkelte virksomhet i å drive smittevern faglig forsvarlig.

I lys av dette er det vanskelig å komme med veldig konkrete innspill til spørsmålene og tabellen som er oversendt. Vi etterspør en grundigere prosess hvor vurderingen bak de foreslåtte pakkene settes på dagsorden.

Vi vil likevel nedenfor komme med noen innspill knyttet til kultursektoren og samferdselssektoren.

Kultursektoren

Arrangementsdefinisjonen må endres

Spekter er kritisk til at vi i en beredskapssituasjon skal legge en bred forståelse av arrangementsbegrepet til grunn, slik som vi har gjort så langt i pandemien. Spekter har ved flere anledninger tatt til orde for at arrangementsbegrepet må justeres, slik at man ikke får det samme regelverket i et lokalt grendehus, som ved Den Norske Opera & Ballett. Det er stor forskjell på hva de ulike aktørene kan håndtere også i en smittesituasjon. Profesjonelle arrangører, som er varige arbeids- og oppdragsgivere bør prioriteres og holdes åpne i samme grad som resten av samfunnets institusjoner, varehandel osv.

Spekter forutsetter at Regjeringen i dette arbeidet legger til grunn at vi har en kulturbransje i Norge på internasjonalt toppnivå. Spekters medlemmer innen kulturbransjen er ansvarlige arbeidsgivere med dedikerte medarbeidere, som i tillegg til å være eksperter på produksjon av kunst- og kulturinnhold, også er svært profesjonelle i å håndtere publikum.

Gjennom pandemien har Spekters kulturmedlemmer utviklet beredskapsplaner, risikovurderinger og tiltak tilpasset den enkeltes produksjon og lokaler. Med den erfaringen og kunnskapen kulturmedlemmene våre har bygget opp gjennom pandemien, mener vi at de må vises større tillit fremover.

Nødvendig med tilpassede kompensasjonsordninger

Spekter mener det bør utvikles kompensasjonsordninger, som følger de ulike tiltaksnivåene, slik at ordningene ligger klare så snart vi går over til et nytt tiltaksnivå. Dette bør være regelstyrte ordninger, der aktørene søker etter behov og der myndighetene kan gjøre etterkontroll. Slik kan ordningene bidra til å sikre forutsigbarhet for en bransje med lange planleggingshorisonter.

Vurdering av risiko for smitte i egen bransje/sector – og hva som er de viktigste kontaktreduserende tiltakene.

Regjeringen ber høringsinstansene vurdere risiko for smitte i den enkelte sector. Spekter har ingen faglig forutsetning for å vurdere risiko for smitte i kulturbransjen. Vi tok sammen med Virke initiativ til å gjennomføre en studie sammen med et forskermiljø tilknyttet OUS/UIO allerede høsten 2020 for å avdekke smitterisiko ved ulike tiltaksnivå. Dette prosjektet ble stoppet, da det ikke ble gitt økonomisk støtte til arbeidet. FHI tok senere initiativ til et lignende prosjekt, som også ble stoppet. Derfor har vi lite dokumentasjon.

Men generelt kan vi peke på følgende:

- Våre medlemmer er profesjonelle helårsarrangører, som arbeider med å produsere og formidle kunst- og kulturopplevelser til publikum.
- Våre medlemmer har velutviklede beredskapsplaner, og det er ikke påvist smitteutbrudd i publikum i forbindelse med forestillinger, eller konserter her.
- Vi har ikke erfaring med at publikum ikke tar ansvar for egen oppførsel i tilknytning til våre medlemmers arrangementer. Derfor mener vi det bør legges til grunn at folk tar like stort ansvar for seg selv her, som når de besøker et annet, offentlig sted, eller benytter kollektivtrafikk.
- Arrangementene foregår stort sett på kveldstid, og vil således ikke ytterligere belaste kollektivtrafikken i rushtiden i de store byene.
- Meldinger fra kulturhusene utenfor de store byene, er at publikum stort sett kjører egen bil til arrangementene.

Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden

Som allerede nevnt må arrangementsdefinisjonen justeres, slik at profesjonelle institusjoner ikke rammes av like harde restriksjoner, som en hvilken som helst annen arrangør.

Spekter mener det så langt som mulig må legges til grunn at ansvarlige arbeidsgivere, som driver hele året med produksjon og håndtering av publikum, kan vurdere egen kapasitet ut ifra de lokalene de opererer i selv, eventuelt i samråd med bedriftshelsetjeneste eller yrkeshygieniker.

Derfor mener vi helsefagetenenes alternative forslag med krav om smittevern faglig forsvarlig drift virker fornuftig. Råd om munnbind og om å holde avstand gjelder også i kulturlivets foajeer og publikumsområder, og vi har ingen erfaring gjennom pandemien som tilsier at befolkningen oppfører seg på andre måter i våre konsert-, teater og museumssaler, enn i andre deler av samfunnet.

På samme måte som toppidretten, er kunst- og kulturvirksomheter på dette nivået avhengig av kontinuerlig arbeid for å opprettholde kvaliteten som kreves, og vi forutsetter at toppkulturen får opprettholde sin aktivitet gjennom alle de fem nivåene på lik linje med toppidretten. Dette gjelder selv om man har publikumsbegrensninger, som følger arrangementsreglene på det høyeste tiltaksnivået.

Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer av tiltaksnivå

Spekters kulturmedlemmer har gjennom pandemien hatt store utfordringer med det korte vinduet regjeringen har lagt opp til fra beslutningen blir tatt til innføring av tiltak. Det er krevende å skalere ned publikumsantal med korte frister. Det har skapt utfordringer, særlig for de ansatte som har den direkte publikumskontakten. Det er også vanskelige vurderinger som skal gjøres knyttet til om det er formålstjenlig å i det hele tatt gjennomføre arrangementer. Publikum henvender seg til arrangørene i forveien for å høre om konserten, eller forestillingen de skal på blir noe av, og det skaper mye uro at arrangør ikke kan svare på disse spørsmålene selv bare dager før planlagt arrangement. Det er også svært krevende å komme i en situasjon der de må stoppe folk i døren, fordi beslutning om stenging tas bare noen timer før forestillingstart. Da rekker man ikke alltid å omrokere og varsle publikum i tide om avlysningen.

Det er viktig at aktørene blir varslet i god tid før innføring av tiltak. Pressekonferanser om nye innstramminger bør ikke legges til fredag ettermiddag, og generelt bør det varsles om formiddagen.

Det er også av stor betydning at det varsles om hvor lenge tiltakene kommer til å gjelde. Eventuelle synspunkter på bruk av differensierte smitteverntiltak, og krav om koronasertifikat som dokumentasjon i den forbindelse. Det bes særlig om innspill om hvilke hensyn som bør ivaretas, hvilke forhold som bør reguleres ved en eventuell forskriftsregulering, forventet nytte og synspunkter på hensiktsmessig innretning

Spekter har tidligere vært kritisk til bruk av koronasertifikat, men etter hvert som hele befolkningen var vaksinerte, eller hadde fått tilbud om vaksine, har vi pekt på koronasertifikat som et mulig tiltak, i de tilfeller helsemyndighetene har ment dette kunne erstatte de strenge restriksjonene kulturlivet var underlagt.

Vi har ikke på nåværende tidspunkt tatt stilling til hvordan en innretning i fremtiden eventuelt bør se ut, men prinsipielt mener vi selvsagt at våre kulturinstitusjoner er viktige fellesarenaer i samfunnet som skal være åpne for alle.

Spekter imøteser videre dialog om disse punktene, og forutsetter at dette er starten og ikke avslutningen på en pakkeutvikling, slik vi har poengtert innledningsvis.

Nærmere om konsekvensene for samferdselssektoren

Samferdselsdepartementet har etterspurt kommentarer på fire punkt. For kollektivtrafikken svarer vi ut de tre første samlet, før vi svarer ut det fjerde punktet.

- Overordnet vurdering av konsekvenser av tiltakene på ulike nivå i tiltakstabellen
- Vurdering av risiko for smitte i egen bransje/sektor – og hva som er de viktigste risikoreduserende tiltakene
- Vurdering av innretning på tiltakene ved ulike nivå i tiltakstabellen for å få størst mulig kontaktreduserende gevinst og samtidig redusere tiltaksbyrden

Arbeidsgiverforeningen Spekter støtter de foreslåtte løsningene for kollektivtrafikken, med råd til befolkningen om bruk av munnbind og råd om når folk eventuelt bør unngå kollektivtrafikken.

Det er få dokumenterte smittetilfeller fra tog, buss og annen kollektivtrafikk, men det kan selvsagt være noen tilfeller som sorterer under ukjent smittekilde. Som ellers i samfunnet, har det vært avstand som har vært viktigste virkemiddel, kombinert med bruk av munnbind der avstand ikke har vært mulig.

Både foretakene i kollektivtrafikken (togselskap, busselskap, bestillerselskap) og trafikantene har fått betydelig erfaring gjennom pandemien. De siste månedene, inkludert omikron-bølgen, har vist at munnbind og råd om brukshyppighet av kollektive reisemidler fungerer tilstrekkelig som tiltak, og at lovpålagte restriksjoner derfor ikke har vært nødvendig. Trafikantene har redusert smitterisikoen ved å unngå kollektivtrafikk og trengsel – og velge andre transportformer som sykling, gåing og privatbil. Dette har skjedd gjennom hele pandemien, men særlig i perioder med høyt tiltaksnivå. De øvrige kontaktreduserende tiltakene i samfunnet har også bidratt sterkt til å redusere bruken av kollektivtrafikk.

I sum har dette gitt en omfattende økonomisk belastning for fylkeskommuner, togselskap og ekspressbusselskap. Den økonomiske støtten som har vært gitt, har vært helt nødvendig for å ivareta arbeidsplasser og fortsatt drift. Den økonomiske støtten har også bidratt til å redusere smitterisikoen i kollektivtrafikken. Dette fordi den har gjort det mulig å opprettholde tilnærmet fullt rutetilbud i lange perioder, tross lave passasjertall. Dermed har det vært lettere å holde avstand om bord.

Folk har altså unngått kollektivtrafikken, og i tillegg spredd trafikken mer utover dagen, slik at rushtidstoppe har vært mindre. I tillegg har folk i stor grad fulgt oppfordringene om å bruke munnbind når det ikke er mulig å holde en meters avstand, men også ellers, når det er god nok plass til å holde meteren.

Vurdering av nødvendig tid fra beslutning til innføring av tiltak for å kunne innrette seg til justeringer i tiltaksnivå

Denne vurderingen baserer seg på foreslåtte løsning med råd om munnbind og råd om å unngå perioder med trengsel / unngå reiser som ikke er strengt nødvendig – alt etter tiltaksnivå. Spørsmålet blir da hvor mye tid som trengs til å få informasjonen ut til de reisende. Selskapene informerer sine kunder gjennom egne kanaler. Det tar tid å produsere og distribuere spesifikt informasjonsmateriell. Det er særlig utfordrende i helgene/utenfor tradisjonell arbeidstid for trykkerier, utøvende it-ansatte etc. Praksisen som var tidlig i pandemien med pressekonferanser på fredag ettermiddag, for tiltak som skulle være iverksatt få dager etter, f.eks. mandag morgen, var derfor svært krevende.

Etter hvert som myndighetenes informasjonskanaler ble mer kjent, og de reisende mer erfarne med smittevern, kunne foretakene gå over til å gi generell informasjon om smittevernet til de reisende på plakater og lignende, og ellers bedt dem følge de til enhver tid gjeldende smittevernråd.

Dersom myndighetene selv informerer tydelig gjennom sine kanaler, og tiltaket består i informasjon til publikum, som foreslått her, er korte frister noe mer håndterbare.

Med vennlig hilsen

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Fra: Helene Dannevig / Spekter <Helene.Dannevig@spekter.no>
Sendt: 11. februar 2022 11:53
Til: Postmottak NFD; Postmottak KD; Postmottak KUD; postmottak SD;
Postmottak HOD; post@udir.no
Emne: Høringssvar om tiltakspakker
Vedlegg: SPEKTER-#123847-v1-Høringssvar_om_tiltakspakker.pdf

Vi viser til høringsbrev om pakker med smitteverntiltak som vi har mottatt fra flere departementer, i tillegg til invitasjon til innspillsmøter om samme sak.

Vedlagt oversendes Spekters høringssvar om tiltakspakker.

Med vennlig hilsen

HELENE DANNEVIG

Administrasjonssjef

T: +47 99 37 56 37

E: Helene.Dannevig@spekter.no

ARBEIDSGIVERFORENINGEN
SPEKTER

.....
ARBEIDSGIVERFORENINGEN SPEKTER

PB 7052 Majorstuen, 0306 Oslo

Besøksadresse: Fridtjof Nansens vei 19

T: (+47) 47 65 70 00 E: post@spekter.no

www.spekter.no

VÅRE MEDLEMMER DRIVER NORGE
.....

Helse- og omsorgsdepartementet - HOD

Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 20/00879-332

Arkivkode: 0

Saksbehandler: Helge Eide

Deres referanse: 22/549

Dato: 10.02.2022

Helse- og omsorgsdepartementet - Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå

Bakgrunn

Flere departementer har bedt om høringsinnspill til pakkene med smitteverntiltak som Helsedirektoratet og FHI har utarbeidet på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Departementet har bedt de ulike departementene hente innspill fra hver sine sektorer, sammenstille dem og gi sine vurderinger innen 16. februar.

Kommunene har et selvstendig ansvar for smittevern, hjemlet i smittevernloven. På lokalt nivå vil de typisk gjøre samlede, sektorovergripende vurderinger. KS velger derfor å kommentere hele tiltakspakken på overordnet nivå, uten en særskilt sektortilnærming.

Generelle kommentarer

Prinsippet med tiltakspakker ble brukt i covid-19 forskriftens § 5 A-C våren 2021, da iverksatt i regioner med høyt smittenivå. Prinsippet er altså kjent og allerede tatt i bruk.

Utgangspunktet for tiltakspakkene er at det er summen av tiltakene som er avgjørende for smitteverneffekten, og man skisserer fem nivåer.

Med basis i erfaringer gjennom pandemien er det en utfordring at:

- Nye smittevernbestemmelser innføres med svært kort varsel.
- Regelverket er for komplisert, noe som igjen genererer et høyt antall spørsmål og henvendelser fra innbyggere og virksomheter.
-

Et system med kjente tiltakspakker ved økende smitte/sykdomsbyrde vil gi mulighet til å være forberedt på hva som kan komme av tiltak, altså en viss grad av forutsigbarhet.

Selve prinsippet er en god ide. Det foreliggende forslaget er imidlertid relativt komplisert, og vi anbefaler høy grad av forenkling, både i detaljeringsgrad og evt. også i antall nivåer – med større forskjeller mellom de enkelte nivåene. Et alternativ kan da være å slå sammen lavt/moderat, høyt/svært høyt, og innføre enda et nivå over dette hvor smittenivået blir så høyt at nasjonale myndigheter vurderer at det er helt nødvendig å innføre en «slå ned»-strategi.

Det er avgjørende at man så entydig som mulig definerer de ulike nivåene, og skaper forutsigbarhet for hvilke kriterier som bestemmer dette (smittetall, antall sykehusinnleggelser, dødsfall, sykefravær i helsetjenestene og andre kritiske samfunnsfunksjoner).

Tiltakspakkene beskriver ikke hvem som skal gjøre vurderingene av smittenivå – og om det skal gjøres på nasjonalt, regionalt eller lokalt nivå. Vi antar at pakkene er mest aktuelle for nasjonale eller regionalt samordnede tiltak. For tilfelle av lokale smitteutbrudd bør det ikke fastsettes bindende pakker fra staten, da tiltak i slike situasjoner bør vurderes ut fra lokale forhold.

Tiltakene tar i begrenset grad høyde for at målet er redusert mobilitet og fokuserer for sterkt på regler som opprettholder aktiviteter, heller enn hvordan totalsituasjonen tilrettelegger for, eller forebygger smitte. Hjemmekontor og kollektivtransport har begrensning på mobilitet, men påvirker i liten grad de øvrige punktene.

Det er et krav i smittevernloven at tiltak er hensiktsmessige og forholdsmessige. Det vil være en fordel om de ulike nivåene i tiltakspakkene også inneholder et grunnlag for disse vurderingene, som kommunene og/eller Helsedirektoratet kan benytte seg av.

Vi vil få et stadig bedre kunnskapsgrunnlag for "side-effektene" av nedstengingene, eksempelvis utslag av negativ psykisk helse hos barn og unge/unge voksne - som vi nå ser gjenspeiler seg i mange undersøkelser og et høyt press på helsetjenestene. Dette må vurderes inn mot både tiltaksnivå og ikke minst varighet av tiltak.

Kommentarer til enkeltelementer i pakkene

1. Arrangementer. Begrensninger i antall på private og offentlige arrangement, må kunne gjøres ut fra lokale veiledere, slik som allerede er tilfelle for kjøpesentra. De fleste kommunene har egne ressurser som veileder både idrett, kultur, uteliv, næringsliv med flere. Ved lavt smittetrykk høres alternativet med krav om smittevern faglig forsvarlig drift, men ikke nasjonalt regulert antallsbegrensning, som en god vurdering (jamfør kommunens veiledningsmulighet).
2. Idrett. Det er positivt at man viderefører ordningen med lite inngripende tiltak for barn og unge - og at man holder også breddeidrett for voksne åpen ved et moderat smittetrykk. Frafallet fra idretten og frivilligheten de to siste årene har vært markant.

Utendørs idretts- og fritidsaktiviteter som ikke er kontaktidrett bør ikke ha begrensninger før på høyt tiltaksnivå. «Mosjonsløp» er unntatt, men her kan en rekke andre aktiviteter utendørs unntas som friidrett, o-løp, alpinrenn, langrenn osv. til og med moderat tiltaksnivå, og lokale slike arrangementer til og med høyt tiltaksnivå

3. Treningssentra. Det synes noe svakt begrunnet at at man allerede på lavt smittetrykk skal holde 2 meters avstand på høyintensitetstrening på et godt organisert treningssentra. Treningssentrene har gjennom pandemien vist at de kan gjennomføre aktivitet på en god smittevern faglig måte.
4. Uteliv og servering. Skjenkestans har to sider. En skjenkestopp kl. 11 eller kl. 12 vil gjerne føre til at det åpnes opp for nachspiel og private fester - ikke minst i en situasjon ved moderat smittenivå i samfunnet. Det bør vurderes om dette er tiltak som først bør iverksettes på høyt smittenivå.

5. Arbeidsliv. Det er viktig at det etableres mer fleksible løsninger (og formuleringer) vedr bruk av hjemmekontor, spesielt på lavt og moderat nivå.
6. Skole. Trafikklysmodellen er godt innarbeidet og bør videreføres.
7. Nye vurderinger vedr karantene og isolasjon støttes.
8. Munnbind. Anbefaling om bruk av munnbind innendørs i ungdomsskole og vgs. ved moderat tiltaksnivå er en unødvendig byrde. For høyt tiltaksnivå bør også ungdomsskole være unntatt fra dette.
9. Butikker bør ha antallsbegrensning på høyt tiltaksnivå og høyere.
10. Helsetjenesten. Det bør gis en mer presis definisjon av hva som er innholdet i forsterkede smitteverntiltak.
11. TISK. Vi støtter forenklingen av TISK som videreføres uavhengig av tiltaksnivå.
12. Det er behov for avklaringer om ansvars- og myndighetsforhold mellom de ulike samfunnsaktørene som skal samhandle for å løse oppgavene ved grensepasseringer til landet. Det er krevende for grensekommunene å sitte med det ansvaret de har i dag, uten klart mandat eller myndighet.

Med vennlig hilsen

Helge Eide
Områdedirektør samfunn, velferd og demokrati

Fra: noreply@ks.no
Sendt: 10. februar 2022 15:11
Til: Postmottak HOD
Emne: Dokument 20/00879-332 Helse- og omsorgsdepartementet - Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå sendt fra KS Konsern
Vedlegg: Helse- og omsorgsdepartementet - Innspill til arbeid med pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå .pdf

Til Helse- og omsorgsdepartementet - HOD

Se vedlagte dokument fra KS eller KS Advokatene.

Dette er en systemgenerert e-post, og kan dessverre ikke besvares.

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Vår dato 10.02.2022
Deres dato 04.02.2022
Vår referanse CR
Deres referanse 22/48-7

Pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå – innspill fra NHO Luftfart

Det vises til Samferdselsdepartementets brev datert 4. februar 2022 vedrørende forslag til pakker med smitteverntiltak ved ulike tiltaksnivå. Formålet med tiltakspakkene er å bidra til bedre forankring, forutsigbarhet og avveining mellom samfunnsmessig nytte, kostnader og effekt ved bruk av smitteverntiltak.

Innledningsvis ønsker NHO Luftfart å understreke at det er positivt at man etablerer denne type tiltakspakker der forutsigbarhet og proporsjonaliteten i tiltakene er vurdert og vektet. Vi noterer oss at det i den oversendte tabellen med de skisserte pakkene ikke er foreslått spesielle tiltak knyttet til innreiserestriksjoner eller smittevernrestriksjoner ifm. grensekryssing. Dette er naturlig siden tiltakspakkene er relatert til norske forhold, men vi ønsker likevel å gi noen innspill til hva som er viktige for luftfartsbransjen dersom det på ny må innføres grenserestriksjoner i Norge utover det som følger av den gjeldende Covid-19-forskriften.

Når det gjelder det generelle avstandskravet på 1 meter, ønsker vi å understreke at det er avgjørende at det gjøres unntak fra et slikt avstandskrav om bord på fly – uavhengig av hvilket tiltaksnivå som besluttet (innenfor "normalscenarioene"). Vi viser her til at det skapte svært store driftsmessige utfordringer og medførte store økonomiske tap for flyselskapene da "midtseteblokkeringen" ble besluttet innført/anbefalt av helsemyndighetene våren 2020. Det var således positivt at helsemyndighetene etter relativt kort tid revurderte dette pålegget/anbefalingen, herunder utarbeidet "Smittevernveilederen for luftfart". I den aktuelle veilederen ble flyselskapene gitt mulighet til å fravike avstandskravet der det ikke var mulig å opprettholde dette. I stedet ble det stilt krav om andre kompenserende tiltak. Vi opplevde at denne veilederen vektet flyselskapenes driftsmessige hensyn med behovet for å sikre minst mulig smitteeksponering under en flyreise. Risikoen for smittespredning på fly anses i utgangspunktet som lav pga. gode ventilasjonssystemer om bord, jf, blant annet bruk av såkalte HEPA-filter mv.. Dersom smittesituasjonen på et senere tidspunkt skulle tilsi at vi igjen må gå over på et høyere tiltaksnivå i samfunnet enn det vi har i dag, er bransjen derfor positiv til en evt. re-aktivering av denne smittevernveilederen.

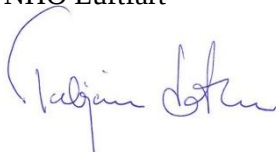
Luftfart er en internasjonal næring i et marked preget av stor konkurranse og hvor norske og utenlandske selskaper flyr "vinge til vinge". Bransjen er således opptatt av at nasjonale myndigheter i størst mulig grad har en harmonisert tilnærming til innreiserestriksjoner og grensereguleringer, herunder at felles-europeiske anbefalinger og standarder følges.

Erfaringer fra pandemien så langt har vist at norsk luftfart blir sterkt påvirket i de periodene norske myndigheter nasjonalt innførte strenge innreiserestriksjoner og smittevernskrav, slik som krav til innreisekarantene for alle etter "unødvendige reiser" fra røde land og krav om testing ved ankomst (uavhengig av vaksinasjonsstatus). Vi støtter således Rådets reviderte anbefalinger¹ om at COVID-19-tiltak skal hensynta personens egen status ift. vaksinasjon, negativ test eller gjennomgått smitte - i stedet for å behandle alle reisende fra en region likt. Så har vi forståelse for at smittesituasjonen i noen tilfeller kan tilsi at man i tillegg er nødt til å innføre nasjonale innreiserestriksjoner. Vi oppfatter at denne muligheten ivaretas i Rådets anbefaling gjennom den såkalte "emergency brake". Vi viser imidlertid her også til rapport fra Oxera og Edge Health² om effekten av pre-boarding testing av fullvaksinerte for å stanse omikron. Rapporten viser at denne type tiltak ikke nødvendigvis er godt egnet som smittebergensende verktøy i denne type situasjoner.

Til slutt ønsker vi å understreke at det er viktig at flyselskapene gjennom nasjonal lovgivning ikke ilegges kontrolloppgaver som normalt vil være å anse som myndighetsoppgaver. Det er også viktig at det ikke innføres regler som gjør at flyselskapene holdes økonomisk ansvarlig ved reisendes brudd på innreiserestriksjoner, hverken i form av de direkte kostnadene knyttet til en passasjers bortvisning eller indirekte gjennom sanksjoner/bøtelegging.

Vi ber om våre innspill tas med i den videre prosessen.

Med hilsen
NHO Luftfart

Torbjørn Lothe
Administrerende direktør

Kopi: Nærings- og fiskeridepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet

¹ Council Recommendation on a coordinated approach to facilitate safe free movement during the COVID-19 pandemic and replacing Recommendation (EU) 2020/1475.

² <https://www.iata.org/contentassets/5e2769dffcee4ac4b4317886be726a20/oxera-report-travel-restrictions-italy-finland.pdf>

Fra: Camilla Rise <camilla.rise@nho.no>
Sendt: 10. februar 2022 09:44
Til: postmottak SD
Kopi: Postmottak HOD; Postmottak NFD
Emne: Pakker med smittevernstiltak - innspill NHO Luftfart
Vedlegg: SD - Pakker med smittevernstiltak ved ulike tiltaksnivå.docx

Se vedlagt brev fra NHO Luftfart. Brevet sendes kun elektronisk.

Mvh

Camilla Rise
Spesialrådgiver luftfart
Mobil: + 47 454 35153
camilla.rise@nho.no

NHO Luftfart
Middelthunsgate 27,
Postboks 5474 Majorstuen, 0305 Oslo
Telefon: + 47 23088570